

รายงานการวิจัยเรื่อง
**แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
(Credit Bank System) :**
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๕/๒๕๕๘

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัยเรื่อง
แนวทางการพัฒนาระบบการสะสม
หน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๐.๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๙๑ ร รายงานการวิจัยแนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
(Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ :
๒๕๕๘
๑๙๐ หน้า
๑. ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิจัย

แนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ ๑๕ / ๒๕๕๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

กันยายน ๒๕๕๘

จำนวน

๒,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๔๔๙

โทรสาร ๐-๒๒๔๓-๑๑๒๙

Web Site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

เลขที่ ๗๔๕ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี

เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๑-๗๑๐๑-๔ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๗๑๐๕

การจัดการศึกษาในสังคมโลกปัจจุบัน นานาประเทศมุ่งพัฒนาศักยภาพ “คน” ในประเทศของตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นอีกแนวทางหนึ่งสร้างโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน อาชีพ หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย นำมาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในสถานศึกษาได้ เพื่อพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๑๕ กำหนดการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจในการศึกษาวิจัย กำหนดและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา และการประเมินผลทางการศึกษาของคนไทยทุกกลุ่ม ทุกระดับและประเภทการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาและยกระดับการศึกษาให้ประชาชนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จึงร่วมกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยทำการศึกษาระบบการรับรองผลการเรียนรู้อำนาจเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ และแนวทางการจัดทำระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี เครือรัฐออสเตรเลีย เพื่อนำแนวคิด แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมมาพัฒนาใช้กับการจัดการศึกษาของประเทศไทย ทั้งในเชิงโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธการดำเนินงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิณสุตา สิริรังศรี และคณะวิจัย ที่ทุ่มเทเวลาในการดำเนินงานครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.ศิริพรรณ ชุมชุมรองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง นายประพัฒน์ เชื้อไทย ดร.สมศักดิ์ นาวายุทธ ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ ผู้แทนองค์กรหลัก ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาระดับนโยบาย ระดับบริหารและระดับปฏิบัติ ทั้งภาครัฐและเอกชน จาก ๔ ภูมิภาค ที่ร่วมให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความชัดเจน และใช้เป็นองค์ความรู้สร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้นำไปปฏิบัติให้เกิดผลในวงกว้างต่อไป

(นางสุทศศรี วงษ์สมาน)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

การสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน และประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงาน หรืออาชีพ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือ ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้ หรือประสบการณ์การทำงานสามารถพัฒนา ตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและ การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ การพัฒนาประเทศในที่สุด

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย โดยศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ ทำการศึกษาและ พัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ๑) ศึกษากระบวนการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบ ความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ๒) เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบ ของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) เพื่อจัดทำแนวทางการ พัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนการ วิจัยโดยสรุป ดังนี้ ๑) ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น วิจัยโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันท์บรรจง และ ดร.ทักษ์ อุดมรัตน์ สาธารณรัฐเกาหลี วิจัยโดย ดร. สมศักดิ์ นาวายุทธ และเครือรัฐออสเตรเลีย วิจัยโดย ดร.ศิริพรรณ ชุมชุม ๒) การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาระดับนโยบาย และผู้เกี่ยวข้อง ๓) การรับฟัง ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่า ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละประเทศยังมึ ความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ บางประเทศมีการเทียบโอนผลการ เรียน ประสบการณ์และสะสมหน่วยการเรียนรู้ (เกาหลี) บางประเทศดำเนินการเฉพาะ เทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ และมีการสะสมผลการเรียนบ้างในสถาบัน อุดมศึกษาบางแห่ง (ญี่ปุ่น) บางประเทศมีการเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (เครือรัฐออสเตรเลีย) สำหรับประเทศไทยดำเนินการใน

ด้านการเทียบโอนผลการเรียน ประสบการณ์และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ผลการวิจัยตาม
วัตถุประสงค์ดังนี้

๑. ระบบการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

๑.๑ ระบบการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบ
ความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทย กำหนดไว้เป็นการเฉพาะโดยพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ได้
บัญญัติว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ
การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบ
เดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ เป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม
รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ และตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การ
ทำงาน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง
การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่า
ปริญญาเพื่อเป็นแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนของหน่วยงานสถานศึกษา ต่างๆ
รวมทั้ง คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นกรอบแนวทางการ
เชื่อมโยงผลการเรียนรู้กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานขึ้นเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖
โดยกำหนดกรอบคุณวุฒิ ๙ ระดับ คือ ระดับ ๑ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ ๒ มัธยมศึกษา
ตอนปลาย ระดับ ๓ ประกาศนียบัตร ระดับ ๔ อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส) ระดับ ๕ ปริญญาตรี ระดับ ๖ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับ ๗ ปริญญาโท ระดับ ๘
ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับ ๙ ปริญญาเอก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า จะมีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวก็ตาม แต่ยังคง
มีปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลายการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน สถานศึกษาขาด
ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขาดข้อสอบกลางวัดความรู้ความ
สามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะไม่มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่สะสมหน่วยการเรียนรู้ส่งผล
ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการเข้าเรียนรายวิชา สิ้นเปลืองทรัพยากรและค่าใช้จ่าย ตลอดจน
นำไปสู่การขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาในที่สุด นอกจากนี้ ในด้านของ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ จึงยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของปฏิบัติได้ค่อนข้างยากในการสะสมผลการเรียนจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

๑.๒ การรับรองผลการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของต่างประเทศ กรณีประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลียพบว่า มีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างกันตามบริบทของประเทศ กล่าวคือแต่ละประเทศให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ความสำคัญของการศึกษาทั้ง ๓ ระบบ คือการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การมีระบบการเทียบโอนผลการเรียน ที่เป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ทั้งที่เป็นการศึกษาสามัญและอาชีพ ตลอดจนการฝึกอบรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องการเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาหรือทำงาน ได้นำผลการเทียบโอน หรือการรับรองไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ และวิธีการดำเนินงาน ญี่ปุ่นมีการเทียบโอนผลการเรียนตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับ จนถึงอุดมศึกษา การเทียบโอนระดับอุดมศึกษา เป็นหน้าที่ของสถาบันที่นักศึกษาเรียนและต้องการจบในสถาบันนั้น เป็นผู้พิจารณาเทียบโอน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและสมรรถนะของสถาบันของตนเอง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อปริญญาทางวิชาการและการประเมินมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตเป็นการเฉพาะโดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ

ขณะที่เครือรัฐออสเตรเลีย มีการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกที่ผ่านการรับรองจากรัฐทำหน้าที่ประเมินและรับรองผลการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ การกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง เทียบเคียง เทียบโอนและการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อขอรับการศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมของผู้เรียนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ เป็นต้น

จุดเด่นของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของไต้หวันและต่างประเทศที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดนโยบายให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นวาระแห่งชาติและการปลูกฝังการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นองค์กร

อิสระที่ปลอดจากการเมืองที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ การเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์กันได้ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แต่ละระดับรวมถึง ผู้เรียนหรือผู้ขอรับการรับรอง/ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ การพัฒนาระบบและมาตรฐาน การเทียบโอน การวิจัยและพัฒนาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้เกิดการเชื่อมโยงกันแต่ละระดับและเกิดความคล่องตัว การพัฒนาเครื่องมือและชุดฝึกการรับรองผลการเรียนรู้หรือการประเมินการเทียบโอน การเรียนรู้ การแยกการรับรองผลการเรียนและประสบการณ์ของการศึกษาแต่ละประเภท

๒. ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นสมควรกำหนดโครงสร้างการจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการและกลยุทธการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ จัดให้มีหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นองค์กรอิสระ บริหารโดยคณะกรรมการมีหน้าที่ ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ที่เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ๒) เป็นคลังสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนทั้งในและต่างประเทศ ๓) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนจากทั้งในและต่างประเทศ ๔) วิจัยและพัฒนาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสะสมการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยและ ๖) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยมีรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานกลางๆ เพื่อการพิจารณาเลือก เป็น ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด ข้อดีคือ ต้นสังกัดยังคงรับผิดชอบการบริหารจัดการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ข้อจำกัด

คืออาจเกิดช่องว่างการดำเนินงานระหว่างสังกัดเช่นเดิม และรูปแบบหน่วยงานกลางการ
สะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด ข้อดีคือ เกิดเอกภาพ
และความคล่องตัวในการดำเนินงาน ข้อจำกัด อาจเกิดช่องว่างในการบริหารจัดการและ
ความรับผิดชอบของต้นสังกัด แต่ทั้งนี้ ควรเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงรูปแบบเดียว

ประโยชน์ของการมีหน่วยงานกลางคือ มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบดำเนินการสะสม
หน่วยการเรียนรู้ในภาพรวมที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน ประหยัด
ค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษา
และหน่วยงานกลาง ส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
ที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ออกจาก
ระบบไปแล้ว หรืออยู่ในระบบ หรือประกอบอาชีพสามารถนำผลการเรียนมาสะสม และ
นำไปเทียบโอนหรือรับรอง เมื่อต้องการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดการเพิ่ม
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศในที่สุด

๒.๒ หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นต้น
สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะทางและอื่นๆ ในกรณีนี้ รูปแบบที่ ๑ ต้นสังกัดมีหน้าที่
๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการ
เรียนและผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ฯ ที่หน่วยงาน
กลางสะสมหน่วยการเรียนรู้กำหนด ๒) กำกับดูแลการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางที่องค์กรกลางสะสม
หน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด และ ๓) ประสานงานผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้
ของสถานศึกษาต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ในภาพรวม รูปแบบที่ ๒
ต้นสังกัดมีหน้าที่ กำกับ สนับสนุนและประสานการสะสมหน่วยงานเรียนรู้ของสถานศึกษา
ดังปรากฏแผนภาพที่ ๑,๒ ในบทที่ ๔

๒.๓ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ ๑) จัดให้มีคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ ๒) จัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานผลการเรียน การเทียบโอน ทะเบียนผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอน เพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๓) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ตั้งแต่การให้คำแนะนำ การรับเข้า การลงทะเบียน การประเมินผลการเรียน การเทียบโอน การประเมินสมรรถนะ การวัดและประเมินผล การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการให้ประกาศนียบัตร ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ตามปรัชญาและภารกิจของสถานศึกษา ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด ๔) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนภายในสถานศึกษา และ ๕) รายงานผลการเทียบโอนผลการเรียนต่อองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้และต้นสังกัด

๒.๔ ผู้เรียน/ผู้ขอเทียบโอน มีหน้าที่ ๑) เก็บและรวบรวมผลการเรียน และผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม และการฝึกอาชีพเพื่อรับการเทียบโอน ๒) ขอเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้จากองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือในสถานศึกษาที่ต้องการสมัครเข้าเรียน และ ๓) เข้ารับการประเมินความรู้ หรือสมรรถนะตามที่สถานศึกษาและคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษากำหนด

๒.๕ หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้

๒.๕.๑ คุณสมบัติผู้ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ธนาคารหน่วยกิตสามารถขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ของตน และมีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีรายวิชาที่ได้รับการรับรองโดยหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง ๒) มีใบรับรองระดับชาติ หรือใบรับรองจากสถานศึกษา หน่วยงานที่ได้รับการยอมรับ สามารถขอรับรองหน่วยกิตได้ ๓) เคยเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานครบสมบูรณ์ในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยการเรียนรู้จนจบการศึกษาหรือลาออกก่อนจบการศึกษาสามารถขอรับรองหน่วยกิตที่เคยเรียนมาแล้วได้เพื่อการขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๔) มีทักษะและประสบการณ์ หรือผ่านการอบรม ฝึกอาชีพ และการรับรองของกระทรวงหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๕.๒ วิธีการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้

การสะสมหน่วยการเรียนรู้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับรองผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ดำเนินการรับรองผลการเรียนเมื่อผู้เรียนเรียนครบและผ่านการประเมินรายวิชา ทักษะ และประสบการณ์ รวบรวมและรายงานผลต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒) หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ รวบรวมผลการรับรองหน่วยการเรียนรู้เพื่อขึ้นทะเบียนสะสมหน่วยการเรียนรู้ และ ๓) หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้รับรองหน่วยการเรียนรู้ ที่ได้สะสมไว้ กรณีที่ผู้ขอรับรองร้องขอ

๒.๖ กลยุทธ์การดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้ ๑) สร้างความเห็นร่วม (Consensus) เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมและฉันทามติร่วมกัน เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้งโดยการประชุม ระดมความเห็น สนทนากลุ่ม บันทึกลงและการรายงาน เป็นต้น ๒) พัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยทั้งด้านเครื่องมือ (Hardware) และสาระเนื้อหา (Content) ด้านการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อประสิทธิภาพ การเรียกใช้และการเชื่อมโยงข้อมูลกันทั้งระบบ ระหว่างหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ต้นสังกัด และสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง ๕) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัยาศัย และสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรอง รวมทั้งผู้เรียนและประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๖) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงานและอาชีพ ทั้งด้านบุคคล หน่วยงานและสังคมและ ๗) ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประโยชน์ และการเอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ให้เข้าถึงประชาชนทุกคน

๓. แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามข้อเสนอในข้อ ๒ ข้างต้นนำไปสู่การปฏิบัติ จึงเห็นควรมีนโยบายขับเคลื่อนการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ จำเป็นต้องใช้เวลา ด้วยข้อกฎหมาย บุคลากรและงบประมาณ ในช่วงแรกควรกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือหน่วยงานกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีลักษณะและความรับผิดชอบใกล้เคียงกันที่สามารถเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานการศึกษาและสถานประกอบการ ทำหน้าที่ในบทบาทหน้าที่ที่ตรงข้อเสนองานไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นรูปธรรม

๓.๒ จัดตั้งคณะทำงานโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยให้มีหน้าที่ศึกษา จัดเตรียมกำลังคน งบประมาณ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก เสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ แล้วแต่กรณี

๓.๓ จัดให้มีการนำร่องการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่เชื่อมโยงกับต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ทำหน้าที่รับรองผลการเรียน เทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำผลไปพัฒนาและคู่ขนานกับคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

๓.๔ นำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ทั้งระบบ เพื่อลดขั้นตอนเอกสารและเพื่อเป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการที่สถานศึกษา ต้นสังกัดและหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้สามารถรับรู้การเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้ในเวลาเดียวกัน แล้วแต่กรณี

คำชี้แจงของผู้วิจัย

รายงานงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ เป็นการวิจัยที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามอบหมายให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิณสุตา สิริธรงค์ศรี ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษากระบวนการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ๒) เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนการวิจัยโดยสรุป ดังนี้ ๑) ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น วิจัยโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจงและทักษ์ อุดมรัตน์ สาธารณรัฐเกาหลี วิจัยโดย ดร. สมศักดิ์ นาวายุทธ และเครือรัฐออสเตรเลีย วิจัยโดย ดร. ศิริพรรณ ชุมนุม ๒) การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาระดับนโยบายและผู้เกี่ยวข้อง ๓) การประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้วยระบบการสะสมประสบการณ์และการเรียนรู้ และ ๔) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับปฏิบัติ ระหว่างเดือนมีนาคม – สิงหาคม ๒๕๕๘

เอกสารรายงานการวิจัยฯ ฉบับนี้ สำเร็จขึ้นได้ โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับโดยเฉพาะผู้เข้าร่วมสัมมนารับฟังความเห็นทั้งระดับนโยบาย ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาการวิจัย จึงขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี ทองแถม ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย ได้แก่ นางสาวอรุณี ตระการไพโรจน์ นางนลินี ณ นคร รักธรรม นางสาวรัตติกโร โสมสมบัติ นายธนวุฒิ แก้วนุช และนางสาวประนอม ศรีดี นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ขอขอบคุณมหาวิทยาลัย-ธุรกิจบัณฑิต ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่กรุณาสนับสนุนวิจัยอันเป็นประโยชน์ครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสมปอง สมญาติ นักวิชาการชำนาญการพิเศษ และนางสาวเยาวลักษณ์ ขวัญชื่น ที่ประสานการดำเนินงานวิจัยเป็นอย่างดี มา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิณสุตา สิริธรงค์ศรี
ผู้วิจัย

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำชี้แจงของผู้วิจัย	ข
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย : การเทียบโอนผลการเรียน และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	๑๐
ส่วนที่ ๑ การเทียบโอนผลการเรียน	๑๐
ส่วนที่ ๒ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	๔๕
สรุป	๕๑
บทที่ ๓ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของต่างประเทศ	๕๒
ส่วนที่ ๑ ประเทศญี่ปุ่น	๕๔
ส่วนที่ ๒ สาธารณรัฐเกาหลี	๗๘
ส่วนที่ ๓ เครือรัฐออสเตรเลีย	๙๓
ส่วนที่ ๔ เปรียบเทียบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย	๑๑๔
ส่วนที่ ๕ สรุปบทเรียนระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ของต่างประเทศ ที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้กับประเทศไทย	๑๓๖

บทที่ ๔	ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้	
	ของประเทศไทย : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๔๐
	หน่วยงานรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้	๑๔๒
	หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้	๑๔๖
	กลยุทธ์การดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้	๑๔๗
	เงื่อนไขและข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ	๑๔๗
	ประโยชน์ของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้	๑๔๘
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายและเสนอแนะ	๑๔๙
	การอภิปรายผล	๑๕๔
	ข้อเสนอแนะ	๑๕๗
	บรรณานุกรม	๑๖๒
	ภาคผนวก	๑๖๖
	คณะผู้จัดทำ	๑๗๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษา ในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๕
๒.๒	ตัวอย่างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับคุณวุฒิ ๑	๔๖
๓.๑	กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	๙๙

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย แนวทางการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)	๖
๒.๑ โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	๔๖
๒.๒ การเปรียบเทียบกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับระดับคุณวุฒิของหน่วยงานในประเทศไทย	๕๐
๓.๑ แผนภูมิแสดงกระบวนการขออนุมัติการเรียนในระบบโรงเรียนทางเลือก และการได้รับผลการเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับของประเทศญี่ปุ่น	๕๗
๓.๒ โครงสร้างการบริหารระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และเทียบโอนผลการเรียนในสถาบันอุดมศึกษา	๖๔
๓.๓ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT	๖๘
๓.๔ โครงสร้างการบริหารของการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ACBS)	๘๒
๓.๕ โครงสร้างการบริหารของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ	๘๕
๓.๖ กระบวนการขอรับปริญญา	๘๘
๓.๗ กรอบแนวคิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของออสเตรเลีย	๙๔
๓.๘ องค์ประกอบและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้	๙๗

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเคลื่อนย้ายและแข่งขันกันอย่างเสรี ทั้งด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร มีการเชื่อมโยงกันด้วยกลไกการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ไม่ว่าใครก็สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ทั้งในเมือง ชนบทของแต่ละประเทศ หรือซีกโลก ไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน แหล่งเรียนรู้ สถาบันทางสังคมต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเรียนในห้องเรียน ที่ทำงาน หรือการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตและออนไลน์ การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงและเทียบโอนกันได้ โดยเฉพาะการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Credit Bank) ในที่นี้ จะใช้คำว่า การสะสมหน่วยการเรียนรู้ แทนคำต่างๆ ดังกล่าว

การสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้ และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานหรืออาชีพ โดย

มุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงาน อาชีพ ได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุด

ในแต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญกับการเทียบโอนการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้ประกอบอาชีพเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิระดับชาติ ที่ประสงค์จะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อในระดับเดียวกันหรือต่างระดับ บางประเทศมีองค์กรรับผิดชอบโดยตรง บางประเทศเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่เทียบโอน ดังเช่น ญี่ปุ่น มีการเทียบโอนผลการเรียนตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับ จนถึงอุดมศึกษา การเทียบโอนระดับอุดมศึกษา เป็นหน้าที่ของสถาบันที่นักศึกษาเรียนและต้องการจบในสถาบันนั้น เป็นผู้พิจารณาเทียบโอน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและสมรรถนะของสถาบันของตนเอง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อปริญญาทางวิชาการและการประเมินมหาวิทยาลัย (ฉันทนาจันทร์บรรจง, ๒๕๕๕) สาธารณรัฐเกาหลีได้มีระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นการเฉพาะ อยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันพัฒนาการศึกษาของ

สาธารณรัฐเกาหลีเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาลดชีวิต ได้กำหนดให้มีการจัดตั้ง สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (National Institute of Lifelong Education: NILE) ขึ้นรับผิดชอบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) โดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) ให้ทางเลือกที่หลากหลายทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ๒) สร้างระบบรับรองประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และ ๓) เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ (สมศักดิ์ นาวายุทธ, ๒๕๕๘)

เครือข่ายรัฐออสเตรีย มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง เทียบเคียง เทียบโอนและการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อขอรับศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมของผู้เรียน ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ (ศิริพรรณ ชุมชุม, ๒๕๕๘)

สำหรับประเทศไทย มีการตื่นตัวเรื่องการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๑๕ ได้บัญญัติว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการ

เรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงานด้วย

ขณะเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคสมัยได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเพิ่มความเสมอภาค คุณภาพและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชน เป็นฐานของการเพิ่มความสามารถเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ท่ามกลางการแข่งขันดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน (สำนักงานรัฐมนตรี, ๒๕๕๗) ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ข้อ ๑ พัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม ข้อ ๒ ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน ข้อ ๓ ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึงซึ่งหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนไม่ว่าจะเรียนกับหน่วยงานสถานศึกษาใด ไม่ว่าใครจัด ได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อการพัฒนาความรู้ต่อยอด และการพัฒนางานอาชีพ ที่การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ความรู้ และประสบการณ์เป็นความจำเป็น และจะเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังกล่าว

ด้วยบทบัญญัติและนโยบายของรัฐดังกล่าว หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภท ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับอุดมศึกษา การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จึงได้มีการออกระเบียบและแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามภารกิจการจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ดังกล่าว

นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๕๖ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๗) ได้กำหนดระดับคุณวุฒิไว้ ๙ ระดับ ตั้งแต่ระดับ ๑ - ๙ โดยได้กำหนดกลไกการเชื่อมโยงและเติมเต็ม โดยมีการเทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เพื่อการยกระดับคุณวุฒิการศึกษา โดยได้กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการทดสอบ วัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยการเรียนรู้และการให้การรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จำแนกตามระดับคุณวุฒิ โดยกำหนดมาตรการ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคคลในแต่ละระดับคุณวุฒิที่เชื่อมโยงกับคุณวุฒิทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา การรับรองมาตรฐานหลักสูตรที่จัดโดยสถาบันการศึกษา และหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติและหรือจากการทำงาน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการบ่งชี้คุณลักษณะของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะ

(ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์) ที่สัมพันธ์กับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อการเทียบโอนและยกระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยให้เป็นการดำเนินการระหว่างฝ่ายผู้กำลังแรงงาน ผู้ผลิตกำลังแรงงาน และสมาคมวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้ผลการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบ วัด และประเมินผล มาสะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อการเทียบโอนอันเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้อยู่ในตลาดแรงงาน และผู้ที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้มีการเทียบประสบการณ์/เทียบความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการทำงานหรือการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น (Recognition of Prior Learning-RPL หรือ Validation of Experiences) โดยเติมเต็มเฉพาะส่วนที่ขาดเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาตามที่ต้องการ รวมทั้งได้รับการรับรองคุณวุฒิในแต่ละระดับตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม จากการสัมมนาเพื่อกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๘) เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมปรี๊นท์พลาซ่า กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันคุณวุฒิแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง พบว่า แต่ละหน่วยงานมีการเทียบโอนและสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไม่มีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานและเชื่อมโยง

การสะสมหน่วยกิตการเรียนรู้ภาพรวมของระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ส่งผลให้ต่างหน่วยงานต่างดำเนินการเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดความล่าช้า และไม่ชัดเจนในการเทียบโอนระหว่างสถาบัน ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสและสิทธิทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ อีกทั้งเกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองทรัพยากรในการเรียนรู้ของผู้เรียนและหน่วยงานจัดการศึกษา

ประกอบกับช่วงสิ้นปี.ศ. ๒๕๕๘ นี้ จะเป็นปีที่ประเทศไทยต้องรวมตัวเข้ากับประชาคม อาเซียน ทั้งด้านความมั่นคงและการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งของการรวมตัว ที่ต้องมีการไหลเวียนและเชื่อมโยงกันในประชาคม อาเซียนดังกล่าว จึงต้องปรับตัวและเตรียมการ รองรับกับการเปลี่ยนแปลงจากการรวมตัวทั้ง ๓ ด้าน ดังกล่าว การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ด้วยการรับรอง การเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ จะมีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งใน หน่วยงานที่จัดการศึกษา หรือสถานประกอบการ ในประเทศ และระหว่างประเทศที่จะส่งผลต่อ ความมั่นคงและการเมือง เศรษฐกิจในอาเซียน ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรมในที่สุดและหาก จัดให้มีการสะสมหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวจะ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการคือ ๑) รับประกัน สิทธิในการเข้าถึงการเรียนรู้โดยการยอมรับความ แตกต่างของความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ที่มีมาก่อนของแต่ละบุคคล ๒) ผู้ที่ไม่สามารถ เรียนได้ตลอดหลักสูตร ออกกลางคันสามารถใช้ ผลการเรียนเดิมกลับเข้ารับการศึกษาต่อได้เมื่อ มีความพร้อม โอกาสและเวลาเอื้ออำนวยเป็น

การเพิ่มความเสมอภาคในโอกาสการได้รับการศึกษา ของประชาชน ๓) เป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ นอกกระบบ ได้ เข้าสู่ระบบการศึกษาได้ด้วยระบบการเทียบโอน และสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือการเทียบสมรรถนะ เพื่อการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ๔) เกิดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องของประชาชน อันจะส่งผล ต่อการพัฒนาประเทศชาติท่ามกลางการแข่งขันกัน อย่างเสรีปัจจุบัน ๕) ลดขั้นตอนการเรียนรู้ ความ ซ้ำซ้อน ความสิ้นเปลือง เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย ของผู้เรียนและสถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ๖) เกิดการประสานเชื่อมโยงและความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบ ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีฉันทามติร่วมกัน ตลอดจน เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉันทนา จันทร์บรรจงและทักษ์ อุดมรัตน์, ๒๕๕๕; สมศักดิ์ นาวายุทธ, ๒๕๕๘; ศิริพรรณ ชุมนุช, ๒๕๕๘) ดังนั้น ด้วยเหตุผล ความเป็นมาและ ความสำคัญดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง มีการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ขึ้น เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและส่งผลการปฏิบัติอย่าง เป็นรูปธรรม ของทั้งสถานศึกษา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและอาชีพ ทั้งด้านโครงสร้างการจัดการ หลักสูตร และวิธีการ รวมทั้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระบบการรับรองผลการเรียนรู้อัน สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

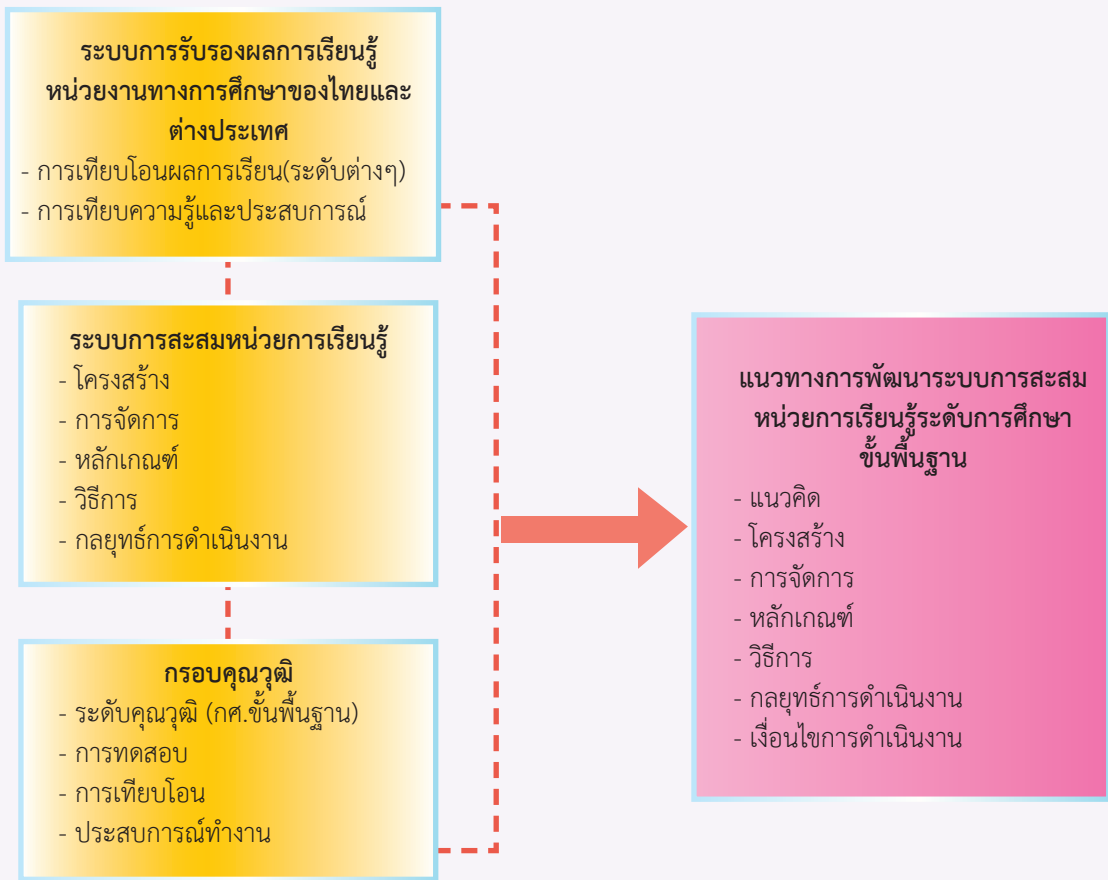
๒. เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบของระบบการ
สะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้าง การ
จัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงาน
ที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบการ
สะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ ยึดกรอบแนวคิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ที่ได้บัญญัติว่า การจัดการการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน ตลอดจนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติที่กำหนดระดับคุณวุฒิออกเป็น ๙

ระดับ ได้แก่ ระดับ ๑ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ ๒ มัธยมศึกษาตอนปลายระดับ ๓ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับ ๔ อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับ ๕ ปริญญาตรีระดับ ๖ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับ ๗ ปริญญาโท ระดับ ๘ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับ ๙ ปริญญาเอก โดยกำหนดกลไกเชื่อมโยง และการเติมเต็ม ได้แก่ (๑) การทดสอบ วัด และประเมินผล (๒) การเทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยเรียนเพื่อการยกระดับคุณวุฒิ การศึกษา (Credit Bank) และประสบการณ์ในการทำงานได้แก่ (๑) การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (๒) การฝึกฝนและปฏิบัติจริงจากการทำงานเพื่อเพิ่มทักษะฝีมือและความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ภายใต้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับการศึกษา ๙ ระดับ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ ทั้งด้านปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ตลอดจนการทบทวนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ทั้งด้านแนวคิดโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ กลยุทธ์และเงื่อนไข การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏแผนภาพ

แผนภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย แนวทางการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตสาระ:

๑. ศึกษาวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการรองรับผลการเรียนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ของหน่วยงานการศึกษาในประเทศไทย เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(สอศ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือสถานศึกษาในสังกัด สกอ. และระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และเครือรัฐออสเตรเลีย

๒. จัดทำรายงาน เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ครอบคลุม

สาระตามข้อ ๑ และแนวทางการพัฒนาด้านแนวคิด โครงสร้างการจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามข้อกำหนดลักษณะเงื่อนไขการดำเนินงานโครงการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูล องค์ความรู้การดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการรับรองผลการเรียนรู้และระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวน ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย

๒. ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับ สกศ. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานองค์กรหลักและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๓. ศึกษาวิเคราะห์เชิงระบบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้างการจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ยกร่างแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕. ร่วมประชุมกับ สกศ. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานองค์กรหลักและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาระบบ

การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ฯ และรับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับแก้ไข

๖. นำเสนอรายงานการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ฯ ต่อที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ/อนุกรรมการสภาการศึกษา/กรรมการสภาการศึกษา เพื่อพิจารณา (ร่าง) แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๗. ปรับแก้ไข (ร่าง) แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ/อนุกรรมการสภาการศึกษา/กรรมการสภาการศึกษา

๘. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ส่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโดยมีเนื้อหาการนำเสนอออกเป็น ๕ บท คือ บทที่ ๑ บทนำ บทที่ ๒ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย : การเทียบโอนผลการเรียนและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ บทที่ ๓ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของต่างประเทศ บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน บทที่ ๕ สรุปและเสนอแนะ

เครื่องมือการวิจัย

๑. แบบสังเคราะห์เอกสาร

๒. ผู้วิจัยและคณะ เป็นผู้เข้าร่วมการประชุมและสรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุมร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตามกำหนดและนำไปจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปจัดทำแนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เป็นความเรียง ด้วยการบรรยาย ประกอบแผนภาพและตาราง

คำนิยามศัพท์

การสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต (Academic Credit Bank/Credit Bank) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงานอาชีพ หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยที่สะสมไว้มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้ และการทำงานอาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงานอาชีพ ได้พัฒนาตนเอง

อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุด

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) หมายถึง การจัดปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านองค์กรหน่วยงาน กลางคณะบุคคล หลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงานอาชีพ หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยที่สะสมไว้มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานอาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงานอาชีพ ได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม และการฝึกอาชีพของผู้เรียน มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของวิชาตามหลักสูตรของสถานศึกษา ที่รับเทียบโอนผลการเรียน ภายใต้หลักเกณฑ์ และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

การรับรองผลการเรียนรู้ หรือการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of prior learning - RPL) หมายถึง การรับรองความรู้เดิม การรับรองสมรรถนะ การรับรองทักษะและการรับรองผลการเรียนรู้ที่เป็นผลจากความรู้อัน

ประสบการณ์ การฝึกอบรม และการฝึกอาชีพ
ของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการรับรอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. เนื่องจากงานวิจัยนี้ ได้ข้อมูลของต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่กำหนดให้ทำการสังเคราะห์ งานวิจัยต่างประเทศ ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการวิจัยโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา จันทร์บรรจง และ ดร. ทักษ์ อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) สาธารณรัฐเกาหลี ดำเนินการวิจัยโดย ดร. สมศักดิ์ นาวายุทธ (๒๕๕๘) และเครือรัฐออสเตรเลีย ดำเนินการวิจัยโดย ดร. ศิริพรรณ ชุมนุม (๒๕๕๘) ซึ่งมีน้ำหนักของข้อมูลไม่สอดคล้องกัน การนำเสนอหัวข้อเรื่องจึงอาจไม่สอดคล้องกันตามไปด้วย เช่น การเรียกชื่อหน่วยงาน ชื่อเฉพาะหรือสาระภายในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกันรวมทั้งบางประเทศเป็นเพียง การเทียบโอนผลการเรียน บางประเทศเป็นการสะสมหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งการแบ่งระดับการศึกษาที่ยังขาดความชัดเจนในบางประเทศ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากมีองค์กรรับผิดชอบในภาพรวมที่แตกต่างไปจากประเทศอื่น ซึ่งเป็นไปตามบริบทของแต่ละประเทศ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพยายามศึกษาบนพื้นฐานของกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ตามสัญญาที่ต้องดำเนินงานเสนอสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและข้อมูล

อินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้อง ที่ยังอาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด แต่สามารถแสดงข้อมูลโดยภาพรวมได้ในเบื้องต้น

๒. การสังเคราะห์ผลการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย ในบทที่ ๓ หากข้อความใดเป็นข้อความที่ไม่ได้อ้างอิงเพิ่มเติมจากความรู้อื่นในรายงานวิจัยบทนี้ ข้อความนั้นทั้งหมดถือเป็นข้อมูลที่คัดหรือดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง และ ดร. ทักษ์ อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) ดร.สมศักดิ์ นาวายุทธ (๒๕๕๘) และ ดร. ศิริพรรณ ชุมนุม (๒๕๕๘) ทั้งสิ้น ยกเว้นประเด็นการวิเคราะห์ทั้งหมดที่เป็นจุดเด่น ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา กลยุทธ์ ข้อเสนอบทเรียนที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย และการเปรียบเทียบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย ที่เป็นผลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปบทเรียนโดยผู้วิจัยเอง เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย

๓. การวิจัยนี้ เป็นการศึกษากระบวนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของไทยและต่างประเทศ ในทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมเพื่อการเชื่อมโยง และนำเสนอเฉพาะระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำหนดเท่านั้น

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ ประเทศไทย : การเทียบโอนผลการเรียน และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

บทที่ ๒

จาก การศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย พบว่าประเทศไทยยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการกำหนดเรื่องของการเทียบโอนผลการเรียนไว้อย่างชัดเจนขึ้น เมื่อมาตรา ๑๕ ได้บัญญัติว่า “การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน” ด้วยบทบัญญัติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาเพื่อเป็นแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนของหน่วยงาน สถานศึกษา ต่างๆ รวมทั้งการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้อีกกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

ในที่นี่ จะนำเสนอเป็น ๒ ส่วนคือ ๑) การเทียบโอนผลการเรียน และ ๒) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การเทียบโอนผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดย นายปองพล อดิเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีสาระดังนี้

๑. หลักการเทียบโอนผลการเรียนยึดหลัก
๑) ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการ ๒) คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ๓) การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากเอกสาร หลักฐานการศึกษา หรือหลักฐานอื่นหรือประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือประสบการณ์ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ซับซ้อน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ ๔) พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ

โดยพิจารณารูปแบบการศึกษาและหลักสูตรที่อยู่ในระดับเดียวกัน

๒. แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ประกอบด้วย

๒.๑ การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

๒.๒ ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการได้ ๒ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ การเทียบโอนผลการเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษาและขอกลับเข้าศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศ ให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นนักเรียน/นักศึกษาเพื่อการวางแผนการเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ภาคเรียน ถ้ามีเหตุจำเป็นผู้ขอเทียบโอนไม่สามารถขอเทียบโอนได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

กรณีที่ ๒ การเทียบโอนความรู้ ทักษะหรือประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพ อิสระ สถาบันทางศาสนา สถาบันฝึกอบรมอาชีพ บ้านเรียน (Home School) ฯลฯ ให้ดำเนินการต้นภาคเรียนหรือก่อนเปิดภาคเรียน โดยสถานศึกษา

ที่รับเทียบโอนกำหนดรายวิชา หมวดวิชา จำนวน หน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม รวมทั้งกรณีของผู้ที่กำลังเรียนและประสบการณ์จะไปศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษา ก่อน

๒.๓ การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน โดยพิจารณาบนพื้นฐานของธรรมชาติ วิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

๒.๔ การพิจารณาให้ผลการเรียนในรายวิชาหรือหมวดวิชาที่ได้จากการเทียบโอน ผลการเรียนให้ผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

๒.๕ นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการเทียบโอน ผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอน อย่างน้อย ๑ ภาคเรียน

๒.๖ การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอน ผลการเรียน การให้หน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับโอนกำหนด

๒.๗ การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน วัฒนธรรมในต่างประเทศเป็นเวลา ๑ ปีการศึกษา ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบชั้นการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกำหนดไว้แล้ว

๒.๘ การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบ คำสั่งกำหนดไว้แล้ว

๒.๙ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ โดยบันทึกผลการเทียบโอนไว้เป็น หลักฐาน และออกใบแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ ผู้ยื่นความจำนงและจัดเก็บเอกสาร หลักฐานที่ เกี่ยวข้องกับการเทียบโอน พร้อมทั้งจัดทำทะเบียน ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนไว้เพื่อการอ้างอิง สถาน ศึกษาสามารถบันทึกข้อมูลการเทียบโอนไว้ใน ช่องหมายเหตุโดยไม่ต้องกรอกผลการเรียนเดิม ในระเบียบแสดงผลการเรียน และแนบเอกสาร แสดงผลการเรียนจากแหล่งการเรียนรู้เดิมที่นำ มาขอเทียบโอนไว้ด้วยกัน

๒.๑๐ ผู้ที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผล การเรียนจะต้องสมัครเข้าเป็นนักเรียน/นักศึกษา ของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

กล่าวโดยสรุป การเทียบโอนผลการเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) การเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษา และ ๒) การเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการทำงาน ฝึกอบรม และ ฝึกอาชีพ ที่คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ ความเป็นธรรม โปร่งใส มาตรฐาน ความรู้ ความ สามารถ ไม่ซับซ้อน เพื่อการศึกษาต่อ โดยสถาน ศึกษาเป็นผู้เทียบโอนจากผู้สมัครเข้าเรียนที่นำผล การเรียนหรือผลการเรียนรู้อาสมัครเข้าเรียนใน สถานศึกษานั้นๆ โดยสถานศึกษาจะใช้ดุลพินิจใน การพิจารณารับเข้าเรียนโดยการเทียบโอนผลการ เรียนหรือผลการเรียนรู้อาสมัครเข้าเรียนใน การทรวงศึกษาธิการและต้นสังกัดกำหนด รวมทั้งความสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

ในการนี้ มีหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทาง เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศ กระทรวงศึกษาธิการข้างต้น ได้แก่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะ กรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการ ศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของ ผู้เรียนได้โดยการพิจารณาการรับโอนผลการเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเข้าเรียน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องยึดหลักความโปร่งใสและมีความสามารถ ในการปฏิบัติได้

๑.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่จบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขอกลับเข้ามาศึกษาต่อได้ไม่ว่าจะเป็น กรณีออกกลางคัน ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยน หลักสูตร และผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศขอกลับ เข้าศึกษาต่อในประเทศไทย

๑.๒ หลักเกณฑ์การดำเนินการ

สพฐ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวทางการ ดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้

๑.๒.๑ กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับ

เทียบโอนผลการเรียน โดยผู้ขอเทียบโอนจะต้องสมัครเป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนก่อน จึงจะยื่นความจำเป็นในการขอเทียบโอนและมีคุณสมบัติตามที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอน

๑.๒.๒ พิจารณาความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอน โดยการทดสอบวิธีต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

๑.๒.๓ พิจารณาจากหลักฐานเอกสารแสดงผลการเรียน ผลการเรียนรู้ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน

๑.๒.๔ กำหนดช่วงเวลาในการยื่นขอเทียบโอนผลการเรียนกำหนดให้สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนขอเทียบโอนช่วงต้นปีการศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน หรือในช่วงต้นภาคเรียนแรกที่รับสมัครเข้าเรียน เพื่อการวางแผนการเรียนร่วมกัน หากผู้ขอเทียบโอนมีความจำเป็นไม่สามารถยื่นความจำเป็นขอเทียบโอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา และในการเทียบโอนให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนนั้น ๆ หากในระหว่างที่ทำการศึกษาอยู่ หากผู้ขอเทียบโอนไปศึกษา หรือเสริมความรู้ในทักษะประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนเพิ่มเติม ซึ่งต้องอยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และผู้เรียนต้องได้รับการอนุญาตจากสถานศึกษาก่อน

๑.๒.๕ อายุของผลการเรียนรู้ที่นักเรียนนำมาเทียบโอน ให้สถานศึกษาพิจารณาระยะเวลาของผลการเรียน หากมีระยะเวลาที่นานและไม่มีการพัฒนาความรู้ทักษะเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถไม่รับเทียบโอนได้ โดยคำนึงถึงพื้นฐานของวิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

๑.๓ วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

๑.๓.๑ สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน ซึ่งเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนและประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน โดยหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน สถานศึกษาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ และกรรมการหรืออนุกรรมการควรมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่จะเทียบโอนหากมีความจำเป็น สถานศึกษาสามารถเชิญผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ ทั้งนี้ การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนควรมีระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ชัดเจน

๑.๓.๒ จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้ผู้ขอเทียบโอนได้ทราบถึงข้อกำหนดและเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณา

๑.๓.๓ จัดทำเอกสาร หลักฐาน
เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการเทียบโอน
ผลการเรียนและการประเมิน

๑.๓.๔ การประเมินผล สถานศึกษา
ต้องมีวิธีการประเมินที่มีมาตรฐาน มีความถูกต้อง
น่าเชื่อถือ ผู้ประเมินต้องมีความรู้ในวิชาที่ประเมิน
และต้องมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น
แฟ้มสะสมงาน การทดสอบปากเปล่า การลงมือ
ปฏิบัติ หรือการสอบข้อเขียน

๑.๓.๕ การจัดเข้าชั้นเรียน ในกรณี
ที่มีการรับเทียบโอนเข้าสถานศึกษาแล้วจะต้องมี
การจัดให้นักเรียนเข้าชั้นเรียน โดยพิจารณา ดังนี้

- ให้พิจารณาพื้นฐานความรู้ขั้นสุดท้ายที่
ได้เรียนและจัดเข้าเรียนต่อเนื่องในชั้นเรียนที่ได้
เรียนอยู่เดิม

- หากสถานศึกษาเห็นว่ายังมีรายวิชา
หรือกิจกรรมใดที่ต้องจัดให้เรียนเสริม หรือเพื่อให้
ครบตามเงื่อนไขการจบช่วงชั้น หรือต้องครบตาม
โครงสร้างของหลักสูตร อาจจะต้องสอนเสริมหรือ
ให้ลงทะเบียนเรียนเพิ่มตามความจำเป็น และจัด
ในช่วงเวลาที่เหมาะสม สำหรับรายวิชาที่ยังไม่ได้
ตัดสินผลการเรียนให้สถานศึกษาที่รับเทียบโอน
พิจารณาว่าสามารถจัดรายวิชาใดในหลักสูตรเพื่อ
ให้เรียนเพิ่มเติม หรือดำเนินการตามเกณฑ์ที่สถาน
ศึกษากำหนด

- จำนวนหน่วยกิต หน่วยการเรียน
หน่วยน้ำหนัก ที่ผู้ขอเทียบโอนได้รับจากการเทียบ
โอนผลการเรียน ให้พิจารณาความรู้และทักษะที่
สำคัญที่ได้เรียน เพื่อประกอบการพิจารณาเทียบโอน
เพื่อให้ครบตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของหลักสูตร

- ผู้ขอเทียบโอนต้องใช้เวลาเรียนอยู่ใน
หลักสูตรอย่างน้อย ๑ ภาคเรียนเพื่อเป็นการศึกษา
จุดเน้น ปรัชญาการศึกษาของสถานศึกษาที่รับ
เทียบโอน และจบช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่รับเทียบโอน

๑.๓.๖ การเทียบโอนผลการเรียนที่มาจาก
หลักสูตรอื่น การเทียบโอนความรู้ประสบการณ์
และการเทียบโอนนักเรียนที่เข้าโครงการแลกเปลี่ยน
ให้ดำเนินการตามหลักการและแนวทางการเทียบ
โอนผลการเรียนตามประกาศของกระทรวงศึกษา
เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ
วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ และแนวปฏิบัติที่
เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษา
ในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดทำโดย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สิงหาคม ๒๕๔๙) โดยมีรายละเอียดดังตาราง
ต่อไปนี้

๑.๓.๗ การให้จำนวนหน่วย การให้ผล
การเรียน การบันทึกผลการเรียนและการคิดผลการ
เรียน สำหรับในรายวิชา สาระ กิจกรรม จากการศึกษา
ที่รับเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรเฉพาะ
หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรต่างประเทศ จากการศึกษา
ที่จัดโดยครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน
การฝึกอาชีพ ฯลฯ เพื่อเข้าศึกษาต่อในระบบการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสามารถพิจารณา
จากรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนได้ตาม
รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

แนวทางการพิจารณา	การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสตรระดับชั้น การหลักสูตรเฉพาะประสงค์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสตรระดับชั้น การหลักสูตรเฉพาะประสงค์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสตรระดับชั้น การหลักสูตรเฉพาะประสงค์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสตรระดับชั้น การหลักสูตรเฉพาะประสงค์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักสตรระดับชั้น การหลักสูตรเฉพาะประสงค์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	
วิธีปฏิบัติในการจัดเข้าชั้นเรียน	เทียบโอนรายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิม ได้ทั้งหมดและเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบ ป.๑ จัดเข้าชั้นเรียน ป.๒ สถานศึกษาอาจประเมิน บางรายวิชาที่จำเป็นเพื่อการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน	เทียบโอนหมวดวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิม ๑.เรียนผ่านอย่างน้อย ๓ หมวดวิชาจัดให้เรียนปีที่๒ของระดับชั้นและลงทะเบียนเรียนต่อไปตามปกติ ๒.เรียนผ่านอย่างน้อย ๖ หมวดวิชาจัดให้เรียนปีที่๓ของระดับชั้นและลงทะเบียนเรียนต่อไปให้ครบเกณฑ์การจบระดับชั้น ตามหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ที่รับเข้าเรียน	๑.ให้นำผลการวัดและประเมินของเขตพื้นที่การศึกษา มาประกอบการพิจารณา ๒.ให้สถานศึกษาประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อการ จัดเข้าชั้นเรียน	พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนว่าตรงกับรายวิชา/สาระ/กิจกรรมใด จึงทำการประเมินหากรอบกรณีในโครงสร้างหลักสูตรให้ กำหนดและบรรจุข้อนี้ไว้ในหลักสูตร	พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนว่าตรงกับรายวิชา/สาระ/กิจกรรมใด จึงทำการประเมินหากรอบกรณีในโครงสร้างหลักสูตรให้ กำหนดและบรรจุข้อนี้ไว้ในหลักสูตร	พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนว่าตรงกับรายวิชา/สาระ/กิจกรรมใด จึงทำการประเมินหากรอบกรณีในโครงสร้างหลักสูตรให้ กำหนดและบรรจุข้อนี้ไว้ในหลักสูตร	พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนว่าตรงกับรายวิชา/สาระ/กิจกรรมใด จึงทำการประเมินหากรอบกรณีในโครงสร้างหลักสูตรให้ กำหนดและบรรจุข้อนี้ไว้ในหลักสูตร
จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียน/หน่วยน้ำหนัก	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาเดิม	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามเกณฑ์สถานศึกษาใหม่กำหนด	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามเกณฑ์สถานศึกษาใหม่กำหนด	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามเกณฑ์สถานศึกษาใหม่กำหนด	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามเกณฑ์สถานศึกษาใหม่กำหนด	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอนผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตามเกณฑ์สถานศึกษาใหม่กำหนด	
ผลการเรียน/ผลการประเมิน	ยอมรับผลการเรียนของ สถานศึกษาเดิม	ไม่ต้องให้ผลการเรียนในรายวิชา/ สาระ/กิจกรรมที่ได้จากการเทียบโอน	ยอมรับผลการประเมินของเขตพื้นที่มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา	ยอมรับผลการประเมินของเขตพื้นที่มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา	ยอมรับผลการประเมินของเขตพื้นที่มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา	ยอมรับผลการประเมินของเขตพื้นที่มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา	

ตาราง ๒.๑ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

๒. สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (สอศ.)

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่ตอบสนองกำลังคนด้านการผลิตและพัฒนาประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นในลักษณะการสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนในด้านการฝึกงาน การฝึกอาชีพ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ที่มีงานทำ ผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และผู้กำลังหางานทำ อีกทั้งยังมุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ได้เข้าถึงการศึกษาด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๑ วัตถุประสงค์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาทำการประเมินการเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิตเป็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๒.๒ ขอบข่าย การเทียบโอนผลการเรียนทำได้ใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย และ ๒) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ

การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สามารถดำเนินการได้ทุกหมวดวิชา โดยเทียบโอน

ได้ ๒ ใน ๓ ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตรสำหรับรายวิชาที่เรียนจากหลักสูตรอื่นของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือเทียบเท่า และยังไม่จบหลักสูตรสามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอนได้ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่กำหนดไว้

๒.๓ หลักเกณฑ์การดำเนินงาน

๒.๓.๑ การกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับการประเมิน

๑) เป็นนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๒) มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่ขอประเมิน โดยมีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์

๒.๓.๒ เงื่อนไขการขอรับการประเมินเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิต

ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

๑) นักเรียน นักศึกษาลงทะเบียนเพื่อประเมินเทียบโอนผลการเรียนได้ไม่เกิน ๒ ใน ๓ ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตร

๒) นักเรียน/นักศึกษา ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพ หรือฝึกงานในสถานฝึกอาชีพ

หรือทำงานในงานอาชีพนั้นอยู่แล้ว หรือมีความรู้ ในรายวิชาตามหลักสูตรดังกล่าวก่อนเข้าเรียน หรือ เข้าเรียนแล้วแต่ขอไปเรียน หรือฝึกปฏิบัติในสถาน ฝึกอาชีพ จะขอประเมินเทียบโอนผลการเรียน เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชานั้นได้ นักเรียน นักศึกษา ที่ประเมินแล้วไม่ผ่านเกณฑ์ จะขอประเมินเทียบโอน ผลการเรียนในภาคเรียนนั้นอีกไม่ได้ แต่สามารถ ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นได้ หรือสามารถขอรับ คำแนะนำจากคณะกรรมการเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการขอรับการประเมินในภาคเรียนต่อไป

๒.๓.๓ การพิจารณาการประเมิน เบื้องต้น

๑) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ทาง ราชการและ หรือสถานประกอบการออกให้ เช่น ใบสำคัญวุฒิบัตร เกียรติบัตร หนังสือรับรองของ สถานประกอบการ รางวัล ฯลฯ

- หลักฐานที่นำมาแสดง พิจารณา เงื่อนไข ดังนี้

- หลักฐานต้องมีอายุ ไม่เกิน ๕ ปี นับถึงวันขอประเมิน หรือให้อยู่ในดุลยพินิจของ สถานศึกษา ถ้าเป็นหลักฐานที่ภาคเอกชนออก ให้ต้องเป็นภาคเอกชนที่ประกอบการถูกต้องตาม กฎหมายสำหรับอายุของผลการเรียน ที่จะนำมา ขอเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากพื้นฐาน ธรรมชาติวิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

- รายวิชา กลุ่มวิชาที่เสนอขอให้ประเมิน จะต้องมีความหมาย ชั่วโมงปฏิบัติงานและ/หรือฝึก อบรมไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงของรายวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีสมรรถนะ หรือเนื้อหา

สาระที่สอดคล้องกับรายวิชา กลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐

- พิจารณาข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น โดยการประเมินเบื้องต้นสถานศึกษาอาจมี การประเมินที่หลากหลายโดยให้อยู่ในดุลยพินิจ และความพร้อมของสถานศึกษา

๒) การประเมินความรู้และประสบการณ์ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมิน ผลการเรียนตามหลักสูตรที่ขอประเมิน โดยคณะ กรรมการประเมินเป็นผู้ดำเนินการโดยให้อยู่ใน ดุลยพินิจและความพร้อมของสถานศึกษา

๒.๓.๔ ช่วงระยะเวลาการเทียบโอน

ในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียน เป็นนักเรียน นักศึกษา พร้อมทั้งยื่นคำร้องและหลักฐาน การศึกษาหรือใบแสดงผลการเรียน ที่ประสงค์จะ ขอเทียบโอนตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด สำหรับในภาคเรียนอื่นสถานศึกษาสามารถ อนุญาตให้นักเรียน/นักศึกษาไปเรียนรายวิชาจาก สถานศึกษาแห่งอื่นและรับโอนผลการเรียนได้ใน กรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถเปิดสอนรายวิชาใดได้

๒.๔ วิธีการเทียบโอนผลการเรียน และ ผลการเรียนรู้

จำแนกเป็นวิธีการเทียบโอนผลการ เรียน และเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

๒.๔.๑ วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

๑) การเทียบโอนผลการเรียนจาก หลักสูตรเดียวกันได้แก่ ๑.๑) ให้สถานศึกษารับ โอนผลการเรียนทุกรายวิชา ๑.๒) รายวิชาที่ได้

ระดับผลการเรียน ๑ สถานศึกษาจะรับโอนหรือทำการประเมินใหม่ก่อนรับโอนก็ได้ ๑.๓) ในกรณีย้ายสถานศึกษา หากมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ไม่ผ่าน) ในรายวิชาใดและมีสิทธิได้รับการประเมินใหม่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้สถานศึกษาเดิมดำเนินการประเมินใหม่ก่อน หากมีเหตุสุดวิสัยให้สถานศึกษา ที่รับเข้าเรียนดำเนินการประเมินใหม่ได้ โดยสถานศึกษาใช้ดุลยพินิจเป็นราย ๆ ไป

๒) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะเดียวกันของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานของราชการจำแนกเป็น ๒.๑) เป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุในหลักสูตร และ ๒.๒) รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ ๒ ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือจะทำการประเมินใหม่ แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

๓) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรปวช.หรือ ปวส. ของสถาบันการศึกษาหรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอื่นในระดับเดียวกัน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานราชการจำแนกเป็น ๓.๑) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตร ๓.๒) รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำ

กว่า ๒ ให้สถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียนทำการประเมินใหม่ ถ้าเห็นว่ามีผลตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นและ ๓.๓) รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ ๒ ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียน หรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

รายวิชาที่มีการประเมินใหม่ตาม ๓.๑) ๓.๒) และ ๓.๓) ระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามผลการประเมินใหม่ แต่ต้องไม่สูงกว่าเดิม

๔) การเทียบโอนผลการเรียนของผู้ที่สถานศึกษาให้พ้นสภาพ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยรับโอนเฉพาะรายวิชาที่ยังปรากฏในหลักสูตร หรือรายวิชา/กลุ่มวิชา ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และมีจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตร และรับโอนเฉพาะรายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ ๒ ขึ้นไป

๕) การอนุมัติผลการเรียน ผลการเรียนที่ได้รับการเทียบโอนให้คงผลการเรียนตามหลักเดิมที่ปรากฏ หรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมิน แต่ต้องไม่สูงกว่าผลการเรียนเดิม และให้สถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน

๒.๔.๒ การเทียบโอนผลการเรียน

๑) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการประเมินดังนี้

๑.๑) คณะกรรมการประเมินเบื้องต้น ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยมีผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างาน

หลักสูตรและการสอน หัวหน้างานวัดผลประเมิน ประเมินผลการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการ การทำหน้าที่ประเมินจากหลักฐานข้อมูลและผู้ขอรับการ ประเมินนำมาแสดงไว้และสัมภาษณ์

๑.๒) คณะกรรมการการประเมิน ความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบ ไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยมีหัวหน้าแผนกวิชา หรือหัวหน้าคณะวิชา ผู้สอนหรือครูฝึกในรายวิชานั้น และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพพร้อมเป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่ประเมินว่าผู้ขอรับการประเมินมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ เจตคติ รวมทั้งกิจ นิสัยตามสมรรถนะ (Competencies) ในรายวิชา ที่ขอประเมิน ผ่านเกณฑ์หรือไม่ การประเมิน ต้องดำเนินการให้มีมาตรฐานชัดเจน สมเหตุ สมผล ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒) การตัดสินผลการประเมินและการให้ ค่าระดับผลการประเมินโดย

๒.๑) ให้ตัดสินผลการประเมินเป็น รายวิชาตามรายวิชาในหลักสูตร

๒.๒) ต้องได้คะแนนจากการประเมิน เพื่อเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่หน่วยกิตไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ละรายวิชาที่ขอประเมิน ถ้ามี ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้ทำการประเมิน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ บางส่วนอาจประเมิน เช่นเดียวกับการประเมินผลการเรียนในสถานศึกษา ปกติ และเวลาที่ใช้ในการประเมินต้องไม่น้อยกว่า เวลาเรียนต่อสัปดาห์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือ อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

๒.๓) ให้ใช้ค่าตัวเลขแสดงค่าระดับผล การประเมินตามค่าระดับผลการเรียน ตามระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการ เรียนตามหลักสูตรที่ขอประเมินเทียบโอนผลการ เรียน

๒.๕ แนวทางการจัดการประเมินเพื่อเทียบ โอนผลการเรียนของสถานศึกษา

แนวทางการจัดการประเมินเพื่อเทียบ ผลการเรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๒.๕.๑ ขั้นตอนปฏิบัติการประเมินเทียบ โอนผลการเรียนของสถานศึกษา ได้แก่ ๑) จัดทำ ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ทราบ ๒) จัดเตรียมแบบคำร้องขอประเมินตาม เกณฑ์ที่กำหนด ๓) รับแบบคำร้องของผู้ขอรับการ ประเมินเพื่อเทียบโอนผลการเรียน หรือเทียบโอน ผลการเรียน ๔) ดำเนินการประเมินเบื้องต้นและ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้ารับการประเมิน ๕) แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการประเมินเทียบโอน ผลการเรียน และคณะกรรมการเทียบโอน ผลการเรียน ๖) ประชุมวางแผนการประเมินเพื่อ เทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนผลการเรียน ๗) จัดดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับ นักเรียน/นักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอเทียบโอนผล การเรียน เฉพาะผู้ขอรับการประเมินเทียบความรู้ และประสบการณ์ จากนั้น จึงประกาศหรือแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ที่จัดให้มีการประเมิน เพื่อเทียบโอนผลการเรียนรับลงทะเบียนการ ขอประเมินเพื่อเทียบโอนผลการเรียนจัดเตรียม เครื่องมืออุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการประเมินรายวิชา กลุ่มวิชาดำเนินการประเมินตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ จัดทำเอกสารผลการประเมินเสนอ

หัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติ และ ประกาศ ผลการประเมินเทียบโอนผลการเรียน และเทียบ โอนผลการเรียนเพื่อนำผลการประเมินไปเทียบโอน ยกเว้นการเรียนรายวิชา

๒.๕.๒ ขั้นตอนการขอประเมินเทียบ โอนผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ประกอบด้วย

- ๑) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินเทียบโอนผลการ เรียนเข้าสู่หน่วยกิตจากสถานศึกษา
- ๒) ยื่นคำร้อง ขอประเมินความรู้และประสบการณ์พร้อมหลักฐาน ได้แก่ ๒.๑) บัตรประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ๒.๒) หลักฐานที่แสดงความรู้และประสบการณ์ เช่น บันทึกรายงาน ที่แสดงถึงสิ่งที่ผู้ขอรับการ ประเมินทำเป็นประจำทั้งที่บ้าน สถานประกอบการ ฯลฯ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) โดยรวบรวม เอกสาร ภาพถ่าย สำเนา เกียรติบัตร วุฒิบัตร จากการศึกษาทั้งในหรือนอกประเทศ การอบรม ระยะเวลา รางวัลต่าง ๆ ที่เคยได้รับ ตลอดจนการ ปฏิบัติงานอาชีพที่ชัดเจน หนังสือรับรองจาก นายจ้าง ผู้ร่วมงาน ผู้นำชุมชน ซึ่งแสดงถึง การมี ความรู้ ทักษะความสามารถในด้านอาชีพบุคคลที่ ผู้ขอรับการประเมินสามารถอ้างอิงได้ ชำนาญหรือ ผลงานดีเด่นด้านวิชาการ วิชาชีพ ฯลฯ หลักฐาน หรือเอกสารที่แสดงผลตอบแทนทางธุรกิจ (ถ้ามี)
- ๓) เข้ารับการประเมินเบื้องต้น
- ๔) รับทราบผลการ ประเมินเบื้องต้น และเตรียมความพร้อมเข้ารับการ ประเมินเทียบโอนผลการเรียน
- ๕) ลงทะเบียนขอ ประเมินตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด
- ๖) เข้ารับการประเมินตามระยะเวลาและสถานที่ที่ กำหนด
- ๗) รับทราบผลการประเมิน และ
- ๘) นำ ผลการประเมินไปเทียบโอนเพื่อยกเว้นการเรียน หรือลงทะเบียนเรียนรายวิชา

๓. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

การจัดการการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่ สังคม เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีการ พัฒนาความรู้ในระดับสูงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อ สังคมในอนาคต และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ค้นหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง

๓.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผล การเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่ระบบการ ศึกษาของมหาวิทยาลัย

๓.๒ หลักเกณฑ์การดำเนินงาน

๓.๒.๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์ขอเทียบ โอนผลการเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานตามที่กำหนด ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของทบวง มหาวิทยาลัยในระดับที่ขอเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

๑) กรณีขอเทียบโอนผลการเรียนระดับ ปริญญาตรี ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๒) กรณีขอเทียบโอนผลการเรียนระดับ บัณฑิตศึกษา ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๓.๒.๒ ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ต้องเป็นหรือเคยเป็นนักศึกษาของสถาบันการ ศึกษา ระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าในหลักสูตร ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจ ตามกฎหมายรับรอง

๓.๒.๓ สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา อาจกำหนดคุณสมบัติอื่น ๆ ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนเพิ่มเติมก็ได้ เช่น ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน จาก การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ในคณะวิชาที่ ต้องการขอเทียบโอนผลการเรียนตามวิธีที่สถาบัน อุดมศึกษาหรือคณะวิชากำหนด เป็นต้น

๓.๓ วิธีการประเมินผลการเทียบโอน

คณบดีเป็นผู้อนุมัติการเทียบโอน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๓.๓.๑ คณบดีแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับระดับการศึกษาและ สาขาวิชาที่ขอเทียบโอนผลการเรียนไม่น้อยกว่า ๓ คน มีหน้าที่ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ยกเว้นการเรียนรายวิชา และหรือประเมินความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓.๓.๒ การเทียบโอนดำเนินการ เที่ยบความรู้และโอนหน่วยกิตภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. หลักเกณฑ์การเทียบวิชาเรียนและ โอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาในระบบ

๑) ระดับปริญญาตรี

๑.๑) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชา ในหลักสูตรอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า ที่ทบวง มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตาม กฎหมายรับรอง

๑.๒) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่มี เนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่า สามในสี่ของ

รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ขอเทียบโอน

๑.๓) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัว อักษร C หรือ แต่มีระดับคะแนน ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า

๑.๔) นักศึกษาจะเทียบรายวิชาเรียน และโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินสามในสี่ ของจำนวน หน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่รับเทียบโอน

๑.๕) รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่เทียบ โอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษาจะ ไม่นำมาคำนวณ แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

๑.๖) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษา อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่รับโอน อย่างน้อยหนึ่ง ปีการศึกษา

๑.๗) ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเปิด หลักสูตรใหม่จะเทียบโอนนักศึกษา เข้าศึกษา ได้ไม่เกินชั้นปีและภาคการศึกษาที่ได้รับอนุญาต ให้มีนักศึกษาเรียนอยู่ตามหลักสูตรที่ ได้รับความ เห็นชอบแล้ว

๒) ระดับบัณฑิตศึกษา

๒.๑) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาใน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หรือ เทียบเท่าที่ทบวง มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตาม กฎหมายรับรอง

๒.๒) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่มี เนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่า สามในสี่ของ รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ขอเทียบโอน

๒.๓) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัว อักษร B หรือ แต่มีระดับคะแนน ๓.๐๐ หรือเทียบเท่า หรือระดับ คะแนนตัวอักษร S

๒.๔) การเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชา วิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

๒.๕) นักศึกษาจะเทียบรายวิชาเรียน และโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินหนึ่งใน สามของจำนวน หน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่รับเทียบโอน

๒.๖) รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่เทียบ โอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษาจะไม่นำมาคำนวณ แຕ้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

๒.๗) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษา อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่รับโอน อย่างน้อยหนึ่ง ปีการศึกษา และลงทะเบียนเรียนรายวิชาหรือ วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๒.๘) ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเปิด หลักสูตรใหม่จะเทียบโอนนักศึกษา เข้าศึกษา ได้ไม่เกินชั้นปีและภาคการศึกษาที่ได้รับอนุญาต ให้มีนักศึกษาเรียนอยู่ตามหลักสูตรที่ได้รับความ เห็นชอบแล้ว

ข. หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และ การให้หน่วยกิตจากการศึกษานอกระบบและ/ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาใน ระบบ

๑) การเทียบความรู้จะเทียบเป็นรายวิชา หรือกลุ่มรายวิชาตามหลักสูตรและระดับการศึกษา ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้ขอเทียบโอน ต้องการ

๒) วิธีการประเมินเพื่อการเทียบโอน ความรู้ในแต่ละรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาและ เกณฑ์การตัดสินของการประเมินในแต่ละวิธีให้

เป็นไปตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดโดยความ เห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

๓) ผลการประเมินจะต้องเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร C หรือแຕ้มระดับ คะแนน ๒.๐๐ หรือเทียบเท่าสำหรับรายวิชาหรือ กลุ่มรายวิชาระดับปริญญาตรี และไม่ต่ำกว่าระดับ ตัวอักษร B หรือแຕ้มระดับ ๓.๐๐ หรือเทียบเท่า สำหรับรายวิชา หรือ กลุ่มรายวิชาระดับบัณฑิต ศึกษา จึงจะให้จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาหรือ กลุ่มรายวิชานั้น แต่จะไม่ให้ระดับคะแนนตัวอักษร และไม่มีการนำมาคิดคะแนนผลการเรียน หรือ คำนวณแຕ้มระดับ คะแนนเฉลี่ยสะสม

๔) การบันทึกผลการเรียนให้บันทึก ตามวิธีการประเมิน

๕) การเทียบรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชา จากการศึกษานอกระบบและ/ หรือการศึกษาตาม อัธยาศัยให้หน่วยกิตได้รวมกันไม่เกินสามในสี่ของ จำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่ขอเทียบโอน และสำหรับจำนวนหน่วยกิตของ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่จะให้เทียบโอนได้ ให้สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภา สถาบันอุดมศึกษา กำหนดตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของ หลักสูตรนั้นๆ และตามหลักเกณฑ์การเทียบวิชา เรียนและโอนหน่วยกิต ระหว่างการศึกษาในระบบ

๖) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอยู่ใน สถาบันอุดมศึกษาที่รับโอน อย่างน้อยหนึ่งปีการ ศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี และสำหรับ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

กำหนดตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้น ๆ และตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนวิชาเรียนและโอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาในระบบ

๔. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ มาตรา ๗ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาศักยภาพกำลังและสังคมที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ออกจากการศึกษาในระบบ หรือนอกระบบ รวมทั้งผู้ที่เรียนรู้ตามอัธยาศัยสามารถเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔.๑.๒ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับการศึกษาเดียวกันหรือระดับที่สูงขึ้น

๔.๒ ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียน

ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระหว่างรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และหลักสูตรของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีขอบข่าย ดังนี้

๔.๒.๑ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายหรือเทียบเท่า เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษา ที่ออกให้โดยสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ หรือให้การรับรอง และจัดระดับการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าตามหลักสูตร ทั้งที่จัดในรูปแบบการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

๔.๒.๒ การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่องเป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนในหลักสูตรระยะสั้น หรือหลักสูตรฝึกอบรมที่จัดขึ้นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๔.๒.๓ การเทียบโอนผลการเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการเป็นทหารกองประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำท้องถิ่น และแรงงานไทยที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกัน

๔.๒.๔ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ เป็นการเทียบโอนผล

การเรียนรู้จากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้น ๆ ให้การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา หรือผลการเรียนจากหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบความรู้

๔.๒.๕ การเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นการเทียบโอนผลการเรียน โดยใช้วิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งมีการเรียนรู้จากการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพ การทำงาน โดยอาจมีหลักฐานเชิงประจักษ์จากการทำงาน หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือไม่มีหลักฐานก็ได้

๔.๓ หลักเกณฑ์การดำเนินงาน

๔.๓.๑ คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนต้องไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาหรือระดับที่เทียบเท่าของสถานศึกษาอื่น และต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔.๓.๒ แนวทางการเทียบโอน

๑) การพิจารณาเบื้องต้นจากหลักฐานการศึกษาดังนี้

๑.๑) การพิจารณาหลักฐานการศึกษาจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับ เป็นการตรวจสอบหลักสูตรผลการเรียนในรายละเอียดเกี่ยวกับ ระดับหรือชั้นปีที่เรียนจบมา รายวิชาที่เรียน ผลการเรียน ความถูกต้องของหลักฐาน โดยหลักฐานการศึกษาที่นำมาเทียบโอนผลการเรียน

ต้องเป็นหลักฐานที่ออกโดยสถานศึกษาของรัฐ หรือเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน หรือวิทยฐานะทางการศึกษา

๑.๒) การพิจารณาหลักฐานจากการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่ศึกษา จำนวน ชั่วโมง หน่วยงานที่จัด เพื่อพิจารณาเทียบโอนให้สอดคล้องกับรายวิชาตามหลักสูตร ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

๒) การประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นการวัดตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการประกอบอาชีพ การทำงาน จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง เป็นต้น

๔.๔ วิธีการเทียบโอน

๔.๔.๑ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักฐานการศึกษา หลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับ

การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการนำหลักฐานการศึกษา ที่ออกให้โดยสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ หรือให้การรับรอง ทั้งที่จัดในรูปแบบการศึกษาในระบบและนอกระบบ

ขอบข่ายการเทียบโอน

๑) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ (ในระบบ) เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ (นอกระบบ) เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๓) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้

หลักเกณฑ์การเทียบโอน

๑) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษาที่ผู้เรียนนำหลักฐานการศึกษามาเทียบโอนผลการเรียนแล้วจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อใช้ในการเทียบโอนผลการเรียน

๒) การพิจารณาเทียบโอนให้พิจารณาจาก ๒.๑) ระยะเวลาและระดับชั้นที่ผู้ขอเทียบโอนเรียนผ่านมา ๒.๒) รายวิชา/ หมวดวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัดของรายวิชาหรือคำอธิบายรายวิชา ระหว่างรายวิชาที่นำมาเทียบโอนกับรายวิชาที่รับเทียบโอน ต้องมีความสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ๒.๓) จำนวนหน่วยกิตของรายวิชา/หมวดวิชาที่นำมาเทียบโอน ต้องไม่

น้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอน ผลการเรียน หากรายวิชาที่นำมาเทียบโอน ผลการเรียนมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิต ในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลเรียน อาจนำรายวิชาอื่นที่อยู่ในสาระและมาตรฐานเดียวกัน มานับรวมให้ได้จำนวนหน่วยกิตเท่ากับหรือมากกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน ๒.๔) ไม่รับเทียบโอนรายวิชาหมวดวิชาที่มีค่าระดับผลเรียนเป็น ๐/ร/มส

๓) ให้เทียบโอนผลการเรียนได้ทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก โดยนับรวมกันแล้วต้องไม่เกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้ ระดับประถมศึกษาเทียบโอนได้ไม่เกิน ๓๖ หน่วยกิต ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเทียบโอนได้ไม่เกิน ๔๒ หน่วยกิตและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเทียบโอนได้ไม่เกิน ๕๗ หน่วยกิต

๔) การให้ค่าระดับผลเรียนจากการเทียบโอน

๔.๑) ผลการเรียนเป็นรายวิชา ใช้ค่าระดับผลเรียนตามที่ปรากฏในหลักฐานการศึกษาที่นำมาเทียบโอน ถ้าผลเรียนในหลักสูตรเดิมมากกว่า ๑ รายวิชานำมาเทียบโอนกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ ๑ รายวิชา ให้นำค่าระดับผลเรียนของรายวิชาที่ขอเทียบโอนมาเฉลี่ย หากมีจุดศนนิยมให้ปรับศนนิยมตามหลักการทางคณิตศาสตร์เพื่อบันทึกผลเรียนต่อไป

๔.๒) ผลการเรียนเป็นหมวดวิชา ใช้ค่าระดับผลเรียนของหมวดวิชาเป็นค่าระดับผลเรียนในรายวิชาที่เทียบโอนได้

๕) หัวหน้าสถานศึกษา พิจารณาอนุมัติผลการเทียบโอน

๔.๔.๒ การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง

การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การนำผลการเรียนจากการศึกษาที่เป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพ ทักษะชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน มาขอเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แก่ ๑) การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ๒) การเข้าค่ายศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ๓) การจัดฐานการเรียนรู้ของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา และ ๔) หลักสูตรการศึกษาหรือหลักสูตรการอบรมที่หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนเป็นผู้จัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม และองค์กรเอกชน (NGOs)

หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง

๑) เป็นหลักสูตรที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้น ถ้าเป็นหลักสูตรของหน่วยงานหรือองค์กรเอกชน จะต้องผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

๒) เอกสารหลักฐานที่จะนำมาเทียบโอนจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้ว

ไม่เกิน ๕ ปี นับจากวันที่ออกหลักฐาน หรืออยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องตรวจสอบกับต้นฉบับจริง และให้สถานศึกษาประทับตราแสดงว่าได้ผ่านการใช้หลักฐานมาแล้ว เพื่อไม่ให้นำผลการเรียนไปเทียบโอนซ้ำ

๓) สถานศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ขอเทียบโอน ประกอบเอกสารที่นำมาเสนอขอเทียบโอน เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรที่นำมาเทียบโอน เช่น วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร เอกสารประกอบการอบรม ตารางการอบรม และบันทึกการเรียนรู้ เป็นต้น

๔) เกณฑ์การนับจำนวนชั่วโมง ให้พิจารณาจากเนื้อหารายวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระหมวดวิชาเดียวกัน โดยคิดคำนวณจาก ๔๐ ชั่วโมง เป็น ๑ หน่วยกิต

๕) ให้พิจารณาความสอดคล้องของสาระเนื้อหารายละเอียดที่ไปเรียนรู้มาเพื่อเทียบเข้ากับรายวิชาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และให้คำนึงถึงมาตรฐานของรายวิชา ความยากง่ายและซับซ้อนของเนื้อหาสาระประกอบด้วย

๖) ให้ระดับผลการเทียบโอนเป็น “ผ่าน”

๗) หลักฐานที่นำมาขอเทียบโอนสามารถใช้เทียบโอนได้ในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น

๘) ให้บันทึกข้อความ ลงในด้านหลังของหลักฐานฉบับจริง ตามรูปแบบ

๔.๔.๓ การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ

การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรของต่างประเทศเป็นการนำผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศสายสามัญ และสายอาชีพที่ศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งผลการเรียนของนักเรียนในโครงการแลกเปลี่ยนมาเทียบโอนเป็นผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนทั่วไป และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ

ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศมีขอบข่าย ดังนี้ ๑) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศที่จัดเป็นชั้นปีหรือเกรด ๒) การเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวุฒิต่างประเทศที่จัดโดยองค์กรของรัฐ ๓) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนระหว่างประเทศ และ ๔) การเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้และประสบการณ์

เงื่อนไขการเทียบโอนผลการเรียน

ให้ยกเว้นการเทียบโอนรายวิชาภาษาไทย รายวิชาเศรษฐกกิจพอเพียงและรายวิชาทักษะการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในทุกระดับการศึกษา

ระดับผลการเรียนจากการเทียบโอน

ให้ระดับผลการเรียนเป็น “ผ่าน” ยกเว้นการเทียบความรู้และประสบการณ์ให้เป็นค่าระดับผลการเรียน

หลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน

หลักฐานการศึกษาที่ใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน ให้พิจารณาตามประเภทของการเทียบโอน

๔.๔.๔ การประเมินความรู้และประสบการณ์

การประเมินความรู้และประสบการณ์ หมายถึง การวัด การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การทำงาน การประกอบอาชีพใช้ในกรณีต่อไปนี้

๑) ผู้เรียนที่มาขอเทียบโอนผลการเรียนมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นอย่างดี มีหลักฐานของการนำความรู้และประสบการณ์นั้น ๆ ไปใช้ หรือหากไม่มีหลักฐาน แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีความรู้ความสามารถและความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ

๒) ผู้เรียนมีหลักฐานผลการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องที่ตนสนใจแต่หลักฐานดังกล่าวมิได้รับการรับรองจากหน่วยงานทางการศึกษา

๓) ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถจากการประกอบอาชีพ การทำงาน จากการเรียนรู้ในวิถีชีวิต หรือการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ที่มีกำลังสมความรู้มาอย่างต่อเนื่อง

๔.๔.๕ สาระ รายวิชาที่เปิดให้ประเมินความรู้และประสบการณ์

สถานศึกษาสามารถจัดให้มีการประเมินความรู้และประสบการณ์ได้ทุกรายวิชา ทั้ง ๕ สาระได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การ

ประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม

การประเมินความรู้และประสบการณ์ให้ประเมินเป็นรายวิชา โดยสถานศึกษาดำเนินการพิจารณาตรวจสอบความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน ผลการเรียนรู้ในเบื้องต้น ว่าความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมีความสอดคล้องกับสาระและรายวิชาใดแล้ว จึงดำเนินการประเมินความรู้และประสบการณ์ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ความรู้และประสบการณ์ที่ขอรับการประเมิน จะต้องเป็นความรู้และประสบการณ์ที่สังคมยอมรับและไม่ขัดต่อศีลธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

๕. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

การจัดการศึกษาของเอกชน เป็นการจัดการศึกษาที่เกิดจากหลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ ตลอดจนการลดบทบาทของรัฐในการจัดการศึกษาเป็นหลักมาเป็นผู้กำหนดนโยบายแผนการสนับสนุนส่งเสริมและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

๕.๑ วัตถุประสงค์

๕.๑.๑ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอกลับเข้ามาศึกษาต่อไม่ว่าจะเป็นกรณีออกกลางคัน ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนหลักสูตร และผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศขอกลับเข้ามาศึกษาต่อในสถานศึกษาเอกชน

๕.๑.๒ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษานำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาทำการประเมินการเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิตเป็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถานศึกษาเอกชน

๕.๒ ขอบข่ายการเทียบโอน

๕.๒.๑ การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕.๒.๒ การเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์จากการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย และการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๕.๓ หลักเกณฑ์ การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

๕.๓.๑ การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สถานศึกษาเอกชนได้ถือปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศหลักการและแนวทางการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่จบการศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ขอกลับเข้ามาศึกษาต่อไม่ว่าจะเป็น
กรณีออกกลางคัน ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยน
หลักสูตร และผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศขอกลับ
เข้ามาศึกษาต่อในสถานศึกษาเอกชน

หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

๑) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับเทียบ
โอนผลการเรียน โดยผู้ขอเทียบโอนจะต้องสมัครเป็น
นักเรียนในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนก่อน จึงจะ
ยื่นความจำเป็นในการขอเทียบโอนและมีคุณสมบัติ
ตามที่สถานศึกษารับเทียบโอน

๒) พิจารณาความรู้ความสามารถ
ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอน
โดยการทดสอบวิธีต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และ
ภาคปฏิบัติ

๓) พิจารณาจากหลักฐานเอกสาร
แสดงผลการเรียน/ผลการเรียนรู้อื่นที่ให้ข้อมูลแสดง
ความรู้ ความสามารถของผู้เรียน เช่น ระเบียบ
แสดงผลการเรียนประกาศนียบัตร ใบรับรองผล
การศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้อื่นหรือหลักฐาน
อื่นที่แสดงถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ
ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน

๔) กำหนดช่วงเวลาในการยื่นขอเทียบ
โอนผลการเรียน

- ช่วงต้นปีการศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน
หรือในช่วงต้นภาคเรียนแรกที่รับสมัครเข้าเรียน
เพื่อการวางแผนการเรียนร่วมกัน หากผู้ขอเทียบโอน
มีความจำเป็นไม่สามารถยื่นความจำเป็นขอเทียบ
โอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของสถานศึกษา และในการเทียบโอนให้เสร็จสิ้น
ในภาคเรียนนั้น ๆ

- ระหว่างที่ทำการศึกษาอยู่ หาก

ผู้ขอเทียบโอนไปศึกษา หรือเสริมความรู้ในทักษะ
ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอนเพิ่มเติมต้องอยู่ใน
ดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยให้เป็นไปตามหลัก
เกณฑ์ และนักเรียนต้องได้รับการอนุญาตจาก
สถานศึกษาก่อน

๕) อายุของผลการเรียนรู้อื่นที่นักเรียน
นำมาเทียบโอนให้สถานศึกษาพิจารณาระยะเวลา
ของผลการเรียน หากมีระยะเวลาที่นาน และไม่มี
การพัฒนาความรู้ทักษะเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถ
ไม่รับเทียบโอนได้ โดยคำนึงถึงพื้นฐานของวิชา
ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับ
การเปลี่ยนแปลง ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

๑) สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ
เทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คนแต่
ไม่เกิน ๕ คน ซึ่งเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา
โดยมีผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ
เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณา
เทียบโอนผลการเรียนและประเมินความรู้ ความ
สามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน
โดยหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน
สถานศึกษาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้
และกรรมการหรืออนุกรรมการควรมีความรู้
พื้นฐานที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่จะเทียบโอน
หากมีความจำเป็น สถานศึกษาสามารถ
เชิญผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
จากภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ
ทั้งนี้ การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนควรมี
ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ชัดเจน

๒) จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติ
ในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อ
เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเพื่อเป็นแนว
ปฏิบัติให้ผู้ขอเทียบโอนได้ทราบถึงข้อกำหนดและ

เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณา

๓) จัดทำเอกสาร หลักฐาน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการเทียบโอนผลการเรียนและการประเมิน

๔) การประเมินผล สถานศึกษาต้องมีวิธีการประเมินที่มีมาตรฐาน มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ผู้ประเมินต้องมีความรู้ในวิชาที่ประเมิน และต้องมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน การทดสอบปากเปล่า การลงมือปฏิบัติ หรือการสอบข้อเขียน

๕) การจัดเข้าชั้นเรียน ในกรณีที่มีการรับเทียบโอนเข้าสถานศึกษาแล้วจะต้องมีการจัดให้นักเรียนเข้าชั้นเรียน โดยพิจารณาดังนี้

- ให้พิจารณาพื้นฐานความรู้ชั้นสุดท้ายที่ได้เรียนและจัดเข้าเรียนต่อเนื่องในชั้นเรียนที่ได้เรียนอยู่เดิม

- หากสถานศึกษาเห็นว่ายังมีรายวิชาหรือกิจกรรมใดที่ต้องจัดให้เรียนเสริม หรือเพื่อให้ครบตามเงื่อนไขการจบช่วงชั้น หรือต้องครบตามโครงสร้างของหลักสูตร อาจจะต้องสอนเสริมหรือให้ลงทะเบียนเรียนเพิ่มตามความจำเป็น และจัดในช่วงเวลาที่เหมาะสม สำหรับรายวิชาที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียน ให้สถานศึกษาที่รับเทียบโอนพิจารณาว่าสามารถจัดรายวิชาใดในหลักสูตรเพื่อให้เรียนเพิ่มเติม หรือดำเนินการตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

- จำนวนหน่วยกิต หน่วยการเรียน หน่วยน้ำหนัก ที่ผู้ขอเทียบโอนได้รับจากการเทียบโอนผลการเรียน ให้พิจารณาความรู้และทักษะที่สำคัญที่ได้เรียน เพื่อประกอบการพิจารณาเทียบโอนเพื่อให้ครบตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของหลักสูตร

- ผู้ขอเทียบโอนต้องใช้เวลาเรียนอยู่ในหลักสูตรอย่างน้อย ๑ ภาคเรียนเพื่อเป็นการศึกษา

จุดเน้น ปรัชญาการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน และจบช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่รับเทียบโอน

๖) การเทียบโอนผลการเรียนที่มาจากหลักสูตรอื่น การเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ และการเทียบโอนนักเรียนที่เข้าโครงการแลกเปลี่ยน ให้ดำเนินการตามหลักการและแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามประกาศของกระทรวงศึกษา เรื่องการเทียบโอนผลการเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔

๗) การให้จำนวนหน่วย การให้ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียนและการคิดผลการเรียน สำหรับในรายวิชา สาระ กิจกรรมจากการที่รับเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรเฉพาะ หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรต่างประเทศ จากการศึกษาที่จัดโดยครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ ฯลฯ เพื่อเข้าศึกษาต่อในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสามารถพิจารณาจากรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนได้ตามรายละเอียดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕.๓.๒ การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา
ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์จากการประกอบ

อาชีพสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอน เป็นผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงได้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ประกอบอาชีพ นำความรู้ และ ประสบการณ์มาทำการประเมินเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ของผลการเรียนของหลักสูตรอาชีวศึกษา

๒) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอาชีพ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ เพิ่มขึ้น ได้รับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้ง เพิ่มวุฒิการศึกษาวิชาชีพเพื่อความก้าวหน้าในงาน อาชีพ

หลักเกณฑ์การเทียบโอน

๑) คุณสมบัติของผู้ขอรับเทียบโอน ผลการเรียนต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ในประเภทวิชา สาขาวิชา กลุ่มวิชา หรือรายวิชา ที่ขอประเมิน โดยมีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้ ไม่ต่ำกว่าหลักสูตรที่กำหนดโดย

๑.๑) ผู้เทียบโอนผลการเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องการศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า

๑.๒) ผู้เทียบโอนผลการเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องจบการ ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า

๑.๓) ผู้ขอรับการประเมินเพื่อเทียบโอน ผลการเรียนต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๒) มีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่ขอประเมินโดยสามารถแสดงหลักฐาน ที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

ไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงาน/ สถานประกอบการ เช่น แฟ้มสะสมงาน หนังสือ รับรองการทำงานจากนายจ้าง การอบรมระยะสั้น ใบสำคัญ วุฒิบัตร เกียรติบัตร หนังสือรับรองจาก สถานประกอบการ รางวัล เป็นต้น

๒.๑) หลักฐานต้องอายุไม่เกิน ๕ ปี นับ ถึงวันขอประเมิน หรือให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาน ศึกษา ถ้าเป็นหลักฐานที่ภาคเอกชนออกต้องเป็น สถานประกอบการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๒.๒) กลุ่มวิชาและรายวิชา ที่เสนอ ขอให้ประเมินจะต้องมีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงาน และ/หรือฝึกอบรมไม่น้อยกว่า จำนวนชั่วโมงของ รายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีสมรรถนะ หรือเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับ กลุ่มวิชา/รายวิชา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๓) เงื่อนไขการเทียบโอนความรู้หรือ ประสบการณ์ต้องลงทะเบียน เพื่อประเมินเทียบโอน ผลการเรียนตามวัน เวลา ที่สถานศึกษากำหนด

๔) การตัดสินผลการประเมินให้ คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นผู้ประเมิน

๔.๑) คะแนนรายวิชาที่ขอประเมินจาก การเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิต ต้องไม่ ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ถ้ารายวิชาใดมีการเรียนภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้ทำการประเมินทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๔.๒) ประเมินรายวิชาที่มีผลการเรียน ตั้งแต่ ๑.๐๐ ขึ้นไปถือว่าประเมินผ่านและให้ นับจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นเป็นจำนวน หน่วยกิตสะสม

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมทาง ด้านเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอน พร้อมทั้งแต่งตั้ง

คณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

๑) จัดเตรียมคู่มือเอกสารและคำร้องขอที่เกี่ยวข้องกับการขอเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน ไม่น้อยกว่า ๕ คน ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ เป็นประธานคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถานศึกษาเช่นผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้แทนสถานประกอบการ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม ผู้แทนหอการค้า ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือผู้แทนสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ จำนวนเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด แต่งตั้งบุคคลภายในสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล หรือบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่คล้ายคลึงกัน

๓) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบไม่น้อยกว่า ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าประเภทวิชา หรือหัวหน้าแผนก สาขาวิชา หรือบุคคลที่ทำงานคล้ายคลึงกันเป็นประธาน ผู้สอนหรือครูฝึกในรายวิชามีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่มีผู้ขอ

ประเมิน ทำหน้าที่วิเคราะห์เนื้อหาหางาน รายวิชา กำหนดหัวข้อ สมรรถนะ จัดทำแผนผังการออกข้อสอบ ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ตัวชี้วัดหรือสมรรถนะที่กำหนด

๔) จัดทำประกาศ ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียนที่ประสงค์จะทำการขอเทียบโอน

๕) รับแบบคำร้องของผู้สมัครขอรับการประเมินเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตพร้อมหลักฐานประกอบการพิจารณา

๖) ประกาศแจ้งวัน เวลา สถานที่จัดให้มีการประเมิน (ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน)

๗) ดำเนินการประเมินเบื้องต้นและประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมิน

๘) รับลงทะเบียนขอรับการประเมินเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตรายวิชา

๙) จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความรู้และทักษะในการประเมินรายวิชา

๑๐) ประกาศผลการประเมิน

๑๑) ออกหลักฐานใบรับรองผลการประเมินให้นักเรียน นักศึกษาเพื่อไปขอยกเว้นการเรียนรายวิชา และขอนับหน่วยกิตของรายวิชานั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

๑๒) สถานศึกษาเก็บรักษากระดาษคำตอบและหลักฐานการประเมินเทียบโอนผลการเรียนไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีการศึกษา

ดังจะได้นำเสนอการเปรียบเทียบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ : การเทียบโอนการเรียนของประเทศไทย ต่อไปนี้

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการเอกชน (สช.)	
๑. แนวคิด	เปิดโอกาสให้ผู้ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลับเข้ามาศึกษาต่อได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออกกลางคัน ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนหลักสูตร และผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศขอกลับเข้ามาศึกษาต่อ	เปิดโอกาสให้นักศึกษา นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ มาทำการประเมินการเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิตการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาอิสระระดับปริญญาตรี	เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผล การเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการ ศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่ระบบ การศึกษาของมหาวิทยาลัย	เปิดโอกาสให้นักศึกษา ให้อาจารย์ผู้ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ นักศึกษา นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาทำการ ประเมินการเทียบโอนเข้าสู่ หน่วยกิตในสถานศึกษา เอกชน	เปิดโอกาสให้ผู้ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ นักศึกษา นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาทำการ ประเมินการเทียบโอนเข้าสู่ หน่วยกิตในสถานศึกษา เอกชน	เปิดโอกาสให้ผู้ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ นักศึกษา นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาทำการ ประเมินการเทียบโอนเข้าสู่ หน่วยกิตในสถานศึกษา เอกชน
๒. โครงสร้างและการจัดการ	การจัดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ดังนี้ ๑. การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ ๒. การเทียบโอนจากการศึกษาในนอกระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ ๓. การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ	โครงสร้างและการจัดการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยการเทียบโอนเป็นลักษณะดังนี้ - การเทียบโอนผลการเรียน - การเทียบโอนทักษะ ความรู้และประสบการณ์	กรณีขอเทียบโอนผลการ เรียนระดับปริญญาตรี ต้อง เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป ๒. กรณีขอเทียบโอนผลการ เรียนระดับบัณฑิตศึกษา ต้อง เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	๑. การเทียบโอนผลการ เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและ ตอนปลายหรือเทียบเท่า ๒. การเทียบโอนผลการ เรียนจากการศึกษา ๓. การเทียบโอนผลการ เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๔. การเทียบโอนผลการ เรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ	- การเทียบโอนผลการ เรียนจากการศึกษาขั้น พื้นฐานเข้าสู่การศึกษา ในระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
๒. โครงสร้างและจัดการ (ต่อ)	๔. การเทียบโอนจากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	๑. การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรเดียวกัน ๒. การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะเดียวกันของหน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือ หน่วยงานของราชการ	๑. การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรเดียวกัน ๒. การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะเดียวกันของหน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือ หน่วยงานของราชการ	๕. เทียบโอนผลการเรียน จากการประเมินความรู้ และประสบการณ์	- การเทียบโอนผลการเรียน และประสบการณ์ จากการศึกษาจากระบบ ตามอัธยาศัย และการเทียบโอนผลการเรียน รายวิชา/กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบการเทียบโอน ผลการเรียนรู้เข้าสู่หน่วยกิต ตามหลักสูตรประกาศนียบัตร - บัณฑิตวิชาชีพ (ปวช.) และ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
	๕. การเทียบโอนจากการศึกษา ตามหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ	๓. การเทียบโอนผลการเรียน จากหลักสูตร ปวช. หรือ ปวส. ของสถาบันการศึกษา หรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอื่นในระดับเดียวกันสังกัด กระทรวงศึกษาธิการสถาบัน การศึกษาเอกชนหรือ หน่วยงานราชการ			

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สช.)
๓. หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้	<p>หลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐาน การเทียบโอนผลการเรียนไม่พิจารณาจากเอกสาร หลักฐานการศึกษาหรือหลักฐาน ความ สามารถ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ของผู้เรียน พิจารณาเทียบโอนผลการเรียน เพื่อการศึกษาต่อ โดยพิจารณา รูปแบบการศึกษาและหลักสูตร ที่อยู่ในระดับเดียวกัน 	<p>การดำเนินการเทียบโอนทำได้ ๒ ลักษณะคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> การเทียบโอนผลการเรียน รู้จากการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต 	<p>ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักเกณฑ์การเทียบวิชา เรียนและโอนหน่วยกิต ระหว่างการศึกษาในระบบ และ/หรือการเทียบโอน ความรู้และการให้หน่วยกิต จากการศึกษาอกระบบ และ/หรือการศึกษามาตาม อัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาใน ระบบ 	<p>การพิจารณาเบื้องต้น จากหลักฐานการศึกษา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> การพิจารณาหลักฐาน การศึกษา จากหลักสูตร หรือชั้นปีที่เรียนจบมา การพิจารณาหลักฐาน จากการศึกษา การประเมินความรู้และ ประสบการณ์ จากการทำงาน จากการเรียนรู้ ตามอัธยาศัย 	<ol style="list-style-type: none"> การดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนของสถาน ศึกษาเอกชน ประเภท สามัญศึกษาเอกชน เอกชน ได้ถือปฏิบัติตามระเบียบ ของกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนของสถาน ศึกษาเอกชน ประเภท อชีวศึกษา

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
- หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน	<p>ได้กำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้ขอรับการเทียบโอนจะต้องสมัครเป็นนักเรียนและยื่นความจำเป็นในการขอเทียบโอน พิจารณาความรู้ความสามารถ โดยการทดสอบวิธีต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ พิจารณาจากหลักฐานเอกสาร แสดงความรู้ความสามารถ พิจารณาถึงอายุของผลการเรียนรู้ที่นักเรียนนำมาเทียบโอน ด้านระยะเวลาการและการพัฒนาตนเอง กำหนดให้ผู้เรียนขอเทียบโอน ช่างต้นปีการศึกษาปีก่อนเปิดภาคเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> จัดทำประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ทราบ จัดเตรียมแบบคำร้องขอประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดรับแบบคำร้องของผู้ขอรับการประเมิน ดำเนินการประเมินเบื้องต้นและประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมิน แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการประเมินเทียบโอนผลการเรียน และคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน ประชุมวางแผนการประเมินเพื่อเทียบโอนผลการเรียน จัดดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ประกาศหรือแจ้งวัน เวลา และสถานที่จัดให้มีการประเมิน 	<ol style="list-style-type: none"> การเทียบความรู้เป็นรายวิชา หรือกลุ่มรายวิชา วิธีการประเมินและเกณฑ์การตัดสินให้ไปไปตามที่สถาบันกำหนด ผลการประเมิน C หรือ ๒.๐๐ ในระดับปริญญาตรี และ ไม่ต่ำกว่าระดับ B หรือ ๓.๐๐ ระดับบัณฑิตศึกษา การบันทึกผลการเรียนให้บันทึกตามวิธีการประเมิน การเทียบรายวิชาในระดับปริญญาตรีให้หน่วยกิตได้รวมกันไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวม ของหลักสูตร และสำหรับจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่จะให้เทียบโอนได้ตามความเหมาะสมของ สถาบันอุดมศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องเป็นนักเรียนหรือ นักศึกษาในระดับประถมศึกษา วิชา และ ระดับมัธยมศึกษาหรือระดับที่เทียบเท่าของสถานศึกษาอื่น พิจารณาหลักฐานทางการศึกษาหรือหลักฐานด้านความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ วิธีการประเมินที่ไม่เหมือนกันในแต่ละกลุ่มของผู้ขอเทียบโอน การให้ผลการเรียนมีทั้งให้ผ่านและเป็นคะแนน ผลการเรียนรู้ 	<p>ประเภทสามัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้ขอเทียบโอนจะต้องสมัครเป็นนักเรียนในสถานศึกษา พิจารณาจากหลักฐาน เอกสารแสดงผลการเรียน กำหนดช่วงเวลาในการยื่นขอเทียบโอนผลการเรียน อายุของผลการเรียนรู้ที่นักเรียนนำมาเทียบโอน ต้องสอดคล้องกับหลักสูตร

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
- หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน(ต่อ)	<p>๙. จัดทำเอกสารผลการประเมินเสนอหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติ</p> <p>๑๐. ประกาศผลการประเมินเพื่อเทียบโอนผลการเรียน เพื่อนำผลการประเมินไปเทียบโอน ยกเว้นการเรียนรายวิชา</p>	<p>๖. นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอยู่ใน อย่างน้อยหนึ่งปีการศึกษาสำหรับปริญญาตรี และสำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา กำหนดตามความเหมาะสม</p>	<p>๑. ผู้เข้ารับเทียบโอนผลการเรียน ต้องมีความรู้ และประสบการณ์ไม่ต่ำกว่าหลักสูติศรที่กำหนด</p> <p>๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ในระดับปวช. และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ในระดับปวส.</p> <p>๓. ในกรณีเทียบโอนประสบการณ์ การณ์ไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยมีหนังสือรับรองและหลักฐานพิจารณาต้องอายุไม่เกิน ๕ ปี</p> <p>๔. การตัดสินผลการประเมิน ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา</p>		

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษา (สช.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
๔. วิธีการ	<p>๑. แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คนแต่ไม่เกิน ๕ คน</p> <p>๒. จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา</p> <p>๓. จัดทำเอกสาร/หลักฐานประกอบการพิจารณา</p> <p>๔. การประเมินผล</p> <p>๕. การจัดเข้าชั้นเรียน</p> <p>๖. การบันทึกผลการเรียนและคิดผลการเรียนจากผลการเรียนของสถานศึกษาเดิม</p>	<p>๑. ยื่นคำร้องขอประเมินพร้อมหลักฐาน</p> <p>๒. เข้ารับการประเมินเบื้องต้น</p> <p>๓. รับทราบผลการประเมินเบื้องต้น และเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมิน</p> <p>๔. ลงทะเบียนขอประเมินตามระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>๕. เข้ารับการประเมินตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด</p> <p>๖. รับทราบผลการประเมิน</p> <p>๗. นำผลการประเมินไปเทียบโอนเพื่อยกเว้นการเรียนหรือลงทะเบียนเรียนรายวิชา</p>	<p>๑. แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่ขอเทียบโอนผลการเรียนไม่น้อยกว่า ๓ คน</p> <p>๒. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์ขอเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาตรี ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป</p> <p>ระดับบัณฑิตศึกษา</p> <p>ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป</p> <p>ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนต้องเป็นหรือเคยเป็นนักศึกษาของสถาบัน การศึกษา</p> <p>ยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียน</p> <p>คุณสมบัติเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน</p>	<p>๑. ผู้ขอเทียบโอนนำเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ประสบการณ์การทำงานมายื่นคำร้อง</p> <p>๒. คณะกรรมการพิจารณาวิเคราะห์หลักฐาน ที่แนบมา</p> <p>๓. เข้ารับการประเมินตามความเหมาะสม</p> <p>๔. รอกอนุมัติผลการเทียบโอน</p> <p>๕. ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติผลการเทียบโอน ให้ประชาชนได้รับทราบ</p> <p>ได้รับการศึกษายังคงต่อเนื่อง พัฒนาศักยภาพ กำลังและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญา เป็นฐานในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต</p>	<p>ประเภทสามัญ</p> <p>๑. แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน</p> <p>๒. จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติ</p> <p>๓. จัดทำเอกสาร/หลักฐาน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา</p> <p>๔. การประเมินผล</p> <p>๕. การจัดทำชั้นเรียนต่อเนื่องในชั้นเรียนที่ได้เรียนอยู่เดิม</p> <p>ประเภทอาชีวศึกษา</p> <p>๑. แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอก</p> <p>๒. จัดทำคู่มือการดำเนินงาน</p> <p>๓. จัดทำประกาศแจ้ง</p> <p>๔. รับคำร้องขอการประเมิน</p> <p>เทียบโอนผลการเรียน</p> <p>๕. แจ้งวัน เวลา สถานที่</p> <p>๖. ดำเนินการประเมินเบื้องต้นและประกาศรายชื่อ</p>

การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสังกัดของประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา (สอศ.)	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
๔. วิธีการ (ต่อ)	ผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง หรือมีผลการเรียนที่สะสมไว้และจะขอเทียบโอนผล การเรียนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาใดหลักสูตรหนึ่ง หรือเรียนต่อเนื่องให้จบการ ศึกษาตามหลักสูตรนั้น ๆ ทั้งหมดนี้ ในประเทศและวุฒิต่างประเทศ สามารถติดต่อสมัครเข้าเรียน ประสงค์จะเข้าเรียน และยื่นผล การเรียนที่สะสมไว้หรือยื่นเอกสาร	การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์เป็นการยอมรับ ผลการ เรียนรู้ ได้ จาก ประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น สูง (ปวส.) จะช่วยให้ผู้ประกอบ อาชีพสามารถพัฒนาสมรรถนะ ตนได้	มหาวิทยาลัยอาจรับโอนนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษา อื่น ใน ประเทศหรือต่างประเทศ ที่มี วิทยฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย การรับโอนนักศึกษาก็ทำได้ ต่อเมื่อสาขาวิชา/คณะที่ขอเข้า ศึกษา สามารถรับได้ โดยต้อง ได้รับการอนุมัติจากคณบดีตาม ความเห็นชอบ	ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนและการเทียบความ รู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ได้สะสมไว้ทั้งจากการศึกษา ในระบบ การศึกษานอก ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการฝึกอบรม หรือ ประกอบอาชีพ สามารถนำ มาเทียบโอนเพื่อเป็นส่วน หนึ่งของผลการเรียนได้	๓. รับลงทะเบียนขอรับการ ประเมิน ๔. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ ในการประเมิน ๕. ประกาศผลการประเมิน และออกหลักฐานใบปรับ ร่องผลการประเมิน
๔. กลยุทธ์การ ดำเนินงาน	ผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่ง หรือมีผลการเรียนที่สะสมไว้และจะขอเทียบโอนผล การเรียนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาใดหลักสูตรหนึ่ง หรือเรียนต่อเนื่องให้จบการ ศึกษาตามหลักสูตรนั้น ๆ ทั้งหมดนี้ ในประเทศและวุฒิต่างประเทศ สามารถติดต่อสมัครเข้าเรียน ประสงค์จะเข้าเรียน และยื่นผล การเรียนที่สะสมไว้หรือยื่นเอกสาร	การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์เป็นการยอมรับ ผลการ เรียนรู้ ได้ จาก ประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น สูง (ปวส.) จะช่วยให้ผู้ประกอบ อาชีพสามารถพัฒนาสมรรถนะ ตนได้	มหาวิทยาลัยอาจรับโอนนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษา อื่น ใน ประเทศหรือต่างประเทศ ที่มี วิทยฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย การรับโอนนักศึกษาก็ทำได้ ต่อเมื่อสาขาวิชา/คณะที่ขอเข้า ศึกษา สามารถรับได้ โดยต้อง ได้รับการอนุมัติจากคณบดีตาม ความเห็นชอบ	ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนและการเทียบความ รู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ได้สะสมไว้ทั้งจากการศึกษา ในระบบ การศึกษานอก ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการฝึกอบรม หรือ ประกอบอาชีพ สามารถนำ มาเทียบโอนเพื่อเป็นส่วน หนึ่งของผลการเรียนได้	มีลักษณะของการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ทั้ง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ และปริญญาตรี
๕. กลยุทธ์การ ดำเนินงาน (ต่อ)	ผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่ง หรือมีผลการเรียนที่สะสมไว้และจะขอเทียบโอนผล การเรียนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาใดหลักสูตรหนึ่ง หรือเรียนต่อเนื่องให้จบการ ศึกษาตามหลักสูตรนั้น ๆ ทั้งหมดนี้ ในประเทศและวุฒิต่างประเทศ สามารถติดต่อสมัครเข้าเรียน ประสงค์จะเข้าเรียน และยื่นผล การเรียนที่สะสมไว้หรือยื่นเอกสาร	การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์เป็นการยอมรับ ผลการ เรียนรู้ ได้ จาก ประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น สูง (ปวส.) จะช่วยให้ผู้ประกอบ อาชีพสามารถพัฒนาสมรรถนะ ตนได้	มหาวิทยาลัยอาจรับโอนนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษา อื่น ใน ประเทศหรือต่างประเทศ ที่มี วิทยฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย การรับโอนนักศึกษาก็ทำได้ ต่อเมื่อสาขาวิชา/คณะที่ขอเข้า ศึกษา สามารถรับได้ โดยต้อง ได้รับการอนุมัติจากคณบดีตาม ความเห็นชอบ	ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนและการเทียบความ รู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ได้สะสมไว้ทั้งจากการศึกษา ในระบบ การศึกษานอก ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการฝึกอบรม หรือ ประกอบอาชีพ สามารถนำ มาเทียบโอนเพื่อเป็นส่วน หนึ่งของผลการเรียนได้	มีลักษณะของการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ทั้ง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ และปริญญาตรี

สรุปผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้ : การเทียบโอนผลการเรียนของประเทศไทย

จะเห็นได้ว่า การจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยงานการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดสถานศึกษา เป็นการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ที่ต่างมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ภายใต้นโยบายแต่หลากหลายวิธีการปฏิบัติตามบริบทการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาเอกสารแนวทางการดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) สรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับที่จะต้องจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่รัฐบาลกำหนด และเป็นการให้โอกาสผู้เรียนที่ไม่สำเร็จการศึกษากลับเข้ารับการศึกษาอีกครั้ง ทั้งที่เป็นสถานศึกษาเดิมหรือสถานศึกษาใหม่ ในกรณี ออกกลางคัน เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ย้ายสถานศึกษา ได้นำผลการเรียนรู้อมาเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตร ในการดำเนินการขอเทียบโอนยื่นความจำนงกับสถานศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อโดยนำหลักฐานใบแสดงผลการ

เรียนหรือหลักฐานการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการยื่นคำร้อง สำหรับวิธีการประเมินผลการเทียบโอนให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาตามดุลยพินิจแต่ต้องมีเครื่องมือที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและตรวจสอบได้ สำหรับการจัดเด็กเข้าชั้นเรียนให้พิจารณาเข้าเรียนต่อเนื่องจากชั้นเรียนสุดท้ายตามหลักฐานทางการศึกษาลักษณะการเทียบโอนผลการเรียนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการนำผลการเรียนของผู้เรียนในชั้นเรียนก่อนหน้ามาพิจารณาดูผลการเรียนแล้วสามารถเข้าเรียนต่อในระดับชั้นต่อไปได้ เหตุเพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางมีรายวิชา ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชาที่มีลักษณะเหมือนกันทุกสถานศึกษา การจัดการเทียบโอนในระบบจึงสามารถทำให้กับผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนในสถานศึกษาใหม่ได้

๒. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองในการที่จะศึกษาต่อหรือผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เรียนตามปกติ ได้มีการเพิ่มทักษะในการศึกษาเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษาที่เหมาะสมและได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ให้ผู้เรียนได้สร้างงาน สร้างอาชีพได้ ในการดำเนินงานขอเทียบโอนมีทั้งการเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้ขอเทียบโอน

นำหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้มาแสดงให้กับทาง ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เพื่อ ทำการประเมินผลการรับโอนผลการเรียนตาม หลักสูตรและรายวิชาที่สอดคล้องกัน โดยพิจารณา ตามเกณฑ์การประเมินตามระเบียบ ให้หัวหน้า สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาผลการเทียบโอน

การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หรือ การประเมินความรู้และประสบการณ์จากหลักสูตร ระยะสั้น และกลุ่มประสบการณ์เฉพาะผู้ขอเทียบ โอนจะต้องมีการนำหลักฐานระเบียบแสดงผลการ เรียน หนังสือรับรอง บัตรสมาชิก วุฒิบัตร เกียรติ บัตร หลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง มายื่น แสดงเพื่อนับชั่วโมงและเทียบหน่วยกิต เพื่อขอรับ การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร รายวิชา ใน แต่ละระดับชั้น

๓. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองกำลังคน เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเป็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ มาเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การ ดำเนินการเทียบโอนทำได้ ๒ ลักษณะคือทั้ง การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาใน ระบบและการศึกษานอกระบบ และการเทียบ โอนผลการเรียน หรือความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่หน่วยกิต โดยการเทียบโอนดำเนินการโดย ผู้ขอเทียบโอนซึ่งจะต้องสมัครเป็นนักศึกษาของ สถานศึกษานั้น ยื่นเอกสารในการเทียบโอนผล การเรียน และประสบการณ์ สำหรับหลักฐานการ พิจารณาประกอบการขอเทียบโอนคือหลักฐาน

ทางการศึกษา วุฒิบัตร เกียรติบัตร หนังสือรับรอง จากสถานประกอบการ รางวัล แสดงเพื่อนำไป ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเครื่องมื่อ การประเมินที่หลากหลายในการเทียบโอนผลการ เรียนเข้าสู่หน่วยกิต เป็นการอำนวยความสะดวก ในเรื่องการลดเวลาในการศึกษาต่อของผู้เรียน ในการเรียนในระบบและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาในบางรายวิชาที่สามารถเทียบ โอนผลการเรียนได้

๔. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ ศึกษาเอกชน (สช.) เป็นการจัดการศึกษาในระดับ ชั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญและประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ภาคเอกชนทุกภาคส่วนมา ช่วยในการจัดการเรียนการสอน ในระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานและในระดับการศึกษาประกาศนียบัตร วิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

การดำเนินการขอเทียบโอนในประเภท สามัญศึกษา ใช้หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการ เรียนการศึกษาชั้นพื้นฐานและการศึกษาต่ำกว่า ปริญญา สามารถนำผลการเรียนชั้นเรียนสุดท้าย มาทำการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระบบโดย พิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ นำนักเรียนเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากชั้นเรียนเดิม

การขอเทียบโอนในประเภทอาชีวศึกษา ตามหลักเกณฑ์ของการเทียบโอนผลการเรียนตาม ระเบียบของสำนักงานกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือการเทียบโอน ผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนโดยพิจารณา ถึงหลักฐานการศึกษาและหนังสือรับรองการ ทำงาน รางวัลที่ได้รับ วุฒิบัตรการเข้าอบรม โดย

การสัมภาษณ์เบื้องต้น และประเมินผลการเรียนตามกระบวนการของสถานศึกษา และอนุมัติผลการเรียนโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา

ลักษณะเด่นของการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทั้งในส่วนในระดับขั้นพื้นฐานประเภทสามัญและประเภทอาชีวศึกษา ความคล่องตัวในการบริหารจัดการการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาเอื้ออำนวยให้กับผู้ขอเทียบโอนสามารถรับเข้าศึกษาต่อได้ตามความเหมาะสม สำหรับการรับโอนรายวิชาดูจากผลการเรียนและรายวิชาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนให้มากที่สุด

๕. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม สำหรับนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักศึกษาเป็นการเทียบโอนในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียนในระดับปริญญาตรีต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า นำหลักฐานทางการศึกษามาประกอบการพิจารณาการเทียบเป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชา ผลการเทียบต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ หรือ C โดยให้เป็นไปตามกระบวนการของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ผ่านกระบวนการของสภาสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษาจะต้องเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ขอเทียบโอนไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียนในระดับบัณฑิต

ศึกษา ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เอกสารประกอบการเทียบโอนคือหลักฐานทางการศึกษามาพิจารณาการเทียบโอนเป็นรายวิชาหรือเป็นกลุ่มรายวิชา แต่ต้องมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ อนุมัติผลการเทียบโอนแล้วจัดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนตามรายวิชา ลักษณะการเทียบโอนผลการเรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีมาตรฐานการเทียบโอนที่ชัดเจน แต่เป็นไปได้ยากเนื่องจากความเป็นมหาวิทยาลัยของแต่ละแห่งจะจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เช่น หน่วยกิต คำอธิบายรายวิชาต้องตรงกัน อีกทั้งปัจจัยด้านสถาบัน เช่น กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน หรือกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐบาล กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งในกลุ่มเดียวกันจะมีความสอดคล้องกัน แต่หากต่างกลุ่มสถาบันมีความแตกต่างกันเกิดขึ้น

ข้อดีของการเทียบโอนผลการเรียน

๑. เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติทางการศึกษาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาคือ ผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเรียนที่สถานศึกษาได้ต้องได้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนที่ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างงานสร้างรายได้เมื่อผู้เรียนมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น

๒. เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา จะพบว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถรับโอนผลการเรียนของผู้เรียนได้ตามระเบียบและข้อปฏิบัติของสถาน

ศึกษาแต่ละแห่งที่ได้กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ สถานศึกษาสามารถพิจารณาปรับเข้าเรียนได้ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการการเทียบโอนของสถานศึกษา

๓. เป็นการเพิ่มวุฒิการศึกษาให้กับผู้ที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อในโรงเรียนในระบบ สำหรับผู้ที่มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพ ออกกลางคัน หรือมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่สามารถเรียนต่อในระบบโรงเรียนได้ บุคคลกลุ่มเหล่านี้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานมาใช้เทียบรายวิชาในหลักสูตรที่มีความสนใจที่จะศึกษาต่อได้รวมถึงเป็นการลดภาระในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อในบางรายวิชาที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนจากประสบการณ์การทำงานได้

๔. การเทียบโอนผลการเรียน สถานประกอบการจะได้บุคลากรที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้มีการพัฒนาตนเองในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ นำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการพัฒนาองค์กร หรือ สถานประกอบการนั้นๆ

๕. การเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ เป็นการพัฒนาการศึกษาให้กับคนในประเทศ ถ้าคนในประเทศมีการศึกษาที่ดีเกิดการจ้างงานก่อให้เกิดอาชีพ สร้างรายได้ ประเทศชาติมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่เป็นผลจากการว่างงานก็จะลดลง

สภาพปัญหา

จากการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยงานการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดสถานศึกษา ต่างมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ภายใต้นโยบาย แต่หลากหลายวิธีการปฏิบัติตามบริบทการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานดังกล่าว จึงมีช่องว่างของการเทียบโอนผลการเรียนบางประการตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการจะได้ออกประกาศเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานทางการศึกษาต้นสังกัด และต้นสังกัดดังกล่าวได้มีการออกระเบียบปฏิบัติ แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาภายในสังกัดแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีประเด็นปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลายของหน่วยงาน ทั้งที่เป็นหน่วยงานการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กล่าวคือ

๑) ความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบและแนวทางที่จะเชื่อมต่อการศึกษาระหว่างระดับ และระหว่างสังกัด

๒) สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลการเรียนรู้จากสถานศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ประเภทสถานประกอบการสู่การศึกษาในระบบ โรงเรียนกวดวิชา หรือการเรียนรู้ด้วยระบบ E-Learning เป็นต้น

๓) ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถทางวิชาการด้านต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้จริงทั้งในเชิงความตรงตามเนื้อหาและเชื่อถือได้ ยังมีน้อยไม่เอื้อให้นำมาใช้ในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และระบบการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา (ฉันทนา จันทร์บรรจง, ๒๕๕๕)

นอกจากนั้น จากการสัมมนาเพื่อกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๘) เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมปรี๊นท์พาเลส กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดทุกสังกัด ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันคุณวุฒิแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องพบว่า

๑) แต่ละหน่วยงานมีการเทียบโอนผลการเรียน และสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไม่มีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานและเชื่อมโยงการสะสมหน่วยการเรียนรู้ภาพรวมของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบ นอกกรอบ และตามอัธยาศัย ส่งผลให้ต่างหน่วยงานต่างดำเนินการเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดความล่าช้า และไม่ชัดเจนในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถาบัน ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสและสิทธิทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน

๒) อีกทั้งเกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองทรัพยากรในการเรียนรู้ของผู้เรียนและหน่วยงานจัดการศึกษาในการนี้ ที่ประชุมสัมมนาดังกล่าวมีข้อเสนอว่า สมควรให้มีหน่วยงานกลางอิสระเพื่อ

การดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ทั้งด้านการกำหนดเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง การวิจัยและพัฒนา การสนับสนุนส่งเสริม และการติดตามประเมินผล เพื่อการพัฒนากระบวนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ขึ้น โดยระหว่างที่ยังไม่มีหน่วยงานกลางดังกล่าวสมควรให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่ เป็นหน่วยงานกลางในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเป็นทางการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาการเทียบโอนผลการเรียนที่หมายรวมถึงการเทียบผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละสังกัดดังกล่าวข้างต้น เห็นสมควรดำเนินการแก้ไข ดังนี้

๑. พัฒนาระบบการเทียบโอนให้มีคุณภาพที่ผู้เรียนสามารถเทียบโอนไปเรียนสถานศึกษาใหม่ได้หากมีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นการลดช่องว่างระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งการปรับปรุงกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่าย และเป็นมาตรฐานเดียวกันของสถานศึกษาในระดับเดียวกัน

๒. ควรพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากระบบการเทียบโอนผลการเรียนจะเป็นการนำผู้เรียนออกสู่การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนที่มีอายุที่ควรศึกษาต่อในระบบโรงเรียน

มีโอกาสที่จะเลือกศึกษาต่อด้วยตนเองมากขึ้น จะมีการกำหนดคุณสมบัติ ข้อกำหนดให้ชัดเจน ในเรื่องของอายุของผู้เรียน อายุของประสบการณ์การทำงาน เพื่อการคงอยู่ในระบบของผู้เรียน และหากไม่ต้องการเรียนต่อในระบบก็สามารถออกไปศึกษาในระบบ สู่งาน หรือมีอาชีพได้ และสามารถกลับเข้ามาเรียนในระบบได้ตามความต้องการของผู้เรียน

๓. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการได้ทราบเรื่องการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ให้กับบุคลากรได้รับทราบถึงกระบวนการ ที่จะนำความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต เป็นการกระตุ้นให้พนักงานเกิดการมีการศึกษาให้ สูงขึ้น เพื่อจะนำความรู้ไปพัฒนาสถานประกอบการ ต่อไป

๔. ด้วยระบบการเทียบโอนผลการเรียน ของแต่ละสถานศึกษาจะมีขั้นตอนการเทียบโอน ผลการเรียนรู้การจัดตั้งคณะกรรมการและการ ดำเนินงานที่มีลักษณะคล้ายกัน แต่สิ่งที่มีความ แตกต่างกันคือมาตรฐานและคุณภาพการดำเนินงาน ซึ่งแต่ละแห่งจะดำเนินการตามแต่ละดุลยพินิจ ของตนเองแต่ไม่มีการได้รับการตรวจสอบว่าการ ดำเนินงานมีความเหมาะสมเพียงใด ควรมี หน่วยงานที่ตรวจสอบระบบการเทียบโอนผล การเรียนของสถานศึกษา หรือหน่วยงานกลาง ในการดำเนินการรับโอนผลการเรียนของผู้เรียน แล้วส่งผลให้กับสถานศึกษาที่ผู้เรียนมีความ สนใจที่จะเลือกศึกษาต่อเพื่อความเป็นมาตรฐาน เดียวกัน

๕. สืบเนื่องจากข้อ ๔ สมควรจัดให้มี องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง เกิดการเทียบโอนผลการเรียนกันได้ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ทั้งความรู้และ ประสบการณ์ ลดความแตกต่างกันของเกณฑ์ของ สถานศึกษาแต่ละประเภทและช่องว่างการดำเนินงาน ของสถานศึกษา มีหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง วิจัยและพัฒนา รับรองผลการเรียน จัดเก็บข้อมูล ส่งเสริมสนับสนุนการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆที่ เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน โดยขณะที่ยังไม่มีหน่วยงานกลาง ดังกล่าว สมควรให้สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษาทำหน้าที่ไปพลางก่อน

ส่วนที่ ๒ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หมายถึง กรอบแนวทางการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิ การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละ ระดับ ประเภทการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา หรือวิชาชีพ ทั้งการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกกระบบ การศึกษาตาม อัธยาศัย และการศึกษาระบบทวิภาคี กับระดับ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ผ่านการทดสอบ วัดและประเมินผล และการเทียบโอน ตามระดับ คุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๗)

ประเทศไทย มีความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาเป็นเวลานาน แต่ก็ไม่สามารถบังเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จนกระทั่งล่าสุดได้มีการนำเสนอรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ดังกล่าว มีโครงสร้างและองค์ประกอบ ๓ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ระดับและองค์ประกอบของระดับคุณวุฒิ ส่วนที่ ๒ กลไกการเชื่อมโยง เติมเต็ม หรือเทียบเคียง และส่วนที่ ๓ ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษาดังปรากฏแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๖).กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ.หน้า ๑๓.

มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ ๑ ระดับและองค์ประกอบของระดับคุณวุฒิ (Levels)

เป็นระดับสมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตความรู้ ทักษะ การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเชื่อมโยงกับระดับคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงปริญญาเอก แบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ ๑) ความรู้ ๒) ทักษะ ๓) คุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ และ ๔) ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษาจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีข้อกำหนด ขอบเขตที่แตกต่างกันตั้งแต่ระดับความง่ายไปยาก จากระดับ ๑ - ๔ ซึ่งมีลักษณะเป็นแกนกลาง (Core) ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับกำลังคนในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพ/วิชาชีพ ตัวอย่างเช่นตารางกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ระดับคุณวุฒิ ระดับ ๑ ดังนี้

ระดับคุณวุฒิ	รายละเอียดองค์ประกอบระดับคุณวุฒิ			ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษาจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	
๑	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้พื้นฐานในการเขียน อ่าน พูด สื่อสาร การคำนวณ - วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะพื้นฐานในการสื่อสารและการทำงานประจำ - มีทักษะการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน - มีทักษะการคิด ทักษะชีวิต - มีทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย - มีความสามารถในการแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถสื่อสารภายใต้การปฏิบัติงานที่กำหนด - เลือ ก และ ใช้ เทคโนโลยีพื้นฐานเพื่อการทำงานและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม - มีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพและองค์กร - มีมนุษยสัมพันธ์ - มีจิตบริการ - มีความตระหนักในการทำงานอย่างปลอดภัย 	ม.ต้น + ทักษะอาชีพ <ul style="list-style-type: none"> - สามารถสื่อสารถ่ายทอดความคิด - มีความรู้ความเข้าใจ ความรู้ลึกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน - การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง - การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล

ตาราง ๒.๒ ตัวอย่างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับคุณวุฒิ ๑

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๖).กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ.หน้า ๑๖.

ระดับคุณวุฒิ ๑ (เทียบชั้นมัธยมต้น + ทักษะอาชีพ)

รายละเอียดองค์ประกอบระดับคุณวุฒิ

- ความรู้** - มีความรู้พื้นฐานในการเขียนอ่าน พูด สื่อสาร การคำนวณ
- วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
- ทักษะ** - มีทักษะพื้นฐานในการสื่อสารและการทำงานประจำ
- มีทักษะการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน
 - มีทักษะการคิด ทักษะชีวิต
 - มีทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย
 - มีความสามารถในการแก้ปัญหา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- สามารถสื่อสารภายใต้การปฏิบัติงานที่กำหนด
- เลือกและใช้เทคโนโลยีพื้นฐานเพื่อการทำงานและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- มีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพและองค์กร
- มีมนุษยสัมพันธ์
- มีจิตบริการ
- มีความตระหนักในการทำงานอย่างปลอดภัย

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษาจากการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น + ทักษะอาชีพ

- สามารถสื่อสารถ่ายทอดความคิด
- มีความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
- การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล

ฯลฯ

ส่วนที่ ๖ กลไกการเชื่อมโยง เติบโต และเทียบเคียง

การเชื่อมโยงของผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาและสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการก็ระดับคุณวุฒิในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา/วิชาชีพนั้น มิได้เป็นไปอย่างอัตโนมัติต้องมีกลไก/ระบบการเข้าสู่ระดับคุณวุฒิที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา เพื่อให้บุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาหรือมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานที่สามารถเทียบโอนหรือเติมเต็ม เพื่อให้ได้รับการรับรองและยก ระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ส่วนที่ ๓ ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิ การศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษา ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา แบ่งเป็น ๙ ระดับ ตั้งแต่ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอก ต้องมีความเชื่อมโยงและสามารถเทียบเคียงกับระดับความสามารถในการปฏิบัติงานที่เทียบเคียงได้กับระดับคุณวุฒิ ๑ - ๙ ซึ่งสามารถเติมเต็มได้ด้วยการศึกษา อบรม และผ่านการทดสอบ วัดและประเมินผล รวมทั้งการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเทียบโอนประสบการณ์จากการทำงานในแต่ละสาขาวิชา และวิชาชีพ

นอกจากนั้น ได้กำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิสู่การปฏิบัติ ๔ ด้าน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการทดสอบวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยการเรียนรู้และการให้การรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จำแนกตามระดับคุณวุฒิ โดยกำหนดมาตรการ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคคลในแต่ละระดับคุณวุฒิที่เชื่อมโยงกับคุณวุฒิทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา การรับรองมาตรฐานหลักสูตรที่จัดโดยสถาบันการศึกษา และ/หรือประสบการณ์ที่เกิด

ขึ้นจากการฝึกปฏิบัติและ/หรือจากการทำงาน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการบ่งชี้คุณลักษณะของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะ (ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์) ที่สัมพันธ์กับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อการเทียบโอนและยกระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยให้เป็นการดำเนินการระหว่างฝ่ายผู้ใช้กำลังแรงงาน ผู้ผลิตกำลังแรงงาน และสมาคมวิชาชีพต่างๆ รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้ผลการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบวัด และประเมินผล มาสะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อการเทียบโอนอันเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้อยู่ในตลาดแรงงานและผู้ที่ยอยู่นอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้มีการเทียบประสบการณ์/เทียบความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการทำงานหรือการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น (Recognition of Prior Learning- RPL หรือ Validation of Experiences) โดยเติมเต็มเฉพาะส่วนที่ขาดเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาตามที่ต้องการ รวมทั้งได้รับการรับรองคุณวุฒิในแต่ละระดับตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ในการนี้ อนุกรรมการสภาการศึกษา เฉพาะกิจด้านการพัฒนาอาชีพด้วยระบบการสะสมประสบการณ์ และการเรียนรู้ (๒๕๕๘) ได้นำเสนอการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับระบบคุณวุฒิของหน่วยงานในประเทศไทย ดังปรากฏตามแผนภาพ ดังนี้

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

National Qualification Framework (NQF)

ความรู้		๓ คุณวุฒิวิชาชีพ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	คุณวุฒิวิชาชีพ	
ทักษะ					
คุณลักษณะที่พึงประสงค์		ระดับที่ ๙	ป.เอก	ระดับที่ ๙	
		ระดับที่ ๘	ป.บัณฑิต ชั้นสูง	ระดับที่ ๘	
		ระดับที่ ๗	ป.โท	ระดับที่ ๗	
		ระดับที่ ๖	ป.บัณฑิต	ระดับที่ ๖	
		ระดับที่ ๕	ปริญญาตรี	ระดับที่ ๕	มาตรฐาน
สอศ.		ระดับที่ ๔	อนุปริญญา ปวส.	ระดับที่ ๔	ฝีมือแรงงาน
สพฐ.	กศน.	ปวช.	ระดับที่ ๓	ปวช.	ระดับที่ ๓
ม.ปลาย	ม.ปลาย	ปวส.	ระดับที่ ๒	ม.ปลาย	ระดับที่ ๒
ม.ต้น	ม.ต้น		ระดับที่ ๑	ม.ต้น	ระดับที่ ๑

ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้
(Credit bank System)

แผนภาพที่ ๒.๒ การเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับระบบคุณวุฒิของหน่วยงานในประเทศไทย

ที่มา: อนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการพัฒนาอาชีพด้วยระบบการสะสมประสบการณ์ และการเรียนรู้ (๒๕๕๘), หน้า ๑๔ (เอกสารอัครา).

กล่าวโดยสรุป กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับ/ประเภทการศึกษาของ

ผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา/วิชาชีพ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาระบบทวิภาคีกับระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ผ่านการ

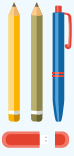
ทดสอบ วัดและประเมินผล และการเทียบโอนตามระดับคุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติที่มีโครงสร้างระดับคุณวุฒิ ตั้งแต่ระดับ ๑ - ๙ เริ่มตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอกที่มีองค์ประกอบของ ๑) ความรู้ ๒) ทักษะ ๓) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ ๔) ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิการศึกษาจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีข้อกำหนดขอบเขตที่แตกต่างกันตั้งแต่ระดับความง่ายไปยาก จากระดับ ๑ - ๙ ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับกำลังคนในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพและวิชาชีพ

อย่างไรก็ตาม จากการที่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นเรื่องใหม่ และอยู่ระหว่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน จึงพบว่า กรอบคุณวุฒิดังกล่าวยังขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ ทำให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติได้ยากเกี่ยวกับการสะสมผลการเรียนจากแหล่งเรียนรู้อื่น (ฉันทนา จันทร์บรรจง, ๒๕๕๕) ที่จำเป็นต้องได้รับการวิจัยและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิบัติให้มากขึ้น

สรุป

หลังการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศไทยมีการดำเนินการเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ชัดเจนขึ้น มีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การเทียบ

โอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา แต่เป็นเพียงการเทียบโอนการเรียน ความรู้และประสบการณ์ เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้ง การจัดให้มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติขึ้นเพื่อเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานที่สามารถเทียบโอนกันได้ นับเป็นความก้าวหน้าของการเทียบโอนการเรียนรู้และประสบการณ์ ที่แสดงให้เห็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์ นอกสถานศึกษาได้ในระดับหนึ่ง แต่กรอบคุณวุฒิดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่ที่ยังต้องพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาในระบบเพื่อการเทียบโอนต่อไป จึงมีข้อเสนอสำคัญ ให้มีหน่วยงานกลางอิสระดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องเกิดการเทียบโอนการเรียนรู้กันได้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งความรู้และประสบการณ์ ลดความแตกต่างกันของเกณฑ์ของสถานศึกษา แต่ละประเภทและช่องว่างการดำเนินงานของสถานศึกษา มีหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการ แนวทางวิจัยและพัฒนา รับรองผลการเรียนรู้ จัดเก็บข้อมูล ส่งเสริมสนับสนุน การเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว สมควรให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่ไปพลางก่อน

บทที่ ๓

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของต่างประเทศ

ด้วย กระแสโลกาภิวัตน์ที่นานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผล และเทียบโอนประสบการณ์การเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ได้ให้ความสำคัญกับการเทียบโอนการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและที่เกี่ยวข้อง และมีความพยายามที่จะนำไปสู่การสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ตามที่กล่าวมาในบทที่ ๑ และ ๒ แล้วนั้น

จุดกำเนิดแนวคิดของการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ โดยการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition Of Prior Learning: RPL) นั้น Brown (๒๕๓๕) เป็นบุคคลแรกๆ ที่ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ทหารผ่านศึกในสหรัฐอเมริกาที่กลับจากสงครามโลกครั้งที่สอง และสงครามเวียดนาม พยายามที่จะเข้าศึกษาในระบบการศึกษาปกติ แต่ไม่มีวุฒิการศึกษาเดิมรองรับ จึงมีสถาบันการศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์หลายสถาบันได้ร่วมมือกันจัดทำระบบการเทียบมาตรฐานความรู้นอกระบบ กับ

รายวิชาตามหลักสูตรในระบบการเรียนการสอนปกติ ซึ่งต่อมาเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย

การรับรองผลการเรียนรู้ได้แพร่หลายทั้งในอังกฤษ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ยังมีการขยายการประเมินไปยังการประเมินผลการทำงานในองค์กรเพื่อนำมาคำนวณเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้อีกด้วย (Levy, ๒๕๓๐) พนักงานได้รับการประเมินในสถานที่ทำงาน เพราะงานที่ทำอยู่เป็นงานที่ใช้ทักษะ สามารถนำเข้าสู่กระบวนการรับรองผลการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงาน

ในการนี้พบว่า *ฟินแลนด์* ให้การยอมรับผลของประสบการณ์ก่อนการเรียนในทุกระดับการศึกษา มีการทดสอบสมรรถนะเพื่อความตรงเชิงเนื้อหา โดยเฉพาะรายวิชาที่มีเนื้อหากว้าง (Broad Course) *เดนมาร์ก* มีข้อตกลงของหุ้นส่วนเครือข่ายทางสังคม ให้การยอมรับผลการเรียนรู้และประสบการณ์และการสร้างโอกาสทางการศึกษาของการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องที่ยอมรับในสมรรถนะต่างๆของบุคคล และมีแนวทางที่จะพัฒนาระหว่างการวัดและประเมินผลของบุคคลระหว่างการทำงาน การเรียน กับ การวัดและประเมินผลหลังการทำงาน การเรียน *นอร์เวย์* ผู้ใหญ่ที่ไม่มีมัธยมศึกษาตอนปลายมาก่อนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการประเมินประสบการณ์และความรู้เพื่อเทียบกับหลักสูตรแห่งชาติระดับมัธยมปลาย และถ้ามี

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๕ ปี อาจจะได้ประกาศนียบัตรโดยการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้แล้วจะสามารถใช้เป็นฐานในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูปสมรรถนะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ *ฝรั่งเศส* มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ *กานา* มีการยอมรับผลการเรียนรู้จากในที่ทำงาน การเรียนรู้ตามอัธยาศัย การเป็นแรงงานในสถานประกอบการแบบดั้งเดิม สามารถเทียบโอนผลเพื่อนำไปเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ *จอร์แดน* มีองค์กรระหว่างประเทศทำหน้าที่ประกันหลักสูตรการศึกษานอกระบบให้แก่นักเรียนที่ออกกลางคันเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรเทียบเท่าผู้จบการศึกษาสายสามัญ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนต่อในสถาบันฝึกอบรมการอาชีพของรัฐบาล เช่นเดียวกับนักเรียนในระบบที่ได้รับประกาศนียบัตรเกรด ๑๐ *หลายประเทศ* มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ของระดับ ประเภทการศึกษาต่างๆ กับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เช่น อินเดีย โปรตุเกส เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น (ฉันทนา จันทร์บรรจงและทักษ์ อุดมรัตน์, ๒๕๕๕)

สำหรับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของต่างประเทศในภาพรวม ในที่นี้ จะได้นำเสนอประเทศที่ให้ความสำคัญกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงานควบคู่ไปด้วยกัน โดยสังเคราะห์จากผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหลัก ที่ได้มอบหมายนักวิจัยดำเนินการศึกษา ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา จันทร์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์ ทำการศึกษาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น ดร. สมศักดิ์ นาวายุทธ ทำการศึกษาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณรัฐเกาหลี และ ดร. ศิริพรรณ ชุมนุ้ม ทำการศึกษาระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม เครือรัฐออสเตรเลีย รวมทั้งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมตามประเด็นการวิจัย โดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ ๑ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย

ความนำ

ประเทศไทย ตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย มีพื้นที่เป็นเกาะ จำนวน ๓๓๗,๗๒๗ ตารางกิโลเมตร มีกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง ข้อมูลปี ๒๕๕๖ (The Economist, ๒๐๑๓) ประชากรราว ๑๒๗ ล้านคน อายุเฉลี่ยประชากรสูงที่สุดในโลก เฉลี่ย ๘๓.๗ ปี แยกเป็นประชากรชาย ๘๐.๑ ปี ประชากรหญิง ๘๗.๑ ปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ๕,๔๕๙ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รายได้ประชาชาติเฉลี่ย ๔๒,๘๓๐ ดอลลาร์ ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา ต่อประชากรวัยเรียน ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๑๐๓ มัธยมศึกษา ร้อยละ ๑๐๒ และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๕๙ การลงทุนทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๓.๘

ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ความสามารถในการแข่งขันจากการจัดอันดับของสถาบันนานาชาติ เพื่อการพัฒนา เมื่อปี ๒๕๕๗ อยู่ในอันดับที่ ๒๑ ดัชนีชี้วัดด้านนวัตกรรมอยู่ในอันดับ ๔ ของโลก (IMD, ๒๕๕๗)

ประเทศไทย มีกระทรวงที่รับผิดชอบการศึกษา คือ กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology) และมีสำนักงานนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning Policy Bureau) รับผิดชอบด้านนโยบายและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเฉพาะ การจัดการศึกษาของญี่ปุ่นยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่

QUALIFICATIONS FRAMEWORKS (NQFs) โดยความร่วมมือของ ๓ หน่วยงานคือ European Training Foundation (ETF) , European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP) และ UNESCO Institute for Lifelong Learning (UNESCO-IIL) ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖

ท้องถิ่นและสถานศึกษา การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ภาคบังคับและหลังภาคบังคับ) เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จังหวัด/เทศบาล) สำหรับการศึกษภาคบังคับ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล โดยคณะกรรมการการศึกษาเทศบาล (Municipal Board of Education) และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาพิเศษ สำหรับคนพิการ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน การศึกษาตลอดชีวิต ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษาและอื่นๆ นอกเหนือจากสถาบันอุดมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (Prefectural Board of Education)

จากการสังเคราะห์งานวิจัยของฉันทนา จันทร์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) เรื่องระบบสะสมหน่วยความรู้และการเทียบโอนการเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น ในปีพ.ศ. ๒๕๕๕ และผลงานวิจัยเรื่อง GLOBAL INVENTORY ON NATIONAL

พบว่า ประเทศญี่ปุ่นยังไม่มีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับชาติ (National Qualification Framework) แต่กำลังร่วมกับหลายประเทศในการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับชาติด้านอาชีพ (National Vocational Qualifications – NVQ) โดยประเทศญี่ปุ่นเป็น ๑ ใน ๓ ประเทศกลุ่มการค้าและการพัฒนา คือ สหรัฐอเมริกา แคนาดาและญี่ปุ่นที่ยังไม่มี National Qualifications Framework ของตนเอง โดยมีระบบการรับรองผลการเรียนรู้อัตโนมัติเทียบโอนผลการเรียนตามบริบทมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาของญี่ปุ่นแต่ละแห่ง ซึ่งอิงอยู่บนหลักสูตรแกนกลาง (Course of Study) มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ฯ

ในการนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาการรับรองหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียนตามระดับการศึกษา ดังนี้คือ ๑) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยก เป็น ๑.๑) การศึกษาภาคบังคับ ซึ่งประกอบด้วยระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ๑.๒) การศึกษาหลังภาคบังคับ แยกเป็น

มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และ มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และ ๒) ระดับอุดมศึกษา จากผลงานวิจัยของฉันทนา จันทรบรรจงและทักษ์ อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) สามารถสรุปโครงสร้างการบริหาร และหลักเกณฑ์ในการจัดการการศึกษากรณีประเทศญี่ปุ่นที่สำคัญได้ดังนี้คือ

๑. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ การศึกษาภาคบังคับ ได้แก่ การศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

๑.๑.๑ โครงสร้างการบริหารหลักเกณฑ์ รัฐธรรมนูญและกฎหมายแม่บทการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ได้บัญญัติชัดเจนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรับผิดชอบในการนำเด็กชายและหญิงในปกครองของตนที่มีอายุตามเกณฑ์คือ ๖-๑๔ ปี (ครบอายุ ๖ ปีภายในวันที่ ๑ เมษายน) เข้ารับการศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่าในโรงเรียนของรัฐที่อยู่ในเขตบริการใกล้บ้าน อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่นยืดหยุ่นการเข้าเรียนของนักเรียนในระบบโรงเรียน โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน สามารถขออนุญาตให้นักเรียนไปเรียนในโรงเรียนนอกเขตบริการการศึกษาของตนได้ เริ่มจากการปรึกษากับโรงเรียนปัจจุบันหรือคณะกรรมการการศึกษาเทศบาล (Municipal Board of Education) ก่อนที่จะดำเนินการขอเปลี่ยนหรือโอนย้ายโรงเรียน จากนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องกรอกเอกสารชื่อ “Transfer Notification Form” กับโรงเรียนปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาเทศบาล จะพิจารณาอนุมัติให้นำเด็กไป

เรียนในเขตบริการอื่น ๆ จากใบสมัครของพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน และเหตุผลที่เหมาะสม

ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ยอมเปิดโอกาสสำหรับนักเรียนที่ไม่ยอมมาเรียนในระบบโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นที่สังเกต ให้เข้าสู่โรงเรียนทางเลือก (Free School) ได้ และนับให้เป็นเวลาเรียนปกติ โดยไม่ถอดชื่อออกจากโรงเรียนที่นักเรียนเคยเรียนอยู่เดิม นอกจากนี้ ยังมีการจัดการศึกษาในบ้านที่เรียกว่า Home Education หรือ Home Schools และมีการอนุญาตให้เอกชนที่เป็นนิติบุคคลจัดการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนนานาชาติ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการจัดตั้งโรงเรียนเหล่านี้ กรณีที่มีการโอนย้ายไปยังโรงเรียนทางเลือก หรือ โรงเรียนเอกชน กระบวนการขออนุญาตจะคล้ายคลึงกันแต่อาจต้องใช้ผลการวินิจฉัยของแพทย์เกี่ยวกับความเจ็บป่วย หรือเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นประกอบการพิจารณา

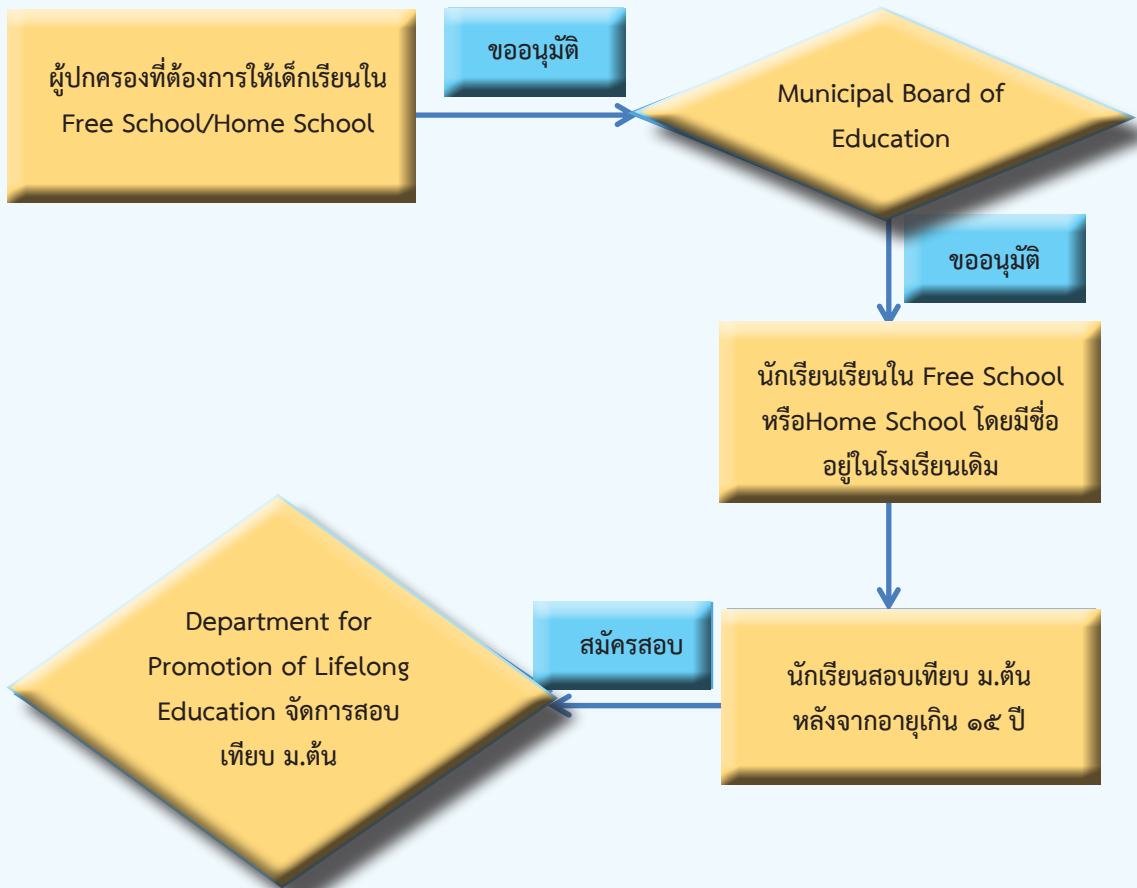
ในระดับการศึกษานี้มีการวัดความรู้ระหว่างเรียน และสิ้นสุดปลายภาคโดยใช้ข้อสอบของครู อาจมีการเลื่อนชั้นแบบอัตโนมัติ แต่ไม่มีการสอบวัดผลสัมฤทธิ์โดยข้อสอบของเขตการศึกษา ระดับเทศบาล หรือจังหวัด หรือส่วนกลาง

๑.๑.๒. กระบวนการสอบและเทียบโอนเพื่อเข้าสู่ระบบในโรงเรียนระดับมัธยมต้น

๑) นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนทางเลือก หรือในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางของการศึกษาภาคบังคับของกระทรวง

ศึกษาธิการฯ จะสามารถสอบเทียบความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียกว่า Lower Secondary School Equivalency Examination ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานนโยบาย

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Policy Bureau) กระทรวงศึกษาธิการ (MEXT) ซึ่งมีการจัดสอบในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ดังปรากฏตามแผนภาพที่ ๓.๑

แผนภาพที่ ๓.๑ แผนภูมิแสดงกระบวนการขออนุมัติการเรียนในระบบโรงเรียนทางเลือก และการได้รับผลการเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : ฉันทนา จันท์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์. (๒๕๕๕). ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น. หน้า ๗๐. (อัดสำเนา)

๒) นักเรียนหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการสอบเทียบ ต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและโครงสร้างระบบบริหารการสอบเทียบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คณะกรรมการการศึกษาของจังหวัดต่างๆ (Prefectural Board of Education) จะเป็นผู้ทำหน้าที่รับสมัคร และเป็นหน่วยสอบ ผู้ที่สอบเทียบผ่าน จะสามารถนำไปใช้สมัครสอบเข้าโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบโรงเรียนได้ ประเทศญี่ปุ่นไม่มีการจัดการศึกษาภาคบังคับสำหรับผู้มีอายุสูงกว่า ๑๖ ปี ที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ แต่มีเพียงระบบการสอบเทียบความรู้

วิธีการสอบ

๑) สอบข้อเขียน (มีเครื่องมือเขียนอักษรเบลล์ให้สำหรับผู้พิการทางตา) ถ้าเป็นผู้สมัครที่มีความบกพร่องด้านอื่น ๆ สามารถขอสอบด้วยวิธีอื่น ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเป็นรายกรณี

๒) สามารถนำผลการสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษ มาแทนการสอบวิชาภาษาอังกฤษ โดยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓) กรณีจะขอไม่เข้าสอบวิชาภาษาญี่ปุ่น หรือจะขอข้อสอบที่มีคำอ่านแบบ Furigana กำกับอยู่ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือเป็นนักเรียนต่างชาติ หรือนักเรียนชาวญี่ปุ่นที่กลับจากต่างประเทศ โดยต้องเคยใช้ชีวิตในต่างประเทศตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป และสอบผ่านความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ได้ระดับ N ๒ หรือสูงกว่า

นอกจากนี้ยังมีการเปิดการสอบสำหรับผู้ที่มีอายุหรือมีเหตุสุดวิสัยจึงไม่จบการศึกษาภาคบังคับแต่ต้องการกลับเข้าศึกษาต่อในระดับ

มัธยมปลาย การทดสอบนี้เรียกว่า “๒๐๑๒ Middle School Equivalency Exam for Individuals Exempt from Completing Compulsory Education” พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถติดต่อขอรับใบสมัครและคำแนะนำการทดสอบได้จากคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) จะมีการสอบปีละ ๑ ครั้งในเดือนพ.ย. ของทุกปี วิชาที่สอบคือ ภาษาญี่ปุ่น สังคมศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

การศึกษาหลังภาคบังคับ

๑.๒.๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

๑) องค์ประกอบของระบบสะสมผลการเรียน การศึกษาระดับหลังภาคบังคับ เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนจังหวัด (Prefecture) โดยมีกฎหมาย School Education Law และ หลักสูตรแกนกลาง (Course of Study) เป็นกรอบในการจัดการศึกษา

นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว สามารถจะเรียนต่อในโรงเรียนทางเลือก หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ หรือโรงเรียนนานาชาติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือโรงเรียนสายอาชีพเฉพาะทางที่มีหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้ตามความสมัครใจ

การรับเข้าโรงเรียนมัธยมปลายของรัฐ มีระบบสอบเข้า เรียกว่า High School Entrance Examination บริหารการสอบโดยคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดสำหรับโรงเรียนรัฐ โรงเรียนเอกชน การสอบเข้าจะบริหารและมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่ง

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ หลักสูตรแกนกลางจะจัดโครงสร้าง แบบหน่วยกิตมีระบบการสอบวัดผลและประเมินผลโดยครูและโรงเรียนกำหนด (Teacher-Based and School-Based Evaluation) โดยไม่มีการสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากระดับจังหวัดหรือส่วนกลาง ก่อนที่นักเรียนจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมักจะเน้นการเตรียมเพื่อศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ระบบสะสมผลการเรียนและการเทียบโอนผลการเรียน จากต่างสถานศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง สำหรับผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนปกติ การขอจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญนั้น ต้องสอบเทียบความรู้ที่จัดโดยกองส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางของมัธยมปลาย ประกอบด้วยวิชาภาษาญี่ปุ่น ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (รวมถึงฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก) สุขศึกษา ศิลปะ ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) วิชาการเรียน เทคโนโลยี และการศึกษาทั่วไป นักเรียนที่จะจบระดับมัธยมปลายได้ต้องเรียนอย่างน้อย ๗๔ หน่วยกิตเป็นอย่างต่ำ จึงจะได้รับประกาศนียบัตรจบการศึกษา ในช่วงนี้ นักเรียนส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในโรงเรียนกวดวิชา Cram School – (Juku) ด้วย เพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง

๒) โครงสร้างการบริหาร หลักเกณฑ์ และกระบวนการสำหรับการเรียนวิชาบูรณาการด้วยระบบที่ใช้เครดิตเป็นฐาน

การบริหารหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด มหานคร เขตพิเศษ (Prefectural Boards Of Education)

๒.๑) โครงสร้างการบริหารหลักสูตร

ในรายงานปฏิรูปการศึกษาเรื่องทิศทางใหม่สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้น ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ เน้นในโครงสร้าง หลักเกณฑ์ และหลักสูตร ใน ๓ เรื่องคือ

๒.๑.๑) หลักสูตร บูรณาการ (Integrated Courses) พัฒนาขึ้นเพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกวิชาที่ต้องการศึกษาเองอย่างเสรีตามความสนใจ และให้ความคล่องตัวที่จะตอบสนองตามความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ความกังวล และเส้นทางอาชีพของนักเรียนที่มีความหลากหลาย โดยบูรณาการจากวิชาทั่วไปกับวิชาเฉพาะทาง นอกจากนี้ เป็นการบูรณาการวิชาทั่วไป กับวิชาชีพ เช่น บูรณาการวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาภาษาญี่ปุ่น หรือวิชาใหม่ที่ชื่อ “Industrial Society And Human Beings” ซึ่งมีเป้าหมายในการเสริมสร้างการตระหนักรู้ของนักเรียนในเส้นทางอาชีพในอนาคตของตน และสร้างบุคลิกในการเผชิญหน้ากับตัวตนของตนเอง การมองชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อน เป็นต้น

๒.๑.๒) ระบบเครดิตเป็นฐาน (Credit-Based System) เป็นการเปิดโอกาสให้

นักเรียนมัธยมปลายสะสมผลการเรียนในหลักสูตร
บูรณาการโดยไม่กำหนดปีสิ้นสุดการศึกษา
จึงเป็นการเรียนที่ให้ความเป็นอิสระและสร้าง
ความกระตือรือร้นให้กับผู้เรียนตามแผนการศึกษา
หรือโปรแกรมการศึกษาที่วางโดยผู้เรียนเอง
ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถ ทักษะ ความสนใจ
และวิชาชีพของตนเอง และอาจจะเรียนนอกเวลา
หรือเรียนทางไปรษณีย์ได้ด้วย ดังตัวอย่างของ
หลักสูตรของโรงเรียน Shinjuku Yamabuki
High School (ฉันทนา จันทรบรรจง. ๒๕๕๕)

๒.๒.๓) ระบบเทียบโอนผลการเรียน
กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ การเทียบโอนนี้สามารถ
ทำใน ๓ ลักษณะคือ

(๑) ระบบเทียบโอนระหว่างโรงเรียน
มัธยมปลายอื่น ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน
(Interschool Cooperation) เป็นกรณีที่วิชา
ที่ผู้เรียนสนใจไม่ได้เปิดสอนในโรงเรียนของตนเอง
จึงไปเรียนกับโรงเรียนมัธยมอื่นที่มีความร่วมมือกัน

(๒) ระบบเทียบโอนกับวิทยาลัย
ฝึกอบรมพิเศษ (Accreditation Of Studies
At special Training College) อาจเป็นการเก็บ
สะสมหน่วยกิต จากวิทยาลัยที่เปิดการฝึกอบรม
วิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

(๓) ระบบเทียบโอนผลการเรียนจาก
การสอบวัดความสามารถได้ (Credit For Success
In Proficiency Tests) วัตถุประสงค์ของการเทียบ
โอนนี้เพื่อกระตุ้นให้เรียนและสนับสนุนให้พัฒนา
ทักษะขั้นสูงขึ้น เช่น การทดสอบด้านความสามารถ
ด้านภาษาอังกฤษ เป็นต้น

๓) โครงสร้างการบริหาร หลักสูตรและ กระบวนการสำหรับการสอบเทียบระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย

กรณีที่นักเรียนเลือกเรียนในโรงเรียนทาง
เลือกซึ่งไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย หรือเรียนในโรงเรียนนานาชาติ
นักเรียนสามารถสอบเทียบความรู้ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย เพื่อนำไปใช้สมัครสอบเข้า
มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น การสอบวัดความ
สามารถในการเข้าเรียนมหาวิทยาลัย เรียกว่า
University Entrance Qualification Test หรือ
Dai-gaku Kentei เรียกว่า Daiken

๓.๓.๑) โครงสร้างการบริหารระบบ สอบเทียบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การบริหารระบบการสอบเทียบ
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการโดย
กรมส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ทบวงนโยบาย
การศึกษาตลอดชีวิต กระทรวงการศึกษาโดยตรง
และจัดสอบที่กระทรวงการศึกษา ปีละ ๒ ครั้ง

๓.๓.๒) องค์ประกอบของระบบสอบ เทียบระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย

(๑) ระบบการสอบเทียบความรู้ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายของกรมส่งเสริมการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต

(๒) นักเรียนหรือบุคคลทั่วไปที่มีคุณสมบัติ
ตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
ในการสมัครสอบเทียบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
คือ เป็นผู้ที่มีอายุ ๑๖ ปี หรือจะครบ ๑๖ ปีบริบูรณ์
ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีถัดไป เป็นผู้ที่จะ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียน

ในประเทศญี่ปุ่น หรือได้รับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยระบบการสอบเทียบของกระทรวงการศึกษา หรือมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตกำหนด

๓.๓.๓ วิชาที่สอบ

(๑) วิชาบังคับ ๓ วิชา ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

(๒) วิชาเลือก น้อยกว่า ๕ วิชา โดยเลือกจากกลุ่มวิชา ประวัติศาสตร์โลก กลุ่ม A และ B ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์: กลุ่มประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น A และประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น B กลุ่มภูมิศาสตร์ A ภูมิศาสตร์ B สังคมศึกษา : สังคมสมัยใหม่ : ศิลธรรม, การเมืองและเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ : วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ A วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ B ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา Geology

๔) โครงสร้างตามการปฏิรูปการศึกษา

จากรายงานของกระทรวงศึกษาธิการฯ (MEXT) ในเดือน กันยายน ๒๕๕๗ ที่ชื่อว่า “Building A Flexible And Effective Education System Based On Children’s Development And Learners’ Motivation And Ability Report” ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างความคล่องตัวและประสิทธิภาพในระบบการศึกษา เพื่อให้เกิดการศึกษาต่อเนื่อง ๒ ระบบสำคัญคือ

๔.๑) ระดับประถมศึกษาต่อเนื่องถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการปฏิรูปนี้จะบูรณาการให้เกิดพัฒนาการของเด็กและกระตุ้นการเรียนรู้และความสามารถ ศักยภาพของเด็กและส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง เพื่อเด็กจะได้รับความรู้ และทักษะ และส่งเสริมความสามารถในการคิดและ

หาเหตุผลความสามารถที่จะแสดงออกถึงตัวตนของเขาและการให้ความร่วมมืออย่างเสรีกับผู้อื่นที่หลากหลาย ในการปฏิรูปนี้กระทรวงศึกษาธิการฯ จะต้องสร้างระบบที่จะบูรณาการการศึกษาระดับประถมศึกษาเข้ากับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลยุทธ์การกระตุ้นเริ่มต้นด้วยมาตรการในการกำหนดจำนวนครูที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการต่อเนื่องจากการศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษาถึงระดับมัธยมต้นและการสนับสนุนด้านการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

๔.๒) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีจำนวนหน่วยกิตและมีความสามารถในด้านวิชาการที่สูงกว่าผู้เรียนที่จบมัธยมปลายอื่นๆโดยผู้เรียนจะต้องสมัครเข้ามหาวิทยาลัยที่ต้องการจบ และถึงกระทรวงศึกษาธิการฯซึ่งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาประเมินตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งกำลังอยู่ในการทบทวน (MEXT, ๒๕๕๗)

๑.๒.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

ประเทศญี่ปุ่นจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในหลายรูปแบบ ดังนี้

๑) หลักสูตรการศึกษาวิทยาลัย โดยทั่วไปจะมีระยะเวลา ๒ ปี เช่นเดียวกับ Junior Colleges ในสหรัฐอเมริกา แต่มีบางสาขาวิชา กำหนดหลักสูตรไว้ ๓ ปี เช่น สาขาพยาบาลศาสตร์ ประมาณร้อยละ ๖๐ ของวิทยาลัยในญี่ปุ่นเป็นวิทยาลัยเฉพาะผู้หญิง ซึ่งประกอบไปด้วยสาขาทางด้านคหกรรมศาสตร์ อักษรศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สุขศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ และเลขานุการ ปัจจุบันนี้ วิชาวิทยาศาสตร์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น

๒) หลักสูตรระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา หลักสูตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นการศึกษาระดับวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ปกติใช้เวลา ๒ ปี และ ๓ ปี สำหรับหลักสูตรพิเศษซึ่งเปิดโดยสถาบันการศึกษาระดับสูง บรรดาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเหล่านี้เปิดหลักสูตรมากมายที่เปิดมีหลายแขนง มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้และความชำนาญ สำหรับการดำเนินอาชีพในอนาคตต่อไป ให้ผู้เรียนสามารถนำวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทันทีเมื่อจบการศึกษา

๓) หลักสูตรระดับวิทยาลัยเทคนิค (Technical Colleges หรือ Colleges of Technology) เป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดโดยรัฐและเอกชนหลักสูตรต่อเนื่อง ๕ ปี รับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น และ ๒ ปี สำหรับผู้ที่จบมัธยมศึกษาเป็นสถาบันที่มุ่งหวังจะสร้างความรู้ความสามารถ ที่จำเป็นแก่อาชีพทางสายอุตสาหกรรม ช่างเทคนิค เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม สถาบันส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยเทคนิคทางวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นเป็นสาขาพิเศษต่าง ๆ เช่นการเดินเรือพาณิชย์ ซึ่งจะใช้เวลาเรียน ๕ ปี ๖ เดือน ผู้เรียนหลักสูตรของวิทยาลัยเทคนิค ชั้นปีที่ ๓ สามารถเลือกเรียนแผนการเรียนที่จะโอนไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ด้วย เนื่องจากหลักสูตรของวิทยาลัยเทคนิค มีทั้งรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ และภาคทฤษฎี

ข้อมูลจากงานวิจัยเบื้องต้นของ ฉันทนา จันทร์บรรจงและ ทักษ์ อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) ระบุว่าเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นยังไม่ได้จัดให้มีกรอบคุณวุฒิระดับชาติ และกรอบคุณวุฒิทางวิชาชีพ

ในระดับชาติ จึงไม่มีการสะสมหน่วยกิตจากแหล่งเรียนรู้ในระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อเทียบโอนผลการเรียนมายังมัธยมปลายสายอาชีพ หรือ วิทยาลัยเทคนิคตอนต้น ซึ่งเทียบเท่ากับการศึกษาระดับ ปวช. ของไทย ในด้านการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์นั้น มีแผนการเรียนบางแผนซึ่งผู้เรียนชั้นปีที่ ๓ (ปวช.) สามารถเลือกเรียนเพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่ไม่มีระบบเทียบโอนระหว่างมัธยมปลายสายสามัญ กับสายอาชีพ

๒. ระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่น จัดในสถาบันการศึกษาหลายประเภท คือ มหาวิทยาลัย (Universities) จูเนียร์คอลเลจ (Junior Colleges) วิทยาลัยเทคนิค (Colleges of Technology) และวิทยาลัยการฝึกอบรมวิชาชีพ (Professional Training) ซึ่งมี ๓ สถานภาพ คือ สังกัดรัฐบาลกลาง (National) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Public) และสังกัดเอกชน (Private) สถิติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีมหาวิทยาลัยสังกัดรัฐบาลกลาง ๘๖ แห่ง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๗๗ แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน ๕๙๙ แห่ง มีมหาวิทยาลัยเปิด ชื่อ The Open University of Japan ซึ่งจัดการศึกษาในระบบทางไกลโดยไม่ต้องสอบเข้าเรียน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ ชื่อ Global ๓๐ สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ ๓๐ แห่ง รับนักศึกษาจากต่างประเทศ ๓๐๐,๐๐๐ คน

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มหาวิทยาลัยที่อยู่ในโครงการนี้ เช่น The University of Tokyo, The University of Tsukuba, Tohoku University, Kyoto University, Nagoya University, Osaka University, Kyushu University, Keio University, Sophia University, Meiji University, Waseda University, Doshisha University, Ritsumeikan University เป็นต้น ระบบการเรียนในระดับอุดมศึกษาในญี่ปุ่นเป็นระบบหน่วยกิต ซึ่งปัจจุบันนี้มีหน่วยงานชื่อ *The National Institution for Academic Degrees and University Evaluation (NIAD-UE)* ทำหน้าที่ประกันคุณภาพและรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษา (Quality Assurance and Accreditation) โดยกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพอุดมศึกษา ๕ ระบบ ได้แก่

- ๑) ระบบอนุมัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ปฏิบัติการแก้ไขถ้ามหาวิทยาลัย ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ
 - ๒) ระบบประเมินตนเอง (Self-Assessment System)
 - ๓) ระบบประเมินและรับรองวิทยฐานะ
 - ๔) ระบบประเมินมหาวิทยาลัยนอกระบบของรัฐบาล (National University Corporation Evaluation)
 - ๕) ระบบรับรองวิทยฐานะที่ดำเนินการโดยองค์กรอื่น ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย
- อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นยังไม่มี การจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications

Framework) เพื่อเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ออกไปกับการประกอบอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย ญี่ปุ่นยังไม่เข้าร่วมทำสัญญานานาชาติ เพื่อการยอมรับปริญญาของกันและกันแบบที่เรียกว่า Mutual Recognition of Diplomas

การวิเคราะห์ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และเทียบโอนผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามหัวข้อด้านองค์ประกอบของระบบ โครงสร้างการบริหาร หลักเกณฑ์ และกระบวนการ ได้ข้อมูลโดยสรุปดังนี้

๒.๑ องค์ประกอบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน
องค์ประกอบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน มีองค์ประกอบของสถาบันและระบบ ดังนี้

๒.๑.๑ สถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่

๒.๑.๒ สถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่มีหลักสูตรที่สถาบันเดิมให้การยอมรับ

๒.๑.๓ ระบบสะสมหน่วยกิตที่ทั้งสองสถาบันยอมรับร่วมกัน

๒.๑.๔ ระบบเทียบโอนหน่วยกิตของสถาบันซึ่งนักศึกษาต้องการได้รับปริญญา

๒.๒ โครงสร้างการบริหาร หลักเกณฑ์ และกระบวนการของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน

สถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษาต้องการได้รับปริญญา จะเป็นผู้บริหารการเทียบโอนหน่วยกิต โดยผู้บริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนหรือ การฝึกอบรม จะวัดผลการเรียนการสอนหรือการ

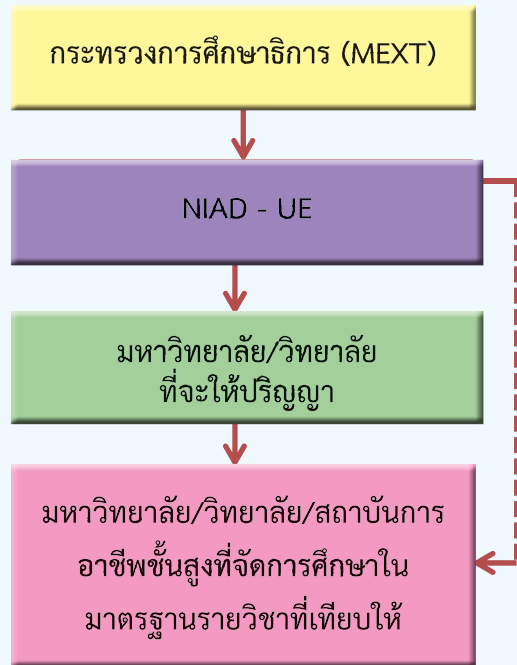
ฝึกอบรม โดยใช้มาตรฐานที่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งให้ปริญญาได้กำหนดไว้ ตามหลักเกณฑ์ของสถาบันแห่งชาติเพื่อปริญญาทางวิชาการและการประเมินมหาวิทยาลัย (National Institution for Academic Degrees and University Evaluation

เรียกชื่อย่อว่า NIAD-UE) เป็นองค์กรมหาชนที่ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมาย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังปรากฏแผนภาพ ๓.๒ ต่อไปนี้

กำหนดเกณฑ์การนับหน่วยกิต และจำนวนหน่วยกิตสูงสุดที่เทียบโอนได้

ออกระเบียบการรับโอน และพิจารณารับโอน

จัดการเรียนการสอน/ฝึกอบรม และประเมินผล

แผนภาพที่ ๓.๒ โครงสร้างการบริหารระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และเทียบโอนผลการเรียน ในสถาบันอุดมศึกษา

ที่มา : ฉันทนา จันทร์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์. (๒๕๕๔). ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ กรณีศึกษาประเทศไทยญี่ปุ่น. หน้า ๔๘. (อัดสำเนา)

๒.๓ หลักเกณฑ์และกระบวนการของการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน

การคิดหน่วยการเรียนรู้หรือหน่วยกิตตามหลักสูตรระดับอุดมศึกษา คิดจากเวลาเรียนของรายวิชาตามหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับอนุมัติจาก NIAD-UE ซึ่งกำหนดว่า ๑ หน่วยกิต

ต้องมีเวลาเรียน ๔๕ ชั่วโมง ประกอบด้วย ๑๕ ชั่วโมงสำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียน และ ๓๐ ชั่วโมงสำหรับการเตรียมการเรียนและเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ใช้หลักการ CAP System ซึ่งเป็นระบบควบคุมหน่วยกิตเพื่อไม่ให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนมากเกินไป โดยมีการกำหนดระยะเวลาเรียนใน ๑ ปีการศึกษาไว้ที่ ๓๕ สัปดาห์

สถาบันเจ้าของหลักสูตรจะต้องจัดให้ผู้เรียนเตรียม การเรียนและเรียนรู้เพิ่มเติมให้ครบ ๔๕ ชั่วโมง ในแต่ละภาคเรียน และมีการจัดการเรียน ๑๐ – ๑๕ สัปดาห์ ที่เรียกว่า Credit Substantiation จำนวนหน่วยกิตที่ต้องการเพื่อให้สำเร็จ การศึกษา

- หลักสูตรระดับวิทยาลัยแบบ ๒ ปี (Two year college) คือ ไม่ต่ำกว่า ๖๒ หน่วยกิต
- หลักสูตรวิทยาลัยแบบ ๓ ปี (Three-year college) คือ ไม่ต่ำกว่า ๙๓ หน่วยกิต

ในการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรโดยทั่วไปจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปีการศึกษา โดยเรียนไม่น้อยกว่า ๑๒๔ หน่วยกิต แต่ปริญญาตรีทาง แพทย์ศาสตร์และทันตแพทย์ศาสตร์ (Medicine and Dentistry) จะเรียนไม่น้อยกว่า ๖ ปี จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๘๘ หน่วยกิต ส่วนปริญญาตรีทาง เภสัชศาสตร์ (Pharmacy) เรียนไม่น้อยกว่า ๖ ปี จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๘๖ หน่วยกิต และปริญญา ตรีทางสัตวแพทยศาสตร์ (Veterinary) ให้เรียนไม่ น้อยกว่า ๖ ปี จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๘๒ หน่วยกิต ในระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate Schools) หลักสูตรระดับปริญญาโท เรียนอย่างน้อย ๒ ปี จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต โดยจะ ต้องทำวิทยานิพนธ์และสอบประมวลความรู้ ส่วน ระดับปริญญาเอก เรียนอย่างน้อย ๕ ปี (รวม ๒ ปี ในระดับปริญญาโท) โดยเพิ่มหน่วยกิตจากระดับ ปริญญาโทอีกอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต และจะ ต้องทำวิทยานิพนธ์และสอบวัดคุณสมบัติเพื่อการ จบปริญญาเอกด้วย สำหรับหลักสูตรปริญญาเอก (๕ ปี) ระยะเวลาสองปีแรก เรียกว่า Two-year first stage program และระยะสามปีหลัง เรียกว่า

Three-year Program

นอกจากนี้ มีหลักสูตรปริญญาทางวิชาชีพ ชั้นสูง เรียกว่า Professional Degree Program ได้แก่ ปริญญาทางนิติศาสตร์ (Law) และครุศาสตร์ (Teacher Education) สำหรับผู้จบปริญญาตรี โดยปริญญานิติศาสตร์ เรียน ๓ ปี จำนวนไม่ ต่ำกว่า ๙๓ หน่วยกิต และครุศาสตร์เรียน ๒ ปี ไม่น้อยกว่า ๔๕ หน่วยกิต

๒.๔ ระบบเทียบโอนผลการเรียน เรียกว่า Credit Transfer System ใช้สำหรับการสะสม หน่วยการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัย วิทยาลัยอื่น และ ขอโอนหน่วยกิตมายังมหาวิทยาลัยที่ต้องการจบ การศึกษาหรือรับปริญญา ทั้งนี้ อาจสะสม หน่วยการเรียนรู้มาจากมหาวิทยาลัย วิทยาลัย ต่างประเทศได้ด้วย

การรับเทียบโอนผลการเรียน ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยที่ผู้เรียน ต้องการจะจบการศึกษา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตที่ สามารถเทียบโอนได้ จะต้องไม่เกิน ๖๐ หน่วยกิต สำหรับระดับปริญญาตรี และไม่เกิน ๑๐ หน่วยกิต สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)

จากการที่สถาบันแห่งชาติเพื่อการอนุมัติ ปริญญาและประเมินมหาวิทยาลัย (NIAD-UE) ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทำให้ จำนวนปริญญาที่ได้รับอนุมัติโดยมีระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สามอันดับแรก คือ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ สุขภาพ

ในการนี้ มีสถาบันที่ริเริ่มใช้ระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้และเทียบโอนผลการเรียน เป็น ของตนเอง ดังเช่น สถาบันชั้นสูงด้านเทคโนโลยี

อุตสาหกรรม (The Advanced Institute of Industrial Technology – AIIT) ตั้งกรณีศึกษาต่อไป

กรณีศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และเทียบโอนผลการเรียนของ สถาบันชั้นสูงด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (The Advanced Institute of Industrial Technology - AIIT)

จากผลงานวิจัยเบื้องต้นของ รศ. ดร. ฉันทนา จันทร์บรรจง และคณะ ๒๕๕๔ ได้สรุปว่า สถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยี (AIIT) เป็นสถาบันบัณฑิตศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ.มหานครโตเกียว (Tokyo Metropolitan) ซึ่งจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาโท สาขาสถาปัตยกรรมคอมพิวเตอร์และสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น เป็นสถาบันระดับบัณฑิตศึกษาเพียงแห่งเดียวในประเทศญี่ปุ่นในขณะนั้นที่ใช้ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ อย่างแท้จริง จุดเด่นของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT คือเป็นระบบประดมทรพยากรมนุษย์ทางการศึกษาและการฝึกอบรม โดยเป็นการเรียนเพื่อสะสมผลการเรียนรู้ก่อนสอบเข้าและลงทะเบียนเรียนในหลักสูตร นอกจากนี้ ยังมีระบบเทียบโอนผลการเรียนจากปฏิบัติงานในสถาบันประกอบการซึ่งร่วมผลิตนักศึกษาด้วย และกำลังขยายตัวไปยังประเทศอื่นๆ ทั้งในเอเชียและอาเซียน โดยใช้ระบบความร่วมมือกับสถานประกอบการในญี่ปุ่น เน้นการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทางอุตสาหกรรมศึกษา ซึ่งเริ่มดำเนินการแล้วโดยร่วมมือกับเวียดนามและกัมพูชา

AIIT เปิดโอกาสให้นักศึกษาจากหลากหลายสาขาวิชา ซึ่งจบปริญญาตรีหรือมีงานทำแล้วได้รับ

ประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมจากชั้นเรียนที่เปิดสอนในเวลากลางคืนของวันธรรมดาหรือบางชั้นเรียนเปิดสอนตอนบ่ายและในวันเสาร์ นอกจากนี้ นักศึกษายังสามารถ เรียนได้ภายหลังจากการบันทึกคำบรรยายของอาจารย์ ผ่านระบบการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning System) ห้องเรียนผ่านระบบดาวเทียมได้เปิดสอนที่อาทิบาบาระ และที่วิทยาเขตชินะกาวะ

หลักสูตรที่เปิดสอนมีสองหลักสูตรคือ ๑) ปริญญาโททางสถาปัตยกรรมระบบสารสนเทศ (Master's Program of Information System Architecture) และ ๒) ปริญญาโททางนวัตกรรมสำหรับการออกแบบและวิศวกรรม (Master's Program of Innovation for Design and Engineering)

จุดมุ่งหมายของ AIIT คือ การพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพชั้นสูงที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยการเรียนรู้อย่างก้าวหน้าด้วยตนเองและด้วยการเรียนรู้จากทีมไปสู่การเรียนรู้จากชุมชนโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ชั้นเรียนต่าง ๆ ในปีแรกของหลักสูตร จะเรียนจากวิดีโอที่บันทึกไว้ และผู้เรียนจะสามารถศึกษาจากวิดีโอได้ต่อไปอีก โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในช่วงเวลา ๑๐ ปี หลังจากจบการศึกษา

๒) ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาสะสมหน่วยกิตที่ตนเรียนมาก่อนเข้า AIIT แบบไม่ได้รับปริญญา

๓) กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL Study Group's Activities) จะถูกจัดโดยความร่วมมือกับสภาที่ปรึกษาการจัดการ ซึ่งเรียกว่า Management Advisory Council

๔) โครงการซึ่งเรียกว่า Certified Lecturer Program จะเปิดโอกาสให้ผู้จบจากสถาบัน AIIT

เข้ามาเป็นผู้บรรยายวิชาต่าง ๆ ได้ ถ้าผ่านการรับรองจากคณะกรรมการของคณะวิชา

๕) มีการประชุมประจำเดือนแบบฟอรัม ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้คนจากหลากหลายอาชีพเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กันในกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว

๖) โปรแกรมสถาบันเปิด ซึ่งเรียกว่า Open Institute Program จะเปิดโอกาสให้เข้าถึงกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกระดับการสื่อสารแบบสองทางระหว่างสถาบันกับชุมชนในท้องถิ่น

ระบบภาคเรียน เป็นแบบ ๔ ภาคเรียน (Quarter System) สำหรับการเรียนแบบเข้มข้น (Focused Study)

ตามปกติ บัณฑิตวิทยาลัยในญี่ปุ่นจะเปิดสอนแบบปีการศึกษาละ ๒ ภาคเรียน (Semester System) เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตรแบบพื้นฐานอย่างกว้าง (Broad-Based Curriculum) แต่ AIIT จัดการศึกษาในระบบ ๔ ภาคเรียน (Quarter System) เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะอย่างเชี่ยวชาญ ในช่วงเวลาที่สั้นแต่เน้นแบบเข้มข้น (To acquire expert knowledge and skills in a short, concentrated period) ในแต่ละวิชานักศึกษาจะได้เรียนสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง และจบวิชานั้น ๆ ภายใน ๒ เดือน ผู้เรียนจึงได้รับประโยชน์จากการที่สามารถจบแต่ละวิชาได้ในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ สถาบันจะมีการปรับตารางเรียนทุกภาคเรียน

หลักสูตร ๓ ปี

สถาบัน AIIT ได้นำระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เข้ามาใช้เพิ่มเติมจากระบบการเรียนแบบดั้งเดิม เพื่อให้มีความหลากหลายในรูปแบบของการเรียน ดังนั้น นักศึกษาแต่ละคนที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาเพราะต้องทำงานเลี้ยงชีพ สามารถได้รับปริญญาจากการเรียนในระบบที่จัดให้อย่างเหมาะสม

กับการใช้ชีวิตของแต่ละคนลักษณะเฉพาะของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT มีดังนี้คือ

- ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT เป็นระบบที่หน่วยกิตซึ่งผู้เรียนได้รับมาจากหลักสูตรแบบไม่ให้ปริญญา (Credits earned as a non-degree student) ถูกนำมาสะสมและสามารถที่จะใช้เพื่อการเข้าเรียนในบัณฑิตวิทยาลัย (Graduate School) ได้เหมือนกับนักศึกษาทั่วไป

- เมื่อผู้เรียนได้เข้าเรียนในบัณฑิตวิทยาลัย ในฐานะนักศึกษาปกติแล้ว หน่วยกิตที่สะสมไว้ในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT สามารถจะนับเป็นหน่วยกิตที่นำไปขอใบรับรองปริญญาได้เหมือนนักศึกษาทั่วไป

- เมื่อผู้เรียนได้เข้าเรียนในฐานะนักศึกษาปกติแล้ว จะได้ลดค่าเล่าเรียนเท่ากับที่ได้จ่ายให้กับสถาบันที่ได้เข้าไปเรียนแบบไม่รับปริญญา

ทั้งนี้ มีเงื่อนไขเพิ่มเติม คือ

๑) จำนวนของบุคคลที่สามารถนำผลการเรียนจากที่อื่นซึ่งไม่ได้ให้ปริญญามาใช้เป็นหน่วยกิตสะสมในระบบ CBS ของ AIIT จะมีจำกัด และอาจไม่สามารถเลือกวิชาที่มีผู้ลงทะเบียนจำนวนมากอยู่ก่อนแล้ว

๒) ช่วงเวลาที่สามารถสะสมหน่วยกิตใน CBS ของ AIIT คือ ๕ ปี นักศึกษาที่เข้าสอบและจบการศึกษาได้ในระยะเวลา ๕ ปี จึงจะถูกนับหน่วยกิตสะสม

๓) นักศึกษาจะต้องกรอกใบสมัครขอลดและยกเว้นค่าลงทะเบียน สำหรับปีการศึกษาแรก ตามแบบฟอร์มที่กำหนด จึงจะได้รับการลดค่าลงทะเบียนตามจำนวนที่เทียบเท่ากับจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียนตามปกติ ควบกับจำนวนเงินค่าลงทะเบียนที่จ่ายไปสำหรับการเรียนแบบไม่มีปริญญา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญดังปรากฏแผนภาพ ๓.๓ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบหน่วยกิตของ AIIT

Before Enrollment	Before regular enrollment Registration with the AIIT Academic Credit
	Earn credit as a non-degree students and accumulate the credit in the AIIT Academic Credit System
Regular	Pass the entrance exam and enroll as a regular students
After Regular Enrollment	Enroll as regular student
	<ul style="list-style-type: none"> ● Have credits that are already earned and have accumulated in the AIIT Academic Credit Bank recognized as regular student credit. ● Receive a reduction in tuition plan according to the number of credits already earned.
	Attend AIIT for two years
	<ul style="list-style-type: none"> ● Earn the credits necessary to complete students (40 or more credits, including the credits already earned). ● Complete PBL (required class) in the second year.
	Complete Professional Degree Course
	Receive Master (Professional) degree

แผนภาพที่ ๓.๓ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT

ที่มา : ฉันทนา จันทร์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์. (๒๕๕๕). ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ กรณีศึกษาประเทศไทยญี่ปุ่น. หน้า ๕๒. (อัดสำเนา)

จากแผนภาพที่ ๓.๓ ขั้นตอนสำคัญเพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้มี ๒ ขั้นตอน คือ

๑) ก่อนการลงทะเบียนปกติ ผู้เรียนจะต้องมีผลการเรียน (หน่วยกิต) จากสถาบันที่ไม่ได้ให้ปริญญา และนำผลการเรียนนั้นมาขอรับการสะสมเป็นหน่วยกิตของ AIIT

๒) ขึ้นหลังจากการลงทะเบียนปกติ ผู้เรียนจะต้องสอบเข้าเรียนกับ AIIT แล้วจึงนำหน่วยกิตที่ได้รับการสะสมในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของ AIIT มาคิดหักค่าลงทะเบียน และเรียน ๒ ปี รวม ๔๐ หน่วยกิต ซึ่งรวมทั้งหน่วยกิตสะสม ระบบความช่วยเหลือในการฟังบรรยาย (E-learning) สถาบัน AIIT จัดให้การช่วยเหลือนักศึกษาโดยการใช้ระบบ E-learning ดังนั้น การบรรยายทั้งหมดของอาจารย์ผู้สอน จะถูกบันทึกวีดีโอ และนักศึกษาสามารถดูวีดีโอนั้นจากที่ไหนก็ได้ ระบบความช่วยเหลือในการฟังบรรยายนี้ เป็นกลไกที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีเวลาจำกัด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามคำถามเกี่ยวกับการบรรยายได้ และให้ส่งการบ้านได้ (การได้รับหน่วยกิตจากการเรียนระดับปริญญา นักศึกษาจะต้องเข้าเรียนในชั้นปกติ) นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเรื่องที่บันทึกไว้ในวีดีโอนั้นได้ โดยไม่เสียเงิน เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี หลังจากจบการศึกษา เพราะ AIIT จัดให้มีห้องสมุดสำหรับเก็บและให้ยืมวีดีโอเหล่านี้ด้วย เรียกว่า AIIT Knowledge Home Port System (KHP)

ระบบผู้บรรยายที่ผ่านการรับรอง (Certified Lecturer System)

สถาบัน AIIT จัดให้มีระบบรับรองผู้บรรยาย

ซึ่งขึ้นทะเบียนบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในระดับสูง และเรียกว่า “ผู้บรรยายที่ผ่านการรับรอง” หรือ Certified Lecturers เพื่อให้มาบรรยายที่ AIIT ได้ เมื่อสถาบันต้องการ บุคคลที่จะผ่านการรับรองได้ มีทั้งผู้จบการศึกษาจาก AIIT ศาสตราจารย์พิเศษ และศาสตราจารย์จากสถาบันอื่น ๆ

หากบุคคลใดได้รับการรับรองให้เป็นผู้บรรยาย จะได้รับตำแหน่งเป็น “ผู้บรรยายที่ผ่านการรับรองของ AIIT” และจะมีสิทธิในการใช้ห้องสมุดของ AIIT อาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น ผู้ที่ต้องการสมัครเป็นผู้บรรยายที่ได้รับการรับรองของ AIIT สามารถสมัครเพื่อขอใบรับรองที่แผนกบริหารทั่วไปของ AIIT

ระบบสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ (Career Development Support) เป็นจุดแข็งของ AIIT ที่ทำให้ระบบคลังสะสมผลการเรียนและเทียบโอนหน่วยกิตประสบความสำเร็จ มีองค์ประกอบสำคัญคือ

๑) การพัฒนาทางเลือกที่หลากหลายร่วมกับหน่วยงานภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลของมหานครโตเกียว และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) การจัดให้มีระบบฝึกงานหลังจากเรียนจบหลักสูตร (Internship Programs) โดยเฉพาะผู้เรียนที่เพิ่งจบมหาวิทยาลัย

๓) จัดให้มีการแนะนำการประกอบอาชีพ โดยมีรายละเอียดที่มากพอ และเหมาะสมกับสถานการณ์

๔) จัดให้มีระบบรับข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผู้จบการศึกษาและให้การแนะนำอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

การพัฒนาสู่ระบบการเรียนรู้ผสมการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (Dual System)

AIIT มีการสอนด้วยระบบ Dual System โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ เพื่อพัฒนาผู้ที่สามารถทำงานในระดับนานาชาติ โดยรับนักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยในเอเชีย ที่เป็นเครือข่ายหรืออยู่ในสังกัดของ AIIT แล้วให้ศึกษาพร้อมไปกับการปฏิบัติงานในบริษัทในญี่ปุ่น สัปดาห์ละไม่เกิน ๒๘ ชั่วโมงหรือไม่เกินวันละ ๘ ชั่วโมง ระยะเวลาวันหยุดยาว ใช้หลักสูตรของ AIIT โดยให้บริษัททำการประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ เมื่อจบการศึกษา ผู้จบอาจจะได้รับจ้างงานจากบริษัทดังกล่าว รูปแบบ Dual System

ทั้งนี้ AIIT มีเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในเอเชีย เรียกว่า Asia Professional Education Network เรียกว่า APEN ซึ่งก่อตั้งเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอุตสาหกรรม เรียกว่า Industrial Human Resources Development (I-HRD) โดยใช้กระบวนการ I-HRD ในการศึกษาในระดับหลังปริญญาตรี

แผนปฏิบัติการกิจกรรมของ APEN ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔- ๒๕๕๕ ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Promote Common PBL) ซึ่งได้เริ่มดำเนินการกับมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามแล้ว

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย (Build APEN multiversity) ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาวิทยาลัยเทคนิคในกัมพูชา เป็น APEN Technical Junior College in Cambodia

ภายในสถาบันเทคโนโลยีแห่งกัมพูชา (Institute of Technology of Cambodia) เตรียมจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานในมหาวิทยาลัย (หลักสูตรปริญญาตรี) ในขั้นต่อไปและเตรียมเปิดหลักสูตรที่ให้ประกาศนียบัตรจากการเข้าเรียนในรายวิชา (Course Certification Program) สำหรับบุคคลที่ทำงานในภาคธุรกิจโดยทั่วไป (General Business Persons) และสำหรับนักธุรกิจระดับสูง (Senior Business Persons) ในประเทศญี่ปุ่น (AIIT)

ขั้นตอนที่ ๓ พัฒนาระบบการรับรองหน่วยกิตแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีมาตรฐานเป็นเลิศและส่งกองกำลังจาก SME ที่ได้รับการรับรองเพียงหนึ่งเดียวไปปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในประเทศเอเชียซึ่งร่วมงานกับ APEN เรียกขั้นตอนนี้ว่า Accredited SMEs and send Only One SME Mission

กล่าวโดยสรุป ญี่ปุ่นไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับชาติ แต่มีระบบของการเทียบโอนผลการเรียนแต่ละระดับทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นการศึกษาภาคบังคับและหลังภาคบังคับทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา ในระดับอุดมศึกษามีบางสถาบันจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นของตนเอง แต่ยังไม่เป็นภาพรวมของประเทศแต่อย่างใด แต่มีจุดเด่น ปัญหาและอุปสรรคแนวทางแก้ปัญหา กลยุทธ์การดำเนินงาน และประเด็นที่สามารถนำไปเป็นบทเรียนประยุกต์ใช้เพื่อการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทยได้อย่างดี กล่าวคือ

จุดเด่นของการจัดระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของญี่ปุ่นของฉันทนา จันท์บรรจง และทักษ์อุดมรัตน์ (๒๕๕๕) พบว่า การจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ญี่ปุ่น มีจุดเด่นหลายประการสรุปคือ

๑. ประเทศญี่ปุ่นมีความเข้มแข็งในการจัดแหล่งเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนมาก หลากหลาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ในธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่มากในสังคมญี่ปุ่น

๒. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนที่เลือกเรียนในโรงเรียนทางเลือก มีความพึงพอใจกับการเรียนในโรงเรียนที่ตนเลือกเรียนและได้ออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน มากกว่าการเรียนในระบบโรงเรียนปกติที่เคยเรียนในการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาที่มีอยู่ในตำราเรียน ซึ่งการเรียนจากตำรานั้นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่โรงเรียนปกติไม่สามารถจัดการเรียนรู้นอกตำราซึ่งเป็นประสบการณ์ที่กว้างขวางที่ตนสามารถเลือกไปทำงานอาสาสมัครร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ที่ตนสนใจ ในเอเชีย ๑ ครั้ง และในยุโรป ๑ ครั้ง และได้เรียนรู้จากภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นเครือข่ายของโรงเรียนทางเลือกแห่งนี้ได้อย่างกว้างขวาง ผู้เรียนมีความมั่นใจว่าตนจะสอบเทียบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการฯ ได้

๓. การให้โอกาสผู้เรียนในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ตามความสนใจร่วมกับอาจารย์ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข และมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้

กับสถาบันในต่างประเทศที่มีเครือข่ายให้สะสมหน่วยการเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น โรงเรียนสอนวิชาภาษาไทย ธุรกิจการท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์ ในประเทศญี่ปุ่นที่ผู้เรียนสนใจและเลือกที่จะเรียน แม้จะเสียค่าใช้จ่ายสูง

๔. มีการจัดวิชาบูรณาการ (Integrated Course) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้หน่วยการเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน (Credit – Based Upper Secondary Schools) ที่ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการการศึกษาแต่ละจังหวัด/มหานคร/เขต/เทศบาล ที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับดังกล่าวจะบูรณาการก่อให้เกิดความยืดหยุ่นและการยอมรับผลการเรียนของต่างสถานศึกษา โดยมีการจัดทำระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร ระบบหลักสูตรแบบ Credit – Based ระบบการสะสมผลการเรียนรู้จากภายนอก ระบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวัดความสามารถ เป็นต้น

๕. มีองค์กรต่าง ๆ จำนวนมากและหลายประเภทเกิดขึ้นเพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่และเด็กวัยเรียน ทั้งนอกระบบและตามอัธยาศัย สถาบันอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่เข้าศึกษามากขึ้น มีการเปิดหลักสูตรต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยการฝึกอบรมพิเศษ และมหาวิทยาลัย การประเมินผลการเรียนรู้จากนอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย ที่เชื่อมโยงกับการให้ประกาศนียบัตร คุณวุฒิ และใบประกอบวิชาชีพ มีทั้งดำเนินการโดยรัฐและสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับจากรัฐหรือแต่งตั้งโดยรัฐ

๖. มีปัจจัยเกื้อหนุนในด้านการเปลี่ยนค่านิยมของภาคธุรกิจที่เป็นผู้จ้างงาน ที่จะจ้างคนทำงานด้วยคุณสมบัติและทักษะที่จำเป็นมากกว่าชื่อเสียงทางวิชาการของโรงเรียนที่จบการศึกษา (องค์การเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น Keidanren, ๒๕๓๘) นอกจากนี้ มีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการนำระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้จากนอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัยมาใช้ คือ วัฒนธรรมการเรียนรู้ในสังคมของชาวญี่ปุ่น ซึ่งเกิดจากการปฏิรูประบบการศึกษาหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ให้มีสองระบบการศึกษาคู่ขนานเรียกว่า School Education และ Social Education ซึ่งทำให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัยขึ้นอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปสู่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเมื่อปลายศตวรรษที่ ๑๐ และก่อนที่จะมีการนำระบบเทียบโอนหน่วยกิตและการสอบเทียบวัดความรู้ต่าง ๆ มาใช้

๗. การแสดงบทบาทของสถาบันแห่งชาติเพื่อการอนุมัติปริญญาและประเมินมหาวิทยาลัย (NIAD-UE) อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทำให้จำนวนปริญญาที่ได้รับอนุมัติโดยมีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือหน่วยกิต เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา (ฉันทนา จันทร์บรรจงและคณะ, ๒๕๕๕)

๑. สิทธิสถาบันนิยม การจัดการเรียนรู้นอกระบบและการเรียนรู้ด้วยระบบทางเลือกสำหรับเด็กในระดับการศึกษาภาคบังคับของญี่ปุ่น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากทัศนคติ

ของผู้ปกครองและผู้จ้างงาน พ่อแม่ชาวญี่ปุ่นมีความกังวลสูงเกี่ยวกับอนาคตของบุตร ซึ่งถ้าจะไต่ถามที่ดีทำจำเป็นต้องมีประวัติการศึกษาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นปัจจัยสำคัญ ปัญหานี้ เชื่อมโยงกับค่านิยมของผู้จ้างงานในระดับบริษัทใหญ่ ๆ ซึ่งมักจะยึดลัทธิ “สถาบันการศึกษานิยม”

๒. ระบบแนะแนวอาชีพที่ไม่มีคุณภาพ ระบบการแนะแนวการศึกษาเพื่ออาชีพและการทำงาน (Career Education Counseling System) ของประเทศญี่ปุ่น ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เพราะไม่ได้มีการพัฒนานักแนะแนวอาชีพสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น หรือแม้แต่กระทรวงการศึกษาฯ ก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนวิชาการงานและอาชีพมากนัก ยิ่งเน้นความสำคัญของวิชาที่มีการสอบวัดความรู้เพื่อเรียนต่อมหาวิทยาลัยมากกว่า

๓. ความไม่ชัดเจนของสภาพภาพที่รัฐบาลให้กับโรงเรียนทางเลือก สถานภาพทางกฎหมายของ Free School ในประเทศญี่ปุ่นยังไม่ชัดเจน ทำให้โรงเรียนประเภทนี้ขาดการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลจึงต้องพึ่งพาค่าเล่าเรียนจากนักเรียนเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนทางเลือกที่จัดสอนแบบตัวต่อตัว โดยมีหลักสูตรเฉพาะบุคคล แม้นักเรียนบางคนจะยังคงอยู่ในวัยเรียนภาคบังคับก็ตาม

๔. ความยุ่งยากของการประเมินทักษะการทำงานบางประเภท ผลการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตพบว่า ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ กระทรวงแรงงาน ได้นำ

ระบบประเมินรู้ทักษะการทำงานมาใช้ในการพัฒนาทักษะสำหรับ ผู้ทำงานภาคธุรกิจ (White - Collar Workers) เรียกว่า Business Career Development Program แต่ยังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร เพราะการประเมินค่อนข้างทำได้ยาก การประเมินทักษะการทำงานธุรกิจ มีผลสำเร็จของงานเป็นตัวชี้วัด และผู้ประเมินที่ดี คือ ผู้มีประสบการณ์การทำงานธุรกิจดังกล่าว ซึ่งทำการประเมินจากผลงาน และกระบวนการทำงานมากกว่าการประเมินจากการสอบประเภทต่าง ๆ ที่นิยมใช้ในการประเมิน เพื่อให้หน่วยกิตทางวิชาการ

๕. ขาดกลไกการประเมินผลการเรียนรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ กีฬา งานอดิเรก และการปลูกฝังความรู้ทั่ว ๆ ไป

แนวทางการแก้ปัญหา

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

๑. การรณรงค์ทุกวิถีทางให้ลดความสำคัญของชื่อสถาบันที่จบการศึกษา ทุกภาคส่วน ควรรณรงค์ทุกวิถีทางที่จะแก้ปัญหาด้านค่านิยมของคนในสังคมญี่ปุ่น ให้ลดความสำคัญของชื่อสถาบัน แต่เพิ่มความสำคัญให้กับผลการทำงานของผู้จบการศึกษาที่เข้าสู่ภาคแรงงานให้มากขึ้น

๒. ปฏิรูประบบแนะแนวอาชีพของโรงเรียน ควรปฏิรูประบบแนะแนวการศึกษาเพื่ออาชีพและการทำงาน (Career Education Counseling System) คล้ายกับหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น แคนาดา ได้มีการพัฒนานักแนะแนวอาชีพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ตอนต้น ประกอบกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น หรือแม้แต่กระทรวงการศึกษาฯ ก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนวิชาการงานและอาชีพมากนัก ยังเน้นความสำคัญของวิชาที่มีการสอบวัดความรู้ เพื่อเรียนต่อมหาวิทยาลัยมากกว่า

๓. ยกสถานภาพของโรงเรียนทางเลือกโดยการปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับส่งเสริมสนับสนุน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนทางเลือกที่จัดการศึกษาโดยบุคคล หรือโดยผู้ปกครองนักเรียนเอง (Home school) ไม่ได้มีสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนคุ้มครองอยู่

๔. พัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการทำงานประเภทธุรกิจบริการให้น่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะถึงแม้จะมีการนำระบบการประเมินทักษะการทำงานมาใช้กับงานหลายประเภท แต่การประเมินทักษะการทำงานบางประเภทยังไม่มีที่น่าเชื่อถือเท่าที่ควร เช่น ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ กระทรวงแรงงาน ได้นำระบบประเมินความรู้ ทักษะการทำงานมาใช้ในการพัฒนาทักษะการทำงานสำหรับผู้ทำงานภาคธุรกิจบริการ (White-collar workers) เรียกว่า Business Career Development Program แต่ไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร เพราะการประเมินทักษะสำหรับงานเหล่านี้ทำค่อนข้างยาก การประเมินทักษะการทำงานธุรกิจ มีผลสำเร็จของงานเป็นตัวชี้วัด ผู้ประเมินที่ดี คือ ผู้มีประสบการณ์การทำงานธุรกิจดังกล่าว ไม่ใช่ครูในสถาบันการศึกษาโดยทั่วไปซึ่งเก่งด้านทฤษฎี การประเมินจากผลงานและกระบวนการทำงานจะวัดทักษะได้ดีกว่า และการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคธุรกิจอย่างใกล้ชิด จะแก้ปัญหา

เรื่องความไม่น่าเชื่อถือของระบบประเมินทักษะ
ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในภาคธุรกิจบริการ

๕. พัฒนากลไกการประเมินผลการเรียนรู้
ตามอรรถาธิบายประเภทกิจกรรมสุขภาพ กีฬางานอดิเรก
และการปลูกฝังความรู้ทั่วไป เพื่อให้สามารถสะสม
และเทียบโอนผลการเรียนจากกิจกรรมเหล่านี้
ไปเป็นผลการเรียนเพื่อจบหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในระดับ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เช่น ให้รัฐบาลมีนโยบาย
การผ่อนคลายการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาใน
โรงเรียน โดยให้มีเวลาเรียนอย่างสนุกแบบที่เรียกว่า
Yutori No Jikan ใช้ไม่ได้ผลกับโรงเรียนในญี่ปุ่น
โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่ง
นักเรียนต้องเตรียมสอบเข้ามัธยมศึกษาตอนปลาย
ดังนั้น ถ้านักเรียนบางคนได้รับการประเมินผลจาก
กิจกรรมนอกระบบโรงเรียนที่เทียบเคียงได้กับบาง
วิชา เช่น กีฬา ศิลปะ คหกรรม คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
ซึ่งเด็กญี่ปุ่นจำนวนมากได้เรียนรู้กันอยู่แล้ว
จากศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ห้องสมุดประชาชน
ค่ายเยาวชนภาคฤดูร้อน ฯลฯ จะมีเวลาเพิ่มเติม
สำหรับการทบทวนความรู้ในวิชาหลักที่ตนจะ
ต้องนำไปศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายได้มากขึ้น
อันจะส่งผลต่อการลดความเครียดและความรู้สึก
ต่อต้านระบบโรงเรียน อีกทั้งยังจะเป็นวิถีทางของ
การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะ
ทางสังคมกับบุคคลภายนอกโรงเรียนได้ด้วย

กลยุทธ์การดำเนินงานระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
ของประเทศญี่ปุ่น พบกลยุทธ์ในการดำเนินงาน
สรุปได้ดังนี้

๑. พัฒนาระบบการศึกษาอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกว่า “Social
education” ซึ่งครอบคลุมทั้งการศึกษาผู้ใหญ่ และ
การให้บริการแก่สังคมเยาวชน (Youth service)
การพัฒนาชุมชน (Community Development)
กิจกรรมนันทนาการและพลาเนทอรี (Recreational
and physical activities)

๒. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning
Society) และเน้นการช่วยเหลือให้ประชาชนตื่น
ตัวโดยการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกที่แท้จริง

๓. ใช้กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
เป็นเครื่องมือในการบูรณาการการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ได้แก่ ศาลาประชาคม ห้องสมุด
ประชาชน พิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆ สมาคมและ
กลุ่มต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู กลุ่มการ
เรียนรู้ตามความสนใจ กลุ่มการเรียนรู้ของแม่บ้าน
ห้องเรียนด้วยตนเองของเยาวชน การวิจัยทาง
การเกษตรของยุวเกษตรกร เป็นต้น

๔. ออกกฎหมายชื่อ “The Law for
Promotion of Lifelong learning” เพื่อให้ทุก
กระทรวงต้องร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด
ชีวิต มีกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม การกีฬา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำหน้าที่ส่งเสริม เผยแพร่
และรับผิดชอบดำเนินการบูรณาการงานทุกด้าน
เข้าด้วยกัน โดยมีสำนักงานการเรียนรู้ตลอดชีวิต
(Lifelong Learning Bureau) ทำหน้าที่พัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕. มีการจัดตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิต
เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับกระทรวงศึกษาธิการ
และในสำนักงานการเรียนรู้ตลอดชีวิต แบ่งเป็น
กอง ได้แก่ กองส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
กองการศึกษานอกโรงเรียน กองสื่อการศึกษาและ

แหล่งเรียนรู้ กองการศึกษาเยาวชน และกองการศึกษาสตรี

๖. ยกระดับคุณภาพของการศึกษาเพื่อ การงานและอาชีพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีได้ อนุมัติแผนชื่อ “The Basic Plan for Promotion of Education โดยมีกลยุทธ์การส่งเสริมการ ศึกษาเพื่ออาชีพและการทำงานรวมอยู่ในหลากหลาย กลยุทธ์ที่หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต้อง นำไปปฏิบัติ โดยใช้การเป็นหุ้นส่วนกับสำนักงาน ต่างๆ และความร่วมมือกับหน่วยงานทางเศรษฐกิจ สมาคมผู้ประกอบการและครู องค์กรที่ไม่หวังผล กำไร เป็นต้น และมีการแต่งตั้งคณะทำงาน เรียกว่า “Task Force on Career Education and Vocational Education ขึ้น เพื่อให้ทำความเข้าใจ ความชัดเจนแก่สมรรถนะที่จำเป็นต่างๆสำหรับผู้เรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนก้าวสู่สังคมและงานได้อย่าง ราบรื่น ดังนั้นการศึกษาเพื่ออาชีพและการทำงาน ต้องเป็นระบบที่ประกันคุณภาพ และเอื้อให้มี การฝึกอบรมซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา

๗. มีการก่อตั้งสถาบันแห่งชาติเพื่ออนุมัติ ปริญญา (A Degree Awarding Organization) และประเมินมหาวิทยาลัยชื่อว่า National Institution for Academic Degrees and University Evaluation ชื่อย่อว่า NIAD-UE

๘. ให้มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดออก นอกกรอบ และสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งทั้ง มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยเทคโนโลยี ต้องรับ การประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะโดยหน่วยงาน ที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงการศึกษาฯ

๙. เปิดทางเลือกเพื่อคลี่คลายความเคร่งครัด ของระบบการศึกษาภาคบังคับ เกิดการจัดตั้ง โรงเรียนทางเลือก (Free School) โรงเรียน Home School โรงเรียนนานาชาติ กระทรวงศึกษาธิการฯ จัดให้มีการสอบเทียบความรู้ระดับมัธยมต้น เมื่อ สอบผ่านสามารถไปเรียนต่อในโรงเรียนเดิมได้

๑๐. มีการพัฒนากรอบคุณวุฒิระดับชาติด้าน อาชีพ (Vocational Qualification Framework) ในขณะที่หลายอาชีพมีกรอบคุณวุฒิเพื่อการศึกษา และฝึกอบรมแล้ว เช่นการดูแลผู้ป่วยระยะยาว

๑๑. ประกันคุณภาพอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการ เปิดโอกาสเรียนรู้นอกกรอบและการเทียบโอน

๑๒. กลยุทธ์การประกันคุณภาพมหาวิทยาลัย โดยคุมเข้มก่อนการอนุมัติให้จัดตั้ง และมีการ ประเมินหลังจัดตั้ง (Ex-post Checking and Evaluation)

๑๓. มีการกำหนดและประกาศใช้กฎหมาย และระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และประเมินคุณภาพอุดมศึกษา

๑๔. มีการจัดอันดับมหาวิทยาลัย และ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบระดับการ คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยและ สถาบันต่างๆ

ข้อเสนอกรเรียนของประเทศไทยที่สมควร นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย

ผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัย จาก บทเรียนของการบริหารการศึกษาประเทศไทยได้ข้อสรุปเป็นเงื่อนไขและข้อเสนอแนะทางเพื่อ การประยุกต์ใช้เกี่ยวกับระบบการสะสมหน่วย

การเรียนรู้และระบบเทียบโอนผลการเรียนได้ดังนี้

๑. กระจายอำนาจการบริหารและจัดการ การศึกษาสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมที่ปราศจาก การแทรกแซงทางการเมือง และกำหนดเป็น กฎหมายชัดเจน ดังกรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่นซึ่งมี การออกกฎหมาย (Board of Education Law in ๑๙๔๘) และปรับปรุงแก้ไข ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่าด้วย “การจัดองค์กรและบทบาทหน้าที่ของ การบริหารการศึกษาท้องถิ่น” (Law Concerning The Organization and Functions of Local Education Administration) ระบุให้มี “คณะกรรมการการศึกษา” ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการแต่งตั้งโดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น เพื่อป้องกันการถูกแทรกแซงจากการเมือง ดังเช่น “คณะกรรมการการศึกษาเทศบาล” นี้ ต้องคัดเลือก จากบุคคลที่มีคุณลักษณะอันดีงาม จิตใจสูง เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา วิทยาการ และวัฒนธรรม และอยู่ใน วาระ ๔ ปี และเพื่อรักษาความเป็นกลางทาง การเมือง กฎหมายจึงกำหนดว่า “คณะกรรมการ การศึกษา” ต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เดียวกันมากกว่าครึ่งหนึ่ง

ดังนั้น การที่จะดำเนินการให้มีระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้และเทียบโอนผลการเรียน จึงควร เริ่มจากเงื่อนไขแรกที่จะต้องทำให้มีการบริหารการ การศึกษาที่เป็นกลาง ไม่ถูกแทรกแซงโดยการเมืองการ ดำเนินการให้มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ และเทียบโอนผลการเรียน จึงจะสามารถทำให้ เป็นระดับนโยบายที่ต่อเนื่องและไม่ถูกแทรกแซง

โดยการเมืองที่คาดหวังในเรื่องผลประโยชน์เป็น สำคัญ

๒. จัดตั้งหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระจาก การเมืองและเป็นอิสระจากหน่วยงานการศึกษา ทุกระดับในปัจจุบันเพื่อเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ในการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System - CBS) โดยตรง สำหรับการ การศึกษาทั้ง ๓ รูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยทำการศึกษาในประเทศที่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ใน ประเทศอื่นเพิ่มเติม โดยมีการกำหนดหน่วยกิตขั้น สูงสุดที่จะเทียบโอนผลการเรียนได้สำหรับแต่ละ ระดับการศึกษาและมีการประกันคุณภาพที่ชัดเจน ทั้งการควบคุม ส่งเสริมและประเมินคุณภาพ

๓. ต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และเน้นการช่วยเหลือให้ประชาชนตื่นตัว โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกที่แท้จริงในประเทศไทย

๔. ประสานกับหน่วยงานหรือองค์การ การศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตาม อัธยาศัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่จัด กิจกรรมหรือหลักสูตรฝึกอบรม หรือการศึกษา ดูกานที่มีมาตรฐานทั้งภายในประเทศและต่าง ประเทศเพื่อเพิ่มความหลากหลายในการสะสม หน่วยความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน

๕. ประสานกับหน่วยงานหรือองค์การ เอกชนหรือภาครัฐในการให้ความร่วมมือในการ รับนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติในองค์การ

๖. การจัดให้มีการบูรณาการวิชา (Integrated Course) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย ดังเช่น การจัดระบบหน่วย การเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน (Credit – Based Upper Secondary Schools) ที่ก่อให้เกิดความ ยืดหยุ่นและการยอมรับผลการเรียนของต่างสถาน ศึกษา โดยมีการจัดทำระบบต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร ระบบหลักสูตรแบบ Credit – Based ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ จากภายนอก ระบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวัด ความสามารถ เป็นต้น

๗. ประยุกต์ระบบคลังหน่วยกิตเพื่อสะสม หน่วยการเรียนรู้ซึ่งเรียนล่วงหน้าก่อนลงทะเบียน เป็นนักศึกษาปกติของกรณีศึกษา AIIT สถาบันชั้น สูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม “The Advanced Institute of Industrial Technology” ได้รับการ ยอมรับว่าเป็นสถาบันชั้นสูงที่มีการใช้ Academic Credit Bank System เป็นแห่งแรกเต็มรูปแบบ ของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเพิ่มความหลากหลายในรูป แบบการเรียนให้นักศึกษา ทำให้ข้อจำกัดในด้าน เวลาเรียนเพราะต้องทำงานได้รับการแก้ไข และสามารถได้รับปริญญาจากการเรียนในระบบคลัง หน่วยการเรียนรู้ที่จัดได้อย่างเหมาะสมกับการ ใช้ชีวิตของแต่ละคน ลักษณะการดำเนินงานคือ AIIT จะรับผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรชั้นสูงของ วิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ทั่วประเทศญี่ปุ่น เข้าเรียน ในหลักสูตรระดับปริญญาโทของ AIIT โดยก่อนที่ จะสอบเข้าเรียนที่ AIIT ได้เปิดโอกาสให้มาเรียนที่ AIIT ล่วงหน้า เรียกว่า Non-degree Program แล้วสะสมหน่วยกิตไว้ในคลังหน่วยกิตของสถาบัน (AIIT Academic Credit Bank) เมื่อสอบเข้าเรียนที่

AIIT ได้แล้ว ก็พิจารณาเทียบโอนผลการเรียน จาก Non-degree Program มาเป็นหน่วยกิตใน หลักสูตรระดับปริญญาโทจึงเสนอแนะให้ใช้เป็น กรณีศึกษาอย่างละเอียดต่อไป

๘. มีการลดค่าหน่วยกิตให้ผู้เรียนที่ได้รับ การเทียบโอนผลการเรียนจากคลังหน่วยกิต โดย พิจารณาลดค่าลงทะเบียนสำหรับวิชาที่ได้รับการ พิจารณาให้เทียบโอนผลการเรียนจากคลังหน่วยกิต มาแทนที่ ประยุกต์ใช้จากกรณีศึกษาของสถาบัน ชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ผู้ที่ได้รับ การเทียบโอนผลการเรียนจากคลังหน่วยกิตที่เข้า มาเรียนและสะสมผลการเรียนรู้ไว้ก่อนสอบเข้ามา เรียนตามหลักสูตรปริญญาโท

๙. การจัดหลักสูตรปีละ ๔ ภาคเรียน โดยเสริมด้วยระบบการเรียนแบบ E-Learning จากกรณีศึกษา สถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยี อุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่น ซึ่งจัดหลักสูตรปี ละ ๔ ภาคเรียน เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาได้รับความรู้ และทักษะอย่างเข้มข้นในระยะเวลาที่สั้นลง โดย จัดให้เรียนจบ ๒ รายวิชา ภายในเวลา ๒ เดือน โดยเสริมด้วยระบบ E-Learning ซึ่งจัดให้การ บรรยายทุกครั้งมีการบันทึกเป็นวิดีโอ ให้ผู้เรียนนำ ไปศึกษาซ้ำด้วยตนเอง เรียกระบบนี้ว่า “ระบบช่วย การบรรยาย” (Lecture Assistance System)

๑๐. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ห้องสมุดและ บันทึกการบรรยายได้นาน ๑๐ ปี หลังจบการศึกษา ทั้งนี้ สถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่น เปิดโอกาสให้ผู้จบการศึกษาจากสถาบันนี้ ใช้ห้องสมุดของสถาบันและวิดีโอซึ่งบันทึกการ บรรยายในชั้นเรียนได้นานถึง ๑๐ ปี หลังจบการศึกษา

๑๑. ระบบคู่ขนาน การศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษากับการฝึกอบรมในบริษัท โดยประยุกต์ใช้หลักการจากกรณีศึกษาของสถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่น เริ่มระบบใหม่ซึ่งจะจัดการศึกษาแบบคู่ขนาน (Dual System) โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพในระดับสากล และรับนักศึกษาจากต่างประเทศเข้าสู่ระบบนี้ การฝึกอบรมในบริษัทใช้เวลาสัปดาห์ละ ๒๘ ชั่วโมง หรือน้อยกว่า หรือวันละ ๘ ชั่วโมง หรือต่ำกว่า ในวันหยุด

ต่อเนื่อง (Long Holidays) การพัฒนาหลักสูตรนี้ทำร่วมกันระหว่าง AIIT กับบริษัทภาคธุรกิจที่ร่วมผลิตนักศึกษา และภาคธุรกิจจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานระหว่างเรียนให้กับนักศึกษาด้วย โดยนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จสูงในบริษัทที่ร่วมผลิตนักศึกษา ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์พิเศษของ AIIT และร่วมทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติงานนักศึกษาสูงสุดจากแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเหล่านี้

ส่วนที่ ๒ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสาธารณรัฐเกาหลี

ความนำ

สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า เกาหลีใต้ (South Korea) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออก มีพื้นที่ ๙๙,๒๓๔

ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมส่วนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี พรมแดนทางเหนือติดกับประเทศเกาหลีเหนือ มีประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้โดยมี

ทะเลญี่ปุ่นและช่องแคบเกาหลีกั้นไว้เมืองหลวงของประเทศเกาหลีใต้ คือ กรุงโซล จัดเป็นเมืองใหญ่ที่สุดและมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดของประเทศ ปัจจุบันมีประชากรประมาณ ๕๐ ล้านคน ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (The Economist, ๒๐๑๓) อายุเฉลี่ยประชากรชาย ๗๗.๓ ปี หญิง ๘๔ ปี รายได้เฉลี่ยของประชากร ๒๐,๗๖๐ ดอลลาร์สหรัฐ รายได้ประชาชาติ ๑,๐๑๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ดัชนีชี้วัดนวัตกรรมอยู่ในอันดับ ๑๔ ของโลก ได้ชื่อว่า เป็นประเทศที่มีความสามารถทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการศึกษา ความสามารถในการแข่งขันจากการจัดอันดับของสถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนา อยู่ในอันดับที่ ๒๖ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาต่อประชากรวัยเรียนสูงที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ ๑๐๔ ระดับเท่ากับระดับประถมศึกษาร้อยละ ๑๐๔ และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๘๗

การศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Science and Technology: MOEST) การศึกษาของชาวเกาหลี มีการแข่งขันกันสูง มีความเชื่อดั้งเดิมว่า ความรู้ ทักษะ เจตคติจะเกิดขึ้นได้ด้วยการศึกษา ในระบบ โดยเฉพาะการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การได้รับทางการศึกษาของผู้จบการศึกษาเกิดจากการศึกษาในระบบเท่านั้น การศึกษานอกระบบไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร และมีระบบการแข่งขันกันสูงมากในระดับอุดมศึกษา คุณค่าและภาพลักษณ์ของการศึกษานอกระบบ ถูกประเมินค่าอยู่ในระดับต่ำมีความเชื่อว่าการได้รับการศึกษาโดยระบบมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่สูงส่งในชีวิต ซึ่งมีการแข่งขันอย่างมาก เพื่อให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ ดังนั้น การศึกษาที่จะมีศักยภาพเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาจึงเป็นการศึกษา

ในระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่มีการยอมรับให้เป็นหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสังคมรับรู้ว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องเป็นแบบการศึกษาที่เป็นทางการเท่านั้น

เมื่อมีกระแสการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการเรียกร้องของ UNESCO และ OECD ที่ต้องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นกระแสในสังคมโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจฐานความรู้ เกาหลีใต้จึงมีนโยบายด้านการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for all) สร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือ ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาสในการเรียนระดับอุดมศึกษาให้แก่ทุกคน ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นระบบที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสำคัญ บุคคลทั่วไปที่มีพื้นฐานด้านการศึกษาที่หลากหลายเข้าสู่ระบบการศึกษาที่เปิดกว้าง การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่จึงกลายเป็นเรื่องสำคัญในด้านสังคมและเศรษฐกิจของสังคมเกาหลีที่สอดคล้องกับข้อเสนอของ UNESCO การให้โอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียม เป็นแนวคิดที่สำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสรุปพัฒนาการของระบบธนาคารหน่วยกิตได้ (สมศักดิ์ นาวายุทธ, ๒๕๕๘) ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาได้นำเสนอการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Academic Credit Bank System: ACBS) วิสัยทัศน์ของระบบที่ส่งเสริมการพัฒนาและสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มีสาระส่วนหนึ่งว่าด้วยการรับรองหน่วยกิตการศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ดำเนินการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ACBS) ดูแลโดยสถาบันพัฒนาการศึกษาสาธารณรัฐเกาหลี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MOEST)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาตลอดชีวิต โดยกำหนดให้มีการจัดตั้ง หน่วยงานระดับชาติที่รับผิดชอบโดยตรง คือ สถาบันการศึกษาตลอดชีวิตแห่งชาติ (National Institute of Lifelong Education : NILE)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หลักสูตรได้รับรองมาตรฐานการศึกษาทั้งหมด ๑๗ หลักสูตร ๑๙ สาขาวิชา (มี ๒๑๘ วิชาเอก มีรายวิชาที่เปิดสอน ๖,๑๑๑ รายวิชา)

จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐเกาหลีมีพัฒนาการของการสะสมหน่วยการเรียนรู้มาโดยลำดับ จากกระแสโลกและข้อเรียกร้องขององค์การ UNESCO ที่ต้องการให้เกิดการศึกษาเพื่อคนทุกคน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย เริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบ การออกพระราชบัญญัติ จนกระทั่งมีหน่วยงานรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นการเฉพาะ

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้มีอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่เด็กเรียนและเยาวชนในระบบ นอกกระบบ ผู้ใช้แรงงาน จนถึงประชาชนนอกสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน กล่าวคือ

- นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
- นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่สามารถศึกษาต่อจนจบการศึกษาได้
- แรงงานที่มีหลักฐานแสดงทักษะและความสามารถ แต่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา
- บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อเนืองในสาขาวิชาที่แตกต่างจากวุฒิที่สำเร็จการศึกษา
- ประชาชนที่ต้องการได้รับหน่วยกิตที่เป็นทางการจากความรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประสบการณ์จากการทำงาน การฝึกอบรมในสถานประกอบการ
- บุคคลที่เคยศึกษาในวิทยาลัยสังกัดสถานศึกษาเอกชน หรือวิทยาลัยระดับต้นและประสงค์ที่จะโอนหน่วยกิตสู่ระบบมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

- ประโยชน์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังจากระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตมีความคาดหวังว่า ระบบธนาคารหน่วยกิตจะสามารถ
- รับประกันสิทธิในการเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ผ่านวิธีการ ความมุ่งหมาย และสื่อการสอนที่หลากหลาย และนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้โดยการยอมรับความแตกต่างของประสบการณ์ที่มีมาก่อนของแต่ละบุคคล
 - ช่วยให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้มีโอกาสแสวงหาการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองผ่านรูปแบบทางเลือกต่างๆ ของการศึกษาต่อเนือง
 - เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้ง

การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีฉันทามติร่วมกัน ตลอดจนเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

- เพิ่มทางเลือกในการได้รับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี รวมทั้งช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดของนักเรียนในการเข้าสู่มหาวิทยาลัย ได้ทางหนึ่ง

รูปแบบการศึกษาของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

รูปแบบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตมี ๓ แบบ คือรูปแบบที่เป็นทางการ รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ และรูปแบบตามอัธยาศัย กล่าวคือ

๑) รูปแบบการศึกษาแบบทางการ หรือการศึกษาในระบบ คือ การศึกษาที่ประกอบด้วย การเข้าเรียนรายวิชาแบบไม่เต็มเวลาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั่วไป และสำเร็จรายวิชาจากสถาบันที่ได้รับการรับรองการศึกษาระบบธนาคารหน่วยกิตนั้น ถูกออกแบบมาเพื่อเอื้อต่อการจัดตารางที่ยืดหยุ่น

๒) รูปแบบการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ หรือการศึกษานอกระบบ คือ รูปแบบการศึกษาแบบไม่เป็นทางการของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๒๐ ประเภท และหลักสูตรประกาศนียบัตร มากกว่า ๑,๐๐๐ หลักสูตรที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตมายังการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตได้ เช่น ธุรกิจ บัญชี วัฒนธรรม ศิลปะ และอื่นๆซึ่งสามารถทำได้ไม่เกิน ๓ หลักสูตร/ประกาศนียบัตร ต่อคน

๓) รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การเรียนรู้กับสถาบันที่ได้รับการรับรองโดย

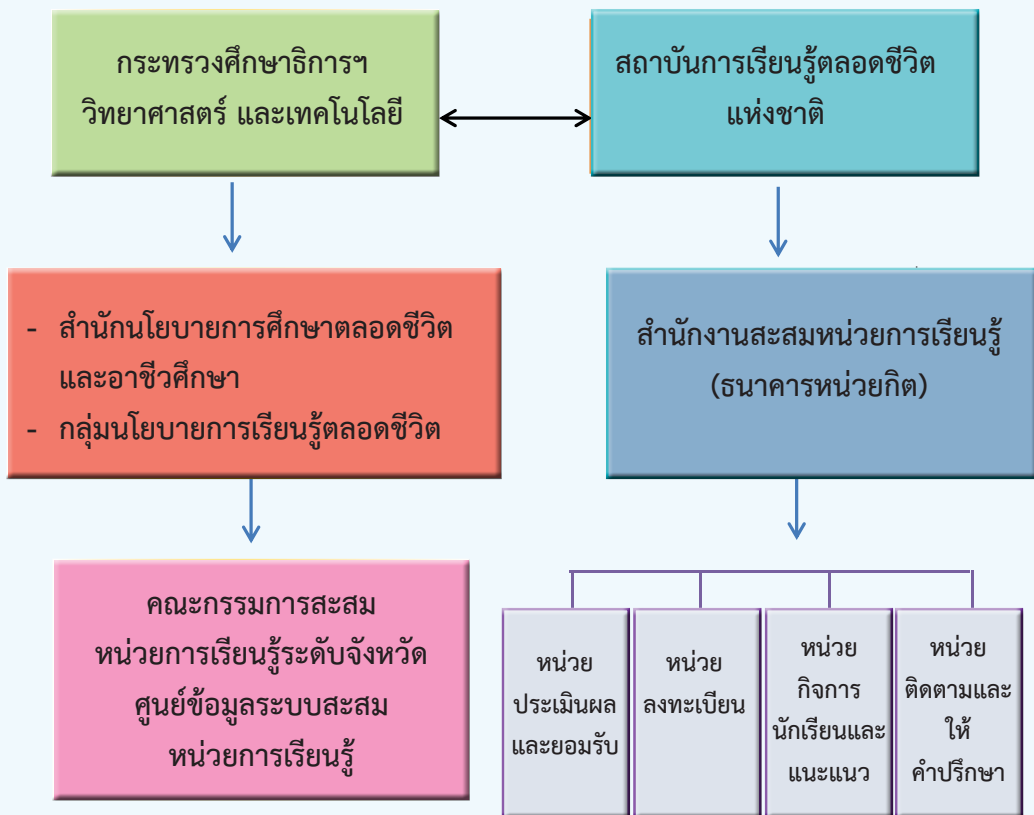
ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือได้รับการ
อบรมจากสถาบันมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ
และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การดำเนินงานของการสะสมหน่วยการเรียนรู้

ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ
การสะสมหน่วยการเรียนรู้ มุ่งเน้นรูปแบบ
การจัดการศึกษาที่หลากหลายตามเป้าหมายของ
การประกันการจัดการศึกษาแบบเปิดและยืดหยุ่นใน
การจัดการศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพ ระบบสะสม
หน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต ช่วยให้
เกิดการยอมรับประสบการณ์ที่หลากหลาย
หน่วยการเรียนรู้หรือหน่วยกิตต่างๆ อาจมา

จากการศึกษาในสถาบันฝึกอบรม หรือการ
ทำงานนอกเวลาประกาศนียบัตรและการผ่าน
การทดสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดย
การศึกษาด้วยตนเอง หรือรายวิชาต่างๆ ที่ได้รับ
การยกเว้น

ในการนี้ มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบ
การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒ องค์กรหลัก
คือ กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(MOEST) และสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่ง
ชาติ (National Institute for Lifelong Learning:
NILE) ดังปรากฏความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง
ดังแผนภาพโครงสร้างการบริหารการสะสมหน่วย
การเรียนรู้ ดังปรากฏดังแผนภาพที่ ๓.๔

แผนภาพที่ ๓.๔ โครงสร้างการบริหารของการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ACBS)

ที่มา : พัฒนามาจาก สมศักดิ์ นาวายุทธ. (๒๕๕๘). ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ ประสบการณ์
ในการจัดการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประเทศไทย สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้), หน้า ๕. (เอกสารอัดสำเนา)

บทบาทหน้าที่ขององค์กร

บทบาทหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แต่ละระดับดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีหน้าที่เกี่ยวกับ ๑) การจัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา/หน่วยฝึกอบรม ๓) เผยแพร่หลักสูตรมาตรฐาน และ ๔) อนุมัติปริญญา

สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ มีหน้าที่เกี่ยวกับ ๑) พิจารณาและอนุมัติคำร้อง ๒) จัดทำและบังคับใช้แผนการประเมินซ้ำของหลักสูตรการศึกษาต่างๆ ๓) พัฒนารายวิชาการศึกษามาตรฐาน ๔) รับสมัคร ลงทะเบียนและการรับรองหน่วยกิต ๕) พิจารณาและรับรองคำร้องขอรับปริญญา ๖) สร้างแบบข้อมูลการสะสมผลการเรียนรู้ ๗) ดำเนินการและปฏิบัติงานคณะกรรมการคัดกรองการรับรองหน่วยการเรียนรู้ ๘) ดำเนินการและปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลและศูนย์แนะแนว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัด มีหน้าที่ดำเนินการลงทะเบียนผู้เรียน การยื่นขอการรับรองหน่วยกิตและการยื่นขอรับปริญญา ในฐานะผู้แทน (Proxy) และการให้บริการคำปรึกษา และข้อมูลการสะสมหน่วยการเรียนรู้

การรับรองผลการศึกษา (Accreditation of Education Program)

การรับรองผลการศึกษาหรือผลการเรียนรู้ มีเกณฑ์การดำเนินงานเพื่อการรับรอง ดังนี้

- สถานศึกษาจัดการศึกษานอกระบบ

ต้องได้รับการประเมิน หากผ่านการประเมินแล้ว จะได้รับการรับรองในฐานะสถาบันการรับรองหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Accredited Institute: ACBS) ที่สามารถจัดโปรแกรมและหลักสูตรทางการศึกษาต่างๆ ที่ถูกนับเป็นหน่วยกิตเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

- ครูผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนเต็มเวลาในวิทยาลัยระดับขั้นต้น และจะต้องมีจำนวนอาจารย์ที่เพียงพอและจำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติการสอนของอาจารย์ต้องไม่เกิน ๑๘ ชั่วโมง/สัปดาห์/คน

- ชั้นเรียนควรมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตรต่อนักเรียน ๑คนและต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน เลขานุการ สำนักงานแนะแนวทางการศึกษาและห้องสมุด และอื่นๆ ตามข้อตกลงของกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ

หลักสูตรมาตรฐาน

หลักสูตรมาตรฐาน หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมซึ่งถูกขึ้นในแต่ละรายวิชา หรือเป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการให้แนวทางการเตรียมหลักสูตร นอกจากนี้หลักสูตรมาตรฐานยังให้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรมาตรฐานนี้ เป็นผลจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MOEST) และสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) ภายใต้ความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ซึ่งจะได้รับการ

ปรับปรุงให้ทันสมัยเป็นประจำทุกปี ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิชาการและการพัฒนาทางเทคโนโลยี และการเรียกร้องจากคณาจารย์และนักเรียน

การสมัครและลงทะเบียนเรียน (Student Application and Registration)

นักเรียนต้องสมัครเพื่อลงทะเบียนในการออกแบบฟอร์มการลงทะเบียนเรียนและแบบฟอร์มการรับรองหน่วยกิต ทั้งนี้เอกสารทั้งสองจะต้องยื่นเสนอให้แก่สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ(NILE) หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัด เมื่อทำการลงทะเบียนแล้ว นักเรียนแต่ละคนจะได้รับการสะสมหน่วยกิตจนถึงการสำเร็จการศึกษา ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ กลไกในระบบการบริการข้อมูลที่ครอบคลุม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงระบบประวัติข้อมูลของตนเองและประวัติการได้รับการยอมรับหน่วยกิต

ในการนี้ จะได้นำเสนอวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ โครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติของเกาหลี ดังนี้

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้แห่งชาติ เพื่อ ๑) ให้ทางเลือกที่หลากหลายของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ๒) สร้างระบบรับรองประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และ ๓) ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ

วิสัยทัศน์

โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “รองรับสังคม

แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และขยายโอกาสการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น”

พันธกิจ

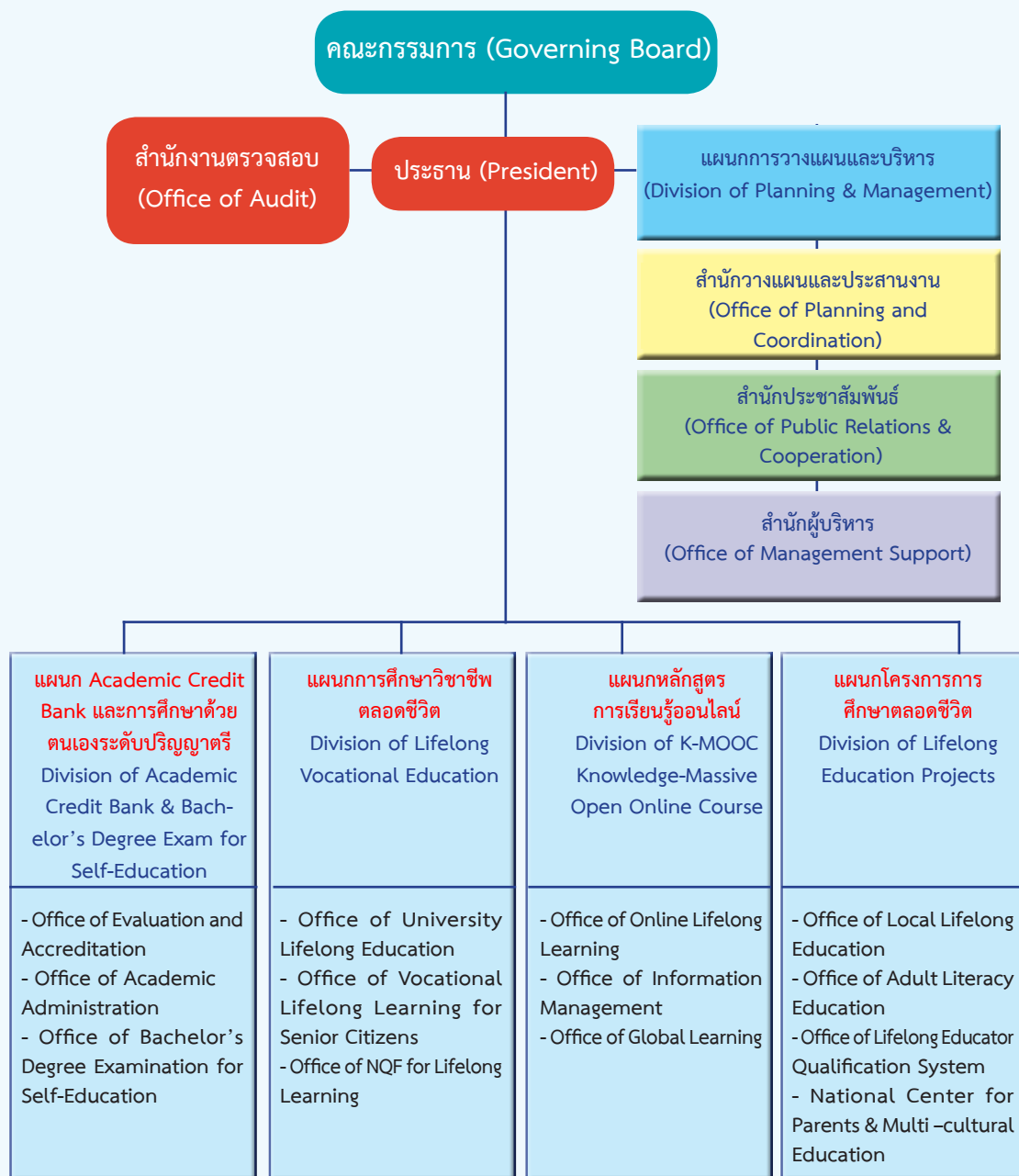
มีการกำหนดพันธกิจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังนี้ ๑) การศึกษาพื้นฐานของผู้ใหญ่ ๒) การสร้างโอกาสการอบรมทางอาชีพ ๓) การศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ๔) การศึกษาศิลปะและวัฒนธรรม และ ๕) การศึกษาเกี่ยวกับประชากร

หน้าที่

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดขึ้น หน้าที่ของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ จึงมีการกำหนดหน้าที่ของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ ดังนี้ ๑) วิจัยและพัฒนานโยบายการศึกษาตลอดชีวิต ๒) จัดทำแผนระยะยาวตามนโยบายการศึกษาตลอดชีวิต ๓) พัฒนาและสนับสนุนโครงการการศึกษาตลอดชีวิต ๔) พัฒนาช่วยเหลือและฝึกอบรมนักวิชาการ/นักการศึกษาตลอดชีวิต ๕) ส่งเสริมเครือข่ายระหว่างสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๖) ส่งเสริมเทศบาล/จังหวัดเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ๗) จัดระบบข้อมูลการศึกษาตลอดชีวิต ๘) จัดการระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และจัดสอบเพื่อรับปริญญาตรีของผู้เรียนด้วยตนเองและ ๙) รักษาระบบการตรวจสอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จะเห็นได้ว่า สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับสภาพการณ์โลกที่ให้ความสำคัญกับสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการศึกษาเพื่อคนทุกคน คำนึงความสำคัญที่เท่าเทียมกันระหว่างการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบและการ

ศึกษาตามอรรถาธิบาย โดยเฉพาะความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการทำงาน ฝึกอบรมและอาชีพ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจและหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน โดยมีโครงการสร้างการบริหารงาน ดังปรากฏตามแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๓.๕ โครงสร้างการบริหารของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ

ที่มา: <http://www.nile.or.kr/eng/contents/contents.jsp?bkind=html&bcode=BAEAAB&bmode=view&idx=BAEAAB&langmode=eng>

หลักเกณฑ์และกระบวนการดำเนินงานระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๑. การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) จะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้แก่คณาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในสาขานั้นๆ จำนวน ๗ – ๘ คน ร่วมกันร่างหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร จนกระทั่งหลักสูตรนั้นมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ จะเป็นผู้จัดทำงบประมาณในการบริหารจัดการ ส่วนการดำเนินการ จะใช้วิธีการจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นมา ได้มีหลักสูตรที่ได้รับการจัดทำและผ่านการรับรองแล้วจำนวน ๒๑๘ วิชาเอก

๒. การเทียบโอนรายวิชาของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ จะรับรองทุกรายวิชาที่นักศึกษาเคยศึกษามาในระบบ และนอกระบบซึ่งสามารถนำรายวิชามาเทียบโอนหน่วยกิตได้โดยพิจารณาคะแนนตั้งแต่ ๖๐ คะแนนขึ้นไป และจะต้องมีคะแนนหน่วยกิตสะสม ๑๔๐ หน่วยกิตขึ้นไปจึงจะจบการศึกษา และการสะสมหน่วยกิตในรายวิชาต่างๆของระบบ ACBS จะไม่มีการหมดอายุ เนื่องจากหลักการของการจัดการศึกษานี้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต จึงถือว่าสิ่งที่เรียนมา สามารถนำมาขอรับรองหน่วยกิต เพื่อขอรับวุฒิการศึกษาได้

จากการศึกษาของสถาบันพัฒนาการศึกษาเกาหลี (KEDI) พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ศูนย์

การเรียนรู้ตลอดชีวิตจำนวน ๒๒ แห่ง ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองเพื่อจัดการอบรมโดยใช้หน่วยกิตของระบบธนาคารหน่วยกิต ผู้ที่ต้องการสมัครเรียน ACBS ในขั้นแรกนั้น ต้องกรอกแบบฟอร์มลงทะเบียนและแบบฟอร์มการสมัครลงทะเบียนหน่วยกิต จากนั้นยื่นแบบฟอร์มดังกล่าวที่ สถาบันการพัฒนาการศึกษาเกาหลี (KEDI) หรือสำนักงานการศึกษาจังหวัด (POE) เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนดังกล่าว ผู้สมัครสามารถเริ่มสะสมหน่วยกิตโดยการลงเรียนรายวิชา กับสถาบันที่ได้รับการรับรอง หรือเข้าร่วมเรียนรายวิชาแบบไม่เต็มเวลาที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่สามารถเทียบโอนประสบการณ์การเรียนรู้ และประกาศนียบัตรได้

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ต้องการเข้ารับการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๓.๑ ผู้ที่เคยศึกษาในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย แต่ไม่สามารถเรียนจบตามหลักสูตรต่อมาต้องการเข้ารับการศึกษากลับอีกครั้ง สามารถนำหน่วยกิตรายวิชาที่เคยศึกษามาแล้วมาขอเทียบโอนเพื่อสะสมเป็นหน่วยกิตที่จะขอรับรองวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาได้

๓.๒ ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรจากการเข้ารับการอบรมในวิชาชีพต่างๆ และต้องการที่จะได้รับหน่วยกิตอย่างเป็นทางการจากการอบรมนั้น สามารถมาขอเทียบหน่วยกิตอย่างเป็นทางการจากระบบ ACBS ได้ โดยอาจารย์และคณะกรรมการจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าจะได้รับหน่วยกิตเท่าไร

๓.๓ ผู้ที่ได้รับปริญญาบัตรและต้องการได้รับปริญญาใบที่ ๒ หรือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับอนุปริญญา ต้องการวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นและต่อเนื่องจากวุฒิใบแรก

๓.๔ ผู้ที่มีใบประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ เฉพาะมาก่อน และต้องการคุณวุฒิที่สูงขึ้น

๓.๕ ผู้ที่มีทักษะฝีมือในกลุ่มงานด้านศิลปะ ดนตรี วัฒนธรรม หรือได้เข้ารับการอบรมในการ สืบทอดทักษะหรือฝีมือด้านนี้ สามารถขอเทียบ หน่วยกิตจากระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้

๓.๖ ผู้ที่ต้องการเข้ารับการสอบเพื่อรับใบ ประกอบวิชาชีพเฉพาะ เช่น นักการบัญชี นักกฎหมาย สามารถเอาผลการเรียนในระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้/ธนาคารหน่วยกิต ไปยื่นขอสอบได้

๓.๗ ผู้ที่ต้องการรับปริญญาบัตรในระดับ ปริญญาตรีเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ในการนี้ อายุของผู้เรียน อายุของผู้ที่สมัครเรียน การสะสมหน่วยการเรียนรู้/ธนาคารหน่วยกิตส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๒๑ – ๒๔ ปี ส่วนผู้สมัครเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทั่วไป อายุส่วนใหญ่คือ ๒๒ – ๒๔ ปี

๔. การสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้/ ธนาคารหน่วยกิตสามารถสะสมหน่วยกิตผ่าน ๖ ช่องทาง คือ

๔.๑ สะสมรายวิชาที่ได้รับการรับรองโดย กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้ที่ต้องการเรียนผ่านระบบการสะสมหน่วยการ เรียนรู้/ธนาคารหน่วยกิตจะต้องสะสมหน่วยกิต ที่ได้รับการรับรองโดยกระทรวงศึกษาธิการผ่าน เครือข่ายของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอื่นๆที่มี อยู่ทั่วประเทศเกาหลี

๔.๒ ได้ใบรับรองระดับชาติหรือใบรับรอง จากสถาบันเอกชนที่ได้รับการยอมรับ สามารถ ขอรับรองหน่วยกิตได้

๔.๓ ผ่านการสอบระดับปริญญาตรี สำหรับการศึกษาด้วยตนเอง หรือรายวิชาที่สอบ เพียงเว้นไม่ต้องเรียนรายวิชานั้น อาจขอรับรอง หน่วยกิตได้

๔.๔ ได้เรียนในหลักสูตรครบสมบูรณ์ ในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยกิตผู้ที่จะ การศึกษาหรือลาออกก่อนจบการศึกษาสามารถ ขอรับรองหน่วยกิตที่เคยเรียนมาแล้ว

๔.๕ สามารถเรียนในหลักสูตรได้ครบ ถ้วนผ่านการเรียนในช่วงเวลาที่สะดวก ผู้ที่เข้าเรียน ครบถ้วนในการลงทะเบียนตามระบบในสถาบันที่ เปิดสอน ตามเวลาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้สะดวก สามารถขอรับรองหน่วยกิตได้โดยจ่ายค่าหน่วยกิต

๔.๖ มีทักษะหรือผ่านการอบรมในด้าน ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถขอรับ รองหน่วยกิตในทักษะและประสบการณ์ที่มีอยู่ได้ โดยผ่านกระทรวงวัฒนธรรม

๕. การมอบปริญญาของระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้

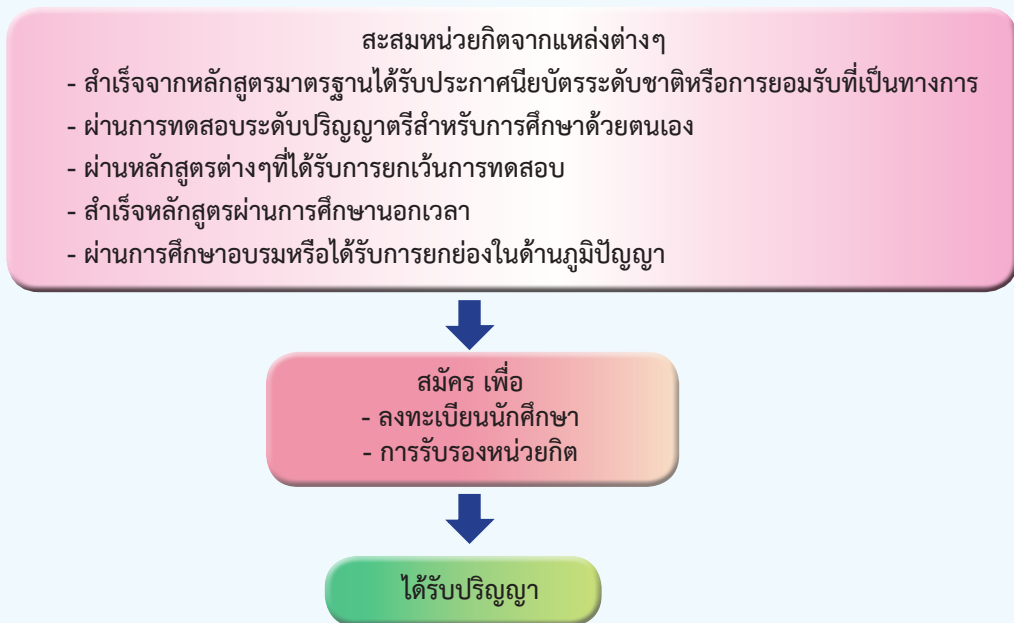
การดำเนินงานเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการ เรียนรู้ของสาธารณรัฐเกาหลี นับว่า เป็นระบบ การศึกษาที่ยอมรับความสามารถของผู้เรียน จาก หลากหลายสาขาวิชา จากสถาบันต่างๆ และหน่วย งานการศึกษาจากระบบที่ต้องยอมรับด้วยระบบ สะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากพื้นฐาน การศึกษาที่ต่างกัน หากเรียนครบตามหลักสูตรจะ ได้รับปริญญาหรืออนุปริญญา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษา วุฒิกการศึกษาที่ได้รับ โดยกระทรวง ศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็น ผู้อนุมัติรับรองการจบการศึกษา พิจารณาปีละ ครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ โดยรัฐมนตรีเป็นผู้มอบ

ปริญญา มีคณะกรรมการบริหารของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาอนุมัติปริญญา หากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนมากกว่า ๔๘ หน่วยกิต จากหลายมหาวิทยาลัย นักศึกษาผู้นั้นก็จะสามารถเลือกรับปริญญา จากมหาวิทยาลัยนั้นๆได้ แต่ต้องเลือกรับจากที่ใดที่หนึ่งเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

๖. การขอรับปริญญา

ผู้เรียนสามารถขอรับปริญญาได้ด้วยวิธีการรวบรวมจำนวนหน่วยกิตผ่านวิธีการสะสมหน่วยการเรียนรู้ตามข้อ ๔.๑ –๔.๖ ข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้เรียนจะต้องมีจำนวนหน่วยกิตสะสมสำหรับระดับอนุปริญญา หรือ ปริญญาตรี และมีขั้นตอนการศึกษาในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต

กระบวนการขอรับปริญญา (Acquisition Process) มีขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๖ กระบวนการขอรับปริญญา

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๘).

การขอรับรองแผนการเรียน

การรับรองแผนการเรียน เป็นกระบวนการในการประเมินและรับรองหลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันการศึกษา/สถานศึกษา เมื่อแผนการ

เรียนได้รับการรับรองว่าเทียบเท่ากับแผนการเรียนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผู้เรียนได้รับหน่วยกิตที่ถือเป็นทางการได้ แผนการเรียนจะได้รับการรับรองขึ้นอยู่กับรายวิชาและวิชาเอกทั้งนี้

มีสถาบันการศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาต่างๆ ที่เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เปิดสอนในรายวิชาต่างๆ ร่วมกัน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดสอนรายวิชาคู่กับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันฝึกอบรมอาชีวศึกษา และสถานศึกษาเอกชน

การรับรองมาตรฐานหลักสูตรตามระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของเกาหลี (MOEST) เป็นผู้กำกับดูแลรับรองและควบคุมมาตรฐานหลักสูตร ในการนี้ กระทรวงเป็นผู้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน การประเมิน การรับรองหน่วยกิต ประเภทวุฒิการศึกษา วิชาเอก วิชาเลือก และชั่วโมงในการเรียนสำหรับผู้เรียน สถาบันการศึกษา และสถาบันอาชีวศึกษา ปัจจุบันระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ มีการรับรองหลักสูตรในระดับปริญญาตรีแล้ว ๒๔ หลักสูตร ๑๐๙ สาขาวิชา และยังรับรองหลักสูตรในสาขาศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ จำนวน ๑๑๙ สาขาวิชา ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับอนุปริญญา

หลักสูตรในระดับปริญญาตรี เช่น Home Economics , Business Administration , Economics , Engineering , Tourism , Liberal Arts , Law , Science , Fine Arts , Fashion

หลักสูตรในระดับอนุปริญญา เช่น Home Economics , Business Administration , Engineering , Tourism , Military Science , Agriculture

การพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

การพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ มีมาอย่างต่อเนื่องและขยายเพิ่มมากขึ้นทั้งด้านผู้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา หลักสูตรที่ได้รับการรับรอง และการจัดประชุมวิชาการเกี่ยวกับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

รูปแบบการศึกษาของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

รูปแบบของการสะสมหน่วยการเรียนรู้/ ธนาคารหน่วยกิตมี ๓ แบบ คือรูปแบบที่เป็นทางการ รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ และรูปแบบตามอัธยาศัย กล่าวคือ

๑) รูปแบบการศึกษาแบบทางการ หรือการศึกษาในระบบ คือ การศึกษาที่ประกอบด้วย การเข้าเรียนรายวิชาแบบไม่เต็มเวลาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั่วไป และสำเร็จรายวิชาจากสถาบันที่ได้รับการรับรองการศึกษาระบบธนาคารหน่วยกิตนั้น ถูกออกแบบมาเพื่อเอื้อต่อการจัดตารางที่ยืดหยุ่น

๒) รูปแบบการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ หรือการศึกษานอกระบบ คือ รูปแบบการศึกษาแบบไม่เป็นทางการของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๒๐ ประเภท และหลักสูตรประกาศนียบัตร มากกว่า ๑,๐๐๐ หลักสูตรที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตมายังระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตได้ เช่น ธุรกิจ บัญชี วัฒนธรรม ศิลปะ และอื่นๆซึ่งสามารถทำได้ไม่เกิน ๓ ประกาศนียบัตร/หลักสูตร ต่อคน

๓) รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การเรียนรู้กับสถาบันที่ได้รับการรับรองโดย ระบบการ

สะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือได้รับการอบรมจากสถาบันมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคนส่วนใหญ่คิดว่าปริญญญาที่ได้รับจากระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ACBS) นั้น ไม่มีค่าหรือนายกย่องเท่ากับปริญญญาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยทั่วไป และมีสิ่งทีทุกคนสงสัยคือ ระบบธนาคารหน่วยกิตจะพัฒนานักเรียนที่มีความแตกต่างกันหลายๆอย่างได้เช่นเดียวกับผู้ที่จบจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั่วไปได้อย่างไร

การขาดแคลนผู้ลงทะเบียนเรียน อัตราของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไปที่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันทั่วไปและประกาศนียบัตรชั้นสูงยังมีจำนวนมาก ประกอบกับการยอมรับทางสังคมต่ำ และความไม่เชื่อถือด้านคุณภาพการศึกษาทำให้ผู้สมัครเรียนมีความลังเลใจที่จะเข้าร่วมระบบ ACBS และภาพลบของปัญหาการจัดการระบบทำให้ผู้สมัครชะลอการตัดสินใจลงทะเบียนเรียนกับธนาคารหน่วยกิต

ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ

ด้วยความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยที่ห่างไกลอื่นๆ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ACBS) จึงเปิดโอกาสทางการศึกษามากกว่า ยอมรับผู้สมัครที่มีความแตกต่างและหลากหลายของประสบการณ์เรียนรู้และอนุมัติหน่วยกิตที่ผู้สมัครมีอยู่ก่อนแล้วโดยสถาบันที่ได้รับการรับรอง

กรณีศึกษาโครงการ Korea Smart Learning (KSL)

การเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Smart Learning) ถูกนำมาใช้ในยุคที่คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกทีทุกเวลา เนื่องจากมีอุปกรณ์ด้านสารสนเทศที่ทันสมัย หรือเรียกว่า “Smart Devices” แนวความคิดเรื่องการเรียนรู้อย่างชาญฉลาดเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ของรัฐบาลที่มุ่งไปยังการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนชาวเกาหลีใต้ทุกคน โดยรัฐบาลของประธานาธิบดี กึน-ฮย(ปี ๒๕๕๖ - ปัจจุบัน) ได้ดำเนินโครงการ Korea Smart Learning (KSL) ซึ่งเป็นการสร้างการบูรณาการในระดับชาติ เพื่อเข้าสู่ยุคแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โครงการ KSL รัฐบาลได้เตรียมบริการเว็บทำเป็นช่องทางสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างชาญฉลาด (Smart Lifelong Learning Portal Service) ซึ่งเปิดกว้างให้กับทุกคนในประเทศและในองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึง National Center For Smart Lifelong Education (NCSLE) และรัฐบาลกำลังสร้างระบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โครงการ KSL มีสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) เป็นองค์กรกลางในการประสานกับองค์กรต่างๆ เช่น สถาบันวิจัยด้านการศึกษาแห่งชาติ (Korean Educational Research Institute หรือ KERIS) ระบบถ่ายทอดทางการศึกษา เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ (NCSLE) ได้จัดโปรแกรมให้คำปรึกษาด้านการเรียนรู้ที่จัดให้กับแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ และระบบการประเมินและรับรองผลการเรียนในระดับประเทศ ซึ่งจะทำให้ชาวเกาหลีทุกคนได้เข้าร่วมในโปรแกรมการศึกษาที่มีคุณภาพ และผู้เรียนยังสามารถได้รับปริญญา

เทียบเท่ากับปริญญาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย
ทั่วไปสถาบันการศึกษาตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE)
ได้จัดตั้งเว็บท่า ซึ่งหมายถึงเว็บที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึง
ข้อมูลต่างๆได้อย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิต
ที่เชื่อมต่อกับเมืองการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๑๑๘ แห่ง
และสถาบันการศึกษาตลอดชีวิต ๑๓ แห่ง
ขณะเดียวกันมีการพัฒนาและกระจายโปรแกรม
การศึกษาตลอดชีวิตทั้งแบบออนไลน์และออฟ
ไลน์และแบ่งปันเครือข่ายกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง
ต่างๆ โดยที่สถาบันการศึกษาตลอดชีวิตระดับ
ท้องถิ่นต่างๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบการสร้างเว็บไซต์
การเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรณีตัวอย่างที่แสดงถึงระบบการเรียนรู้
ตลอดชีวิตอย่างชาญฉลาดในจังหวัดเคียงจิโด
(Gyeonggi) คือ เว็บท่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตภาย
ใต้ชื่อ ‘Learning Moa Gil (gil.gg.go.kr)’ ที่บรรจุ
ข้อมูลและความรู้ทั้งหมดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ของจังหวัดเคียงจิโด ทั้งนี้เว็บท่ากิล (Gil) ได้ทำให้
เกิดเส้นทางสายใหม่ขึ้น โดยเป็นผลจากการเก็บ
รวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน ๓๑เมือง/เขต
ที่กระจายตัวอยู่ในจังหวัดเคียงจิโด และได้รับ
การออกแบบมาเพื่อสนับสนุนการบรรยาย การจัดงาน
และนิทรรศการที่ดำเนินการโดยสถาบันการเรี
นรู้ตลอดชีวิต และเพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลทำได้
ง่ายและรวดเร็ว เมื่อบนเว็บท่าได้ถูกจัดไว้ใน
รูปแบบที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ซึ่งเว็บท่านี้ประกอบด้วย
ระบบสนับสนุนและการบริหารจัดการการเรียนรู้
ตลอดชีวิตส่วนบุคคล ได้แก่ การจัดทำหน้าเว็บหลัก
(homepage) ระบบการบริหารจัดการการ
ศึกษา และการวางแผนด้านทรัพยากรในองค์กร

(Enterprise Resource Planning หรือ ERP) ซึ่ง
ทั้งหมดจะเป็นบริการโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายสำหรับ
สถาบันและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง สถาบันการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตจังหวัดเคียงจิโดเชื่อมต่อกับไซต์
การเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองหรือเขต โดยมีเจตนา
ที่จะให้ประชากรในท้องถิ่นเข้าถึงข้อมูลการเรียนรู้
ตลอดชีวิตที่มีประโยชน์บนเว็บไซต์ไปได้อย่าง
ง่ายดาย และรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์จากไซต์แล้ว ยังคาดว่า
เว็บท่านี้จะมีประสิทธิภาพในการสร้างความร่วมมือ
อีกทั้งแบ่งปันความรู้และความสามารถพิเศษที่
แต่ละบุคคลได้รับจากการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป กระทรวง
ศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MOEST)
และสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE)
จะสร้างเครือข่ายการเรียนรู้อย่างชาญฉลาดขึ้นทั่ว
ประเทศโดยการจัดตั้งและดำเนินการศูนย์สนับสนุน
การเรียนรู้อย่างมีความสุข (Happy Learning
Support Centers) ในหมู่บ้านในพื้นที่ชนบท
จำนวน๓,๕๘๖แห่ง โดยศูนย์เหล่านี้จะทำหน้าที่
สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนใน
ชนบทอย่างเต็มที่ โดยจะใช้ผู้ฝึกสอนการศึกษา
ตลอดชีวิตที่ได้รับการรับรองระดับประเทศในการ
ทำหน้าที่ผู้จัดการการเรียนรู้เพื่อช่วยประชาชนใน
การเรียนรู้อย่างชาญฉลาด

จากความสำเร็จในการดำเนินโครงการ KSL
รัฐบาลของประเทศเกาหลีต้องการสร้างประเทศ
แห่งการเรียนรู้และศึกษาอย่างมีความสุข ซึ่งเป็น
ประเทศที่ผู้คนสามารถเข้าถึงโปรแกรมและองค์กร
การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ทุกที่ ทุกเวลา

จุดเด่นของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสาธารณรัฐเกาหลี

๑. ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาศึกษาเพื่อคนทุกคนที่สอดคล้องกับกระแสโลก และปฏิญญาสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อคนทุกคน และการศึกษาตลอดชีวิตขององค์การ UNESCO และเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนให้ความสำคัญต่อการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น

๒. ใช้การสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต มาใช้ในการศึกษาต่อของผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ส่งผลให้รับประกันสิทธิในการเข้าถึงการเรียนรู้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ผ่านวิธีการ ความมุ่งหมายและสื่อการสอนที่หลากหลาย และนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้โดยการยอมรับความแตกต่างของประสบการณ์ที่มีมาก่อนของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดความประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและประชาชน

๓. ช่วยให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้มีโอกาสแสวงหาการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองผ่านรูปแบบทางเลือกต่างๆ ของการศึกษาต่อเนื่อง

๔. เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีฉันทามติร่วมกัน ตลอดจนเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. เพิ่มทางเลือกในการได้รับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี รวมทั้งช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดของนักเรียนในการเข้าสู่มหาวิทยาลัย ได้ทางหนึ่ง

๖. ตอบสนองผู้ต้องการศึกษาต่อในระบบ การศึกษาได้อย่างกว้างขวางผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเข้าระบบครั้งเดียว สามารถใช้กับการเรียนในทุกมหาวิทยาลัย

๗. เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และมีหน่วยงานรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยตรง

ข้อเสนอแนะการเรียนรู้ของสาธารณรัฐเกาหลี ที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นแนวทางที่ดีที่สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เนื่องจากทั้งสองประเทศมีระบบการศึกษาคล้ายกันและกำลังพยายามทำการปฏิรูปการศึกษาของประเทศเช่นกัน ในการปรับใช้กับประเทศไทยนั้นควรเริ่มตั้งแต

๑. จัดตั้งองค์กรอิสระคล้ายการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) เพื่อทำหน้าที่ในการจัดระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเทียบโอน การรับรองผลการเรียนรู้ กำกับดูแล และมีอำนาจในการกำหนดนโยบายของการศึกษาตลอดชีวิตของตนอย่างเป็นอิสระ

๒. จัดทำระบบการเทียบโอนอย่างเป็นมาตรฐาน ดังเช่น ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต

๓. พัฒนาหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นระบบที่สามารถเทียบโอนระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นและให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๔. สร้างความร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ที่สามารถรองรับการเทียบโอน หน่วยกิตอย่างเป็นระบบ และการส่งต่อผู้เรียน จากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การอุดมศึกษา

๕. กระจายอำนาจทางการบริหารสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการขยายฐาน การศึกษาได้ดีและการนำความรู้เข้าสู่ผู้เรียนทุกระดับ

๖. พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการรองรับระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

๗. นำจุดเด่นของระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ของสาธารณรัฐเกาหลีมาใช้ในการ บริหารจัดการให้เกิดความคล่องตัว เช่น การให้ นักศึกษาปริญญาตรีสามารถลงทะเบียนเรียน ณ มหาวิทยาลัยใดก็ได้ ในสาขาต่างๆที่สนใจ และ สะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้ แต่เลือกจบได้เพียง มหาวิทยาลัยเดียว หรือการยอมรับในประสบการณ์ ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีมาก่อนและใช้วิธีการรับรอง หรือเทียบโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ ๓ ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ของเครือรัฐออสเตรเลีย

ความนำ

เครือรัฐออสเตรเลียหรือเรียกย่อว่า ออสเตรเลีย ตั้งอยู่ในทวีปออสเตรเลียและเป็นที่ตั้งของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ ๗,๖๘๒,๓๐๐ ตารางกิโลเมตร เมืองหลวงคือกรุงแคนเบอร์รา ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (The Economist, ๒๐๑๓) ประชากรประมาณ ๒๑.๕ ล้านคน อายุเฉลี่ยประชากรชาย ๗๙.๙ ปี ประชากรหญิง ๘๔.๓ ปี รายได้เฉลี่ย ๕๐,๗๕๐ ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี ความสามารถในการแข่งขัน จากการจัดอันดับของสถาบันนานาชาติเพื่อการ พัฒนาการจัดการ ปี ๒๕๕๗ อยู่ในอันดับที่ ๑๗ ดัชนีชี้วัดนวัตกรรมอยู่ในอันดับ ๒๒ ของโลก เป็นประเทศที่ประชากรมีการศึกษาเฉลี่ยระดับ อุดมศึกษาถึงร้อยละ ๔๙ เช่นเดียวกับผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาต่อประชากรวัยเรียน สูงที่สุด

ในโลก ประชากร วัย ๒๕ - ๖๔ ปี มีความรู้ด้าน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ร้อยละ ๕๘ เป็นประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและอาชีพให้กับ พ่อค้าและนักธุรกิจ รวมทั้ง การฝึกงานที่เชื่อมโยง ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การ ยอมรับในความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ใน ลำดับต้นๆ ของโลกประเทศหนึ่ง

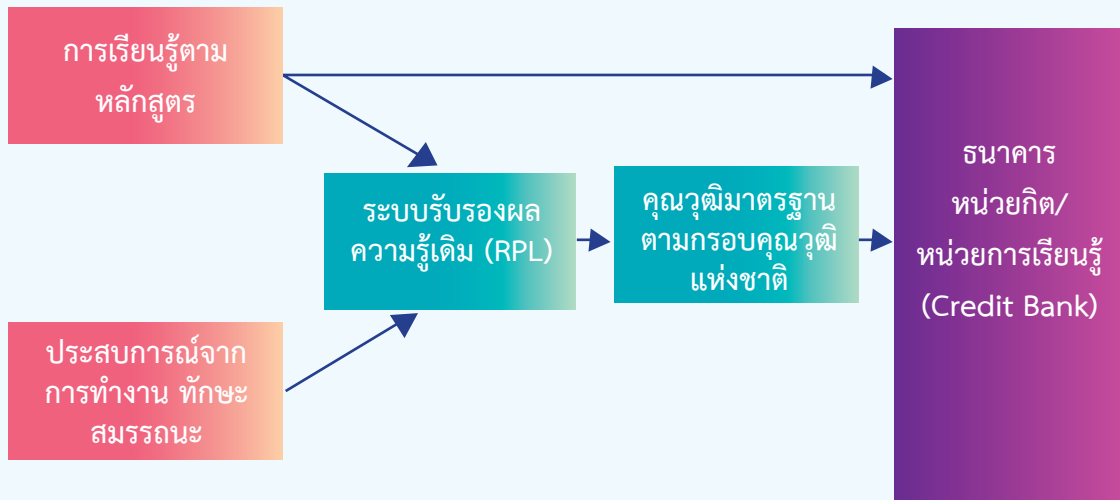

ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับเรื่องของการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning – RPL) มานาน โดยเฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และถือเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีการบรรจุไว้เป็นวาระแห่งชาติของออสเตรเลียในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทั้งภาครัฐและเอกชน

นับจากนั้นเป็นต้นมา มีการพัฒนากระบวนการอย่างเป็นมาตรฐานมากขึ้นเรื่อยๆ และยังเป็นที่ยอมรับว่าเป็นระบบที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะ

มากกว่าระบบการเรียนการสอนแบบปกติ ระบบการรับรองสมรรถนะนั้นเรียกโดยรวมว่า ระบบการรับรองสมรรถนะที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Recognition of Current Competence – RCC)

แนวคิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศออสเตรเลีย มีองค์ประกอบหลักคือ ระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (RPL) ในระบบ RPL ประกอบด้วยการรับรองผลการเรียนรู้สองส่วน คือ ๑) ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ตามหลักสูตรปกติ และ ๒) การรับรองสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวของผู้ถูกประเมิน

แผนภาพที่ ๓.๗ กรอบแนวคิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของออสเตรเลีย

การรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning – RPL) หมายถึงการยอมรับทักษะและความรู้ ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ จากประสบการณ์การทำงาน และ/หรือจากประสบการณ์การฝึกอบรม (Vocational Education Employment and Training Advisory Committee – VEETAC, Australia)

การรับรองผลการเรียนรู้เดิมในประเทศออสเตรเลีย ได้มีการจัดตั้งขึ้นโดย Ford -Broad meadows College (Brown ๒๕๓๓ :Davis et al. ๒๕๓๓) วิธีการรับรองที่ถือเป็นต้นแบบการรับรองในเวลาต่อมา ประกอบด้วย การประเมินด้วยการสัมภาษณ์ การตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการกำหนดว่าในการประเมิน RPL แต่ละครั้งต้องมีมาตรฐานดังต่อไปนี้ คือ การเข้าถึงได้ (access) ความยุติธรรม (fairness) การเกื้อหนุน (support) คำมั่นถึงสมรรถนะ (competence) และความเห็นร่วม (commitment)

ระบบการรับรองผลเรียนรู้เดิมของออสเตรเลียเป็นระบบการดำเนินงานที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การรับรองผลการเรียนรู้และทักษะของบุคลากรจากการศึกษาในระบบการทำงาน และประสบการณ์ เพื่อนับเป็นหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงความซ้ำซ้อนของสิ่งที่บุคคลมีความรู้ หรือประสบการณ์อยู่แล้วในการรับรองผลการเรียนรู้เดิมนั้น จึงมี ๒ ลักษณะคือ ๑) การรับรองผลการเรียนรู้การฝึกอบรมจากสถาบันอื่น และ ๒) การรับผลการเรียนรู้จากประสบการณ์และการทำงาน

ดังนั้น แต่ละบุคคลอาจมีการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ทั้งจากการเรียน/การฝึกอบรม และการทำงานหรือประสบการณ์เพื่อรับการประเมิน

กลุ่มเป้าหมายหลักของการรับรองผลการเรียนรู้

ออสเตรเลีย มีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายหลักของการรับรองผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- ๑) กลุ่มผู้ต้องการนำหน่วยการเรียนรู้ที่ได้จาก RPL ไปสมัครศึกษาต่อ
- ๒) กลุ่มผู้ต้องการนำสมรรถนะที่เกิดจากการทำงาน มาเทียบกับระบบมาตรฐานของรัฐเพื่อการรับรองอย่างเป็นทางการ

๓) กลุ่มผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศ ทั้งที่มีและไม่มีประสบการณ์การทำงาน ต้องการนำสมรรถนะที่มีอยู่มาเทียบกับมาตรฐานของรัฐ เพื่อการรับรองอย่างเป็นทางการ

๔) กลุ่มผู้ต้องการเทียบมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อเป็นที่ยอมรับทางธุรกิจ

๕) กลุ่มผู้ต้องการเทียบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อใช้ในการสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือใช้เป็นหลักฐานการฝึกอบรม

สภาพปัจจุบันของระบบการรับรองผลการเรียนรู้

ปัจจุบันนี้ การรับรองผลการเรียนรู้เดิม ยังเป็นที่โต้แย้งกันอยู่ในด้านความหมายของคำว่าสมรรถนะ (Competency) แนวความคิดหนึ่ง

กล่าวว่าสมรรถนะ คือความสามารถของพนักงานที่จะถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ ทักษะ และความรู้ กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ มิใช่ความสำเร็จที่พนักงานได้รับการเข้ารับการฝึกอบรมอีกแนวคิดหนึ่งคือ สมรรถนะเกิดจากการที่พนักงานได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตร เพื่อให้เข้าใจถึงมาตรฐานการประกอบการของกิจการที่ทำอยู่ และจุดประสงค์หลักที่ต้องปฏิบัติ

ในการประเมินสมรรถนะเพื่อการรับรองวิทยฐานะ ในช่วงแรก ออสเตรเลีย ได้กำหนดแนวทางการประเมินตามแนวทางแบบดั้งเดิม คือ การประเมินตามเนื้อหาที่มีในหลักสูตรการศึกษา ตามมาตรฐาน ทั้งนี้เพราะผู้ประเมินหลักเป็นสถานศึกษา จึงกำหนดเกณฑ์ว่า การประเมินต้องอิงหลักสูตรการศึกษาและการเรียนรู้ตามหลักสูตรมาตรฐาน ต่อมา Predl (๑๙๙๕) กล่าวว่า หากการประเมินจะเน้นที่การให้หน่วยการเรียนรู้อันเกิดจากกการจบการศึกษา มากกว่าการมีสมรรถนะที่เกิดจากการทำงาน การประเมินดังกล่าวเป็นการประเมินที่ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของแรงงานที่ต้องการนำสมรรถนะอันเกิดจากการทำงานมาประเมินเทียบเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้ แรงงานเหล่านั้นควรได้โอกาสอันเกิดจากระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ดังกล่าวด้วย

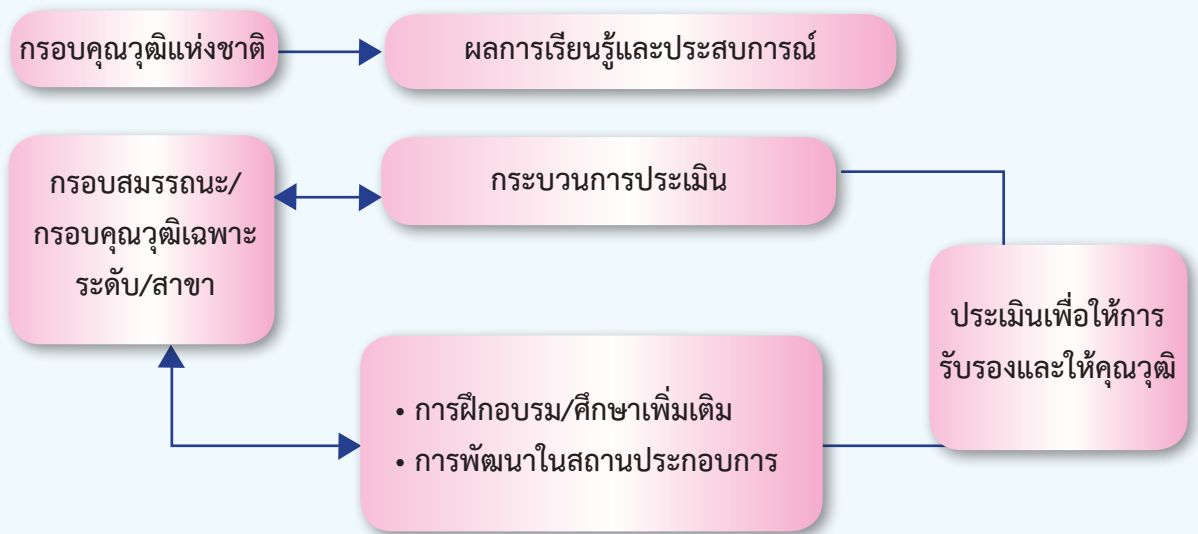
ต่อมาออสเตรเลียยอมรับการประเมินสมรรถนะอันเกิดจากการทำงาน เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้นั้น ในแต่ละภาคของออสเตรเลียได้มีการนำไปใช้แตกต่างกัน เช่น ในทางใต้ของออสเตรเลีย มีการจัดการแบบรวมศูนย์กล่าวคือ

มีหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวที่ดำเนินการและควบคุมการให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ส่วนในรัฐวิกตอเรีย ได้มีการมอบหมายให้ผู้ให้บริการจดทะเบียนสามารถดำเนินการประเมิน และให้การรับรองได้เลย บางรัฐกำหนดให้มีการใช้การรับรองโดยกำหนดให้ใช้การรับรองผลการเรียนรู้เดิมร้อยละ ๗๐ - ๗๕ ของการเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่เหลือต้องมีการเข้าเรียนตามปกติของสถานศึกษาที่รับเข้าศึกษา

รูปแบบการประเมินที่ใช้ คือใช้การประเมินตามตัวแบบ Broad Meadows คือการสัมภาษณ์ และ ตรวจสอบหลักฐานต่างๆที่ผู้ขอรับรองได้นำเสนอ การสัมภาษณ์อาจเป็นการสัมภาษณ์เดี่ยว หรือ การสัมภาษณ์แบบมีคณะผู้สัมภาษณ์ ส่วนหลักฐานที่ตรวจสอบอาจเป็นรายงาน หรือโครงการที่นำเสนอ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่ต้องการประเมิน

องค์ประกอบและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้

องค์ประกอบและกระบวนการรับรองการเรียนรู้เดิมเกี่ยวข้องกับส่วนสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ ๑) กรอบสมรรถนะที่ได้รับการรับรองและสามารถนำไปสู่คุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ๒) ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้รับการประเมิน ๓) การประเมินเพื่อการเทียบเคียง เชื่อมโยงระหว่าง ข้อ ๑) และ ข้อ ๒) ๔) การประเมินเพื่อกำหนดการฝึกอบรมเพิ่มเติม และ ๕) การรับรองและให้คุณวุฒิ ดังปรากฏแผนภาพ

แผนภาพที่ ๓.๘ องค์ประกอบและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้

ที่มา : ศิริพร ชูมนุม. (๒๕๕๘). ระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิมประเทศออสเตรเลีย, หน้า ๕. (เอกสารอำนวยการ)

จากแผนภาพที่ ๓.๘ ออสเตรเลียมีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework) ที่ชัดเจนโดยมีกรอบสมรรถนะจากชุดฝึก (Training Package) ที่จัดทำโดยกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Training Councils) โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐมีการจัดทำชุดเครื่องมือการรับรองการเรียนรู้เดิมที่แสดงกระบวนการ วิธีการ และสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนในกระบวนการ ๔ ส่วนคือ ๑) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Australian Qualification Framework) ๒) ชุดฝึก (Training Package) ๓) ชุดเครื่องมือการรับรองการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning Kit) และ ๔) กระบวนการการรับรองผลการเรียนรู้

หน่วยงานรับรองผลการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ในการรับรอง มีสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่ได้รับจดทะเบียนจากรัฐให้ทำหน้าที่ประเมิน โดยมีการฝึกอบรม/พัฒนาเพิ่มเติม และให้คุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติตามมาตรฐานที่กำหนด มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย ทั้งกลุ่มเป้าหมายผู้ขอรับการรับรองนายจ้าง ผู้ประเมิน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการสนองความต้องการของผู้รับบริการเป็นหลัก ขณะเดียวกันสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองที่ถือเป็นการประกันคุณภาพองค์กรด้วย

กรอบการดำเนินงานกระบวนการรับรอง ประกอบด้วย แผน วิธีดำเนินงาน การทบทวน/ติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นความเสี่ยงอย่างมากหากกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้ (RPL) ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ขาดความเชื่อถือ ทั้งจากนายจ้าง ผู้รับบริการ ภาครัฐหรือข่าย รวมทั้งการยึดโยงกับกรอบมาตรฐานคุณภาพการฝึกอบรมของออสเตรเลีย (Australian Quality Training Framework – AQTF)

ในการนี้ จะได้นำเสนอองค์ประกอบและกระบวนการรับรอง ทั้ง ๔ ส่วนข้างต้นจากการ

ศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโดย ศิริพรรณ ชุมนุม(๒๕๕๘) ดังนี้

๑. กรอบคุณวุฒิแห่งชาติของออสเตรเลีย

ออสเตรเลีย เป็นประเทศหนึ่งที่มีความโดดเด่นในการจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อเทียบเคียงการเรียนรู้และประสบการณ์กับการทำงาน กรอบคุณวุฒิแห่งชาติของออสเตรเลีย ประกอบด้วย คุณวุฒิการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา รวม ๑๐ ระดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓.๑ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ระดับ	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	การอาชีวศึกษา	การอุดมศึกษา
๑๐			ปริญญาเอก
๙			ปริญญาโท
๘			- ประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง (Graduate Diploma) - ประกาศนียบัตรบัณฑิต (Graduate Certificate)
๗			ปริญญาตรี (Bachelors' Degree)
๖			อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร ชั้นสูง (Associate Degree/ Advance Diploma)
๕		ประกาศนียบัตร (Diploma)	ประกาศนียบัตร (Diploma)
๔		ประกาศนียบัตร ๔ (Certificate ๔)	๔
๓		ประกาศนียบัตร ๓ (Certificate๓)	๓
๒		ประกาศนียบัตร ๒ (Certificate๒)	๒
๑	ประกาศนียบัตรมัธยม ปลาย (Senior Secondary Certificates)	ประกาศนียบัตร ๑ (Certificate๑)	๑ ประกาศนียบัตรมัธยมปลาย (Senior Secondary Certificates)

ที่มา : Australian Qualification Framework ๒๐๑๓ www.aqf.edu.au

กรอบคุณวุฒิดังกล่าวให้ความสำคัญการเชื่อมโยงเทียบเคียง เทียบโอน และการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อขอรับหรือศึกษา/ฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณวุฒิโครงสร้าง ๑๐ ระดับดังกล่าวข้างต้น เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ ดังนั้นการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดชุดฝึก (Training Package) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าระบบการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ สามารถแสดงให้เห็นสมรรถนะหรือความสามารถของบุคคลอย่างชัดเจน ความต้องการในการประกอบอาชีพและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะการอาชีวศึกษา

๑. ชุดฝึก (Training Package) ระบบการจัดการศึกษาของออสเตรเลียโดยเฉพาะการอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญบทบาทของกลุ่มผู้ประกอบการในการกำหนดมาตรฐานอาชีพโดยกลไกของสภาทักษะอุตสาหกรรม (Industry Skill Councils) ประกอบด้วย ๑๑ กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐในการจัดทำชุดสมรรถนะตามแผนและกระบวนการรับรองคุณภาพมาตรฐานจากภาครัฐ เพื่อใช้เป็นแนวทางจัดหลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรมสำหรับสถาบันต่าง ๆ องค์ประกอบของชุดฝึก (Training Package) ประกอบด้วย ๕ ส่วนคือ ๑) หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competency) ๒) ข้อกำหนดการประเมิน (Assessment Requirements) ๓) คุณวุฒิ (Qualification) ๔) การจัดหน่วยการเรียนรู้

(Credit Assessment) และ ๕) บทเรียนเสริมอื่นตามความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์จากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Companion Volumes) รายละเอียดทั้ง ๕ ส่วนนี้เป็นไปตามเกณฑ์การควบคุมดูแลเรื่องคุณภาพจาก National Skill Stands Council โดยกำหนดให้ยึดหลักการสำคัญด้วยคุณภาพ ๔ ประการได้แก่

- ๑) เชื่อมั่นได้ว่าตอบสนองความต้องการ (Ensures Responsiveness)
- ๒) สามารถใช้รับรองสมรรถนะของบุคคลได้ (Enable Recognition)
- ๓) สร้างความยืดหยุ่น (Provider Flexibility)
- ๔) เชื่อมั่นได้ว่าปฏิบัติได้ (Ensures Functionality)

ดังนั้นในการดำเนินประเมินเพื่อให้การรับรองสมรรถนะของบุคคลสามารถดำเนินการได้สะดวก มีหน่วยสมรรถนะของหลักสูตรที่ชัดเจนยึดโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ๑๐ ระดับกล่าวข้างต้น

๒. ชุดเครื่องมือการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning Kill) รัฐต่างๆ มีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีทักษะ ความรู้ ความชำนาญได้เพิ่มพูนคุณวุฒิ โดยได้จัดชุดคู่มือการรับรองผลการเรียนรู้เดิม เป็นเอกสารคู่มือฉบับเล็ก จำนวน ๕ เล่ม เป็นแนวทางเฉพาะสำหรับผู้รับผิดชอบแต่ละส่วนคือ ๑) สถาบันการศึกษาหน่วยงานที่ขึ้นทะเบียน (Registered Training Organization) ๒) ผู้ประเมิน (Assessors) ๓) ผู้ต้องการรับการประเมิน (Consolidate) ๔) นายจ้าง (Employers) และ ๕) การประเมินแบบกลุ่ม (Group Recognition)

ที่ช่วยให้ทุกฝ่ายทำความเข้าใจกับความสำคัญ กระบวนการดำเนินงาน และบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนได้อย่างชัดเจน โดยมีตัวอย่างกรณีศึกษา คำถามและคำตอบที่น่าสนใจ และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหน่วยงาน บุคคล สถานประกอบการ ผู้ประเมิน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเสนอภาพรวมกระบวนการรับรองไว้

กระบวนการรับรองผลการเรียนรู้

กระบวนการรับรองผลการเรียนรู้ มีขั้นตอนสำคัญของการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ ๖ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ กำหนดบริบท คือ การกำหนดเป้าหมายการรับรองการเรียนรู้และประสบการณ์ จากสถานประกอบการ องค์กรอุตสาหกรรม ในสถานศึกษา สถาบันฝึกอบรม คุณวุฒิที่ต้องการ และความพร้อมของผู้ขอรับการรับรอง

ขั้นที่ ๒ จัดข้อมูลเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเป็นแนวเดียวกัน และผู้ขอรับการรับรองเข้าใจกระบวนการประเมิน เพื่อการรับรองที่คาดหวัง

ขั้นที่ ๓ รวบรวมหลักฐาน การพิสูจน์ว่าสมรรถนะที่ต้องการให้รับรองเชื่อถือได้หรือข้อตกลงระหว่างผู้ประเมินและผู้ขอรับการรับรอง ที่ต้องผ่านการประเมินที่แสดงให้เห็นว่ามีสมรรถนะตามที่กำหนด

ขั้นที่ ๔ ประเมินหลักฐาน เป็นกระบวนการประเมินหลักฐานที่น่าเสนอเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และมีการบันทึกอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ ๕ ตัดสินผลการประเมิน เมื่อหลักฐานทุกอย่างครบถ้วนและได้รับการประเมินตามเกณฑ์

มาตรฐานที่กำหนด ผู้ประเมินต้องตัดสินผลการประเมินและสื่อสารให้ผู้ขอรับการรับรองทราบ

ขั้นที่ ๖ ให้การรับรองเทียบหน่วยการเรียนรู้ และ/หรือแผนดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ ผู้ขอรับการรับรองจะได้รับความช่วยเหลือ ชี้แนะ การฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อรับคุณวุฒิที่ต้องการ การแนะนำคุณวุฒิใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาแผนปฏิบัติการถ้ามีส่วนของสมรรถนะที่ยังไม่สมบูรณ์

บทบาทของสถานศึกษาและหน่วยงานรับผิดชอบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม

บทบาทสำคัญของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ RPL อาจต่างกันตามขนาด โครงสร้าง และขอบเขตงาน อย่างไรก็ตามบทบาทพื้นฐานสำคัญ ดังนี้

๑) ขั้นการเตรียมการรับรอง

๑.๑) จัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร การให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้ขององค์กร โดยมีช่องทางติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ทางโทรศัพท์ on-line และการติดต่อด้วยตนเอง โดยข้อมูลอาจประกอบด้วย การรับรองผลการเรียนรู้ คืออะไรสำหรับใครจะขอรับข้อมูลเพิ่มเติมได้อย่างไรจะติดต่อกับใครมีค่าใช้จ่ายเท่าไรจะลงทะเบียนได้อย่างไร

๑.๒) การลงทะเบียน การจัดระบบบันทึกข้อมูลบุคลากร ผลการบันทึกข้อมูล

๑.๓) การออกใบสำคัญ/ใบรับเงิน

๑.๔) จัดการเกี่ยวกับระบบการให้หน่วยการเรียน

๑.๕) การจัดการเกี่ยวกับคำถามและข้อมูล
ที่บุคคล นายจ้าง หรือหน่วยงานต้องการบุคลากร ฯลฯ

๒) ขั้นตอนการรับรอง

การดำเนินงานของสถานศึกษาเมื่อมีผู้ขอรับ
การรับรอง เมื่อผู้ขอรับการรับรองยื่นเรื่องขอการ
รับรองแล้ว สถานศึกษา/หน่วยรับรอง ดำเนินการโดย

๒.๑) กรรมการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ
ที่นำเสนอ

๒.๒) แจ้งผลการประเมินและให้ความ
ช่วยเหลือในส่วนต่างๆ ในการนี้ผู้ขอรับการรับรอง
สามารถโต้แย้งในกรณีไม่เห็นด้วยกับผลการประเมิน

๒.๓) เก็บผลการประเมินไว้ในระบบการ
สะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยการเรียนรู้

บทบาทของผู้รับผิดชอบการรับรองผล การเรียนรู้เดิม

ผู้รับผิดชอบการรับรองผลการเรียนรู้เดิมเป็น
บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสะสมหน่วยการ
เรียนรู้ที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นในระบบการรับรอง
ผลการเรียนรู้ โดยมีบทบาทและภารกิจ ดังนี้

๑) ทำความกระจ่างเกี่ยวกับการประเมินทั้งหมด

๒) สอบทานหลักฐานและดำเนินการตัดสินใจ
ใจในการประเมิน

๓) จัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการ
และหลักฐานที่ยอมรับได้

๔) จัดเอกสารสนับสนุนเพื่อช่วยผู้รับการ
ประเมิน

๕) ปรึกษาหารือเกี่ยวกับคุณวุฒิ หน่วย
สมรรถนะและหลักฐานที่ต้องการ

๖) อ้างอิงบริการอื่น ๆ เมื่อจำเป็น

๗) สนอผลการพิจารณาและจัดทำรายงาน
ให้สมบูรณ์

บทบาทผู้ขอรับรองผลการเรียนรู้เดิม

๑) คุณสมบัติ

๑.๑) ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้
ในแต่วิชาชีพหรือในแต่ละอุตสาหกรรม

๑.๒) ต้องสามารถแสดงสมรรถนะที่มี
อยู่เชิงประจักษ์ได้

๑.๓) เข้าใจมาตรฐานการปฏิบัติที่ใช้อยู่
ในแต่ละอุตสาหกรรม

๑.๔) เข้าใจการมีปฏิสัมพันธ์ตามความ
จำเป็นในกระบวนการต่างๆ

๒) การขอรับการรับรอง

เมื่อต้องการดำเนินการรับรองผลการ
เรียนรู้เดิม ผู้ขอรับการรับรองหรือผู้ถูกประเมิน
ต้องดำเนินการดังนี้คือ

๒.๑) กำหนดระดับสมรรถนะที่ต้องการ
ประเมินโดยอ้างอิงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๒.๒) แจ้งกำหนดการที่ต้องการดำเนินการ
การต่อกรรมการ

๒.๓) สมัครเข้ารับการประเมิน

๒.๔) ดำเนินการหาหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อ
การประเมิน ได้แก่ผลการเรียนรู้และประสบการณ์
ของผู้รับการประเมิน

การรับรองผลการเรียนรู้เดิมระดับต่างๆ

ในที่นี้ จะนำเสนอเฉพาะการศึกษาระดับการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน (เฉพาะระดับมัธยมศึกษา) การ
อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ดังนี้

๑. การรับรองผลการเรียนรู้เดิม ระดับมัธยมศึกษา

ในระดับมัธยมศึกษาของประเทศออสเตรเลีย สนับสนุนโครงการการกลับมาเรียนของผู้ใหญ่ โดยกำหนดข้อยกเว้นพิเศษให้เรียนเฉพาะในปีสุดท้ายเท่านั้น ส่วนวิชาต่างๆตามหลักสูตรในปีก่อนหน้านี้ได้รับการยกเว้น หรือแม้แต่การเรียนระดับอาชีวศึกษาสำหรับผู้ทำงานแล้ว ก็สามารถยกระดับไปเรียนเฉพาะวิชาในปีท้ายๆได้

หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานกลางในการประเมินผลระดับมัธยมศึกษาคือ สถาบันหลักสูตร การประเมินและรับรองผลแห่งออสเตรเลีย (Australian Curriculum, Assessment and Certification Authorities – ACACA) ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางประสานให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากแต่ละเมือง แต่ละรัฐ มีกรอบการประเมินแตกต่างกันไป ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ มักมีการสอนทักษะบางวิชาเทียบเท่ากับระดับอาชีวศึกษา ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้เมื่อเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา แต่จากรายงานพบว่ามีนักเรียนส่วนน้อยที่สมัครเรียนระดับอาชีวศึกษา และขอรับรองผลการเรียนในวิชาที่เรียนมาแล้วจากระดับมัธยมศึกษา

กรอบการประเมินการรับรองผลการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษาระบุว่า

- ให้มีการพิจารณาเทียบโอนเป็นกรณีพิเศษสำหรับหลักสูตรที่ให้ผลสัมฤทธิ์เหมือนกัน
- ให้มีการยกเว้นการเรียนในปีต้นๆในกรณีที่ผู้ใหญ่ต้องการกลับมาศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
- อนุญาตให้มีการเทียบโอนวิชาที่ศึกษา

แล้วในระดับมัธยมศึกษาที่ตรงกับวิชาในระดับอาชีวศึกษาไปยังหลักสูตรที่ศึกษาอยู่

ในรัฐนิวเซาท์เวล มีการกำหนดกรอบการรับรองผลการเรียน ไว้ดังนี้

- อนุญาตให้มีการโอนหน่วยการเรียนรู้สำหรับรายวิชาที่สามารถเทียบได้กับรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- อนุญาตให้มีการเทียบสถานะ ในกรณีที่ได้มีการศึกษาก่อนหน้านี้แล้ว และกลับเข้ามาสมัครเรียนใหม่
- อนุญาตให้มีการรับรองผลรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจำนวนไม่เกิน ๘ รายวิชา
- อนุญาตให้มีการรับรองผลรายวิชาที่มีได้ระบุไว้ในกรอบมาตรฐานการศึกษา เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การอบรมการกู้ภัย หรือการเป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น

๒. การรับรองผลการเรียนรู้เดิม (RPL) ระดับอาชีวศึกษา

ระดับอาชีวศึกษามีการประเมินที่แตกต่างจากระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก การประเมินในระดับอาชีวศึกษานั้นอิงกรอบการฝึกอบรมที่มีคุณภาพแห่งชาติ (Australian Quality Training Framework - AQTF) เป็นหลัก หน่วยงานประเมินจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามกรอบการประเมินระดับอาชีวศึกษาดังกล่าว ซึ่งได้ระบุไว้ชัดเจนว่าในการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษา นักศึกษาต้องได้รับการประเมิน เพื่อการประเมินคุณวุฒิเบื้องต้นก่อนทุกครั้งที่มีการสมัครเข้าศึกษา ซึ่งผู้สมัครไม่ต้องเรียนซ้ำในวิชาที่ผ่านการประเมินในระดับอาชีวศึกษานั้น เน้นการฝึกทักษะวิชาชีพเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางการประเมินจึงแตกต่างกันไป

จากการประเมินในระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ต้องยึดหลักตามการฝึกอบรมตามมาตรฐานของแต่ละอุตสาหกรรม ในแต่ละรัฐหรือเขตปกครอง ในประเทศออสเตรเลียมีการอนุญาตให้เอกชนจดทะเบียนเป็นตัวแทนในการประเมินได้ อย่างไรก็ดี การประเมินต้องเป็นไปตามกรอบที่วางไว้

กรอบการประเมิน RPL ระดับอาชีวศึกษา ระบุว่า

- สมรรถนะที่ยอมรับเพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินได้ เป็นได้ทั้งสมรรถนะที่เกิดจากการเรียนในและนอกระบบ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ชีวิต

- ในการรับรองผลสมรรถนะ ผู้ประเมินต้องมั่นใจว่าผู้ถูกประเมินมีสมรรถนะนั้นๆอยู่ในตัวจริง

- มาตรฐานการประเมินใช้ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยสำนักมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

- อนุญาตให้ใช้หลักฐาน ประกาศนียบัตร การอ้างอิงจากนายจ้างเดิม การยืนยันจากลูกค้า และตัวอย่างผลงาน

- หลักฐานที่นำมาใช้ต้องถูกต้อง เชื่อถือได้ เป็นของจริง และเพียงพอที่จะสรุปได้

หน่วยงานที่ให้บริการการฝึกอบรมระดับอาชีวศึกษา ต้องอนุญาตให้ผู้สมัครทุกคนเข้าสู่กระบวนการ RPL ทุกราย เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาของผู้สมัครในการเรียนซ้ำซ้อนในสมรรถนะที่มีอยู่แล้ว

รูปแบบการจัดการ RPL ระดับอาชีวศึกษา อาจเป็นได้ดังนี้

- โรงเรียนฝึกอบรม ให้บริการ RPL ด้วยโดยรัฐ

- หน่วยให้บริการ RPL อย่างเดียวทั้งของรัฐและเอกชน

- หน่วยให้บริการ RPL ด้วยความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม

- โรงเรียนฝึกอบรม ให้บริการโดยเอกชน

๓. การรับรองผลการเรียนรู้เดิม (RPL) ระดับอุดมศึกษา

ในช่วงเริ่มต้น การประเมินผลเพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ระดับอุดมศึกษา มีเฉพาะในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังไม่มีหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะหน่วยงานส่วนใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชนยังไม่เข้าใจว่าการรับรองผลการเรียนรู้เดิม คืออะไร และต้องมีการจัดการอย่างไรบ้าง การประเมินผลเพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ในขณะนั้นพิจารณาเฉพาะวิชาที่อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนเท่านั้น และรับรองในระดับตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป

ต่อมาคณะกรรมการ(รอง) อธิการบดีของออสเตรเลีย (Australian Vice-Chancellors' Committee – AVCC) ได้กำหนดกรอบการรับรองผลการเรียนรู้เดิมสำหรับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำคู่มือการดำเนินการการรับรองผลการเรียนรู้เดิม แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป กรอบดังกล่าวเป็นที่ใช้อ้างอิงอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา AVCC กล่าวถึงการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ว่าเป็น

- การเรียนที่ได้จากการเรียนทางวิชาการตามหลักสูตรที่เป็นทางการ การเรียนในสถาบันเอกชน หรือสถาบันอื่นที่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ประเมิน

- การเรียนที่ได้จากประสบการณ์การทำงานหรือประสบการณ์ชีวิต

ในการนี้ AVCC แนะนำว่า หน่วยงานที่ทำกรประเมินหน่วยงาน หรือมหาวิทยาลัยควรระบุให้

ชัดเจนเพื่อให้ผู้ขอการประเมินทราบดังนี้

- ประกาศให้ทราบทั่วกันถึงการให้บริการ RPL

- ระบุให้ชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยรับพิจารณา ประสพการณ์ประเภทใด

- เกณฑ์การประเมินต้องเทียบเคียงได้กับการศึกษามาตรฐาน

- บุคลากรผู้ประเมินนอกจากจะมีความรู้ความสามารถในด้านที่จะประเมินแล้ว ต้องเข้าใจวิธีการในการประเมินแบบ RPL ด้วย

- การประเมินควรเสร็จสิ้นก่อนเริ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี

ปัจจุบันกระบวนการการรับรองผลการเรียนรู้เดิม มีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วยประเมิน ขึ้นกับนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัย หน่วยงาน ตัวอย่าง เช่น การรับรองผลการเรียนรู้เดิมของมหาวิทยาลัย แคนเบอร์รา

มหาวิทยาลัยแคนเบอร์รารับรองหน่วยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัยและยังมิได้มีการรับรองผลอย่างเป็นทางการ ผู้ขอรับรองสามารถเข้ารับการประเมินเพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ในขอบเขตดังต่อไปนี้

- การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การทำงาน

- การเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนในหลักสูตรที่มีได้มีการให้หน่วยกิต

- การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยแคนเบอร์ราให้ข้อมูลแก่นักเรียนดังนี้

- เงื่อนไข และเอกสารต่างๆที่ต้องส่งเพื่อ

การพิจารณา

- วิธีการในการยื่นคำร้อง

- ประเภทการเรียนรู้ที่รับพิจารณา

- ลักษณะหลักฐานที่ถูกต้องจากนายจ้างเพื่อการพิจารณา

- ขั้นตอนการพิจารณา และ วิธีที่ใช้

- หน่วยการเรียนรู้สูงสุดที่จะได้รับ

- การประกาศผลการประเมิน

- การให้ระดับการประเมิน และ ใบรับรอง นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยฯ ยังได้ระบุรายการของรายวิชาที่อนุญาตให้มีการประเมินเพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิมได้ ซึ่งรายวิชาดังกล่าว นักศึกษาสามารถยื่นเอกสารขอให้มหาวิทยาลัยประเมินสมรรถนะของตนเองภายหลังลงทะเบียนวิชานั้นๆ ในภาคปกติแล้ว หากผ่านการประเมิน นักศึกษาก็จะได้รับหน่วยกิตในวิชานั้นโดยมิต้องเรียนซ้ำ

ค่าใช้จ่ายในกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้

ค่าใช้จ่ายของระบบการรับรองผลการเรียนรู้ เกิดจากค่าใช้จ่ายในการให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึง ค่าใช้จ่ายจากการบริหาร และการดำเนินการด้วย ซึ่งเป็นต้นทุนหลักของการดำเนินการตามระบบการรับรองผลการเรียนรู้ ต้นทุนดังกล่าวเป็นส่วนที่ต้องเรียกเก็บจากผู้รับบริการ แต่อาจไม่ได้เก็บเต็มจากต้นทุนทั้งหมด การเก็บอย่างประหยัดนี้เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ระบบการรับรองผลการเรียนรู้ เป็นที่ได้รับความนิยมอย่างมากในออสเตรเลีย ตัวอย่างการเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ขอใช้บริการ ได้แก่

- รัฐวิศตอเรีย สถานศึกษา หน่วยงานรับรอง แต่ละแห่งที่ให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้ ดำเนินการจัดเก็บเอง ซึ่งอาจไม่มีการเก็บเลย หรือเก็บในราคาที่สูง (หลายร้อยเหรียญ) แต่ต้องไม่เกินค่าเล่าเรียนตามปกติ

- นิวเซาท์เวล ไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนในหลักสูตรปกติ

- ซาท์ออสเตรเลีย เก็บ ๑๐ เหรียญออสเตรเลีย ต่อรายวิชา แต่ผู้รับการประเมินต้องลงทะเบียนในหลักสูตรปกติด้วย

- เวสเทิร์นออสเตรเลีย ขึ้นกับสถานศึกษา/ หน่วยงานรับรองฯ แต่ละแห่งเป็นผู้กำหนด

- ควีนส์แลนด์ ไม่เก็บค่าธรรมเนียมสำหรับนักเรียนที่ลงทะเบียนในหลักสูตรปกติซึ่งจ่ายค่าเล่าเรียนแล้ว

- ทาสมาเนียขึ้นกับรูปแบบการประเมิน หากเป็นการประเมินเพียงแค่ออกเอกสารประกอบ ก็จะไม่เสียค่าธรรมเนียม หากต้องมีการสัมภาษณ์ ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายชั่วโมง

ในการนี้พบว่า

- การเก็บค่าธรรมเนียมในการประเมินนั้น เป็นการลดโอกาสการเข้าถึงระบบการศึกษา อีกทั้งการเก็บในจำนวนที่ไม่เท่ากันก็เป็นประเด็นได้ แยังอีกเช่นกัน อีกส่วนหนึ่งกล่าวว่าการเก็บค่าธรรมเนียมเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การดำเนินการ RPL สามารถดำเนินการต่อไปได้

- กลไกการคืนเงิน เป็นแนวทางที่น่าสนใจ ในกรณีที่ผู้เข้ารับการประเมิน เป็นนักศึกษาอยู่แล้ว หากต้องการประเมินตามระบบการรับรอง

ผลการเรียนรู้ และชำระค่าธรรมเนียมจะได้รับเงินคืนจากค่าเล่าเรียนที่จ่ายไปแล้ว

- การรับรองผลการเรียนรู้ ทำให้ประหยัดงบประมาณด้านการศึกษาอย่างมาก ผู้ผ่านการประเมิน ไม่ต้องเข้าศึกษาในระบบปกติ ซึ่งรัฐสามารถนำงบประมาณที่ประหยัดได้ดังกล่าวไปจัดสรรให้กับงานด้านอื่นในระบบการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการรับรองผลการเรียนรู้

ผู้รับประโยชน์หลัก จากระบบการรับรองการเรียนรู้ คือ ผู้ถูกประเมิน หรือผู้ขอรับการรับรองรัฐในฐานะผู้ดูแลการศึกษาของชาติ และนายจ้าง กล่าวคือ

๑) ผู้ถูกประเมินหรือผู้ขอรับการรับรอง ได้รับประโยชน์ดังนี้คือ

- ไม่ต้องเข้าศึกษาซ้ำซ้อนในสมรรถนะที่มีอยู่แล้ว

- ลดเวลาที่ต้องเข้าศึกษาในระบบปกติ

- ได้รับหน่วยกิตสะสมจากการทำงาน และประสบการณ์ต่างๆ

- เพิ่มความภาคภูมิใจแก่ตนเอง

- มีโอกาสเติบโตในหน้าที่การงานได้เร็วขึ้น

๒) รัฐ (ในฐานะผู้ดูแลการศึกษาแห่งชาติ) ได้รับประโยชน์ ดังนี้คือ

- ประหยัดงบประมาณด้านการศึกษา โดยผู้ที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานแล้วไม่ต้องเข้าเรียนในระบบปกติ

- เปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่จำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาดูจริงๆ ได้เข้ามาในระบบ

- สามารถผสมผสานนโยบายนี้เข้ากับความต้องการจากภาคอุตสาหกรรมได้ในอนาคต
- ๓) นายจ้าง ได้รับประโยชน์ดังนี้คือ
 - เป็นทางเลือกในการสร้างสมรรถนะแก่ลูกจ้าง โดยไม่ต้องเข้าอบรมตามปกติ
 - เกิดความต่อเนื่องในการใช้แรงงาน ไม่ต้องเสียเวลาส่งพนักงานไปฝึกอบรม
 - เป็นการใช้ทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดคุณภาพ ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของแรงงานในตลาด
 - ประหยัดเวลาในการส่งพนักงานออกไปฝึกอบรมภายนอกเพื่อให้ได้ทักษะหรือ หน่วยความรู้ดังกล่าว ซึ่งสามารถทำการประเมินได้จากภายในสถานประกอบการ

ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิมของออสเตรเลีย พบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติบางประการ คือ

- การตีความของการรับรองผลการเรียนรู้เดิมที่ยังมีทั้งภาพกว้างและแคบ ที่แตกต่างกันของระดับการปฏิบัติแต่ละระดับ
- ค่าใช้จ่ายในการรับรองผลการเรียนรู้เดิมที่ยังคงมีประเด็นโต้แย้งระหว่างผู้รับรองและผู้ขอรับรอง โดยเฉพาะในสถานประกอบการ ผู้ขอรับรองหวังที่จะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ขณะที่ผู้รับรองจำต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

กลยุทธ์การดำเนินการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

การสะสมหน่วยการเรียนรู้ นั้น เป็นกลยุทธ์หนึ่งของการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพราะการสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นผลลัพธ์จากการดำเนินนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับองค์ระดบโลกที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่น ธนาคารโลก องค์การทางการค้าและการพัฒนา ในการนี้ จากการศึกษากระบวนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของออสเตรเลีย พบว่าออสเตรเลียได้ใช้กลยุทธ์เพื่อสร้างความสำเร็จในการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ ๑) กลยุทธ์การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๒) กลยุทธ์การสร้างชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ๓) กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีในการขยายฐานการเรียนรู้ ๔) กลยุทธ์การพัฒนาหน่วยงานให้มีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และ ๕) กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายเพื่อนำพาประเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน กล่าวคือ

๑. กลยุทธ์การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยคำนึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลางความสำเร็จของสังคมแห่งการเรียนรู้ นั้น สิ่งที่สำคัญคือการทำที่ประชาชนทุกคนในชาติสามารถเข้าสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตระหนักว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเป็นการดำรงศักยภาพการจ้างงานและความสำเร็จในชีวิต ในการกำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้ตลอด

ชีวิตนี้ การเรียนในตำรายังเป็นส่วนสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากตำราได้แก่การเรียนรู้ในชีวิต และทักษะในการประกอบอาชีพต่างๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิต และ สังคมที่ดำเนินไปได้

๒. กลยุทธ์การสร้างชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อรวมกลุ่มกันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมามากมาย ทั้งในประเทศ ออสเตรเลีย และต่างประเทศ ที่รัฐบาลท้องถิ่น มีบทบาทหลักในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

โดยการสร้างเครือข่ายระหว่าง สถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย สถาบันอาชีวศึกษา โรงเรียนมัธยม และชุมชนต่างๆ เป็นการเสริมสร้าง การเจริญเติบโต และความก้าวหน้า ของการสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ในสังคม

๓. กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีในการขยายฐาน การเรียนรู้กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติ การใช้เทคโนโลยี เป็นการปฏิรูปวิธีการเรียนรู้ อย่างไรก็ดี การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการเรียนรู้ นั้น

ปัจจุบันออสเตรเลียมีนโยบายเข้าสู่ยุคดิจิทัล ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้จากดิจิทัลด้วย นับเป็นการยกระดับการเรียนรู้สมัยใหม่ โดยคำนึงถึงการรวม ประโยชน์ที่มีอยู่ในเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา องค์ความรู้ด้วย

๔. กลยุทธ์การพัฒนาหน่วยงานให้มีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ผลกระทบจากการที่สังคม พัฒนาไปในแนวทางสังคมแห่งการเรียนรู้ระดับสากล ดังนั้นหน่วยงานสถานศึกษาทั้งรัฐและเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการจึงยอมรับการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว โดยการนำแนวความคิดด้านการเรียนรู้ ในองค์กรเข้ามาประยุกต์ใช้ การจัดการความรู้ การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการสร้างสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศ และ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เช่นการเรียนออนไลน์ การเรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๕. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายเพื่อนำพา ประเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนใน ออสเตรเลีย ภายหลังจากที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างกว้างขวาง เครือข่ายการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นอย่างหลากหลายมากมาย

จุดเด่น

๑. มีสถาบันหลักสูตร การประเมินและรับรอง ผลแห่งออสเตรเลีย (Australian Curriculum, Assessment and Certification Authorities – ACACA) เป็นหน่วยงานกลางในการกำหนด หลักสูตร ประเมินและรับรองผลการเรียนระดับ มัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน และมี องค์กร/ภาคเอกชน มีสิทธิเข้ารับการจดทะเบียน เป็นหน่วยรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์

๒. มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และบทบาท ที่ชัดเจนของสถานศึกษาที่เป็นหน่วยรับรองผล การเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบการรับรองการเรียนรู้ และ บทบาทของผู้รับรองการเรียนรู้และประสบการณ์

๓. มีขั้นตอนและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิมที่ชัดเจน ของผู้เรียนหรือผู้ขอรับรอง ทั้งที่เป็นผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ๖ ขั้นตอน คือ ๑) ขึ้นกำหนดบริบท ๒) ขึ้นจัดทำข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันของทั้งฝ่ายรับรองและผู้ขอรับรอง ๓) ขึ้นรวบรวมหลักฐานขั้นประเมินหลักฐาน ๔) ขึ้นตัดสินผลการประเมิน และ ๕) ขึ้นให้การรับรองเทียบหน่วยการเรียนรู้

๔. มีการจัดทำชุดเครื่องมือการรับรองการเรียนรู้เดิมของรัฐต่างๆ เป็นแนวทางการรับรองผลการเรียนรู้เดิมให้กับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับรอง ผู้ประเมินเพื่อการรับรอง ผู้ขอรับการรับรอง นายจ้าง และการประเมินแบบกลุ่ม

๕. มีการจัดทำชุดฝึก เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมของสถานศึกษา หรือสถาบันฝึกอบรมต่างๆ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ หน่วยสมรรถนะ ข้อกำหนดการประเมิน คุณวุฒิการจัดหน่วยการเรียนรู้ และบทเรียนเสริมอื่นๆตามความต้องการของผู้ต้องการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้การควบคุมมาตรฐานคุณภาพ ๔ ประการ คือ ๑) เชื่อมั่นได้ว่าตอบสนองความต้องการ ๒) สามารถใช้รับรองสมรรถนะของบุคคลได้ ๓) มีความยืดหยุ่น และ ๔) เชื่อมั่นว่าสามารถปฏิบัติได้

๖. มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ และประสบการณ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่า ระบบการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิสามารถแสดงให้เห็นสมรรถนะหรือความสามารถของบุคคลและความต้องการประกอบวิชาชีพ เป็น

ฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างเด่นชัด

๗. สนับสนุนแนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างชัดเจน มีการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (RPL) ครอบคลุมทั้งของสถานศึกษาในระบบ นอกกระบบ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งหมายถึงการศึกษาทั้งระบบของเครือรัฐออสเตรเลีย ประชาชนสามารถใช้บริการได้ไม่ว่าจะมีสถานภาพทางการศึกษาในปัจจุบันระดับใดก็ตาม และ การใช้บริการRPL ไม่มีข้อจำกัดด้านอายุของผู้ต้องการเข้ารับการประเมิน รัฐบาลถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ

๘. มีการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้บริการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ อย่างชัดเจน รัฐบาลมีการณรงค์ให้ประชาชนเข้าใช้บริการ การส่งเสริมและอนุญาตให้หน่วยงานเอกชนเข้ารับการจดทะเบียนเป็นผู้ประเมิน ในบางรัฐให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือ มีการคืนเงินจากค่าหน่วยกิตในวิชาที่สอบผ่านการประเมินจากระบบ RPL

๙. มีการขยายฐานและช่องทางการให้บริการรับรองผลการเรียนรู้ เพื่อเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงระบบ RPL มีการกระจายอยู่ทั่วประเทศ รัฐในเครือรัฐออสเตรเลีย ภาครัฐและเอกชนได้จัดตั้งศูนย์การให้บริการRPL ซึ่งสามารถรองรับความต้องการของประชาชนในเขตนั้นๆ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไกล

๑๐ ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดจากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ เริ่มต้นตั้งแต่ ไม่เสียค่า

ใช้จ่ายเลย จนถึงไม่เกินเพดานค่าหน่วยกิตตามระบบการศึกษาตรง ซึ่งประชาชนสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความสะดวกและกำลังทรัพย์ที่มีอยู่

๑๑. สนับสนุนการกลับมาเรียนของผู้มีอายุโครงการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (RPL) ระดับมัธยม สนับสนุนให้ผู้ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในอดีต กลับมาเข้าสู่ระบบได้อีกเมื่อเวลาผ่านไป การศึกษาผู้ใหญ่มีข้อผ่อนผันให้ไม่ต้องเข้าศึกษาในชั้นเรียนต้นๆ ทั้งนี้ระบบ RPL ได้ให้เครดิตต่อการทำงานและการดำรงชีวิตที่ผ่านมา ถือว่าได้รับการศึกษามีทักษะการเรียนรู้ระดับหนึ่งแล้ว และนับเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้

๑๒. สนับสนุนการรับรองทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงงานที่ขาดแคลนการรับรองผลการเรียนรู้ในการอาชีวศึกษา เปิดโอกาสให้แรงงานฝีมือ ที่มีทักษะจากการทำงานแต่ไม่มีคุณวุฒิตามมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ขอเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับวุฒิบัตรรับรองได้ นอกจากนี้ นายจ้างสามารถให้เจ้าหน้าที่ทำการประเมินทักษะพนักงานขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่ เพื่อออกวุฒิบัตรตามความเหมาะสม

๑๓. ระบบการรับรองเป็นที่ยอมรับระหว่างรัฐ และใช้ได้ทั่วประเทศวุฒิบัตรที่ออกให้จากระบบการรับรองผลการเรียน ทั้งจากการเทียบโอน หรือเทียบแทน สามารถใช้ได้ทั่วประเทศ การยอมรับผลการรับรองหน่วยความรู้เป็นมาตรฐานระดับชาติ ผู้ขอรับการประเมินจากรัฐหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องขอประเมินทักษะใหม่เมื่อย้ายถิ่นฐานไปอีก รัฐหนึ่ง สามารถใช้วุฒิบัตรที่มีอยู่แล้วได้ทันที

๑๔. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรับรองผลการเรียน ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ RPL การ

ติดต่อสื่อสาร หรือการสมัครเข้ารับการประเมินสามารถทำได้จากระบบออนไลน์ ทำให้สามารถเข้าถึงผู้ใช้บริการได้กว้างขวาง อีกทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

๑๕. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกภาคส่วนผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการรับรองผลการเรียนรู้ (RPL) ได้แก่ ผู้ขอรับการประเมิน รัฐ และนายจ้าง เห็นประโยชน์จากการประเมินหน่วยความรู้เดิม และได้นำไปใช้อย่างแพร่หลาย ผู้ขอรับการประเมินได้รับความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ รัฐประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาภาคปกติ นายจ้างได้แรงงานฝีมือที่รับรองคุณสมบัติแล้ว ทุกส่วนจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะของเครือข่ายอาสาสมัครเสียสละที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของเครือข่ายอาสาสมัครเสียสละ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดทำระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย โดยเฉพาะจุดเด่นของการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายและเป็นวาระแห่งชาติ เรื่องการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับรองหน่วยการเรียนรู้และประสบการณ์เดิม สิ่งที่รัฐบาลอาสาสมัครเสียสละใช้เวลาทำ คือ การกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการ

รับรองหน่วยการเรียนรู้เดิม ประเทศไทยได้เปรียบ เนื่องจากนักวิชาการได้มีการโต้แย้งกันเป็นเวลานานพอควรแล้ว จึงสามารถกำหนดนโยบายได้เร็วกว่าประเทศออสเตรเลีย

๒. ปลุกฝังแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชน การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่เป็นที่นิยมในส่วนของประชาชนในประเทศไทย รัฐสามารถปลุกฝังแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่สังคมและชุมชน เน้นย้ำการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้สามารถนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์การทำงาน สามารถนำมาประเมินเป็นหน่วยความรู้ที่ทางราชการรับรองได้ ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินดังกล่าว เป็นการรับรองสมรรถนะส่วนบุคคลที่นำไปประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้

๓. จัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่คล้ายกับสถาบันหลักสูตร การประเมินและรับรองผลแห่งออสเตรเลีย (Australian Curriculum, Assessment and Certification Authorities – ACACA) เป็นหน่วยงานกลางในการประเมินและรับรองผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา ในการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๔. กำหนดบทบาทที่ชัดเจนของสถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เป็นหน่วยรับรองผลการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบการรับรองการเรียนรู้ และบทบาทของผู้ขอรับรองการเรียนรู้รวมทั้งสร้างความแข็งแกร่งแก่ภาคเอกชนให้สามารถดำเนินการประเมิน เพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิม เช่นเดียวกับระบบ RPL ได้ โดยการกระจายอำนาจให้

ภาคเอกชน เท่ากับเป็นการเพิ่มช่องทางการบริการ RPL ให้ได้มากยิ่งขึ้น สามารถทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ไม่จำกัดว่ามีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด

๕. กำหนดขั้นตอนและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิมที่ชัดเจนของผู้เรียนหรือผู้ขอรับรอง ทั้งที่เป็นผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ๕ ขั้นตอน คือ ๑) ขึ้นกำหนดบริบท ๒) ขึ้นจัดทำข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันของทั้งฝ่ายรับรองและผู้ขอรับรอง ๓) ขึ้นรวบรวมหลักฐาน ขึ้นประเมินหลักฐาน ๔) ขึ้นตัดสินผลการประเมิน และ ๕) ขึ้นให้การรับรองเทียบหน่วยการเรียนรู้

๖. จัดทำชุดเครื่องมือการรับรองการเรียนรู้เดิมของรัฐต่างๆ เป็นแนวทางการรับรองผลการเรียนรู้เดิมให้กับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับรอง ผู้ประเมินเพื่อการรับรอง ผู้ขอรับการรับรอง นายจ้าง และการประเมินแบบกลุ่ม

๗. จัดทำชุดฝึก เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมของสถานศึกษา หรือสถาบันฝึกอบรมต่างๆประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบคือ หน่วยสมรรถนะ ข้อกำหนดการประเมิน คุณวุฒิ การจัดหน่วยการเรียนรู้ และบทเรียนเสริมอื่นๆ ตามความต้องการของผู้ต้องการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้การควบคุมมาตรฐานคุณภาพ ๔ ประการคือ ๑) เชื่อมั่นได้ว่าตอบสนองความต้องการ ๒) สามารถใช้รับรองสมรรถนะของบุคคลได้ ๓) มีความยืดหยุ่น และ ๔) เชื่อมั่นว่าสามารถปฏิบัติได้

๘. แยกแนวทางการดำเนินการรับรอง ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ แต่ละระดับตาม ความเหมาะสมออสเตรเลีย มีแนวทางการประเมิน ของแต่ละระดับต่างกัน ทั้งระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ประเทศไทย กำลังขาดแรงงานฝีมือ อาจประยุกต์ใช้การรับรอง หน่วยการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษามาให้เป็นหลัก รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการรับรองผลการเรียนรู้ และประสบการณ์เดิมให้มากโดยเฉพาะในส่วน แรงงานที่ขาดแคลน

๙. สนับสนุนการกลับมาเรียนของผู้มีอายุ โครงการรับรองผลการเรียนรู้ (RPL) ระดับมัธยม สนับสนุนให้ผู้ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในอดีต กลับมาเข้าสู่ระบบได้อีกเมื่อเวลาผ่านไป การศึกษา ผู้ใหญ่มีข้อผ่นผันให้ไม่ต้องเข้าศึกษาในชั้นเรียน ต้นๆ ทั้งนี้ระบบ RPL ได้ให้เครดิตต่อการทำงาน และการดำรงชีวิตที่ผ่านมา ถือว่าได้รับการศึกษามี ทักษะการเรียนรู้ระดับหนึ่งแล้ว และนับเป็นหน่วย การเรียนรู้ได้

๑๐. สนับสนุนการรับรองทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงงานที่ขาดแคลนการรับรองผลการเรียนรู้ ในการอาชีวศึกษา เปิดโอกาสให้แรงงานฝีมือ ที่มีทักษะจากการทำงานแต่ไม่มีคุณวุฒิตามมาตรฐาน คุณวุฒิแห่งชาติ ขอเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับ วุฒิบัตร

๑๑. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ และให้บริการ

๑๒. การนำเสนอข้อมูลบนเว็บไซต์ การติดต่อ สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือการสมัครเข้ารับการ ประเมินสามารถทำได้บนอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่

ควรนำมาพัฒนาใช้ในประเทศไทย การสร้างฐาน ข้อมูลคุณวุฒิแห่งชาติ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกัน ระหว่างรัฐ ซึ่งจะช่วยให้การตรวจสอบคุณวุฒิ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การสร้างชุดฝึกในลักษณะ E-learning ช่วยลดภาระสำหรับผู้ที่ต้องการฝึก ทักษะ แต่ไม่มีเวลาไปเข้าชั้นเรียนตามปกติ

๑๓. ใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เช่น การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานขยาย การเรียนรู้ การพัฒนาหน่วยงานให้มีสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายนำพาประเทศไปสู่ สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

สรุป

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการ เรียนรู้ของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลีใต้ และเครือรัฐออสเตรเลีย มีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างกันตามบริบท ของประเทศ กล่าวคือแต่ละประเทศให้ความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ความสำคัญ ของการศึกษาทั้ง ๓ ระบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การมีระบบการเทียบโอนผลการเรียน ที่เป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ทั้งที่เป็นการศึกษาสามัญ และอาชีพ ตลอดจนการฝึกอบรม เพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้ต้องการเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาหรือทำงาน ได้นำผลการเทียบโอน/การรับรองไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัตินี้ และวิธีการดำเนินงาน

ในการนี้ ญี่ปุ่น มีการเทียบโอนผลการเรียน ตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับ จนถึงอุดมศึกษา การเทียบโอนระดับอุดมศึกษา เป็นหน้าที่ของสถาบัน ที่นักศึกษาเรียนและต้องจบในสถาบันนั้น เป็นผู้พิจารณาเทียบโอน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและ สมรรถนะของสถาบันของตนเอง ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อปริญญาทาง วิชาการและการประเมินมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐ เกาหลี (เกาหลีใต้) มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิตเป็นการเฉพาะโดยสถาบัน การเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ

ขณะที่ออสเตรเลีย มีการเปิดโอกาสให้ หน่วยงานภายนอกที่ผ่านการรับรองจากรัฐทำ หน้าที่ประเมินและรับรองผลการเทียบโอนความรู้

ทักษะและประสบการณ์ การกำหนดกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง เทียบเคียง เทียบโอน และการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อขอรับ/ศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมของผู้เรียน ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ เป็นต้น ดังจะนำเสนอการเปรียบเทียบระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ฯ ตามประเด็นของกรอบแนวคิด การวิจัยทั้งด้านแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง หลักเกณฑ์ วิธีการ กลยุทธ์การ ดำเนินงาน และเงื่อนไขการดำเนินงานในส่วนที่ ๔ ต่อไปนี้

ส่วนที่ ๔ การเปรียบเทียบระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทยกับต่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๑.แนวคิด	<p>การสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ปฏิบัตินำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย มาเทียบโอนได้ เพื่อการเรียนรู้และการทำงานหรืออาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนและผู้ปฏิบัติได้พัฒนาตนเองมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ ในที่สุด จึงให้ความสำคัญ การเทียบโอนผลการเรียน เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ</p>	<p>หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้วางรากฐานการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างประเทศให้เป็นสังคมประชาธิปไตย ผูกมัดกับการมีการศึกษาและกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี การพัฒนาชุมชน การให้บริการแก่สังคมเยาวชน และต่อมา เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยออกกฎหมายสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนากระบวนการรับรองผลการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียนรู้ จากการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย มีการเปลี่ยนแปลงรูปของการศึกษาผู้ใหญ่ ให้เป็นระบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (Social Education) มีการประกาศใช้นโยบายการศึกษา “ทิศทางใหม่ของระบบการศึกษาในโรงเรียน” ส่งเสริม การปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยใช้ระบบเครดิตเป็นฐาน พัฒนา หลักสูตร</p>	<p>เกิดจากกระแสการเรียนรู้ที่ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการเรียกร้องของ UNESCO และ OECD ที่ต้องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจฐานความรู้ สาธารณรัฐเกาหลีจึงออกนโยบายการศึกษาเพื่อคนทุกคน (Education for All) และสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาสในการเรียนระดับอุดมศึกษาให้แก่ทุกคน</p>	<p>แนวคิดในการรับรองผลการเรียนรู้เดิมนั้น เริ่มจาก Brown (๒๕๓๕) ซึ่งตั้งข้อสังเกตว่า ทหารผ่านศึกในสหรัฐอเมริกาที่กลับสงครามโลกครั้งที่สองและสงครามเวียดนาม ไม่สามารถกลับไปเข้าสู่อการศึกษาในระบบโรงเรียนเพราะไม่มีวุฒิการศึกษาเดิมรองรับ ซึ่งทำให้หลายสถาบันการศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ร่วมมือกันจัดทำระบบการเทียบมาตรฐานความรู้ จากการศึกษาในระบบ กับรายวิชาตามหลักสูตร การศึกษาในระบบ ซึ่งต่อมาเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย และเครือรัฐออสเตรเลียเป็นแนวคิดหลักในการส่งเสริมการจัดการศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต</p> <p>เครือรัฐออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและอาชีพให้กับพ่อค้า นักธุรกิจ รวมทั้งการฝึกงานที่เชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้การยอมรับในความรู้อะเอียดของผู้เรียนในลำดับต้นๆของโลก จึงให้ความสำคัญในเรื่องการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning - RPL) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยบรรจุ</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
๑.แนวคิด (ต่อ)		<p>บูรณาการมีการปฏิรูปการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ และการปฏิรูปการศึกษาชื่อว่า ญี่ปุ่น! ลุกขึ้นอีกครั้ง (Japan ! Rise again) เพื่อให้มีการจัดการการศึกษาที่สนับสนุนเด็กที่มีความตั้งใจที่สุดและมุ่งหมายที่จะเตรียมเด็กที่จะสามารถต่อสู้ในการแข่งขันอย่างเป็นมิตรและมีวิถึญาณของความท้าทาย (Spirit of Challenge)</p> <p>ในปี ๒๕๕๗ ได้มีการเสนอการปฏิรูปการศึกษาที่จะสร้างระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการพัฒนาเด็กและแรงจูงใจ / ความสามารถของผู้เรียน โดยจะสร้างหลักสูตรบูรณาการประถมศึกษาต่อเป็นองไปถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ๙ ปีและมัธยมศึกษาตอนปลายต่อเนื่องไปถึงระดับอุดมศึกษา</p>		<p>ไว้ในวาระแห่งชาติของออสเตรเลียในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แนวคิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลัก คือ ระบบการรับรองผลการเรียนรู้ตาม (RPL) ประกอบด้วย ๑) ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ตามหลักสูตรปกติ และ ๒) การรับรองสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวของผู้ถูก</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ	<p>ยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) แต่จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๕ จึงเกิดรูปแบบการศึกษา ๓ รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบไม่ว่าเป็นสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือประสบการณ์ทำงานปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทได้มีการออกระเบียบและหรือแนวทาง</p>	<p>ยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แบบCredit Bank System และกำลังพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มีกระทรวงที่ดูแลรับผิดชอบการศึกษาคือ ๒.๑ กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MEXT) ๒.๒ สำนักงานนโยบายการริเริ่มนวัตกรรมชีวิตกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการศึกษาทั่วประเทศ โดยมี School of Education Law เป็นกฎหมายพื้นฐาน และรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง(Course of Study) บังคับใช้ในภาคศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถม มัธยมตอนต้น และมีมัธยมปลาย) ซึ่งรวมถึงการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ โดยหลักสูตรแกนกลางนี้จะถูกปรับปรุงทุกๆ ๑๐ ปี นอกจากนี้ยังรับผิดชอบในการออกกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องต่างๆ</p> <p>๒.๓ คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น (Municipal Boards of education) โดยเทศบาลเป็นผู้มีอำนาจบริหาร แต่กำกับดูแล</p>	<p>มีการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Academic Credit Bank System - ACBS) ดูแลรับผิดชอบโดยสถาบันพัฒนาการศึกษาสาธารณสุขเกาหลี (KEDI) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ๒ องค์กรในการดำเนินงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ คือ กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MOEST) และสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>มีหน้าที่ ๑) จัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้</p>	<p>ออสเตรเลียมีการรับรองผลการเรียนรู้เพิ่มเติมและการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Australian Qualification Framework) ที่เชื่อมโยงกัน</p> <p>กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วยคุณวุฒิการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา รวม ๑๐ ระดับ การอบคุณวุฒิแห่งชาติมีเป้าหมาย และผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ของแต่ละคุณวุฒิที่ชัดเจน โดยมีกรอบ สมรรถนะจากชุดฝึก (Training Package) จัดทำโดยกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งรัฐให้การสนับสนุน มีการจัดทำชุดเครื่องมือการรับรอง ผลการเรียนรู้เพิ่มเติม (RPL) ที่ระบุกระบวนการประเมินอย่างชัดเจนและชุดเครื่องมือการรับรองผล การเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior Learning Skill)</p> <p>- องค์ประกอบและกระบวนการรับรองการเรียนรู้เดิมเกี่ยวกับส่วนสำคัญ ๕ ประการได้แก่</p> <p>๑) กรอบสมรรถนะที่ได้รับการรับรองและสามารถนำไปสู่คุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติคุณวุฒิแห่งชาติ ๒) ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้รับการประเมินระดับการรับรองผลการเรียนรู้เดิมและ/หรือประสบการณ์จะสามารถดำเนินการได้</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ (ต่อ)	<p>การเทียบโอนผลการเรียนตามภารกิจจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับประกาศเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศน วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ได้แก่</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา</p>	<p>โดยกระทรวงศึกษาธิการฯ โดยต้องปฏิบัติตาม School of Education Law และหลักสูตรแกนกลางอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒.๔ คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (Prefectural Board of Education) ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการฯ</p> <p>ระบบการศึกษา</p> <p>๑. การศึกษามัธยมศึกษา</p> <p>๖ ปี และ การศึกษาระดับมัธยมต้น ๓ ปี</p> <p>ผู้ปกครอง พ่อแม่ต้องดูแลรับผิดชอบตามกฎหมายให้เด็กอายุตามกฎหมาย ๖ - ๑๕ ปี (๖ ปีเต็มภายใน ๑ เมษายน) เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเขตบริการ (School Zone) ซึ่งสามารถโอนย้ายไปเรียนในโรงเรียนต่างเขตบริการได้ แต่ผู้ปกครองต้องทำการยื่นใบสมัครกับคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น</p>	<p>๒) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา/หน่วยฝึกอบรม ๓) เผยแพร่หลักสูตรมาตรฐาน ๔) อนุมัติปริญญา สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ มีหน้าที่</p> <p>๑) พิจารณาและอนุมัติคำร้อง</p> <p>๒) จัดทำและบังคับใช้แผนการประเมินซ้ำของหลักสูตรต่างๆ</p> <p>๓) พัฒนารายวิชาการศึกษา มาตรฐาน ๔) รับสมัครลงทะเบียน และรับรองหน่วยกิต ๕) พิจารณาและรับรองคำร้องขอรับปริญญา ๖) สร้างแบบข้อสอบการสะสมผลการเรียนรู้ ๗) ดำเนินการและปฏิบัติงานคณะกรรมการคัดกรองการรับรองหน่วยการเรียนรู้ และ</p>	<p>อย่างคล่องตัว เนื่องจากกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติมีความชัดเจนเป้าหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ชัดเจนในแต่ละคุณวุฒิการศึกษา รวมทั้ง ความชัดเจนของสมรรถนะที่กำหนดในแต่ละคุณวุฒิซึ่งประเทศออสเตรเลียมีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่ชัดเจนโดยมีการยอมรับจากชุดฝึก (Training Package) ที่จัดทำโดยกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Training Councils)</p> <p>๓) การประเมินเพื่อการเทียบเคียง เชื่อมโยง ระหว่าง ๑) และ ๒) ๔) การประเมินเพื่อกำหนดการฝึกอบรมเพิ่มเติม ๕) การรับรองและให้คุณวุฒิ</p> <p>- มีสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่ได้รับ การจดทะเบียนว่าได้รับการรับรองให้ทำหน้าที่ ประเมิน” การรับรองผลการเรียนรู้เดิม”</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทย	ประเทศไทย	เคธีหรือรัฐออสเตรเลีย
๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ (ต่อ)	และแนวทางการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญศึกษา เป็นต้น โครงสร้างการศึกษาแบ่งเป็น ๒ ระดับคือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาเรียน ๑๒ ปี ตั้งแต่ประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนปลาย และมีแนวคิดขยายเป็น ๑๕ ปี ตั้งแต่ระดับปฐมวัย – มัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ตั้งแต่อายุย่างปีที่ ๘ – ๑๕ ปี หรือประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น	เอกชนที่เป็นนิติบุคคลมีสิทธิจัดตั้งโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (ภาคบังคับ) โดยใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาฯ ผู้เรียนจะรับตำราเรียนฟรีเหมือนผู้เรียนในโรงเรียนรัฐบาล การอนุมัติจัดตั้ง ร.ร.เอกชน ทำได้โดยผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมาจากทางเลือกตั้งในระดับการศึกษาภาคบังคับ กระทรวงศึกษาธิการฯ อนุญาตให้คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นให้การจัดการศึกษาภาคบังคับดำเนินการโดยร.ร.ทางเลือก (Free School), Home School และ ร.ร.นานาชาติที่ใช้หลักสูตรโรงเรียนแม่ในต่างประเทศ แต่นักเรียนต้องสอบเทียบความรู้ ระดับมัธยมต้น (ภาคบังคับ) ก่อนจึงเข้าเรียนในระบบโรงเรียนระดับมัธยมต้นได้โดยสอบ ๕ วิชา คือภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ	เอกชนดำเนินการและปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลและแนะแนว นอกจากนี้ มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการลงทะเบียนผู้เรียนยื่นคำขอการรับรองหน่วยการเรียนรู้ และยื่นขอรับปริญญาในฐานะผู้แทนและให้คำปรึกษาและขอผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้	ดำเนินการและปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลและแนะแนว นอกจากนี้ มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการลงทะเบียนผู้เรียนยื่นคำขอการรับรองหน่วยการเรียนรู้ และยื่นขอรับปริญญาในฐานะผู้แทนและให้คำปรึกษาและขอผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้
		<p>๒. การศึกษาหลังภาคบังคับ</p> <p>การจัดการศึกษามัธยมปลายสายสามัญ/สายอาชีพ การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ/พิพิธภันธุ์ หอสมุดประชาชน / การศึกษาตลอดชีวิต/ศูนย์วิจัยและฝึกอบรม</p>		

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ (ต่อ)</p>		<p>ทางการศึกษาอื่นซึ่งนอกเหนือจากอุดมศึกษา รับผิดชอบโดยคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (Prefectural Board of Education)</p> <p>นอกจากกระบบการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติแล้ว ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Courses) ซึ่งเป็น การบูรณาการวิชาทั่วไปกับวิชาชีพเข้าด้วยกัน ผู้เรียนเลือกเรียนวิชาหลักและวิชาเลือกตามความสนใจ ทักษะ ความสามารถ และภารกิจ มีการจัดระบบหน่วยการเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน ผู้เรียนสามารถเลือกวันเวลาที่จะตกที่จะเข้าเรียน สะสมหน่วยกิตและเทียบโอนใน ๓ ลักษณะ โดยไม่ต้องกำหนดปีสิ้นสุดการศึกษาคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ระบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียน (Interschools Cooperation) ๒) ระบบเทียบโอนจากวิทยาลัยการฝึกอบรม (Special Training College) ๓) ระบบเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวัดความสามารถ (Proficiency Test) <p>มีการเสนอนโยบายให้มีการสะสมหน่วยกิตจากระดับมัธยมปลายเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย</p>		

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ (ต่อ)</p>		<p>๓. ระดับอุดมศึกษา</p> <p>มีการจัดการศึกษาหลายประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัย จุเนียร์คอลเลจ วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยสังกัดใน ๓ สถานภาพคือสังกัดรัฐบาลกลาง (National) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Public) และสังกัดเอกชน (Private) การจัดการศึกษาเป็นระบบหน่วยกิต และกระทรวงศึกษาธิการฯ ภายได้โครงการ Global ๓๐ สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยชั้นนำ ๓๐ แห่ง รับนักศึกษาจากต่างประเทศมาเรียนในญี่ปุ่น ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากญี่ปุ่นมีการปฏิรูประบบอุดมศึกษาโดยมีหน่วยงานกลางที่ชื่อว่า National Institution for Academic Degree and University Evaluation – NIAD UE) กำหนดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบอนุมัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัย - ระบบประเมินตนเอง - ระบบประเมินและรับรองวิทยฐานะ - ระบบประเมินมหาวิทยาลัยนอกระบบของรัฐบาล 		

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทยเป็น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๒. ด้านโครงสร้างและการจัดการ (ต่อ)		<p>ระบบรับรองวิทยฐานะที่ดำเนินการโดยองค์การอื่นนอกกรอบมหาวิทยาลัย ในระดับอุดมศึกษา มีเพียงสถาบันขั้นสูงด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ชื่อ The Advanced Institute of Industrial Technology – ชื่อย่อ AIIT เป็นสถาบันบัณฑิตศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มหานครโตเกียว จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาสถาปัตยกรรมคอมพิวเตอร์ และสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพขั้นสูงและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่น จัดเป็นสถาบันแห่งเดียวที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันที่ใช้การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ในลักษณะ Credit Bank System (CBS) เป็นระบบระบบทรัพย์สินทางปัญญา การศึกษาและการฝึกอบรม โดยให้นักศึกษาสะสมหน่วยการเรียนรู้ก่อนสอบเข้าเรียนในสถาบัน มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการปฏิบัติงานในสถาบันประกอบการ ที่มีชื่อเสียงเป็น รวมถึงผลิตนักศึกษา การเรียนการสอนเป็นแบบระบบ ๔ ภาคเรียน และหลักสูตร ๓ ปี</p>		

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
๓. หลักเกณฑ์	การสะสมหน่วยการเรียนรู้เริ่มปรากฏชัดเจนเมื่อมีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๗	ญี่ปุ่นยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แบบ Credit Bank System	กรณีการสะสมการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติสามารถสะสมหน่วยกิตได้ ๖ ช่องทางคือ	รัฐต่างๆ ในออสเตรเลียมีนโยบายให้การสนับสนุนส่งเสริมการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีทักษะ ความรู้ ความชำนาญได้เพิ่มพูนคุณวุฒิ โดยจัดชุดคู่มือการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (RPL) เป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบแต่ละส่วน คือ
การสะสมหน่วย	ปีการศึกษา ๒๕๕๗ มีการเชื่อมโยง/เพิ่มเติมกลไกการเชื่อมโยง/เพิ่มเติมการเทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) และมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการทดสอบ วัด และประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการเรียนและการให้การรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ในระดัับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้กระบวนการสอบเทียบความรู้ทางการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาคือในแต่ละระดับการศึกษาเพราะความเร่งด่วนหรือสถานการณ์ที่สุดสุดวิสัย หรือเป็นผู้เรียนจากโรงเรียนทางเลือก , Home Schools หรือโรงเรียนนานาชาติที่ไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อจะสามารถเข้าศึกษาต่อในระบงบโรงเรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่นการสอบเทียบความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสอบเทียบความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อสามารถสอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา	๑. สะสมรายวิชาที่ได้รับการรับรองโดยกระทรวงศึกษาธิการฯ ๒. ได้ไปรับรองระดับชาติ หรือไปรับรองจากสถาบันเอกชนที่ได้รับใบอนุญาต ๓. ผ่านการสอบในระดับปริญญาตรีสำหรับการศึกษาด้วยตนเองหรือ ๔. ได้เรียนในหลักสูตรควบคุมวุฒิในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยกิต ๕. เรียนตามหลักสูตรครบถ้วนที่สถาบันเปิดสอนและตามเวลาที่ผู้เรียนสะดวก	๑. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จดทะเบียน (Registered Training Organization) ๒. ผู้ประเมิน (Assessors) ๓. ผู้ต้องการรับการประเมิน (Consolidate) ๔. นายจ้าง (Employers) ๕. การประเมินแบบกลุ่ม (Group Recognition)
การเรียน	มีหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Courses) เพิ่มจากระบบการศึกษาสายสามัญปกติ ซึ่งบูรณาการวิชาทั่วไปกับวิชาชีพ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาหลักและวิชาเลือกตามความสนใจ ทักษะ ความสามารถ และเส้นทางสายอาชีพที่ต้องการ	มีหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Courses) เพิ่มจากระบบการศึกษาสายสามัญปกติ ซึ่งบูรณาการวิชาทั่วไปกับวิชาชีพ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาหลักและวิชาเลือกตามความสนใจ ทักษะ ความสามารถ และเส้นทางสายอาชีพที่ต้องการ	ไม่ต้องเรียนวิชานั้น	๔. ได้เรียนในหลักสูตรควบคุมวุฒิในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยกิต ๕. เรียนตามหลักสูตรครบถ้วนที่สถาบันเปิดสอนและตามเวลาที่ผู้เรียนสะดวก

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๓.หลัก เกณฑ์ การสะสม หน่วย การเรียน (ต่อ)</p>	<p>แต่ละระดับคุณวุฒิที่เชื่อมโยงกับคุณวุฒิทางการศึกษาของแต่ละสถาบันการศึกษา</p>	<p>มีการใช้ระบบหน่วยการเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน (Credit – Based Upper Secondary School) ทำให้เราสามารถเลือกวิชาและสาขาที่จะเข้าเรียน สามารถสะสมหน่วยกิตและเทียบโอนใน ๓ ลักษณะ โดยไม่กำหนดปีสิ้นสุดการศึกษา</p> <p>ในระดับอุดมศึกษา</p> <p>มีระบบที่เรียกว่า “ระบบสะสมหน่วยกิตของ AIIT” ซึ่งเป็นสถาบันชั้นนำด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (The Advanced Institute of Industrial Technology – AIIT) แห่งเดียวที่นำระบบสะสมหน่วยกิตเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มความหลากหลายในรูปแบบการเรียนการสอนและตอบสนองนักศึกษาที่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาเรียนเนื่องจากมีอาชีพการงานที่ต้องรับผิดชอบ และต้องการสามารถจัดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตน</p> <p>หลักเกณฑ์ของระบบสะสมหน่วยกิตของ AIIT คือ</p> <p>๑. ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตกับ AIIT จากหน่วยกิตที่รับมาจากหลักสูตรแบบไม่ได้รับปริญญา (credits earned as a non-degree student) ได้เหมือนนักศึกษาปกติอื่นๆ</p>	<p>สามารถขอรับรองหน่วยกิตได้โดยจ่ายค่าหน่วยกิต.</p> <p>๖. การขอรับรองหน่วยกิตด้านทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาติ จากทักษะหรือผ่านการอบรมด้านศิลปวัฒนธรรมโดยขอผ่านกระทรวงวัฒนธรรม</p>	

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทยเป็น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๓.หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (ต่อ)		<p>๒. เมื่อผู้เรียนเข้าเรียนเป็นนักศึกษาปกติในระดับอุดมศึกษาแล้ว สามารถขอโอนหน่วยกิตที่เก็บสะสมไว้ก่อนหน้านั้นกับ AIT มานับเป็นหน่วยกิตเพื่อนำไปขอรับรองปริญญา</p> <p>๓. ผู้เรียนได้รับการลดค่าเล่าเรียนในจำนวนที่จ่ายให้กับสถาบันที่ตนเข้าเรียนแบบไม่ให้ปริญญา</p> <p>๔. สามารถสะสมหน่วยกิตและต้องเข้าเรียนกับ AIT ให้จบภายใน ๕ ปี</p>	<p>การเทียบโอนรายวิชาของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ สถาบันการศึกษาที่รับรองตลอดชีวิตแห่งชาติ รับรองทุกรายวิชาที่นักศึกษาเคยศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ โดยนักศึกษสามารถนำรายวิชามาเทียบโอนได้</p>	<p>กระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิมมีขั้นตอนสำคัญ ๖ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑. กำหนดเป้าหมายการรับรองการเรียนรู้และประเมินการแจ้งจากสถาบันประกอบการ/องค์กรอุตสาหกรรมในสถานศึกษาบ่มเพาะผู้เรียนที่ต้องประเมินความพร้อมของผู้ขอการรับรอง</p> <p>๒. จัดข้อมูลให้ผู้ขอรับการรับรองมีความรู้และเข้าใจกระบวนการประเมิน</p> <p>๓. รวบรวมหลักฐานการพิสูจน์ว่าสมรรถนะที่ต้องการให้จริงเชื่อถือได้</p>
๓.๑ หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนรู้และการเรียน	<p>ประกาศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา พ.ศ.๒๕๔๖ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และหลักเกณฑ์ ดังนี้</p> <p>๑. ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาโดยการเทียบโอนอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการสถานศึกษา</p>	<p>หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการโดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้บริหารจัดการสอบ ออกข้อสอบและคณะกรรมการการศึกษาร่วมจัดดำเนินการบริหารข้อสอบ รับสมัครและเป็นหน่วยสอบการเทียบโอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย</p> <p>- ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี (มัธยมศึกษาตอนต้น) จะได้รับประกาศนียบัตรมัธยมต้น สำหรับผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนจบตามหลักสูตรมัธยมต้นเนื่องจากความเจ็บป่วยหรือสถานการณ์</p>	<p>การเทียบโอนรายวิชาของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ สถาบันการศึกษาที่รับรองตลอดชีวิตแห่งชาติ รับรองทุกรายวิชาที่นักศึกษาเคยศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ โดยนักศึกษสามารถนำรายวิชามาเทียบโอนได้</p>	<p>กระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิมมีขั้นตอนสำคัญ ๖ ขั้นตอน คือ</p> <p>๑. กำหนดเป้าหมายการรับรองการเรียนรู้และประเมินการแจ้งจากสถาบันประกอบการ/องค์กรอุตสาหกรรมในสถานศึกษาบ่มเพาะผู้เรียนที่ต้องประเมินความพร้อมของผู้ขอการรับรอง</p> <p>๒. จัดข้อมูลให้ผู้ขอรับการรับรองมีความรู้และเข้าใจกระบวนการประเมิน</p> <p>๓. รวบรวมหลักฐานการพิสูจน์ว่าสมรรถนะที่ต้องการให้จริงเชื่อถือได้</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
<p>๓.๑ หลักเกณฑ์การเทียบโอนผล การเรียน (ต่อ)</p>	<p>๒. คำนิยามหลักความเป็นธรรม โปร่งใสมาตรฐานความรู้ความสามารถ</p> <p>๓. แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ</p> <p>๓.๑ การเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษา</p> <p>๓.๒ การเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการทำงาน</p> <p>ฝึกอบรม และฝึกอาชีพ</p>	<p>ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือผู้เรียนจากโรงเรียนประเภทอื่นๆ เช่น โรงเรียนทางเลือกหรือโรงเรียนนานาชาติที่ไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการฯ จะไม่สามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบโรงเรียนได้ยกเว้นสามารถผ่านการสอบที่ชื่อ (Middle School Equivalency Exam - ๒๕๕๘) ซึ่งเปิดให้สอบปีละ ๑ ครั้งในวันที่ ๑ พฤศจิกายนของทุกปี</p> <p>- ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะได้รับประกาศนียบัตร (Proficiency Level Of Upper Secondary School Graduates) สำหรับผู้ที่มีความจำเป็นไม่สามารถจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้ ยกเว้นผ่านการสอบซึ่งเปิดสอบให้ปีละ ๒ ครั้ง โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทบวง การเรียนรู้ตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการฯ เป็นผู้ออกข้อสอบ และคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดบริหารการสอบ รับสมัคร และจัดสอบที่กระทรวงศึกษาธิการฯ ปีละ ๒ ครั้ง ช่วงเดือนสิงหาคมและพฤศจิกายนของทุกปี</p>		<p>๔. ประเมินหลักฐานที่นำมาเสนอเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด บันทึกอย่างมีระบบ</p> <p>๕. ตัดสินผลการประเมินและสื่อสารผลให้ผู้ขอรับการรับรอง</p> <p>๖. ให้การรับรองเทียบหน่วยงานการเรียนรู้และแผนดำเนินการต่อไป</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทย	ประเทศไทย	ประเทศไทย	เครือรัฐออสเตรเลีย
๔. วิธีการ	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน แต่ละสังกัดที่จัดการศึกษาได้กำหนดวิธีการตามระเบียบของแต่ละสังกัด ที่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับกรณีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โดย สพฐ.) มีวิธีการดังนี้ ๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คนแต่ไม่เกิน ๕ คนซึ่งเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนประเมินความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน	ในระดัการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนจบตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้อาจเรียนที่จบการศึกษานั้นพื้นฐานจากโรงเรียนประเภทอื่นๆ เช่น โรงเรียนทางเลือกหรือโรงเรียนนานาชาติ ที่ไม่ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการฯ จะไม่สามารถเรียนในระดับมัธยมปลายได้ยกเว้นผ่านการสอบเทียบความรู้ชื่อ (Middle School Equivalency Exam) สามารถติดต่อขอข้อแนะนำและใบสมัครการสอบซึ่งจัดสอบปีละ ๑ ครั้งในวันที่ ๑ พฤศจิกายน โดยเปิดรับสมัครระหว่างวันที่ ๑๓ สิงหาคม - ๔ กันยายน ทุกวันเวลา ๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดราชการ จาก ๒ แห่งคือ (๑) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด (Prefectural Board of Education) แผนกการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มการศึกษาเพื่ออาชีพ หรือ (๒) คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น	วิธีการขอรับรองหน่วยการเรียนรู้ โดยการสมัครและลงทะเบียนเรียนโดยนักเรียน โดยยื่นการลงทะเบียนเรียน และการรับรองหน่วยกิตไปยังสถาบันการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัดเมื่อเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำเรียนแต่ละคน ซึ่งจะได้รับการสะสมหน่วยการเรียนรู้จนถึงระดับสำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาผู้เรียนสามารถเข้าถึงระบบประวัติข้อมูลและประวัติการรับรองผลของตนเองได้	วิธีการขอรับรองหน่วยการเรียนรู้ โดยการสมัครและลงทะเบียนเรียนโดยนักเรียน โดยยื่นการลงทะเบียนเรียน และการรับรองหน่วยกิตไปยังสถาบันการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัดเมื่อเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำเรียนแต่ละคน ซึ่งจะได้รับการสะสมหน่วยการเรียนรู้จนถึงระดับสำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาผู้เรียนสามารถเข้าถึงระบบประวัติข้อมูลและประวัติการรับรองผลของตนเองได้	การรับรองผลการเรียนรู้เดิม ระดับมัธยมศึกษา “ในระดับมัธยมศึกษาของประเทศออสเตรเลียสนับสนุนโครงการกลับมาเรียนของผู้อยู่ โดยกำหนดข้อยกเว้นพิเศษให้เรียนเฉพาะในปีสุดท้ายเท่านั้น ส่วนวิชาต่างๆตามหลักสูตรในปีก่อนหน้าให้ได้รับการยกเว้น หรือแม้แต่การเรียนระดับอาชีวศึกษาสำหรับผู้ที่ทำงานแล้ว ก็สามารถยกระดับไปเรียนเฉพาะวิชาในปีต่างๆ ได้ - สถาบันหลักสูตร ประเมินและรับรองประกาศนียบัตรแห่งออสเตรเลีย (Australian Curriculum, Assessment and Certification Authorities – ACACA) เป็นหน่วยงานกลางประสานรัฐต่างๆให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน
วิธีการเทียบโอน	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน	วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทยเป็น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๔. วิธีการ (ต่อ)</p> <p>๓. จัดทำเอกสาร/หลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาเทียบโอนผล การเรียนและการประเมิน การเทียบโอนผล</p> <p>๔. สถานศึกษาต้องมีวิธีการประเมินผลที่มีมาตรฐาน ถูกต้องน่าเชื่อถือ มีเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย ผู้ประเมินมีความรู้ในวิชาที่ประเมิน</p> <p>๕. มีการจัดทำข้อเรียนที่เหมาะสม</p> <p>๖. การเทียบโอนผล การเรียนจากหลักสูตรอื่น ต้องดำเนินการหลักการและ แนวทางการเทียบโอนผลการ เรียนตามประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่องการเทียบ โอนผลการเรียน พ.ศ. ๒๕๔๐ และแนวปฏิบัติการเทียบโอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๔๙(๗) การให้จำนวนหน่วย</p>	<p>การสอบจัดโดยระบบการสอบเทียบของกอง ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตซึ่งมอบหมายให้ ศูนย์สอบของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการสอบในวันที่ ๑ พฤศจิกายน สอบเฉพาะ ๕ วิชาคือภาษาญี่ปุ่น สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ</p> <p>ในระดับหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ (มัธยมศึกษาตอนปลาย)</p> <p>ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายจะได้รับประกาศนียบัตร (Proficiency Level Of Upper Secondary School Graduates) สำหรับผู้ที่มีความจำเป็น ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาในโรงเรียนทางเลือก/Home School หรือโรงเรียนนานาชาติ จะไม่สามารถ สอบเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ ยกเว้นผ่าน การสอบเทียบความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย ซึ่งเปิดให้สอบปีละ ๒ ครั้ง โดยกรม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พวงวงนโยบายการ ศึกษาตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการฯ เป็น ผู้บริหารการออกข้อสอบ และคณะกรรมการ การศึกษาจังหวัดดำเนินการให้คำแนะนำ รับสมัคร และกระทรวง ศึกษาธิการฯ เป็นหน่วยสอบ</p>	<p>การจบการศึกษา โดย พิจารณาปีละครั้งในเดือน กุมภาพันธ์ โดยรัฐมนตรีเป็น ผู้มอบปริญญาแก่ศึกษานิเทศก์ สามารถเลือกรับปริญญา จากสถาบันใดก็ได้ หาก นักศึกษาลงทะเบียนใน สถาบันนั้นมากกว่า ๔๘ หน่วยกิต แต่ต้องเลือกเพียง แห่งเดียว</p>	<p>- การประเมินในระดับอาชีวศึกษา อิงกรอบ การฝึกอบรมที่มีคุณภาพแห่งชาติ (Australian Quality Training Framework - AQTF) เป็นหลัก</p> <p>หน่วยงานประเมินจดทะเบียนปฏิบัติตามกรอบ การประเมินระดับอาชีวศึกษา นักศึกษาต้องได้รับการ ประเมินเพื่อการประเมินคุณวุฒิเบื้องต้นก่อน ทุกครั้งที่มีการสมัครเข้าศึกษาและไม่ต้องเรียนซ้ำ ในวิชาที่ผ่านการประเมินในระดับอาชีวศึกษานั้น</p> <p>- การประเมินในระดับอุดมศึกษาระดับ อาชีวศึกษาต้องยึดหลักการฝึกอบรมตามมาตรฐาน ของแต่ละอุตสาหกรรมในแต่ละรัฐหรือของทบการอง ในประเทศ</p> <p>- มีการอนุญาตให้เอกชนจดทะเบียนเป็นตัวแทน ในการประเมินได้ ตามกรอบที่วางไว้</p> <p>- การรับรองผลการเรียนรู้เดิม ระดับอุดมศึกษา ในช่วงเริ่มต้น การประเมินผลเพื่อการรับรองผลการ เรียนรู้ เดิม ระดับอุดมศึกษา มีเฉพาะในมหาวิทยาลัย เท่านั้น ยังไม่มีหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะหน่วยงานส่วนใหญ่ ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังไม่เข้าใจว่าการรับรองผลการเรียนรู้เดิม คืออะไร และต้องมีการจัดการอย่างไรบ้าง การประเมินผล เพื่อการรับรองผลการเรียนรู้เดิม</p>	

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๔. วิธีการ (ต่อ)	<p>การให้ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียนและการคิดผลการเรียน สำหรับการวิจัย/สาระ/กิจกรรม ที่เทียบโอนจากหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน นอก ระบบโรงเรียนหลักสูตร เฉพาะระยะสั้น หลักสูตร ต่างประเทศ การศึกษาโดย ครอบครัว/ระบบการณ การทำงาน การฝึกอาชีพ ฯลฯ เพื่อศึกษาในระบบ</p> <p>สำหรับระดับอุดมศึกษา กำหนดคุณสมบัติผู้ขอเทียบโอนต้องมีความรู้พื้นฐานตามมาตรฐานหลักสูตร หรือเคย เป็นนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาในหลักสูตรที่ได้ รับการรับรอง และสามารถ กำหนดคุณสมบัติอื่นๆเพิ่มเติมได้โดยความเห็นชอบของ สถาบัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติอายุครบ ๑๖ ปีในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป หรืออายุมากกว่า ๑๖ ปี หรือเป็นผู้ที่กำลังเรียน ในมัธยมศึกษาตอนปลายเต็มเวลาสามารถสมัครสอบเทียบความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ได้ แต่ผู้ที่ได้การรับเข้าเป็น นักศึกษาในสถานอุดมศึกษาแล้วไม่สามารถสมัครสอบได้ - วันที่รับสมัครสอบมี ๒ ช่วงคือ <ul style="list-style-type: none"> - ๒๓ เมษายน - ๑๓ พฤษภาคม - ๓ - ๑๗ กันยายน - วันที่สอบ มี ๒ ช่วงคือ <ul style="list-style-type: none"> - ๔ สิงหาคม และ ๕ สิงหาคม - ๗ พฤศจิกายน และ ๘ พฤศจิกายน <p>การศึกษาในระดับอุดมศึกษา</p> <p>มหาวิทยาลัยที่นักศึกษาต้องการได้รับปริญญา เป็นผู้บริหารการเทียบโอนหน่วยกิต โดยผู้บริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน จะวัดผลการเรียนโดยใช้มาตรฐานที่ มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ซึ่งก็ต้องเป็นตาม</p>		<p>ในขณะนั้นพิจารณาเฉพาะวิชาที่อยู่ในหลักสูตร การเรียนการสอนเท่านั้น และรับรองในระดับตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป ต่อมาคณะกรรมการ (รอง) อธิการบดีของออสเตรเลีย (Australian Vice-Chancellors' Committee - AVCC) ได้กำหนดกรอบการรับรองผลการเรียนรู้เดิมสำหรับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำคู่มือการดำเนินการรับรองผลการเรียนรู้เดิม แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปกรอบดังกล่าวเป็นที่เข้าใจอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา AVCC กล่าวถึงการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ว่าเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนที่ได้จาก การเรียนทางวิชาการ ตามหลักสูตรที่เป็นทางการ การเรียนในสถาบันเอกชน หรือ สถาบันอื่นที่เทียบยอมรับของหน่วยงานที่ประเมิน - เกณฑ์การประเมินต้องเทียบเคียงได้กับการศึกษามหาวิทยาลัย - บุคลากรผู้ประเมินนอกจากจะมีความรู้ความสามารถในด้านที่จะประเมินแล้ว ต้องเข้าใจวิธีการในการประเมินแบบ RPL ด้วย - การประเมินเสร็จสิ้นก่อนเริ่มการศึกษาภาคปกติ

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
<p>๔. วิธีการ (ต่อ)</p> <p>ทั้งนี้ได้กำหนด วิธีการ เทียบโอนภายใต้ ๑) หลักเกณฑ์การเทียบวิชาเรียนและการโอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาในระบบในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา และ ๒) การเทียบโอนความรู้และการให้หน่วยกิตนอกระบบ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ</p>	<p>หลักเกณฑ์ของ National Institution for Academic Degrees and University Evaluation (NIAD-UE) จำนวนหน่วยกิตที่สามารถเทียบโอนได้ จะต้องไม่เกิน ๖๐ หน่วยกิต สำหรับปริญญาตรี และไม่เกิน ๑๐ หน่วยกิตสำหรับระดับบัณฑิตศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)</p> <p>ในการนี้ศึกษาของสถาบันชั้นสูงด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (The Advanced Institute of Industrial Technology – AIIT) มีขั้นตอน ๒ ขั้นตอนในการสะสมหน่วยกิต ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ขั้นตอนก่อนการลงทะเบียนเป็นผู้เรียน ต้องมีผลการศึกษา (หน่วยกิต) จากสถาบันที่ผู้เรียนเข้าเรียนแต่ไม่ได้ให้ปริญญา นำผลการเรียนนั้นมาขอรับการสะสมเป็นหน่วยกิตกับ AIIT ขั้นตอนหลังการลงทะเบียนผู้เรียน ต้องสอบเข้าเรียนกับ AIIT แล้วจึงนำหน่วยกิตที่สะสมในระบบ CBS ของ AIIT มาคิดหักค่าลงทะเบียนและเรียน ๒ ปีรวม ๔๐ หน่วยกิต โดยในระดับปริญญา ต้องเข้าชั้นเรียน แต่มีระบบ e-learning , หรือ วิตโอ บันทึกค่าบรรยายของผู้บรรยายให้ยอมรับโดยไม่มีเสียค่า 	<p>ปัจจุบันกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิม มีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วยประเมิน ขึ้นกับนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัย/หน่วยงาน</p> <p>กรณีการรับรองผลการเรียนรู้เดิมของมหาวิทยาลัย แคนเบอร์รา ดำเนินการดังนี้</p> <p>๑. ขั้นตอนเตรียมการรับรอง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.๑ จัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้ขององค์กร โดยมีช่องทางติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ เช่นทางโทรศัพท์ on-line ติดต่อด้วยตนเอง เป็นต้น ๑.๒ การลงทะเบียน การจัดระบบบันทึกข้อมูลบุคลากร ผลการบันทึกข้อมูล ๑.๓ การออกใบสำคัญ/ใบรับเงิน ๑.๔ จัดการเกี่ยวกับการให้หน่วยการเรียน ๑.๕ การจัดการเกี่ยวกับค่าภาคและข้อมูลที่เป็นบุคคล นายจ้างต้องการ <p>๒. ขั้นตอนการรับรอง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๒.๑ กรรมการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ๒.๒ แจ้งผลการประเมินและให้ความช่วยเหลือในส่วนต่างๆ ๒.๓ เก็บผลการประเมินไว้ในระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ 		<p>ปัจจุบันกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้เดิม มีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วยประเมิน ขึ้นกับนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัย/หน่วยงาน</p> <p>กรณีการรับรองผลการเรียนรู้เดิมของมหาวิทยาลัย แคนเบอร์รา ดำเนินการดังนี้</p> <p>๑. ขั้นตอนเตรียมการรับรอง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.๑ จัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ให้บริการการรับรองผลการเรียนรู้ขององค์กร โดยมีช่องทางติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ เช่นทางโทรศัพท์ on-line ติดต่อด้วยตนเอง เป็นต้น ๑.๒ การลงทะเบียน การจัดระบบบันทึกข้อมูลบุคลากร ผลการบันทึกข้อมูล ๑.๓ การออกใบสำคัญ/ใบรับเงิน ๑.๔ จัดการเกี่ยวกับการให้หน่วยการเรียน ๑.๕ การจัดการเกี่ยวกับค่าภาคและข้อมูลที่เป็นบุคคล นายจ้างต้องการ <p>๒. ขั้นตอนการรับรอง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๒.๑ กรรมการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ๒.๒ แจ้งผลการประเมินและให้ความช่วยเหลือในส่วนต่างๆ ๒.๓ เก็บผลการประเมินไว้ในระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
๔. วิธีการ (ต่อ)		<p>ผู้จ่าย ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด และยืม วิดีโอ คำบรรยายต่าง ๆ นานเป็นเวลา ๑๐ ปีหลัง จบการศึกษาจาก AIT. นอกจากนี้ AIT มี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบผู้บรรยายที่ผ่านการรับรอง เรียกว่า Certified Lecturer System) เพื่อสามารถมอบบรรยายที่ AIT ได้ - ระบบสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ (Career Development Support) ซึ่งเป็นจุดแข็งของระบบ CBS ของ AIT มาก โดย (๑) การพัฒนาทางเลือกที่หลากหลาย ร่วมกับหน่วยงานภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลแห่งมหานครโตเกียว และองค์กรอื่นๆ (๒) จัดให้มีระบบฝึกงานหลังจบหลักสูตร (Internship Program) (๓) จัดให้มีการแนะนำการประกอบอาชีพ (๔) จัดให้มีระบบรับข้อมูลการเปลี่ยนงานล่าสุดของผู้จบการศึกษา และจัดให้มีการแนะแนวอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้จบ 		

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทยเป็น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
		<p>- ระบบการเรียนรู้ผสมการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (Dual System) โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาผู้ที่สามารถทำงานในระดับนานาชาติ โดยรับนักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยในเอเชียที่เป็นเครือข่ายหรืออยู่ในสังกัดของ AITT ให้ศึกษาพร้อมการปฏิบัติงานในบริษัทญี่ปุ่น สัปดาห์ละไม่เกิน ๒๘ ชั่วโมง ใช้หลักสูตร AIT และให้บริษัทเป็นผู้ประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ เมื่อจบการศึกษาผู้เรียนอาจได้รับรางวัลจากจ้างโดยบริษัทที่ฝึกงานนั้น</p>		
<p>๕. กลยุทธ์ การดำเนินงาน</p>	<p>๑. ออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีรูปแบบการศึกษาเป็น ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้</p> <p>๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษา</p>	<p>๑. ตั้งสภาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับกระทรวงการศึกษา ออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเพื่อสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิต</p> <p>๒. ให้มหาวิทยาลัยทั้งหมดออกนอกระบบ มีการประเมินสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดเพื่อรับรองวิทยฐานะ โดยหน่วยงานที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการฯ มีหน่วยงานอิสระ คล้าย National Institution for Academic Degrees and University Evaluation : NIAD-UE ที่กำหนดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้าน ระบบอนุมัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัย / ระบบประเมินตนเอง /</p>	<p>๑. สร้างความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชน โดยประสานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย</p> <p>๒. จัดตั้งองค์กรกลางที่เป็นอิสระในการดูแลรับผิดชอบการเรียนรู้ โดยกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดการศึกษาแห่งชาติ กำหนดหน้าที่ชัดเจนของกระทรวงศึกษาธิการ และ NILE เพื่อ</p>	<p>๑. มีสถาบันหลักสูตร การประเมินและรับรองผลแห่งออสเตรเลีย (Australian Curriculum, Assessment and Certification Authorities – ACACA) เป็นหน่วยงานกลาง</p> <p>๒. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และบทบาทที่ชัดเจนของสถานศึกษาที่เป็นหน่วยรับรองผลการเรียนรู้</p> <p>๓. มีขั้นตอนและกระบวนการรับรองผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีการกำหนดชุดเครื่องมือชุดเครื่องมือการรับรองผลของรัฐต่างๆ เป็นแนวทางการรับรองผลการเรียนรู้เดิมให้กับผู้เกี่ยวข้อง และจัดทำชุดฝึกเพื่อใช้เป็นแนวทาง การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมของสถานศึกษา หรือสถาบันฝึกอบรมต่างๆ</p>

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๕. กลยุทธ์ การดำเนิน งาน (ต่อ)</p> <p>ขั้นพื้นฐานและการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา มีผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกกระเปาะ และข้อบังคับที่สอดคล้องกับ ประศาสตร์ทางธุรกิจการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการค้าเงิน งานในระบบ</p> <p>๓. ออกรมติ ค.ร.ม.เห็นชอบ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดระดับสมรรถนะ ระดับที่เชื่อมโยงกับคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึง ปริญญาเอก</p> <p>๔. พัฒนาระบบการรับรอง ผลการเรียนรู้ การเทียบโอน และการสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับคุณวุฒิ และกรอบคุณวุฒิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่าง มีประสิทธิภาพ</p>	<p>ระบบประเมินและรับรองวิทยฐานะ / ระบบ ประเมินมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และระบบรับรองวิทยฐานะที่ดำเนินการโดย องค์การอื่นนอกกรอบมหาวิทยาลัย และมี สถาบันแห่งชาติเพื่ออนุมัติปริญญา</p> <p>๓. มีการออกกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ ปฏิบัติ แผนงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตต่อเนื่อง</p> <p>๔. มีการปฏิรูปการศึกษาของญี่ปุ่นที่มี เป้าหมายชัดเจน เจาะจง และต่อเนื่อง เช่น การปฏิรูปการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิรูป อุดมศึกษา มีการออกนโยบาย “สร้างความ ยืดหยุ่นและประสิทธิภาพของระบบการ ศึกษาให้เหมาะสมกับการพัฒนาเด็ก / ความ ทะเยอทะยานและความสามารถของผู้เรียน” ซึ่งให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้าง โรงเรียน ความพร้อมของผู้บริหาร เตรียมครู หลักสูตร ให้จัดการศึกษาในภาคบังคับ ต่อเนื่อง ๙ ปีในสถานศึกษาเดียวกัน และ</p>	<p>รับผิดชอบ การรับรอง การ เทียบโอนผลการเรียนรู้ และระบบสะสมหน่วยการ เรียนรู้</p> <p>๓. ส่งเสริมให้ประชาชน ยกย่องการศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย ซึ่งส่ง ผลต่อการพัฒนาคุณภาพของ ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ในที่สุด</p>	<p>๔. มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อเป็น แนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ กับสมรรถนะการปฏิบัติงาน</p> <p>๕. สนับสนุนแนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างชัดเจน มีการรับรอง ผลการเรียนรู้และ ประสบการณ์(RPL) ครบรอบคุณวุฒิของสถานศึกษา ในระบบ นอกกระบบ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ</p> <p>๖. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน ใช้บริการการสะสมหน่วยการเรียนรู้อย่างชัดเจน รัฐบาลมีการณรงค์ให้ประชาชนเข้าใช้บริการ การส่งเสริมและอนุญาตให้หน่วยงานเอกชนเข้ารับ การจดทะเบียนเป็นผู้ประเมิน</p> <p>๗. ขยายฐานและช่องทางให้บริการรับรอง ผลการเรียนรู้ เพื่อเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงระบบ RPL มีการกระจายอยู่ทั่วทุกรัฐในประเทศออสเตรเลีย</p> <p>๘. เปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดย สนับสนุนการกลับมาเรียนของผู้มีอายุโครงการรับรอง ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (RPL)ระดับมัธยม และการรับรองทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงงานที่ขาดแคลนการรับรองผลการเรียนรู้ ในการศึกษา</p>	

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๕. กลยุทธ์ การดำเนินงาน (ต่อ)</p>	<p>๕. กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยตั้งหน่วยงานส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมสนับสนุน ประสาน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอิสระเพื่อเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย</p>	<p>การจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถสะสมหน่วยการเรียนรู้ของระบบอุดมศึกษาเป็นรายวิชา และเทียบโอนเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสมัครเข้าเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย</p> <p>๕. การบูรณาการหลักสูตรผสมผสานระหว่างวิชาสายสามัญกับสายอาชีวะ (Integrated Courses) โดยใช้ระบบเครดิตเป็นฐาน และมีวิชาหลักและวิชาเลือกที่หลากหลาย</p> <p>๖. มีการกำหนดวิธีการดำเนินการสอบเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนรู้ในแต่ละระดับอย่างชัดเจน และง่ายต่อการปฏิบัติของคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น/จังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการฯ</p> <p>ทุกฝ่ายรับบทบาทหน้าที่ของตนเองชัดเจน และปฏิบัติตามอย่างมีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๗. มีความพยายามและสนับสนุนในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พร้อมการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนได้เสียเข้าใจและให้ความร่วมมือ</p>	<p>๙. สร้างระบบการรับรองเป็นที่ยอมรับระหว่างรัฐ และ ใช้ได้ทั่วประเทศที่ออกให้จากระบบการรับรองผลการศึกษา ทั้งจากการเทียบโอน หรือเทียบแทน สามารถใช้ได้ทั่วประเทศ</p> <p>๑๐. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรับรองผล การเรียน ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ RPL การติดต่อสื่อสาร หรือ การสมัครเข้ารับการประเมินสามารถทำได้จากระบบออนไลน์</p> <p>๑๑. ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ใช้เทคโนโลยีในการขยายฐานการเรียนรู้ พัฒนาหน่วยงานให้มีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และ สร้างเครือข่ายเพื่อนำประเทศสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน</p>	

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือข่ายออสเตรเลีย
๖.เงื่อนไขการดำเนินงาน	๑. พัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนให้มีความยืดหยุ่นที่สามารถโอนย้ายไปในสถานศึกษาใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. พัฒนาระบบการเทียบโอนให้มีความสอดคล้องกับสภาวการณ์จริง ให้มีการศึกษาความต้องการเพิ่มการเทียบโอนและปัญหาอุปสรรคโดยการศึกษาศึกษาเทคนิค SWOT ในทุกขนาดสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและเล็ก ให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนมีมาตรฐานเดียวกัน ๓. ประชาสัมพันธ์และให้เกิดความร่วมมือจากกลุ่มอุตสาหกรรม หรือสถาบันประกอบการในการพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบ	๑. กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม จริงจัง ๒. ตั้งหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระจากการเมืองรับผิดชอบเรื่องระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การรับรองผลการเรียนและการเทียบโอนผลการเรียนโดยมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยในการสะสมหน่วยการเรียนรู้และเรียกข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ๓. ออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กฎระเบียบข้อบังคับส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ามารับผิดชอบระบบการสะสมหน่วยความรู้ ต้องมาจากผู้มีความรู้และปลอดจากการแทรกแซงการเมือง ๔. จัดให้มีการพัฒนาการอบรมคุณวุฒิแห่งชาติในระดับอาชีพศึกษาเพื่อขยายโอกาสให้กับผู้เรียนหลังการศึกษาภาคบังคับ ๕. ส่งเสริมหลักสูตรที่เป็นการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจด้านการเป็นผู้ประกอบการทางสังคมในระดับประถมและมัธยมศึกษาต้น และเพิ่มทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑	๑. จัดตั้งองค์กรอิสระคล้ายการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (NILE) ทำหน้าที่จัดระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเทียบโอนการรับรองผลการเรียนรู้ ๒. พัฒนาหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นระบบที่สอดคล้องกับไอเอรระหว่างการศึกษาในระบบ นอกเหนือจากระบบ อีซีอี และตามอีซีอี อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ๓. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา มหาวิทยาลัยวิทยาลัย	๑. กำหนดนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตเป็นวาระแห่งชาติโดยให้มีการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การรับรองผลการเรียนจากความรู้ ประสบการณ์ โดยประสานกับองค์กรอุตสาหกรรม ธุรกิจในความต้องการ ๒. รัฐปลูกฝังแนวคิดความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน ทุกระดับ ๓. จัดให้มีหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระในการประเมินรับรองผลการเรียนรู้เดิม พร้อมทั้งกำหนดมาตรฐาน สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จะได้รับอนุมัติเป็นผู้รับรองผลการเรียนรู้อีก ๔. นำเทคโนโลยีเข้ามาบริหารจัดการระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศไทยปูน	สาธารณรัฐเกาหลี	เครือรัฐออสเตรเลีย
<p>๒. เื่อใหม่ การดำเนินงาน (ต่อ)</p>	<p>การของตนให้โอกาสในการศึกษาต่อโดยการเทียบโอนประสบการณ์การทำงาน</p> <p>๔. ให้มุ่งตังในมาตรฐานการประเมิน หรือรับรองผล การเรียนรู้ของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรองหน่วยการเรียนรู้เทียบโอนผลการเรียนรู้และ ประสบการณ์ต้องมีหลักฐานภาคิบาล</p> <p>๕. ให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าทีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสะสมหน่วยการเรียนรู้เทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นคลังสะสมหน่วยการเรียนรู้รับรองหน่วยการเรียนรู้ และพัฒนาการสะสมหน่วย การเรียน ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนการสะสมหน่วย การเรียนรู้ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๖. มีการใช้ระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สารสนเทศในการสร้างระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ ดังกรณีศึกษา สถาบันชั้นสูงด้าน เทคโนโลยีอาชีวกรรม (AIIT)</p>	<p>๔. กระจายอำนาจการ บริหารการศึกษาสู่เขตพื้นที่ และสถานศึกษา</p> <p>๕. พัฒนาระบบ เทคโนโลยีเพื่อระบบการ สะสมหน่วยการเรียนรู้ รับรองผลการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน การเข้าถึงข้อมูลประวัติ ผู้เรียน และประวัติการ รับรอง การเทียบโอน โดยศึกษาระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ จาก สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต แห่งชาติ</p>	

ส่วนที่ ๕ สรุปทฤษฎีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ของต่างประเทศที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียน ประสบการณ์ของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลีและเครือรัฐออสเตรเลียพบประเด็นสำคัญที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดทำระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย ดังนี้

ก.ระดับนโยบาย

๑. กำหนดนโยบายและเป็นวาระแห่งชาติ เรื่องการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับรองหน่วยการเรียนรู้และประสบการณ์เดิม สิ่งที่รัฐบาลออสเตรเลียใช้เวลามาก คือ การกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดความเข้าใจที่ชัดเจน เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับรองหน่วยการเรียนรู้เดิม ประเทศไทยได้เปรียบเนื่องจากนักวิชาการได้มีการโต้แย้งกันเป็นเวลาพอสมควรแล้ว จึงสามารถกำหนดนโยบายได้เร็วกว่าประเทศออสเตรเลีย

๒. ปลุกฝังแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่เป็นที่นิยมในส่วนของประชาชนในประเทศไทย รัฐบาลสามารถปลุกฝังแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่สังคม และชุมชน เน้นย้ำการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้สามารถนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์การทำงาน

สามารถนำมาประเมินเป็นหน่วยความรู้ที่ทางราชการรับรองได้ ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินดังกล่าว เป็นการรับรองสมรรถนะส่วนบุคคลที่นำไปประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้

๓. จัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ที่เป็นอิสระจากการเมืองและเป็นอิสระจากหน่วยงานการศึกษาทุกระดับเพื่อรับผิดชอบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต (Academic Credit Bank System - ACBS) โดยตรง สำหรับการศึกษทั้ง ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง วิจัยและพัฒนา รับรองผลการเรียนรู้ จัดเก็บข้อมูลหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๔. กระจายอำนาจทางการบริหารสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และให้มีการประสานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้

๕. กำหนดบทบาทที่ชัดเจนของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เป็นหน่วยรับรองผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ แต่ละระดับและประเภทการศึกษา ผู้รับผิดชอบการรับรองการเรียนรู้ และบทบาทของผู้รับรองผลการเรียนรู้ ดังเช่นเครือรัฐออสเตรเลีย

๖. พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นระบบที่สามารถเทียบโอนระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๗. พัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนอย่างเป็นมาตรฐาน ดังเช่น ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต โดยให้ครอบคลุมแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติให้ตรงกัน เพื่อการแก้ปัญหาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานประกอบการ หรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น วัด สถาบันศิลปะ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มอาสาสมัครของ NGOs การปรับปรุงกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่าย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจน กำหนดหน่วยกิตขั้นสูงสุดที่จะเทียบโอนได้สำหรับแต่ละระดับการศึกษาและมีการประกันคุณภาพที่ชัดเจน ทั้งการควบคุม ส่งเสริมและประเมินคุณภาพ

๘. การจัดให้มีหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Course) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังเช่น การจัดระบบหน่วยการเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน (Credit – Based Upper Secondary Schools) ของญี่ปุ่น ที่ก่อให้เกิดความยืดหยุ่นและการยอมรับผลการเรียนของต่างสถานศึกษา โดยมีการจัดทำระบบต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ โครงสร้างการบริหาร ระบบหลักสูตรแบบ Credit – Based ระบบสะสมผลการเรียนจากภายนอก ระบบความร่วมมือระหว่าง

โรงเรียน ระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวัดความสามารถ เป็นต้น

๙. พัฒนาเครื่องมือและชุดฝึกการรับรองผลการเรียนรู้ หรือการประเมินการเทียบโอนการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง

๑๐. จัดระบบการเรียนรู้และการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยให้สามารถลงทะเบียนเรียน ณ มหาวิทยาลัยใดก็ได้ ในสาขาต่างๆที่สนใจ และสะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้ไว้ แต่เลือกจบได้เพียงมหาวิทยาลัยเดียว หรือการยอมรับในประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีมาก่อนและใช้วิธีการรับรองหรือเทียบโอนผลการเรียนหรือการเรียนรู้

๑๑. แยกแนวทางการดำเนินการรับรองผลการเรียนและประสบการณ์ แต่ละระดับตามความเหมาะสม ออสเตรเลีย มีแนวทางการประเมินของแต่ละระดับต่างกัน ทั้ง ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ประเทศไทย กำลังขาดแรงงานฝีมือ อาจประยุกต์ใช้การรับรองหน่วยการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษามาให้เป็นหลัก รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์เดิมให้มากโดยเฉพาะในส่วนแรงงานที่ขาดแคลน

๑๒. สนับสนุนการกลับมาเรียนของผู้มีอายุ โครงการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (RPL) ระดับมัธยม สนับสนุนให้ผู้ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในอดีต กลับมาเข้าสู่ระบบได้อีก

เมื่อเวลาผ่านไป การศึกษาผู้ใหญ่มีข้อผ่อนผันให้ไม่ต้องเข้าศึกษาในชั้นเรียนต้นๆ ทั้งนี้ระบบ RPL ได้ให้เครดิตต่อการทำงานและการดำรงชีวิตที่ผ่านมา ถือว่าได้รับการศึกษามีทักษะการเรียนรู้ระดับหนึ่งแล้ว และนับเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้

๑๓. สนับสนุนการรับรองทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงงานที่ขาดแคลนการรับรองผลการเรียนรู้ในการอาชีวศึกษา เปิดโอกาสให้แรงงานฝีมือที่มีทักษะจากการทำงานแต่ไม่มีคุณวุฒิตามมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ขอเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับวุฒิปริญญาบัตรได้ นอกจากนี้ นายจ้างสามารถให้เจ้าหน้าที่ทำการประเมินทักษะพนักงานขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่ เพื่อออกวุฒิปริญญาบัตรตามความเหมาะสม

๑๔. พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งระดับองค์กรกลาง สะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับองค์กรต้นสังกัด สถานศึกษาแต่ละระดับ/ประเภท และสถานศึกษา

๑๕. ใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เช่น การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานขยายการเรียนรู้ การพัฒนาหน่วยงานให้มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายนำพาประเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน การประชาสัมพันธ์เพื่อการสร้างความเสมอภาคในโอกาสการได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกันของประชาชน

v. ระดับปฏิบัติ

๑. ประสานกับหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนหรือภาครัฐในการให้ความร่วมมือในการรับนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติในองค์การรวมทั้ง การประสานกับหน่วยงานหรือองค์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่จัดกิจกรรมหรือหลักสูตรฝึกอบรม หรือการศึกษาดูงานที่มีมาตรฐานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการสะสมหน่วยความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน

๒. ประยุกต์ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตเพื่อสะสมผลการเรียนซึ่งเรียนล่วงหน้าก่อนลงทะเบียนเป็นนักศึกษาปกติ ดังเช่น สถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่นมีการสอนด้วยระบบคู่ขนาน (Dual System) ที่มีการใช้ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิตเต็มรูปแบบเพิ่มความหลากหลายในรูปแบบการเรียนให้นักศึกษา ที่สามารถได้รับปริญญาจากการเรียนในระบบคลังหน่วยการเรียนรู้ที่จัดได้อย่างเหมาะสมกับการใช้ชีวิตของแต่ละคน

๓. จัดระบบคู่ขนานการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษากับการฝึกอบรมในบริษัทโดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพในระดับสากล โดยสถาบันอุดมศึกษา/อาชีวศึกษากับบริษัทภาคธุรกิจที่ร่วมผลิตนักศึกษา และภาคธุรกิจจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานระหว่างเรียน

ให้กับนักศึกษาด้วย และแต่งตั้งนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จสูงในบริษัทที่ร่วมผลิตนักศึกษาเป็นอาจารย์พิเศษของสถาบันนั้นๆ และร่วมทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติงานนักศึกษา

๔. จัดหลักสูตรปีละ ๔ ภาคเรียน ในระดับหลังการศึกษาภาคบังคับ โดยเสริมด้วยระบบการเรียนแบบ E-Learning จากกรณีศึกษาสถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่น ซึ่งจัดหลักสูตรปีละ ๔ ภาคเรียน เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาได้รับความรู้และทักษะอย่างเข้มข้นในระยะเวลาที่สั้นลง โดยจัดให้เรียนจบ ๒ รายวิชา ภายในเวลา ๒ เดือน โดยเสริมด้วยระบบ E-Learning ซึ่งจัดให้การบรรยายทุกครั้งมีการบันทึกเป็นวิดีโอ ให้ผู้เรียนนำไปศึกษาซ้ำด้วยตนเอง เรียกระบบนี้ว่า “ระบบช่วยการบรรยาย” (Lecture assistance system)

๕. สร้างความร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ที่สามารถรองรับการเทียบโอนหน่วยกิตอย่างเป็นระบบ และการส่งต่อผู้เรียนจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การอุดมศึกษา

๖. จัดระบบการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว อย่างน้อย ๑๐ ปี สามารถใช้ห้องสมุดและบันทึกการบรรยายได้ การลดค่าหน่วยกิต

ให้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนจากระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต โดยพิจารณาลดค่าลงทะเบียนสำหรับวิชาที่ได้รับการพิจารณาให้เทียบโอนผลการเรียนจากธนาคารหน่วยกิตมาแทนที่ เป็นต้น

๗. จัดทำคู่มือการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ที่เป็นความรู้และประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานแก่ผู้รับผิดชอบ ผู้ขอรับรองหรือสะสมหน่วยการเรียนรู้ และผู้เกี่ยวข้อง

๘. สร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการสร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยาศัย

ข้อเสนอดังกล่าวนี้ จะได้นำเสนอเป็นแนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในบทต่อไป ที่เป็นการศึกษาของประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศเพื่อเป็นฐานการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและการพัฒนาประเทศในที่สุด

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๔

จาก ผลการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย เห็นสมควรมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศไทย

ในที่นี้ จะพิจารณาเสนอเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาการวิจัย โดยการจัดระบบการสะสมหน่วยเรียนรู้ด้านแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง กลยุทธ์ เงื่อนไขและข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ ในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

แนวคิด

๑. การศึกษาปัจจุบัน ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการศึกษาที่เชื่อมโยงกันทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตระหว่างความรู้ ทักษะและประสบการณ์การทำงานที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบ

เดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน โดยไม่มีเงื่อนไขของเพศ อายุ เชื้อชาติ และระยะเวลา มาเป็นตัวกำหนด อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุด

๒. ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดระบบปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านโครงสร้าง องค์กร หลักเกณฑ์ วิธีการเพื่อเปิดโอกาสและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานอาชีพ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ผู้เรียนสะสมไว้ มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานอาชีพ ตามระดับชั้น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงานอาชีพได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดย

๒.๑ มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ในภาพรวม

๒.๒ สถานศึกษารับผิดชอบในการ
สะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้
ได้หน่วยกิตหน่วยการเรียนรู้ และรับรองคุณวุฒิ
ทางการศึกษา ตั้งแต่การรับเข้า การให้คำแนะนำ
การลงทะเบียน การประเมินผลการเรียน การเทียบ
โอนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ การวัด
และประเมินผล การสะสมหน่วยกิต และการให้
ประกาศนียบัตร ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการ
เรียนรู้ตามปรัชญาและภารกิจของสถานศึกษา

๓. การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำ
ผลการเรียน รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่เป็นความรู้
ทักษะ และ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม
และการฝึกอาชีพของผู้เรียน มาเทียบโอนเป็น
ส่วนหนึ่งของวิชาตามหลักสูตรของสถานศึกษา
หรือหน่วยงานที่รับเทียบโอนผลการเรียน ภายใต้
หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

หลักการ

เพื่อให้การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประชาชน
เกิดการเชื่อมโยงผลการเรียน ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ
และประสบการณ์การทำงานอย่างเป็นระบบและ
คล้องตัว สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์
เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม บนพื้นฐาน
ของสิทธิ ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา
โดยยึดหลักการดังนี้

๑. เพิ่มสิทธิ ความเสมอภาคและโอกาส
ทางการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นเพื่อพัฒนา

ตนเองอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

๒. กระจายอำนาจและความเป็นอิสระ
คล่องตัวของสถานศึกษาในการเทียบโอนความรู้
ทักษะ และประสบการณ์ที่คำนึงถึงประโยชน์ของ
ผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน

๓. ยึดความเป็นธรรม โปร่งใสและตรวจสอบ
ได้

๔. กำหนดมาตรฐานความรู้ ความสามารถ
ที่ทันสมัย และทันเหตุการณ์

๕. อำนวยความสะดวก โดยปราศจาก
เงื่อนไขและข้อจำกัดที่ขัดหรือแย้งกับสิทธิความ
เสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาของผู้ต้องการ
ศึกษา ที่ขอรับการสะสมหน่วยการเรียนรู้และเทียบ
โอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่จบการศึกษา
ในระบบ ขอกลับเข้ามาศึกษาต่อได้ไม่ว่าจะเป็น
กรณีออกกลางคัน ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยน
หลักสูตร และผู้ที่ศึกษาจากต่างประเทศขอกลับ
เข้าศึกษาต่อในประเทศ

๒. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ออกจากการศึกษา
ในระบบหรือนอกระบบ หรือผู้เรียนตามอัธยาศัย
สามารถเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่หลักสูตรการ
ศึกษาของแต่ละระบบได้ทั้งการศึกษาในระบบ
นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๓. เพื่อส่งเสริมผู้มีความรู้ ประสบการณ์
จากการทำงาน การฝึกอบรม ให้สามารถเทียบโอน

ความรู้เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาได้

๔. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับการศึกษาเดียวกันหรือระดับที่สูงขึ้นและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลุ่มเป้าหมายการสะสม หน่วยการเรียนรู้

๑. ผู้เรียนที่ออกจากระบบการศึกษาและต้องการกลับเข้ารับการศึกษาใหม่ หรือศึกษาต่อ

๒. ผู้ต้องการนำหน่วยการเรียนรู้ที่ได้จากระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ไปสมัครเข้ารับการศึกษาต่อ

๓. ผู้ต้องการนำเสนอสมรรถนะที่เกิดจากการทำงานและประสบการณ์ มาเทียบกับระบบมาตรฐานที่รัฐกำหนดเพื่อการรับรองอย่างเป็นทางการ

๔. ผู้เรียนจากต่างประเทศ ทั้งที่มีและไม่มีประสบการณ์การทำงาน ต้องการนำเสนอสมรรถนะที่มีอยู่มาเทียบกับมาตรฐานของรัฐ เพื่อการรับรองอย่างเป็นทางการ

๕. ผู้ต้องการเทียบมาตรฐานวิชาชีพเพื่อเป็นที่ยอมรับทางธุรกิจและสถานประกอบการ

๖. ผู้ต้องการเทียบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อใช้ในการสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือใช้เป็นหลักฐานการฝึกอบรม

หน่วยงานรับผิดชอบการสะสม หน่วยการเรียนรู้

๑. หน่วยงานกลาง

กำหนดให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานโดยคณะกรรมการ โดยมีบทบาทหน้าที่ และรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงาน ดังนี้

๑.๑ บทบาทหน้าที่

๑.๑.๑ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๑.๑.๒ เป็นคลังสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนจากทั้งในและต่างประเทศ

๑.๑.๓ เป็นหน่วยงานกลางรับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนจากทั้งในและต่างประเทศนอกเหนือจากสถานศึกษา ให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงานกลางฯ และสถานศึกษา

๑.๑.๔ วิจัยและพัฒนาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๑.๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

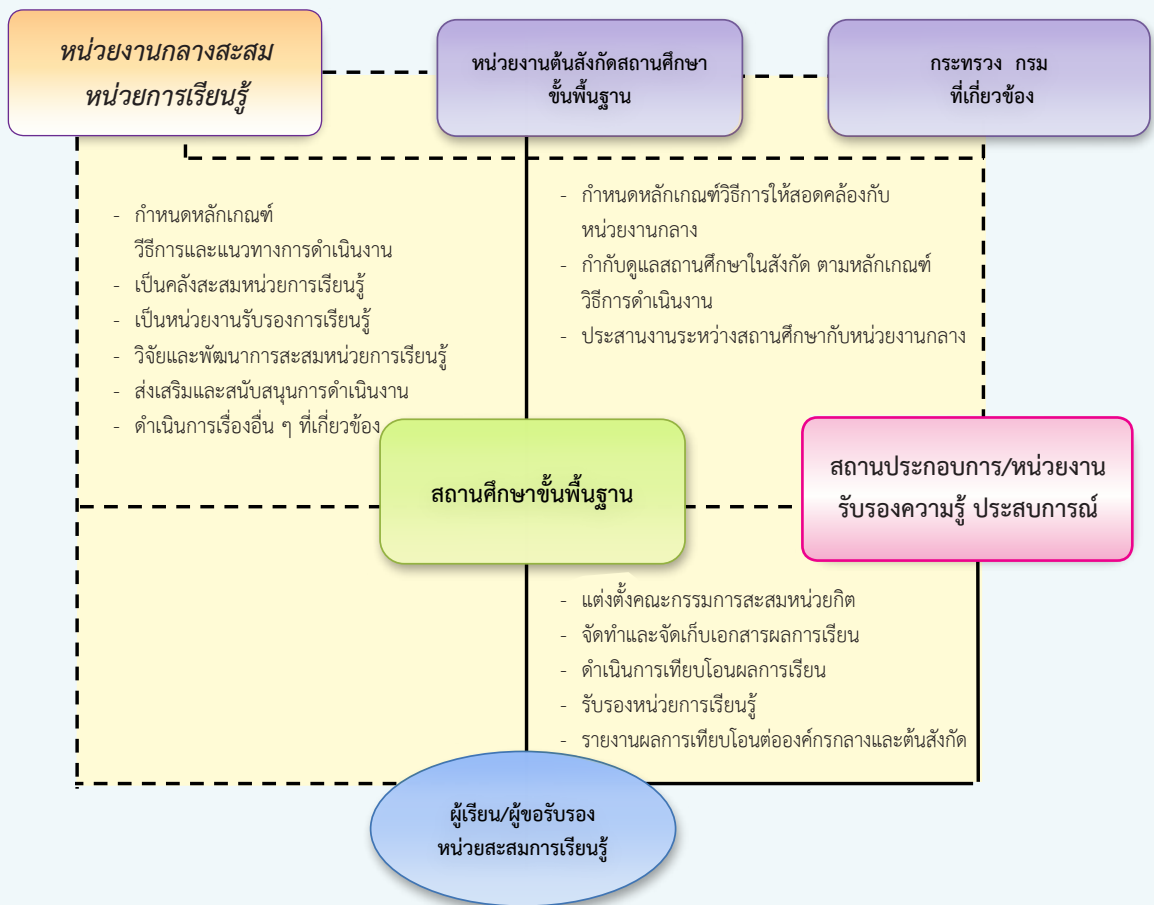
๑.๑.๖ ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๑.๒ รูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงาน กำหนดเป็น ๒ รูปแบบเพื่อการพิจารณา ดังนี้

๑.๒.๑ รูปแบบหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด เป็นรูปแบบที่สถานศึกษาดำเนินการ

สะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์รับรองผลการเรียนและประสบการณ์ ภายใต้การสั่งการปกติตามสายการบังคับบัญชา โดยมีหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ และประสานการดำเนินงานกับสถานศึกษาผ่านต้นสังกัดปรากฏดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑

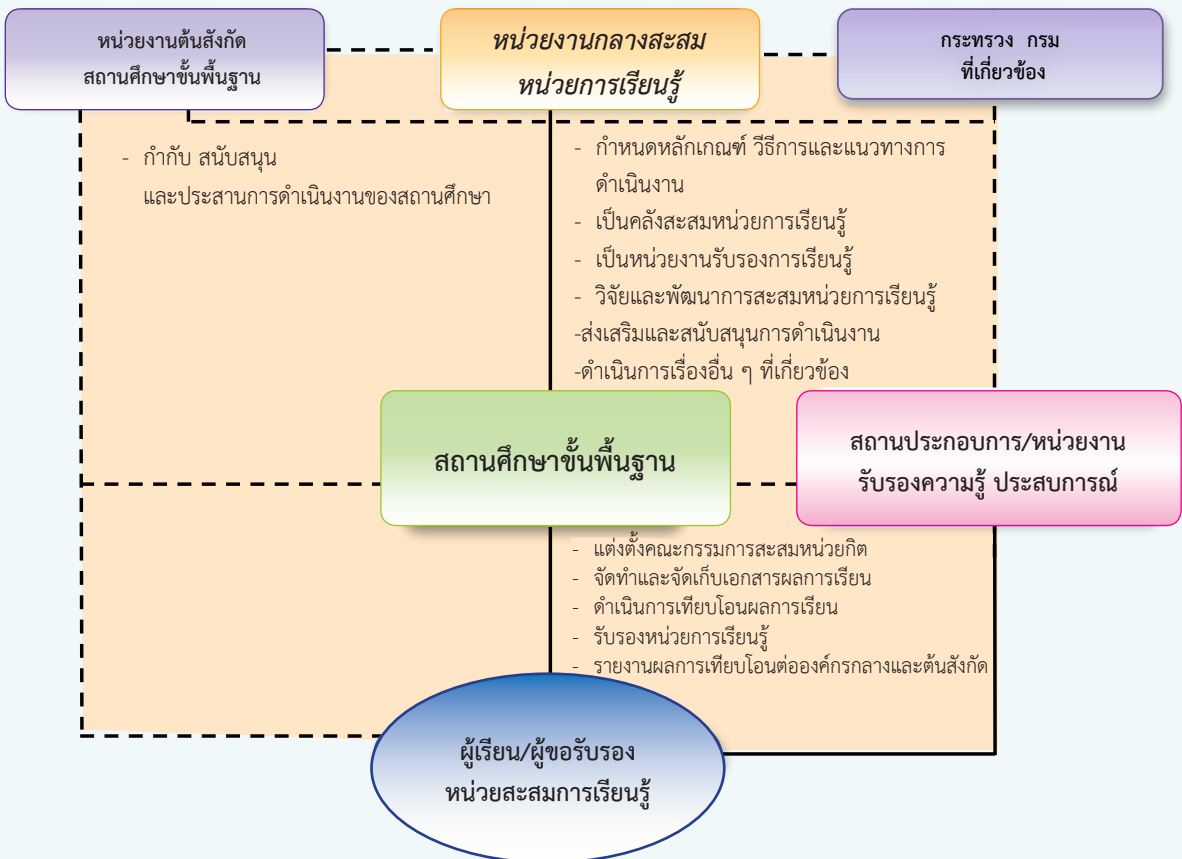
แผนภาพที่ ๑ รูปแบบหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด

ข้อดี ต้นสังกัดของสถานศึกษายังคงรับผิดชอบการบริหารจัดการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ตามสายการบังคับบัญชา สามารถส่งเสริมสนับสนุนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด ภายใต้การประสานงานของหน่วยงานกลางการสะสมหน่วยการเรียนรู้

ข้อจำกัด อาจเกิดช่องว่างการดำเนินงานระหว่างสังกัด

๑.๒.๒ รูปแบบหน่วยงานกลางการสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด เป็นรูปแบบที่สถานศึกษาดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์รับรองผลการเรียนและประสบการณ์ ภายใต้การติดต่อสื่อสาร การสั่งการด้านการสะสมการเรียนรู้โดยตรงของหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ปรากฏดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๒

แผนภาพที่ ๒ รูปแบบหน่วยงานกลางการสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด

ข้อดี เกิดเอกภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดช่องว่างการดำเนินงานของสถานศึกษาระหว่างสังกัด

ข้อจำกัด ต้นสังกัดไม่ได้รับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยตรง อาจเกิดช่องว่างทางการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในความรับผิดชอบ

เงื่อนไขการใช้รูปแบบ

ทั้งนี้ การใช้รูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานกลางควรเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงรูปแบบเดียว และขึ้นอยู่กับการศึกษาพิจารณาของผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย เช่น คณะรัฐมนตรี เป็นต้น

ประโยชน์ของการมีหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้

มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ในภาพรวมที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน ประหยัดค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานกลาง ส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ออกจากระบบไปแล้ว หรืออยู่ในระบบ หรือประกอบอาชีพสามารถนำผลการเรียนมาสะสม และนำไปเทียบโอนหรือรับรอง เมื่อต้องการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในที่สุด

๒. หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญ สายอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะทาง และอื่นๆ มีหน้าที่ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ รูปแบบหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด ต้นสังกัดมีหน้าที่

๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ฯ ที่หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้กำหนด

๒) กำกับดูแลการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางที่องค์การกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด

๓) ประสานงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ในภาพรวม

รูปแบบที่ ๒ รูปแบบหน่วยงานกลางการสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่มียึดโยงต้นสังกัด ต้นสังกัดมีหน้าที่ กำกับ สนับสนุน และประสานการดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีหน้าที่

๓.๑ จัดให้มีคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้

๓.๒ จัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานผลการเรียน การเทียบโอน ทะเบียนผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอน เพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๓.๓ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตั้งแต่การให้คำแนะนำ การรับเข้า การลงทะเบียน การประเมินผลการเรียน การเทียบโอน การประเมินสมรรถนะ การวัดและประเมินผล การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการให้ประกาศนียบัตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ตามปรัชญาและภารกิจของสถานศึกษาระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด

๓.๔ รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนภายในสถานศึกษา

๓.๕ รายงานผลการเทียบโอนผลการเรียนต่อองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้และต้นสังกัด

๔. ผู้เรียนหรือผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

มีหน้าที่

๔.๑ กู้และรวบรวมผลการเรียน และผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม และการฝึกอาชีพ เพื่อรับการเทียบโอน

๔.๒ ขอเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้จากองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือในสถานศึกษาที่ต้องการสมัครเข้าเรียน

๔.๓ เข้ารับการประเมินความรู้ หรือสมรรถนะตามที่สถานศึกษาและคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษากำหนด

หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้

๑. คุณสมบัติผู้ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตสามารถขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ของตน และมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑.๑ มีรายวิชาที่ได้รับการรับรองโดยหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง

๑.๒ มีใบรับรองระดับชาติ หรือใบรับรองจากสถานศึกษา/หน่วยงานที่ได้รับการยอมรับ

๑.๓ เคยเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานครบสมบูรณ์ในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยการเรียนรู้ จนจบการศึกษาหรือลาออก

ก่อนจบการศึกษาสามารถขอรับรองหน่วยกิตที่เคยเรียนมาแล้วได้เพื่อการขอสะสมหน่วยการเรียนรู้

๑.๔ มีทักษะและประสบการณ์ หรือผ่านการอบรม ฝึกอาชีพ และการรับรองของกระทรวง/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.วิธีการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๒.๑ สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับรองผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ดำเนินการรับรองผลการเรียนเมื่อผู้เรียนเรียนครบและผ่านการประเมินรายวิชาทักษะ และประสบการณ์รวบรวมและรายงานผลต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้

๒.๒ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้รวบรวมผลการรับรองหน่วยการเรียนรู้เพื่อขึ้นทะเบียนสะสมหน่วยการเรียนรู้

๒.๓ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้รับรองหน่วยการเรียนรู้ ที่ได้สะสมไว้ กรณีที่ผู้ขอรับรองร้องขอ

การประชุม ระดมความเห็น สนทนากลุ่ม บันทึก และการรายงาน เป็นต้น

๒. พัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. พัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยทั้งด้านเครื่องมือ (Hardware) และสาระเนื้อหา (Content) ด้านการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อประสิทธิภาพการเรียกใช้และการเชื่อมโยงข้อมูลกันทั้งระบบ ระหว่างหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ต้นสังกัด และสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง

๔. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย และสถานประกอบการ หรือหน่วยงานรับรอง รวมทั้งผู้เรียนและประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงานและอาชีพ ทั้งด้านบุคคล หน่วยงานและสังคม

๖. ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประโยชน์ และการเอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ให้เข้าถึงประชาชนทุกคน

กลยุทธ์การดำเนินงานสะสมหน่วยการเรียนรู้

เพื่อให้เกิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

๑. สร้างความเห็นร่วม (Consensus) เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมและฉันทามติร่วมกัน เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้งโดย

เงื่อนไขและข้อเสนอบนสู่การปฏิบัติ

๑. เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ จำเป็นต้องใช้เวลา ด้วยข้อกฎหมาย บุคลากรและงบประมาณ ในช่วงแรกควร

ประโยชน์ของระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้

กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือ
หน่วยงานกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ลักษณะและความรับผิดชอบใกล้เคียงกันที่สามารถ
เชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานการศึกษา และสถาน
ประกอบการ ทำหน้าที่ในบทบาทหน้าที่ดังข้อเสนอ
ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง
สะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นรูปธรรม

๒. จัดตั้งคณะทำงานโดยการมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วนทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมการจัดตั้งหน่วยงาน
กลางสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยให้มีหน้าที่ศึกษา
จัดเตรียมกำลังคน งบประมาณ เทคโนโลยี และ
สิ่งอำนวยความสะดวก เสนอกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ อนุมัติ
แล้วแต่กรณี

๓. จัดให้มีการนำร่องการสะสมหน่วย
การเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่เชื่อมโยงกับต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ทุกสังกัด สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ที่ทำหน้าที่รับรองผลการเรียน เทียบโอนผลการเรียน
ความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำผลไปพัฒนาและ
คู่ขนานกับคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งหน่วยงาน
กลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ประโยชน์

๔. นำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสะสม
หน่วยการเรียนรู้ทั้งระบบ เพื่อลดขั้นตอนเอกสาร
และเพื่อเป็นการกระจายอำนาจทางการบริหาร
จัดการที่สถานศึกษา ต้นสังกัดและหน่วยงานกลาง
สะสมหน่วยการเรียนรู้สามารถรับรู้การเปลี่ยนแปลง
และความเคลื่อนไหวในการสะสมหน่วยการเรียนรู้
ได้ในเวลาเดียวกัน แล้วแต่กรณี

๑. รับประกันสิทธิในการเข้าถึงการเรียนรู้
โดยการยอมรับความแตกต่างของความรู้ ทักษะ
และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของแต่ละบุคคล

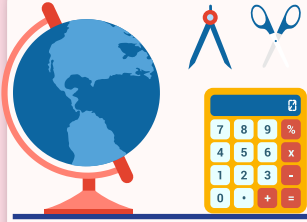
๒. ผู้ที่ไม่สามารถเรียนได้ตลอดหลักสูตร
ออกกลางคันสามารถใช้ผลการเรียนเดิมกลับเข้า
รับการศึกษาต่อได้เมื่อมีความพร้อม โอกาสและ
เวลาเอื้ออำนวยเป็นการเพิ่มความเสมอภาคใน
โอกาสการได้รับการศึกษาของประชาชน

๓. เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนที่มีความรู้
ทักษะและประสบการณ์ นอกกรอบ ได้เข้าสู่ระบบ
การศึกษาได้ด้วยระบบการเทียบโอนและสะสม
หน่วยการเรียนรู้ หรือการเทียบสมรรถนะเพื่อการ
ประกอบอาชีพและศึกษาต่อ

๔. เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของประชาชน
อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติท่ามกลาง
การแข่งขันกันอย่างเสรีปัจจุบัน

๕. ลดขั้นตอนการเรียน ความซ้ำซ้อน ความ
สิ้นเปลือง เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้เรียน
และสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. เกิดการประสานเชื่อมโยงและความ
ร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งการศึกษาในระบบ
การศึกษานอกกรอบ ทั้งแนวตั้งและแนวนอน
เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีฉันทามติร่วมกัน ตลอดจนเกิด
การใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การ วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษากระบวนการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ๒) เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้าง การจัดการหลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย จากกรณีศึกษาและสังเคราะห์เอกสารทั้งในและต่างประเทศ การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และการรับรองผลการเรียนรู้เดิมของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลียพบว่า

๑. ระบบการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

๑.๑ ระบบการรับรองผลการเรียนรู้สำหรับการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทย กำหนดไว้เป็นการ

เฉพาะโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ได้บัญญัติว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาเพื่อเป็นแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนของหน่วยงาน/สถานศึกษา ต่างๆ รวมทั้ง คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้มีการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานขึ้นเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกำหนดกรอบคุณวุฒิ ๙ ระดับ คือ ระดับ ๑ มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ ๒ มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ ๓ ประกาศนียบัตร ระดับ ๔ อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) ระดับ ๕ ปริญญาตรี ระดับ ๖ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับ ๗ ปริญญาโท ระดับ ๘ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับ ๙ ปริญญาเอก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า จะมีการประกาศ กระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวก็ตาม แต่ยังคงมีปัญหาอันเนื่องมาจากความหลากหลาย การปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน สถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขาดข้อสอบถามกลางวัดความรู้ความสามารถ ทางวิชาการ โดยเฉพาะไม่มีหน่วยงานกลางทำ หน้าทีสะสมหน่วยการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความ ข້ซ้อนในการเข้าเรียนรายวิชา สิ้นเปลืองทรัพยากร และค่าใช้จ่าย ตลอดจนนำไปสู่การขาดโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาในที่สุด นอกจากนี้ ในด้านของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เนื่องจาก เป็นเรื่องใหม่ จึงยังความชัดเจนในทางปฏิบัติ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ ได้ค่อนข้างยากในการสะสมผลการเรียนจาก แหล่งเรียนรู้อื่นๆ

๑.๒ การรับรองผลการเรียนรู้ การเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ของต่างประเทศกรณี ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐ ออสเตรเลียพบว่า มีทั้งความสอดคล้องและ แตกต่างกันตามบริบทของประเทศ กล่าวคือ แต่ละประเทศให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประชาชน ความสำคัญของการศึกษา ทั้ง ๓ ระบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การมีระบบ การเทียบโอนผลการเรียน ที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ทั้งที่เป็นการศึกษาสามัญและ อาชีพ ตลอดจนการฝึกอบรม เพื่อเปิดโอกาสให้ ผู้ต้องการเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาหรือทำงาน ได้ นำผลการเทียบโอนผลการรับรองไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติ และวิธีการดำเนินงาน

ในการนี้ ญี่ปุ่น มีการเทียบโอนผลการเรียนตั้งแต่ การศึกษาภาคบังคับ จนถึงอุดมศึกษา การเทียบ โอนระดับอุดมศึกษา เป็นหน้าที่ของสถาบันที่ นักศึกษาเรียนและต้องการจบในสถาบันนั้น เป็น ผู้พิจารณาเทียบโอน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและ สมรรถนะของสถาบันของตนเอง ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อปริญญาทาง วิชาการและการประเมินมหาวิทยาลัยสาธารณรัฐ เกาหลี มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคาร หน่วยกิตเป็นการเฉพาะโดยสถาบันการเรียนรู้ ตลอดชีวิตแห่งชาติ

ขณะที่เครือรัฐออสเตรเลีย มีการเปิดโอกาส ให้หน่วยงานภายนอกที่ผ่านการรับรองจากรัฐ ทำหน้าที่ประเมินและรับรองผลการเทียบโอน ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ การกำหนดกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง เทียบเคียง เทียบโอน และการรับรองผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อขอรับศึกษาหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมของผู้เรียน ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะ และ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ เป็นต้น

จุดเด่นของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของในและต่างประเทศที่สมควรนำไปประยุกต์ ใช้ในการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดนโยบายให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นวาระแห่งชาติ และการปลูกฝังการเรียนรู้ ตลอดชีวิตแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้ง หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นองค์กร อิสระที่ปลอดจากการเมืองที่เชื่อมโยงกับหน่วยงาน ในกระทรวงศึกษาธิการและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

การเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์กันได้ในทุกระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แต่ละระดับ รวมถึงผู้เรียนหรือผู้ขอรับการรับรอง หรือขอสะสม หน่วยการเรียนรู้ การพัฒนาระบบและมาตรฐานการเทียบโอน การวิจัยและพัฒนาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้เกิดการเชื่อมโยงกันแต่ละระดับและเกิดความคล่องตัว การพัฒนาเครื่องมือและชุดฝึก การรับรองผลการเรียนรู้หรือการประเมินการเทียบโอนการเรียนรู้ การแยกการรับรองผลการเรียน และประสบการณ์ของการศึกษาแต่ละประเภท

๒. ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านโครงสร้าง การจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และกลยุทธการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นสมควรกำหนดโครงสร้างการจัดการ หลักเกณฑ์ วิธีการและกลยุทธการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ จัดให้มีหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นองค์กรอิสระ บริหารโดยคณะกรรมการ มีหน้าที่ ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ที่เชื่อมโยงกับกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติ ๒) เป็นคลังสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนทั้งใน และต่างประเทศ ๓) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน จากทั้งใน และต่างประเทศ ๔) วิจัยและพัฒนาการสะสม หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ที่ เปลี่ยนแปลง ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน สะสมการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยและ ๖) ดำเนินการ อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานกลางฯ เพื่อการพิจารณาเลือก เป็น ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถาน ศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด ข้อดีคือ ต้นสังกัดยังคงรับผิดชอบการบริหารจัดการการสะสม หน่วยการเรียนรู้ ข้อจำกัด อาจเกิดช่องว่างการ ดำเนินงานระหว่างสังกัดเช่นเดิม และรูปแบบ หน่วยงานกลางการสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสาร ตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด ข้อดีคือ เกิดเอกภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ข้อจำกัด อาจเกิดช่องว่างในการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบของต้นสังกัด ทั้งนี้ ควรเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงรูปแบบเดียว

๒.๒ หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะทางและ อื่นๆ รูปแบบที่ ๑ มีหน้าที่ ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการสะสมหน่วยการเรียนรู้

การเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ฯ ที่หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้กำหนด ๒) กำกับดูแลการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด และ ๓) ประสานงานผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษาต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ในภาพรวม รูปแบบที่ ๒ มีหน้าที่กำกับ สนับสนุนและประสานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๒.๓ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ ๑) จัดให้มีคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ ๒) จัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานผลการเรียน การเทียบโอนทะเบียนผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอน เพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๓) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้ตั้งแต่การให้คำแนะนำ การรับเข้า การลงทะเบียน การประเมินผลการเรียน การเทียบโอน การประเมินสมรรถนะ การวัดและประเมินผล การสะสมหน่วยการเรียนรู้ และการให้ประกาศนียบัตร ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ตามปรัชญาและภารกิจของสถานศึกษา ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ และต้นสังกัดกำหนด ๔) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนภายในสถานศึกษา และ ๕) รายงานผลการเทียบโอนผลการเรียนต่อองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้และต้นสังกัด

๒.๔ ผู้เรียนผู้ขอเทียบโอน มีหน้าที่ ๑) เก็บและรวบรวมผลการเรียน และผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม และการฝึกอาชีพเพื่อรับการเทียบโอน ๒) ขอเทียบโอนผลการเรียนและผลการเรียนรู้จากองค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือในสถานศึกษาที่ต้องการสมัครเข้าเรียน และ ๓) เข้ารับการประเมินความรู้ หรือสมรรถนะตามที่สถานศึกษาและคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษากำหนด

๒.๕ หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒.๕.๑ คุณสมบัติผู้ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ณาการหน่วยกิตสามารถขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ของตน และมีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) มีรายวิชาที่ได้รับการรับรองโดยหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง ๒) มีใบรับรองระดับชาติ หรือใบรับรองจากสถานศึกษา/หน่วยงานที่ได้รับการยอมรับ ๓) เคยเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครบสมบูรณ์ในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองหน่วยการเรียนรู้ จนจบการศึกษาหรือลาออกก่อนจบการศึกษา สามารถขอรับรองหน่วยกิตที่เคยเรียนมาแล้วได้เพื่อการขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๔) มีทักษะและประสบการณ์ หรือผ่านการอบรม ฝึกอาชีพ และการรับรองของกระทรวงหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๕.๒ วิธีการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้การสะสมหน่วยการเรียนรู้ดำเนินการดังนี้

๑) สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับรอง

ผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ ดำเนินการรับรองผลการเรียน เมื่อผู้เรียนเรียนครบและผ่านการประเมินรายวิชา ทักษะ และประสบการณ์รวบรวมและรายงาน ผลต่อหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ๒) หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ รวบรวม ผลการรับรองหน่วยการเรียนรู้เพื่อขึ้นทะเบียน สะสมหน่วยการเรียนรู้ และ ๓) หน่วยงานกลาง สะสมหน่วยการเรียนรู้รับรองหน่วยการเรียนรู้ ที่ได้สะสมไว้ กรณีที่ผู้ขอรับรองร้องขอ

๒.๖ กลยุทธ์การดำเนินงานการสะสมหน่วย การเรียนรู้

เพื่อให้เกิดการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้ ๑) สร้างความเห็นร่วม (Consensus) เพื่อให้เกิด ความเห็นร่วมและฉันทามติร่วมกัน เกิดความ ร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสะสม หน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้ง โดยการประชุม ระดมความเห็น สันทนากลุ่ม บันเทิงและการรายงาน เป็นต้น ๒) พัฒนาครู และบุคลากรเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยทั้งด้านเครื่องมือ (Hardware) และสาระ เนื้อหา (Content) ด้านการสะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อประสิทธิภาพการเรียกใช้และการเชื่อมโยง ข้อมูลกันทั้งระบบ ระหว่างหน่วยงานกลางสะสม หน่วยการเรียนรู้ ต้นสังกัด และสถานศึกษาและ หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง ๕) สร้างเครือข่าย

การเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย และสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรอง รวมทั้งผู้เรียนและประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความ เข้าใจการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ และการสนับสนุนการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ๖) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้ความรู้ เป็นฐานในการทำงานและอาชีพ ทั้งด้านบุคคล หน่วยงานและสังคมและ ๗) ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประโยชน์ และการเอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอ ภาคและโอกาสทางการศึกษา ให้เข้าถึงประชาชน ทุกคน

๓. แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามข้อเสนอในข้อ ๒ ข้างต้นนำไปสู่การปฏิบัติ จึงเห็นควรดำเนินการ

๓.๑ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานกลาง สะสมหน่วยการเรียนรู้ จำเป็นต้องใช้เวลา ด้วยข้อกำหนด บุคลากรและงบประมาณ ในช่วงแรกควรกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา หรือหน่วยงานกลางทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีลักษณะและความรับผิดชอบ โดดเด่นซึ่งกันที่สามารถเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงาน การศึกษาและสถานประกอบการ ทำหน้าที่ ในบทบาทหน้าที่ดังข้อเสนอไปพลางก่อน จนกว่า จะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วย การเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ จัดตั้งคณะทำงานโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยให้มีหน้าที่ศึกษา จัดเตรียมกำลังคน งบประมาณ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก เสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอนุมัติ แล้วแต่กรณี

๓.๓ จัดให้มีการนำร่องการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่เชื่อมโยงกับต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ทำหน้าที่รับรองผลการเรียน เทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำผลไปพัฒนาและคู่ขนานกับคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

การอภิปรายผล

โดยที่การสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานอาชีพ ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้ เพื่อการเรียนรู้และการทำงานอาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงานอาชีพได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุดที่ประเทศ

ต่างๆหันมาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เชื่อมโยงกันระหว่างความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะการทำงาน ทั้งโดยการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีกลไกการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน การรับรองการเรียนรู้เดิม การกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามบริบทของแต่ละประเทศ บนฐานการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ที่คำนึงถึงทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและการทำงาน (Bellanca & Brandt, ๒๕๕๒) ทักษะดังกล่าวมีเพียงแต่เป็นเรื่องการเรียนรู้ในระบบเท่านั้น แต่เป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องมีทั้งในระบบโรงเรียนและการทำงานเพื่อก้าวเข้าสู่วิถีการดำรงชีวิตและการทำงานที่สามารถยืนหยัดอยู่ในโลกของการแข่งขันในศตวรรษ ๒๑ นี้ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญกับการสะสมการเรียนรู้เพื่อการเทียบโอนและเชื่อมโยงผลลัพธ์ของการเรียนรู้กันได้ และไม่มี การปิดกั้นการเรียนรู้อีกต่อไป

จากการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ แต่มีแนวทางที่มุ่งไปสู่ระบบการสะสมการเรียนรู้กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเทียบโอนผลการเรียนทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยปรากฏชัดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ โดยได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนนอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน” ทั้งนี้ ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับต่ำกว่าปริญญา เมื่อวันที่ ๓๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ส่งผลให้มีการวางระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาดังกล่าว สะท้อนถึงทิศทางและความก้าวหน้าของการจัดการการศึกษาที่คำนึงถึงการบูรณาการวิถีชีวิต การเรียนรู้และการทำงานเข้าด้วยกันสอดคล้องกับทิศทางจัดการศึกษาของต่างประเทศ นอกจากนั้น ยังได้มีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับประเภทการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาวิชาชีพ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาระบบทวิภาคีกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ผ่านการทดสอบ วัดและประเมินผลและการเทียบโอนตามระดับคุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๗) จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยมีความชัดเจนใน

การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ ประสบการณ์ ทั้งจากการฝึกอบรมและการทำงาน เทียบเคียงได้กับประเทศต่างๆ ในโลก

สำหรับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลีและเครือรัฐออสเตรเลีย ประเทศทั้งสามดังกล่าว ล้วนเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งสิ้น ทั้งด้าน เศรษฐกิจและการค้า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษา (The Economist, ๒๕๕๖; IMD, ๒๕๕๗) แต่ยังพบว่า มีความแตกต่างกันในระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ บางประเทศมีเพียงการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ บางประเทศมีการเทียบโอนผลการเรียน ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะการปฏิบัติงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ บางประเทศมีระบบการสะสมการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ทุกประเทศดังกล่าว มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางสะสมการเรียนรู้ ดังได้แก่ สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ (สาธารณรัฐเกาหลี) สถาบันรับรองหลักสูตร การประเมิน และการออกประกาศนียบัตรเป็นหน่วยงานกลางรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละรัฐ (เครือรัฐออสเตรเลีย) การให้ความสำคัญกับการรับรองความรู้เดิม หรือผลการเรียนรู้เดิมของผู้เรียนที่แพร่หลายทั้งในอังกฤษ ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการประเมินผลการทำงานในองค์กรเพื่อนำมาคำนวณเป็นหน่วยการเรียนรู้ อีกด้วย (Levy, ๒๕๓๒)

นอกจากประเทศดังกล่าว ยังพบว่า มีหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ดังเช่น *ฟินแลนด์*

ให้การยอมรับผลของประสบการณ์ก่อนการเรียน ในทุกระดับการศึกษา มีการทดสอบสมรรถนะ เพื่อความตรงเชิงเนื้อหา โดยเฉพาะรายวิชา ที่มีเนื้อหากว้าง (Broad Course) **เดนมาร์ก** มีข้อตกลงของหุ้นส่วนเครือข่ายทางสังคม ให้การยอมรับผลการเรียนรู้และประสบการณ์และการสร้างโอกาสทางการศึกษาของการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่องที่ยอมรับในสมรรถนะต่างๆ ของบุคคล และมีแนวทางที่จะพัฒนาระหว่างการ วัตและประเมินผลของบุคคลระหว่างการทำงาน การเรียน กับการวัตและประเมินผลหลังการทำงาน การเรียน **นอร์เวย์** ผู้ใหญ่ที่ไม่จบมัธยมศึกษา ตอนปลายมาก่อนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการประเมิน ประสบการณ์และความรู้เพื่อเทียบกับหลักสูตร แห่งชาติระดับมัธยมปลาย และถ้ามีประสบการณ์ การทำงานมากกว่า ๕ ปี อาจจะได้ประกาศนียบัตร โดยการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้แล้ว ก็สามารถใช้เป็นฐานในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูประบบสมรรถนะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ **ฝรั่งเศส** มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ **กานา** มีการยอมรับผลการเรียนรู้จากในที่ทำงาน การเรียนรู้ตามอัธยาศัย การเป็นแรงงานในสถาน ประกอบการแบบดั้งเดิม สามารถเทียบโอน ผลเพื่อนำไปเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ **จอร์แดน** มุ่งองค์กรระหว่างประเทศทำหน้าที่ประกันหลักสูตร การศึกษานอกระบบให้แก่นักเรียนที่ออกกลาง ค้นเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรเทียบเท่าผู้จบการ ศึกษาสายสามัญทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนต่อใน สถาบันฝึกอบรมการอาชีพของรัฐบาล เช่นเดียวกับ นักเรียนในระบบที่ได้รับประกาศนียบัตรเกรด ๑๐

หลายประเทศ มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อเป็น แนวทางการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ของระดับ/ประเภท การศึกษาต่างๆ กับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เช่น อินเดีย โปรตุเกส เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น (ฉันทนา จันท์บรรจงและ ทักษิ อุดมรัตน์, ๒๕๕๕)

ดังนั้น กล่าวได้ว่า ระบบการสะสมหน่วยการ เรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในรูปของการมีหน่วยงานกลาง รับผิดชอบดำเนินการทั้งระบบ หรือการดำเนินงาน เฉพาะการเทียบโอนผลกาเรียน ความรู้และ ประสบการณ์ การกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่เชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้กับสมรรถนะการ ทำงานของบางประเทศ ต่างก็มีทิศทางเดียวกัน คือ การให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย จนกระทั่งพัฒนาสู่การ เรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับผลการศึกษาระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในงาน วิจัยนี้ ที่กำหนดองค์ประกอบของระบบ ดังได้แก่ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายการ สะสมหน่วยการเรียนรู้ หน่วยงานรับผิดชอบการ สะสมหน่วยการเรียนรู้ทั้งที่เป็นหน่วยงานกลาง และสถานศึกษา ผู้เรียนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน หลักเกณฑ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ ทั้งในด้าน คุณสมบัติผู้ขอสะสมหน่วยการเรียนรู้ และวิธีดำเนินการ สะสมหน่วยการเรียนรู้ กลยุทธ์การดำเนินงาน สะสมหน่วยการเรียนรู้ เงื่อนไขและข้อเสนอแนะสู่ การปฏิบัติ รวมทั้งประโยชน์ของระบบการสะสม หน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินงาน สะสมหน่วยงานเรียนรู้ ที่เมื่อใดรัฐบาลหรือ

หน่วยงานรับผิดชอบเห็นความสำคัญ ก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ตามนโยบาย บริบทและสถานการณ์ของประเทศ

นอกจากนั้น การจัดให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยตรง ส่งผลให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน ประหยัดค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานกลาง ส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ นอกเหนือจากตามอัตรากำลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ออกจากระบบไปแล้ว หรืออยู่ในระบบ หรือประกอบอาชีพสามารถนำผลการเรียนมาสะสมและนำไปเทียบโอนหรือรับรอง เมื่อต้องการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในที่สุด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อเสนอระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงระบบที่มีองค์ประกอบในภาพกว้าง ที่ไม่สามารถกำหนดรายละเอียดได้ เช่น วิธีการเทียบโอนผลการเรียน วิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องของรายละเอียดของแต่ละองค์กรต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหน่วยปฏิบัติ จะต้องไปพัฒนาต่อให้สอดคล้องกับภารกิจและบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน แต่ภายใต้กรอบระบบเดียวกัน

จุดเด่นของระบบ ระบบนี้มีจุดเด่น คือมีความเป็นเอกภาพที่มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ทำหน้าที่ออกระเบียบ กฎเกณฑ์ รับรองผลการเรียน วิจัยและพัฒนาและประสานการดำเนินงานในภาพรวม

มีหน่วยงานต้นสังกัดทำหน้าที่ที่สอดคล้องกัน อันจะส่งผลต่อการเทียบโอนรับรองผลการเรียน ของผู้เรียนที่มาจากต่างสถาบัน หรือต่างประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน รวมทั้งแต่ละหน่วยงานมีภารกิจที่สอดคล้องกันในแต่ละระดับ กำหนดหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการที่ชัดเจน สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มสังคมโลกที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับต่างประเทศได้

ข้อจำกัดของระบบ เนื่องจากระบบดังกล่าว มีข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของระบบนี้ ขณะที่รัฐบาลมีนโยบายไม่จัดตั้งหน่วยงานใหม่ในช่วงเวลานี้อาจทำให้เป็นอุปสรรคของการทำงานตามระบบนี้ ดังนั้น จึงอาจมีการเตรียมการรองรับล่วงหน้า เช่น การให้หน่วยงานที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ไปพลางก่อน และเมื่อใดที่รัฐบาลมีนโยบายและเห็นความสำคัญของระบบดังกล่าว ก็จะมีฐานรองรับได้ทันที

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ จากบทเรียนของประเทศไทย และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลียสมควรกำหนดเป็นนโยบาย ทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ รวมทั้งนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

๑.นโยบายระดับนโยบาย

๑.๑ กำหนดนโยบายและเป็นวาระแห่งชาติ เรื่องการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับรองหน่วยการเรียนรู้และประสบการณ์เดิม

๑.๒ ปลุกฝังแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชนการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เห็นถึงประโยชน์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้สามารถนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประเมินเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ได้รับการรับรอง

๑.๓ จัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ที่เป็นอิสระจากการเมืองและเป็นอิสระจากหน่วยงานการศึกษาทุกระดับเพื่อรับผิดชอบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยตรง สำหรับการศึกษทั้ง ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง วิจัย และพัฒนา รับรองผลการเรียนรู้ จัดเก็บข้อมูล หน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ กระจายอำนาจทางการบริหารสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และให้มีการประสานการสะสมหน่วยการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้

๑.๕ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เป็นหน่วยรับรองผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ แต่ละระดับและประเภท การศึกษา ผู้รับผิดชอบการรับรองผลการเรียนรู้

และบทบาทของผู้รับรองผลการเรียนรู้ ดังเช่น เครือรัฐออสเตรเลีย

๑.๖ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นระบบที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๑.๗ พัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนอย่างเป็นมาตรฐาน ดังเช่น ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต โดยให้ครอบคลุมแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติให้ตรงกัน เพื่อการแก้ปัญหาการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานประกอบการ หรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น วัด สถาบันศิลปะ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มอาสาสมัครของ NGOs การปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่าย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจน กำหนดหน่วยกิตขั้นสูงสุดที่จะเทียบโอนได้สำหรับแต่ละระดับการศึกษาและมีการประกันคุณภาพที่ชัดเจน ทั้งการควบคุม รับรองและประเมินคุณภาพ

๑.๘ การจัดให้มีการบูรณาการวิชา(Integrated Course) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังเช่น การจัดระบบหน่วยการเรียนรู้หรือเครดิตเป็นฐาน (Credit – Based Upper Secondary Schools) ของญี่ปุ่น ที่ก่อให้เกิดความยืดหยุ่นและการยอมรับผลการเรียนของต่างสถานศึกษา โดยมีการจัดทำระบบต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ โครงสร้างการบริหาร ระบบหลักสูตรแบบ Credit – Based ระบบสะสมผล

การเรียนรู้จากภายนอก ระบบความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการ สอบวัดความสามารถ เป็นต้น

๑.๙ พัฒนาเครื่องมือและชุดฝึกการรับรองผล การเรียนรู้ หรือการประเมินการเทียบโอนผลการเรียน อย่างเป็นระบบและชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่รับรอง

๑.๑๐ แยกแนวทางการดำเนินการรับรองผล การเรียนและประสบการณ์แต่ละระดับตามความ เหมาะสม ทั้ง ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยกำลังขาดแรงงาน ฝีมือ อาจประยุกต์ใช้การรับรองหน่วยการเรียนรู้ ระดับอาชีวศึกษาเป็นหลัก รวมทั้งกระตุ้นให้เกิด การรับรองผลการเรียนรู้และผลการเรียนรู้เดิมให้ มากโดยเฉพาะในส่วนแรงงานที่ขาดแคลน

๑.๑๑ สนับสนุนการกลับมาเรียนของผู้มีอายุ หลังการศึกษาภาคบังคับ การรับรองผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน ระดับมัธยม สนับสนุน ให้ผู้ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในอดีต หรือออก กลางคัน กลับมาเข้าสู่ระบบได้อีกเมื่อเวลาผ่านไป

๑.๑๒ สนับสนุนการรับรองทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงงานที่ขาดแคลนการรับรองผลการเรียน ในการอาชีวศึกษา เปิดโอกาสให้แรงงานฝีมือ ที่มี ทักษะจากการทำงานแต่ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรฐาน คุณวุฒิแห่งชาติ ขอเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับ วุฒิบัตรรับรองได้ นอกจากนั้น นายจ้างสามารถ ให้เจ้าหน้าที่ทำการประเมินทักษะพนักงานขณะ กำลังปฏิบัติหน้าที่ เพื่อออกวุฒิบัตรตามความ เหมาะสม

๑.๑๓ พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งระดับหน่วยงานกลาง สะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาแต่ละระดับ/ประเภท และระดับสถาน ศึกษาที่เชื่อมโยงข้อมูลกันได้ทั้งระบบ

๒. นโยบายระดับปฏิบัติ

๒.๑ ประสานกับหน่วยงานหรือองค์กร เอกชนหรือภาครัฐในการให้ความร่วมมือในการ รับนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติในองค์กร รวมทั้ง การ ประสานกับหน่วยงานหรือองค์การการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่จัดกิจกรรมหรือหลักสูตรฝึก อบรม หรือการศึกษาดูงานที่มีมาตรฐานทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศเพื่อเพิ่มความหลากหลาย ในการสะสมหน่วยความรู้และประสบการณ์แก่ ผู้เรียน

๒.๒ ประยุกต์ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิตเพื่อสะสมผลการเรียน ซึ่งเรียนล่วงหน้าก่อนลงทะเบียนเป็นนักศึกษาปกติ ดังเช่น สถาบันชั้นสูงทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (AIIT) ของญี่ปุ่นมีการสอนด้วยระบบคู่ขนาน (Dual System) ที่มีการใช้ระบบการสะสมหน่วย การเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิตเต็มรูปแบบ เพิ่ม ความหลากหลายในรูปแบบการเรียนให้นักศึกษา ที่สามารถได้รับปริญญาจากการเรียนในระบบคลัง หน่วยการเรียนรู้ที่จัดได้อย่างเหมาะสมกับการใช้ ชีวิตของแต่ละคน

๒.๓ จัดระบบคู่มือการเรียนการสอนโดยสถาบันอุดมศึกษากับการฝึกอบรมในบริษัทโดยร่วมมือกับภาคธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพในระดับสากล โดยสถาบันอุดมศึกษาอาชีพศึกษากับบริษัทภาคธุรกิจที่ร่วมผลิตนักศึกษา และภาคธุรกิจจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานระหว่างเรียนให้กับนักศึกษาด้วย และแต่งตั้งนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จสูงในบริษัทที่ร่วมผลิตนักศึกษา เป็นอาจารย์พิเศษของสถาบันนั้นๆและร่วมทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติงานนักศึกษา

๒.๔ สร้างความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา ที่สามารถรองรับการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และการส่งต่อผู้เรียนจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การอุดมศึกษา

๒.๕ จัดระบบการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ เช่นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว อย่างน้อย ๑๐ ปี สามารถใช้ห้องสมุดและบันทึกการบรรยายได้ การลดค่าหน่วยกิตให้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนจากระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต โดยพิจารณาลดค่าลงทะเบียนสำหรับวิชาที่ได้รับการพิจารณาให้เทียบโอนผลการเรียนจากธนาคารหน่วยกิตมาแทนที่ เป็นต้น

๒.๖ จัดทำคู่มือการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และผลการเรียนรู้ที่เป็นความรู้และประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานแก่ผู้รับผิดชอบ ผู้ขอรับรองหรือสะสมหน่วยการเรียนรู้ และผู้เกี่ยวข้อง

๒.๗ สร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การสะสมหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิด

การสร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยาศัย

๒.๘ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาร่วมกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ พัฒนาแนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมและทำความเข้าใจการสะสมการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์แก่สถานศึกษา ผู้เรียนและประชาชน

๓. นโยบายเพื่อการขับเคลื่อนระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

๓.๑ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ จำเป็นต้องใช้เวลา ด้วยข้อกำหนด บุคลากรและงบประมาณ ในช่วงแรก ควรกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือหน่วยงานกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะและความรับผิดชอบใกล้เคียงกันที่สามารถเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานการศึกษาและสถานประกอบการ ทำหน้าที่ในบทบาทหน้าที่ดังกล่าวเสนอไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ เป็นรูปธรรม

๓.๒ จัดตั้งคณะทำงานโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้โดยให้มีหน้าที่ศึกษา จัดเตรียมกำลังคน งบประมาณ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก เสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอนุมัติ แล้วแต่กรณี

๓.๓ จัดให้มีการนำร่องการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่เชื่อมโยงกับต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ทำหน้าที่รับรองผลการเรียน เทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำผลไปพัฒนาและคู่ขนานกับคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ประโยชน์

๓.๔ นำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ทั้งระบบ เพื่อลดขั้นตอนเอกสารและเพื่อเป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการที่สถานศึกษา ต้นสังกัดและหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้สามารถรับรู้การเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวในการสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้ในเวลาเดียวกัน แล้วแต่กรณี

๓.๕ กำหนดกลยุทธ์การดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ร่วมกับต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๓.๕.๑ สร้างความเห็นร่วม (Consensus) เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมและฉันทามติร่วมกัน เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้งโดยการประชุม ระดมความเห็น สนทนากลุ่ม บันทึกลงและการรายงาน เป็นต้น

๓.๕.๒ พัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๓ พัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยทั้งด้านเครื่องมือ (Hardware) และสาระเนื้อหา (Content) ด้านการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อประสิทธิภาพการเรียกใช้และการเชื่อมโยงข้อมูลกันทั้งระบบ ระหว่างหน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ ต้นสังกัด และสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรอง

๓.๕.๔ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย และสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรอง รวมทั้งผู้เรียนและประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๕.๕ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงานและอาชีพ ทั้งด้านบุคคล หน่วยงาน และสังคม

๓.๕.๖ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ประโยชน์ และการเอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกคนทุกประเภท

บรรณานุกรม

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๔๙). การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี(รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการ.
- _____ (๒๕๕๖). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานเลขาธิการ.
- _____ (๒๕๕๐). การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____ (๒๕๕๘). “สาธารณรัฐเกาหลี”. สืบค้น ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘, จาก http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=171&Itemid=125
- _____ (๒๕๔๘). *กระจายอำนาจทางการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี* (น.๑๙ – ๓๓). กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ชนิตา รัชชพลเมืองและคณะ. (ม.ป.ป.). *การส่งเสริมทรัพยากรบุคคลในสถาบันการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี*. กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ดร.ณิ จำปาทอง. (๒๕๔๙). *การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา
- ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาระบบ พ.ศ. ๒๕๔๕*. สืบค้น ๔ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <http://cid.buu.ac.th/declare/tranfer.pdf>.
- ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้*. สืบค้น ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้>.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช๒๕๕๖*. (๒๕๕๖). สืบค้น ๔ เมษายน ๒๕๕๘, จาก http://bsq2.vec.go.th/crouse_manage/hightrule2.pdf.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช๒๕๕๖*. (๒๕๕๖). สืบค้น ๔ เมษายน ๒๕๕๘, จาก bsq2.vec.go.th/rule.html
- วิทยากร เชียงกูล. (๒๕๕๓). *การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย*.
- ศิริพรรณ ชุมนุม. (๒๕๕๘). *ระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม (Recognition of Prior learning – RPL) ประเทศออสเตรเลีย*.

ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ. (๒๕๕๕). การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาในต่างประเทศ. วารสาร กศน, ๘ - ๑๗.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (๒๕๕๑). มาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์งานอาชีพ. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (๒๕๕๖). คู่มือหลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สสสค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒)พ.ศ.๒๕๔๕และ(ฉบับที่ ๓)พ.ศ.๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิค.

สมศักดิ์ นาวายุทธ.(๒๕๕๘). ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนผลการเรียนความรู้และ ประสบการณ์กรณีศึกษาสาธารณรัฐเกาหลี[เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา

อุทยานการเรียนรู้. (๒๕๕๗). “นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมดิจิทัล : กรณีศึกษาในประเทศ เกาหลี”. สืบค้น ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <http://www.tkpark.or.th/tha/papers>.

แนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญา. สืบค้น ๔ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <https://homeschool2u.files.wordpress.com>

อนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการพัฒนาอาชีพด้วยระบบการสะสมประสบการณ์และการ เรียนรู้. (๒๕๕๘). (ร่าง) กรอบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อำภา บุญช่วย. (๒๕๓๙). “การศึกษาประเทศสาธารณรัฐเกาหลี”. สืบค้น ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <http://kaekae.oas.psu.ac.th/ojs/psuhsej/printarticle.php?id=233&layout=ps>

Chanbanchong, C. and Udomrat, T. (2012). *Academic Credit Bank System in Japan and its Applicability to ACBS in Thailand*. Retrieved March, 2015 from https://books.google.co.th/books?id=D2yDwx_y2JYC&pg=PA66&lpg=PA66&dq=Japan+recognition+and+validation+and+accreditation+education+system&source=bl&ots=D66hYhWgGG&sig=LMngUWoIW7MRWFNuBulmEov8eAk&hl=en&sa=X&ei=3Ew3VaSBJ5eJuAT9_IGYCg&ved=0CEIQ6AEwBA#v=onepage&q=Japan%20recognition%20and%20validation%20and%20accreditation%20education%20system&f=false

Brown, A. (1992). *Valuing Skills: recognition of prior learning*. Melbourne, Victorian Education Foundation.

Building a Common Credit Transfer System for Great Mekong Sub region (GMS) and Beyond.2015. Retrieved May 1, 2015 from [http://www.rihed.seameo.org/Programmers/credit-transfer-system/Credit Transfer System](http://www.rihed.seameo.org/Programmers/credit-transfer-system/Credit%20Transfer%20System)

Credit Transfer System of the Open University of Japan. Retrieved May 1, 2015 from <http://www.ferris.ac.jp/welcome/Learning/CreditTransfer/CreditTransferwiththeOpenUniversityofJapan.html>

Davis, S et al. (1992). *RPL: Implementation, Broadmeadows, Victoria*. Rumsey, D 1994, *Assessment: Practical guide, DEET, AGPS Canberra*.34 NCVER

IMD. (2014). *World Competitiveness Yearbook Ranking*.

International Student Exchange Programs (ISEP). (2015). *Transcript Evaluation Guidelines 2015*. ISEP.

Kearns, P. (2005). *Achieving Australia – A Report on Future Directions for Lifelong Learning in Australia*, Adult Learning Australia, Canberra

Mie Information Resource for Foreign Residents Proficiency Level of Upper Secondary School Graduates in 2015. (2015).*Proficiency Level of Upper Secondary School Graduates in 2015*.

Mie Information Resource for Foreign Residents 2012 Middle School Equivalency Exam for individuals Exempt from Completing Compulsory Education (2012). *2012 Middle School Equivalency Exam for individuals Exempt from Completing Compulsory Education*.

Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. 2014. “*Building Flexible and Effective Education Systems Tailored to Children’s Development and the Aspirations/Abilities, etc.of Learners (Report)*”.

Ministry of Education School, Culture, Sports, Science and Technology. 2005. “*Guide book for starting school, Procedure for entering Japanese*”.

Ministry of Education, Science and Technology. (ม.ป.ป.). “About ACBS”. Retrieved (May 1, 2015) from http://www.cb.or.kr/creditbank/info/info7_1.do.

Misko, J. (2007). *The Recognition of Formal and Informal Learning in Australia*, Commonwealth, Australia

- National Institute for life long Education. (2012). “Lifelong Learning for All: Online Lifelong Learning in Korea” . Retrieved (May 1, 2015) from <http://eng.nile.or.kr>
- National Institute for life long Education. (2008).“Nile History”. Retrieved (May 1, 2015) from <http://www.nile.or.kr/index.jsp> 2012.
- OECD. (2003-2004).”*The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning*”. Retrieved (May 3, 2015) from http://www.oecd-ilibrary.org/education/the-role-of-national-qualifications-systems-in-promoting-lifelong-learning_224841854572?crawler=true 2003.
- Rumsey, D. (1994). *Assessment: Practical guide*, DEET, AGPS Canberra. 34 NCVER SEAMEO RIHED Annual.(2013-2014).*Academic Credit Transfer Framework for Asia*.
- The Economist. (2013). *Pocket World in Figures*. (Italy: L.E.G.O. Spa. Levis)
- UNESCO. (2013). *GLOBAL INVENTORY ON NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORKS (NQFs)*.
- UNESCO. (2014).”*Republic of Korea Case Study: Education Sector, The Academic Credit Bank System*”. Retrieved (May 1, 2015) from http://uil.unesco.org/fileadmin/keydocuments/LifelongLearning/en/KoreaCaseStudy1EducationalSectorAcademicCreditBankSystem_ACBS_.pdf
- United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization. (2014).”*Republic of Korea: Country Profile*”. Retrieved (May 1, 2015) from <http://www.unesco.org/new/en/unesco/worldwide/asia-and-the-pacific/republic-of-korea/> 2550.
- Usher A. (2014).”*The Korean Academic Credit Bank: A Model for Credit Transfer in North America?*”. Retrieved (May 3, 2015) from <http://higherstrategy.com/wp-content/uploads/2014/08/Intelligence-Brief-8-Korea-Aug-17.pdf> 2014.
- Weelahan, L et al. (2003). *Recognition of Prior Learning in Australia*, Southern Cross Business School.
- Wilson, J and Megan, L, 1996, *Recognition of Prior Learning*, National Center of Vocational Research

ภาคผนวก

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนา ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมปรีณส์พาลาส

ชื่อ -สกุล	หน่วยงาน/ ตำแหน่ง
ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม	ข้าราชการบำนาญ อธิการบดี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
รศ.ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง	ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ดร.สมศักดิ์ นาวายุทธ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ดร.อมรศักดิ์ จันทร์ทรง	ผู้อำนวยการสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทย
นางสาวภารดี ศรีสังข์งาม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
นางกัลยาณี อุตกฤษญ์	ข้าราชการบำนาญ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางศุทธิณี งามเขตต์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดกรอบ
แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมปรีณส์พาส

รายชื่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณา (ร่าง) แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
(Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม บี โรงแรมรอยัลริเวอร์ กทม.

ชื่อ -สกุล	หน่วยงาน/ ตำแหน่ง
ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม	ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
รศ.ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง	ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผศ.ประพัฒน์ เชื้อไทย	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
นายภฤศพงศ์ เพชรบุล	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
นางกัลยาณี อุตกฤษฎ์	ข้าราชการบำนาญ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายธัญญา เรืองแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.อมรศักดิ์ จันทร์ทรง	ผู้อำนวยการสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่ง ประเทศไทย
นางพรทิพย์ เอกมหาราช	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สอศ.
นางสาวแสงมณี มีน้อย	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นางสาวสุกัลยา อนุชิตไพลิน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
นางสาวภารดี ศรีสังข์งาม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
นางสาวพนิตพิมพ์ ศิริวัฒน์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการสถาบันวิทยาลัยชุมชน
นายแสงชัย นันทนาวิกุล	นักวิชาการ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา
(ร่าง) รายงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ฯ
วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และนักวิชาการเข้าร่วมการประชุมระดมความคิด
เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘
ณ ห้องบงกชรัตน์ บี โรงแรมรอยัลริเวอร์ กทม.

ชื่อ -สกุล	หน่วยงาน/ ตำแหน่ง
นายกิตติพงษ์ ภาคกาย	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการอยุธยา
นายกฤษดา จำสูงเนิน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษานครราชสีมา
นายศิวัช กาญจนชุม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคโนโลยีละโว้
นายไพจิตร บ้านแสน	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
นายพรอนันต์ ภัคดีบุญ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพุทธิมณฑล
ดร.พิสุทธิ์ ศิริลักษณ์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษานครราชสีมา
ดร.ดวงนภา มกรานุรักษ์	ผู้รับใบอนุญาต วิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานเหนือ
ดร.อนุพงศ์ มกรานุรักษ์	ผู้รับใบอนุญาต วิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานเหนือ
ดร.อรอุมา ไชยเศรษฐ	ผู้รับใบอนุญาต วิทยาลัยเทคโนโลยีชัยภูมิบริหารธุรกิจ
ดร.อานันท์ รองพล	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๖
นางสาวอัจกรีย์ ขณะรัตน์	ครู คศ.2 วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
นายธีระพงษ์ ละมั้นชาติ	ครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์
นางศุทธิณี งามเขตต์	ผู้เชี่ยวชาญด้านเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร สำนักงาน กศน.
นางนาลยา ผิวมันกิจ	รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคเหนือ
นายอรรถ คงนวลไย	ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคใต้
นายบุญฤทธิ์ วิริยานุภาพพงศ์	ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน. ภาคกลาง
นายประเสริฐ ตรีชิต	ผู้อำนวยการศูนย์ กศน. จังหวัดสระบุรี
นายนนทวัฒน์ ภูตอกไม้	ผู้อำนวยการ กศน.จังหวัดหนองบัวลำพู
นายรัตนชัย อ้นเจริญ	ผู้อำนวยการศูนย์ กศน.อำเภอกาญจนดิษฐ์
นางญาณิศรา สุขอุดม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.
น.ส.อิสริย์ คงวัฒน์เศรษฐ	ครูชำนาญการ กศน.อำเภอหางดง

ชื่อ -สกุล	หน่วยงาน/ ตำแหน่ง
นายกฤษณ์ ฤทธิเดชชา	นายกสมาคมครูภูมิปัญญาไทย ศูนย์การเรียนรู้ศิลปปะการต่อสู้
นายยุทธชัย เฉลิมชัย	นายกสมาคมบ้านเรียนไทย
นางสาวเอมอร เสือจร	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายกรศิริ มิ่งชัย	เทศบาลนครอุบลราชธานี
นางสาวรัตนา มุ่งเรืองศรี	เทศบาลนคร นครปฐม
นายอนวัธน์ ฉินสูงเนิน	เทศบาลนคร นครราชสีมา
นายศีลวัต ศุขสิวรรณ	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเพลินพัฒนา
นายจิรพล อุดคำมี	ครูชำนาญการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๕
ดร.ไตรเทพ ประทุมนนท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสาชิงหิน
นางอนงค์ เนตรทิพย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนปัญญานุกูล
นางศุจิตราภรณ์ สมหวัง	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวเชดวิทยา
นายพรศักดิ์ คำชาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน
นายวีรชัย โคตะมา	ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดจันทนาราม
นางสาวปาลญา อุดมมันถาวร	ครู โรงเรียนชุมชนวัดหนองรี
นายปัญญา ศาสตรา	รองผู้อำนวยการศูนย์ กศน. จังหวัดร้อยเอ็ด
นายสมศักดิ์ จีเพ็ชร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์)

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อระดมความคิด ให้ความเห็น “แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้
(Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กทม.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน	เลขาธิการสภาการศึกษา
นายพิษณุ ตุลสุข	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวประภาพรณ วงศาโรจน์	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน การศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
นางสาวสมรชนิกร อ่องเอิบ	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ความเห็น

ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม	ข้าราชการบำนาญ อธิการคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
รศ.ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง	ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
นางกัลยาณี อดุลย์	ข้าราชการบำนาญ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางศุภินี งามเขตต์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย
นายธัญญา เรืองแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผศ.ประพัฒน์ เชื้อไทย	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ดร.สมศักดิ์ นาวายุทธ	คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

คณะผู้วิจัย

คณะที่ปรึกษาของผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว

รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิณสุตา สิริธรรังศรี

ผู้ช่วยวิจัย

นางสาวอรุณี ตระการไพโรจน์
นางสาวรัตติกง โสมสมบัติ
นางสาวประนอม ศรีดี

นางนลินี ณ นคร รักธรรม
นายธนวุฒิ แก้วนุช

ผู้ประสานการวิจัย

นางสาวเยาวลักษณ์ ขวัญชื่น

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวประภาพรณ วงศาโรจน์ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

นางสาวสมปอง สมญาติ

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

คณะทำงานกลุ่มนโยบายด้านส่งเสริมเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ฯ และร่วมจัดประชุม

นางสาวประภาพรณ วงศาโรจน์ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

นางสาวพุดิสาร์ อัครกะพู

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

นางสาวสมปอง สมญาติ

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

นางประวีณา อัสโย

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

นางสาวปิยะมาศ เม็ดไธสง

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

นางรัตนา เขมะพานิช

เจ้าพนักงานธุรการคำนาฏการ

นางสาวสุภาพร แข่งสมุทร

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

นางสาวธนพร สมหวัง

เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

นางสาวบุศรา บุญเกิด

เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ